



องค์ความรู้ทางดนตรีของเพลงตับทะแย กรณีบรรเลงด้วยวงมโหรีเครื่องคู่
Music Knowledge of Pleng Tub Tayae In case of Playing with
Mahori Krueng Koo Ensemble

โดย
นางสาวศิริลักษณ์ ฉลองธรรม
ภาควิชาดุริยางคศิลป์ศึกษา คณะศิลปศึกษา

โครงการวิจัยทางการศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม
ประจำปีงบประมาณ 2561
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

หอสมุดกลาง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
Barcode.....
เลขเรียกหนังสือ.....
.....
.....
หนังสืออ้างอิง ใช้เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ชัย ปัญญกรัษต์ และดร.สิริชัยชาญ ฝึกจำริญที่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ของการวิจัยมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดุขฎี มีป้อม อาจารย์ฐกฤต สุกุลกิตติไกร และท่านผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีไทยที่กรุณาให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นต่างๆ ทำให้งานวิจัยสำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่ให้ทุนสนับสนุนในการทำวิจัย

ศิริลักษณ์ ฉลองธรรม



บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “องค์ความรู้ทางดนตรีของเพลงตับทะเล แอ กรณิบรรเลงด้วยวงมโหรีเครื่องคู่” เป็นงานวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีในวงมโหรีเพลงตับทะเล แอ และศึกษาองค์ความรู้ทางดนตรีของเพลงทะเล แอ โดยทำการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารข้อมูลภาคสนามสัมภาษณ์แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการในระดับลึก และสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมตามขั้นตอนการวิจัยทางมานุษยวิทยาการดนตรี ผลการวิจัยมีดังนี้

เพลงตับทะเล แอ ประกอบด้วยเพลงจำนวน 5 เพลง คือ เพลงทะเล แอ เพลงยาว เพลงย่องหงิด เพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน และเพลงมอญร้องไห้ การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีในวงมโหรี ได้แก่ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ฆ้องกลาง ฆ้องเพียงออ ซอสามสาย จะเข้ ซอด้วงและซออู้ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับทำนองหลัก ในการขึ้นเพลงมีลักษณะใช้สำนวนกลอนที่ใกล้เคียงกับทำนองหลัก แล้วจึงดำเนินทำนองด้วยการเก็บไปตามทำนองเพลง มีการใช้สำนวนกลอนหลายรูปแบบตามลักษณะของเครื่องดนตรี สำนวนกลอนที่ใช้เป็นสำนวนกลอนที่มีความไพเราะ เรียบร้อย ไม่โลดโผน ฟังง่าย

ขอบเขตเสียงของเครื่องดนตรีในวงมโหรีเครื่องคู่มีมากกว่า 3 ช่วงเสียงโดยเริ่มจากลูกทวนของฆ้องกลางและระนาดทุ้มเป็นเสียงที่ต่ำที่สุดจนถึงลูกยอดของระนาดเอกเป็นเสียงที่สูงที่สุดระบบเสียงวงมโหรี ในการปรับวงมโหรีเพลงตับทะเล แอ จะต้องเตรียมความพร้อมเรื่ององค์ความรู้เกี่ยวกับวงมโหรี และเพลงตับทะเล แอ คัดเลือกผู้บรรเลงที่มีความถนัดและมีความสามารถในการในแต่ละเครื่องมือ และจัดเตรียมเครื่องดนตรีที่มีคุณภาพ จึงเริ่มการต่อทำนองหลักเพลงตับทะเล แอ จากนั้นต่อทางในแต่ละเครื่องมือ แล้วจึงปรับสำนวนกลอนของแต่ละเครื่องมือให้เหมาะสมกับวงมโหรีและต้องสัมพันธ์กับเครื่องดนตรีชิ้นอื่น ๆ ด้วยความที่การบรรเลงมโหรีมีความเอกลักษณ์เฉพาะทั้งเครื่องดนตรีในวงและเพลงทำให้ยากในการบรรเลง ทำให้สถาบันการศึกษาทางด้านดนตรีไทยหลายๆ แห่ง เห็นความสำคัญจึงบรรจุการบรรเลงวงมโหรีไว้ในหลักสูตรเพื่อให้นักศึกษาดนตรีซึ่งจะเป็นผู้ที่สืบทอดองค์ความรู้ด้านดนตรีไทยต่อไปในอนาคตได้มีประสบการณ์และความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบรรเลงวงมโหรี ก่อนที่องค์ความรู้เหล่านี้จะสูญหายไปจากประเทศไทย

คำสำคัญ

ตับทะเล แอ, มโหรีเครื่องคู่, องค์ความรู้ทางดนตรี

ABSTRACT

The research of "Music Knowledge of Pleng Tub Tayae in the Case of Playing with Mahori Krueng Koo Ensemble" was the qualitative research methodology. The objectives of the study were to study the melody playing of the music instruments in Pleng Tub Tayae Mahori and to study Music Knowledge of Pleng Tub Tayae. The research methodologies were studied, analysed, synthesized and interpreted from informations, which were gathered from fieldwork documentation, formal and informal in-depth interviewing and participant observation by the steps of the ethnomusicology research process. The research results were as follows:

Pleng Tub Tayae was composed of five songs— Pleng Tayae, Pleng Yao, Pleng Yong Yit, Pleng Phram Kep Huawaen and Pleng Mon Ronghai. The melody on the instruments in Mahori Krueng Koo Ensemble was included Ranad Aek, Ranad Thum ,Gong Klang , Khlui Phiang Aw, Saw-sam sai, Cha-khe, Saw-Dung, and Saw-Au, which were consistent with the principle melody. The melodic verse in the beginning of the song was similar to the principle melody, then melody was played by variation. A variety music of poetries was used according to a variety of musical instruments which was sweet, prim, not intense and easy listening.

The Melodic range of the instruments in Mahori Krueng Koo Ensemble was more than three octaves, started at Look tourn of Gong Klang and Ranad Thum which was the lowest sound to Look Yord of Ranad Aek which was the highest in Mahori Ensemble sound system. Pleng Tub Tayae Mahori ensemble adjustment had to prepare music knowledge about Mahori Ensemble and Pleng Tub Tayae, chose the skillfully player, procure the quality instruments. After that starting to coach Pleng Tub Tayae principle melody, proceed the melodic verse of each instrument, then adjust it properly for Mahori Ensemble and relate to other instruments. Due to the fact that Mahori playing is unique both instruments and songs; hence it's difficult to play. Many musical academies realized it, they emphasized and included Mahori playing in the course .The course provided the knowledge and experience in Mahori playing for the music students to be the inheritors, before it might disappear from Thailand.

Keywords Pleng Tub Tayae , Mahori Krueng Koo Ensemble , Music Knowledge

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทคัดย่อ.....	ข
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
3. คำถามการวิจัย.....	3
4. ขอบเขตของการวิจัย.....	4
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
6. นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	4
7. กรอบการวิจัย.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
1. ประวัติความเป็นมาของวงมโหรี.....	6
สมัยสุโขทัย.....	7
สมัยกรุงศรีอยุธยา.....	8
สมัยธนบุรี.....	11
สมัยรัตนโกสินทร์.....	11
2. แนวคิดเรื่องการแปรทำนอง.....	16
3. แนวคิดเรื่องทำนองหลัก.....	20
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	24
การรวบรวมข้อมูล.....	24
ศึกษาข้อมูล.....	26
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	26
การนำเสนอข้อมูล.....	26

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 องค์ความรู้ทางดนตรีของเพลงตับทะแย กรณีบรรเลงด้วยวงมโหรีเครื่องคู่.	30
การดำเนินทำนองเครื่องดนตรีเพลงตับทะแย.....	37
องค์ความรู้ทางดนตรีของเพลงตับทะแย.....	184
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	203
สรุปผลการศึกษา.....	203
อภิปรายผลการศึกษา.....	206
ข้อเสนอแนะ.....	209
บรรณานุกรม.....	211
ภาคผนวก.....	213
ประวัติผู้วิจัย.....	224

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

ดนตรีไทยเป็นมรดกอันล้ำค่าทางวัฒนธรรมของชาติไทย เป็นเอกลักษณ์ที่แสดงออกถึงความเป็นไทยซึ่งมีการอนุรักษ์และสืบทอดมาแต่โบราณกาล นอกจากนี้ดนตรีไทยยังเป็นสิ่งแสดงปัญญาภูมิความรู้ของบรรพชนที่สร้างสรรค์จากความรู้สึกในความงามของเสียง จังหวะ ภาษาถ้อยคำ ประสบการณ์ทางสุนทรีย์ะ ตกผลึกเป็นบทเพลง เครื่องดนตรี วงดนตรี ระบียบวิธีการปฏิบัติบรรเลง ศัพท์สังคีต ทฤษฎีดนตรี พิธีกรรมและองค์ความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง วิวัฒนาการของดนตรีไทยในแต่ละยุคแต่ละสมัยนั้นแตกต่างกันในรูปแบบของการประสมวงดนตรีไทย โดยในการประสมวงดนตรีนั้นจะนำเครื่องดนตรีต่างๆ มาบรรเลงประสมกัน ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบของการประสมวงดนตรีไทย ทำให้ปัจจุบันวงดนตรีไทยมีอยู่ 3 รูปแบบ คือ วงปี่พาทย์ วงเครื่องสาย และวงมโหรี

วงมโหรีเป็นวงดนตรีที่ใช้อยู่ในราชสำนักมาแต่เดิม คือวงมโหรีเครื่องสี่ ซึ่งเครื่องดนตรีในระยะแรกๆ เป็นเครื่องดนตรีที่มีเสียงเบา ผู้บรรเลงล้วนแต่เป็นนางกำนัลในราชสำนัก ลักษณะการบรรเลงจึงนุ่มนวล อ่อนหวาน และเหมาะสมในการขับกล่อม แนวการบรรเลงจึงเป็นแนวที่ช้า ดังที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพได้อธิบายตำนานมโหรีไว้ว่า

“เครื่องดิดสี่ที่นำมาคิดประดิษฐ์ขึ้น เรียกว่า “มโหรี” นั้น เห็นจะเป็นของพวกขอมคิดก่อน ไทยรับแบบอย่างและแก้ไขต่อมา เดิมก็เป็นของผู้ชายเล่น แต่ต่อมาเกิดชอบฟังมโหรีกันแพร่หลาย ผู้มีบรรดาศักดิ์ซึ่งมีบริวารมาก จึงมักหัดผู้หญิงเป็นมโหรี มโหรีก็กลายมาเป็นของผู้หญิงเล่นมาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี มโหรีชั้นเดิม วงหนึ่งคนเล่นเพียง 4 คน เป็นคนขับร้องลำนำและตีกรับพวงให้ จังหวะ 1 คน สีซอสามสายประสานเสียงคน 1 ดิดกระบี่จับปี่ให้ลำนำคน 1 ตีทับประสานจังหวะกับลำนำคน 1 ...” (สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, 2522:19)

ต่อมาวงมโหรีได้มีการพัฒนารูปแบบของวง โดยการนำเครื่องเป่าพาทย์เข้ามาประสมในวง เช่น ฆ้องวง ระนาด เป็นต้น แนวการบรรเลงจึงขยับเร็วขึ้น ครั้นเพิ่มเครื่องดนตรีจนเป็นวงขนาดใหญ่ ได้แก่ วงมโหรีเครื่องคู่ วงมโหรีเครื่องใหญ่ แนวการบรรเลงจึงช้าลงมาเพราะมีเครื่องดนตรีในวงเป็นจำนวนมาก ต้องอาศัยความพร้อมเพรียง นอกจากรูปแบบของวงที่เปลี่ยนแปลงไปจะส่งผลต่อแนวบรรเลงแล้ว วัตถุประสงค์ในการบรรเลงยังมีผลต่อแนวในการบรรเลงด้วยเช่น ในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 มโหรีมิได้ใช้เพื่อบรรเลงขับกล่อมพระบรมมหาราชวัง แต่ใช้ฟังเพื่อความเพลิดเพลินในงานต่างๆ ที่พระมหากษัตริย์ทรงโปรดเกล้าฯ ให้บรรเลง เมื่อรูปแบบของวัตถุประสงค์เปลี่ยนไป วงที่ใช้บรรเลงจึงใช้วงมโหรีเครื่องใหญ่ ซึ่งเป็นวงที่มีความสมบูรณ์ของเครื่องดนตรีที่สุด

ในเรื่องระดับเสียงของวงมโหรีนั้น เดิมวงมโหรีเครื่องสี่ ใช้เสียงเพียงออล่างในการบรรเลง ปัจจุบัน วงมโหรีได้มีการวิวัฒนาการจนมีรูปแบบที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ระดับเสียงที่ใช้คือระดับเสียง เพียงออบน ซึ่งการใช้ระดับเสียงเพียงออบนน่าจะใช้มาตั้งแต่วงมโหรีเครื่องหก เพราะเริ่มมีขลุ่ยเพียงออเข้ามาผสมในวงมโหรี เพราะระดับเสียงต่างกันเป็นคู่สี่ซึ่งถือว่าถูกต้องตามหลักทฤษฎีทางดุริยางคศิลป์ที่นิยมเปลี่ยนบันไดเสียงเป็นคู่สี่ ไม่ว่าจะเป็นในเพลงที่มีการเปลี่ยนบันไดเสียงและเสียงของการบรรเลง และในลักษณะของการเลือกใช้เสียงที่ต่ำเพื่อให้เกิดความนุ่มนวล ทำให้เหมาะสมกับการบรรเลงเพื่อขับกล่อม และแม้ว่าในปัจจุบันเสียงของวงมโหรีจะอยู่ในทางเพียงออบน ที่สูงกว่าทางเพียงออล่างถึงสี่เสียง แต่ก็มิได้ใช้เสียงที่สูงมากนัก ยังคงเป็นเสียงที่อยู่ในระดับปานกลาง และยังคงมีความเหมาะสมในการฟังเพื่อความเพลิดเพลินและขับกล่อมเช่นเดิม

เพลงมโหรีในสมัยโบราณจะบรรเลงแต่เพลงสองชั้นเท่านั้น เนื่องจากยังไม่มีเพลงสามชั้น เพลงสองชั้นที่บรรเลงก็มีทั้งเพลงเกร็ดและเพลงดับ โดยมากมักจะนิยมขับร้องและบรรเลงเป็นเพลงดับ ซึ่งเพลงดับ คือ เพลงหลายๆ เพลง นำมาเรียบเรียงติดต่อกัน เรียกเพลงชนิดนี้ว่าเพลงดับเรื่อง แล้วใช้ชื่อเพลงแรกของดับนั้น เป็นชื่อของดับ เช่น เพลงดับเรื่องบังใบ ก็มีเพลงบังใบเป็นเพลงแรก แล้วติดต่อกับเพลงต่างๆ อีกหลายเพลงในสมัยอยุธยา มีวิธีการที่จะไม่ให้ลืมนามเพลงที่เรียบเรียงไว้ในดับ โดยได้นำเพลงต่างๆ ในดับมาผูกเป็นกลอนไว้ให้ท่องจำด้วย เช่น เพลงดับเรื่องโฉลก ซึ่งถือว่าเป็นเพลงไหว้ครู เป็นเพลงดับสำคัญดับหนึ่ง มีเพลงโฉลกแรก ลอยชายเข้าวัง อักษรโฉลก วิชาโฉลก มหาวิชาโฉลก พรหมณ์เข้าโบสถ์ และโยคีโยนแก้ว

เพลงดับเรื่องมโหรีของสมัยอยุธยานำมาใช้บรรเลงกันน้อยลงไปทุกทีๆ แล้วเรียบเรียงเพลงดับมโหรีขึ้นใหม่ เช่น เพลงดับต้นเพลงฉิ่ง เพลงดับนางนาค และเพลงดับทะเล

ครั้นถึงสมัยรัชกาลที่ 4 ซึ่งเป็นสมัยที่นิยมเพลงอัตราสามชั้นกันอย่างแพร่หลาย ในวงดนตรีต่างๆ ก็นิยมใช้เพลงสามชั้นกันทั้งนั้น เพลงดับต่างๆ เหล่านั้นต่างก็นำมาแต่งขึ้นเป็นสามชั้นไป เพลงดับมโหรีต่างๆ ก็กลายเป็นเพลงดับอัตราสามชั้นเช่น ดับตันเพลงฉิ่ง สามชั้น ดับนางนาค สามชั้น เป็นต้น

ครั้นมาในสมัยหลังๆ นี้ การนิยมฟังเพลงดับได้ลดน้อยลงไปเป็นอันมาก เพราะวาบรรเลงเพลงดับหนึ่งๆ นั้นจะต้องบรรเลงเป็นเวลานานๆ จึงจะจบ จึงได้เปลี่ยนมาร้องและบรรเลงเป็นเพลงเกร็ด คือ บรรเลงให้จบไปเป็นเพลงๆ อยากจะฟังเพลงไหนก็บรรเลงเพลงนั้นเฉพาะเป็นเพลงๆ ไป ยิ่งกว่านั้น ในสมัยปัจจุบันการบรรเลงมโหรีได้นำเอาวิธีการร้องส่งของวงปี่พาทย์มาใช้โดยตลอด คือ เริ่มโหมโรงด้วยเพลงโหมโรงเสภา แล้วร้องส่งเพลงต่างๆ จนถึงสุดท้ายจะเลิกบรรเลง จึงร้องส่งเพลงลาอีกเพลงหนึ่ง เช่นเดียวกับการบรรเลงเพลงเสภาหรือร้องส่งของวงปี่พาทย์ แม้ว่าจะวงเครื่องสายก็บรรเลงเพลงต่างๆ เป็นแบบเดียวกันนี้ไปด้วย (สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, 2471:5)

เพลงดับทะแย เป็นเพลงดับมโหรีในยุคแรก คู่กับเพลงดับตันเพลงฉิ่ง 2 ชั้น หม่อมส้มจิ้น ราชานุประพันธ์ บุนนาคร้องอัดเสียงไว้ครั้งแรกในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้รับการยกย่องว่าเป็นผลงาน “แผ่นเสียงสำหรับผู้มีบรรดาศักดิ์ โดยเฉพาะเพลงทะแยซึ่งเป็นเพลงแรกนั้น วงพาทย์โกศลมักใช้เป็นเพลงเริ่มต้นสำหรับขับร้อง เนื้อเพลงบทมโหรีดับทะแย มาจากตอนท้ายของเรื่องมณีสूरียง ส่วนตอนอื่นๆ มีเรื่องสุวรรณหงส์และอิเหนาเข้ามาปะปนด้วยเนื่องจากร้องกันมาเช่นนี้มาตั้งแต่โบราณ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2550:หน้า185) เพลงดับทะแย ประกอบด้วยเพลงทะแย เพลงยาว เพลงย่องหงิด เพลงพราหมณ์เก็บหัวแหวน และเพลงมอญร้องไห้ ในการบรรเลงเพลงแต่ละเพลงมีการเปลี่ยนบันไดเสียงทั้งในเพลงและระหว่างเพลง ทำนองเพลงที่บรรเลงอยู่ในดับทะแยนั้นมีลักษณะเฉพาะในทำนองหลักของเพลงซึ่งเป็นลักษณะของเพลงเรื่อง ทำให้ผู้บรรเลงต้องใช้ทักษะสูงในการแปรทำนองให้เหมาะสมกับสำนวนกลอนของเครื่องดนตรีในวงมโหรี จึงจะสามารถบรรเลงได้อย่างไพเราะมีความสอดคล้องกลมกลืนสนิทสนมกัน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้คุณหญิงไพฑูรย์ กิตติวรรณต่อเพลงดับทะแยทั้งทางขับร้องและทางบรรเลง และบันทึกเสียงไว้เป็นหลักฐานทางวิชาการ ในการบรรเลงครั้งนี้มีผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทยหลายท่านเป็นผู้บรรเลง เช่น คุณหญิงไพฑูรย์ กิตติวรรณ รองศาสตราจารย์อุดม อรุณรัตน์ นายสมศักดิ์ ไตรवासย์ นายสละ จอนแจ้งจันทร์ ฯลฯ ซึ่งองค์ความรู้นี้เป็นสมบัติอันทรงคุณค่าที่มีความสำคัญยิ่งต่อวงการดนตรีไทย ทำให้ผู้วิจัยได้เล็งเห็นคุณค่าและความสำคัญของการบรรเลงวงมโหรีเพลงดับทะแย จึงสนใจที่จะศึกษาระบบเสียงของเครื่องดนตรีในวงมโหรีและการดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีในวงมโหรีเพลงดับทะแย เพื่อเป็นการบันทึกข้อมูลอันเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ สืบทอด และวงมโหรีให้อยู่คู่ชาติไทยสืบไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาการดำเนินงานของเครื่องดนตรีในวงมโหรีเพลงตับทะแย
2. ศึกษาองค์ความรู้ทางดนตรีเพลงตับทะแย

3. คำถามการวิจัย

1. การดำเนินงานของเครื่องดนตรีในวงมโหรีเพลงตับทะแยเป็นอย่างไร
2. องค์ความรู้ทางดนตรีเพลงตับทะแยเป็นอย่างไร

๔. ขอบเขตในการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะระบบเสียงของวงมโหรี และการดำเนินงานของเครื่องดนตรีในวงมโหรี เพลงตับทะแย ได้แก่ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ฉิ่งกลาง ขลุ่ยเพียงออ ซอสามสาย จะเข้ ซอด้วง และซออู้ จำนวน 5 เพลง ได้แก่ เพลงทะแย เพลงยาว เพลงย่องหงิด เพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน และเพลงมอญ ร้องให้ จากข้อมูลเสียงที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้คุณหญิงไพฑูรย์ กิตติวรรณต่อทั้งทางขับร้องและทางบรรเลง และบันทึกเสียงไว้เป็นหลักฐานทางวิชาการ

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การดำเนินงานของเครื่องดนตรีในวงมโหรีเพลงตับทะแย และองค์ความรู้ทางดนตรีเพลงตับทะแยจะนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนรายวิชาปฏิบัติการรวมวงและการปรับวงดนตรีไทย หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา
2. เป็นงานอนุรักษ์ เก็บรักษาเป็นศิลปวัฒนธรรมอันมีค่าของชาติ และเป็นแนวทางรักษาผลงานดนตรี เพื่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยทางวิชาการ รวมทั้งเพื่อสืบทอดเพลงไทยให้คงไว้ต่อไป

6. นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ระบบเสียง หมายถึง ระบบเสียงของเครื่องดนตรีไทยในวงมโหรี ระยะห่างของเสียงแต่ละเสียงจะเรียงกันตามลำดับ โดยมีระยะห่างเท่าๆกันใน 1 ช่วงคู่ 8 จะมีทั้งหมด 7 เสียง

ลูกตก หมายถึง เสียงหลักสุดท้ายเมื่อจบหนึ่งรอบหน้าทับ

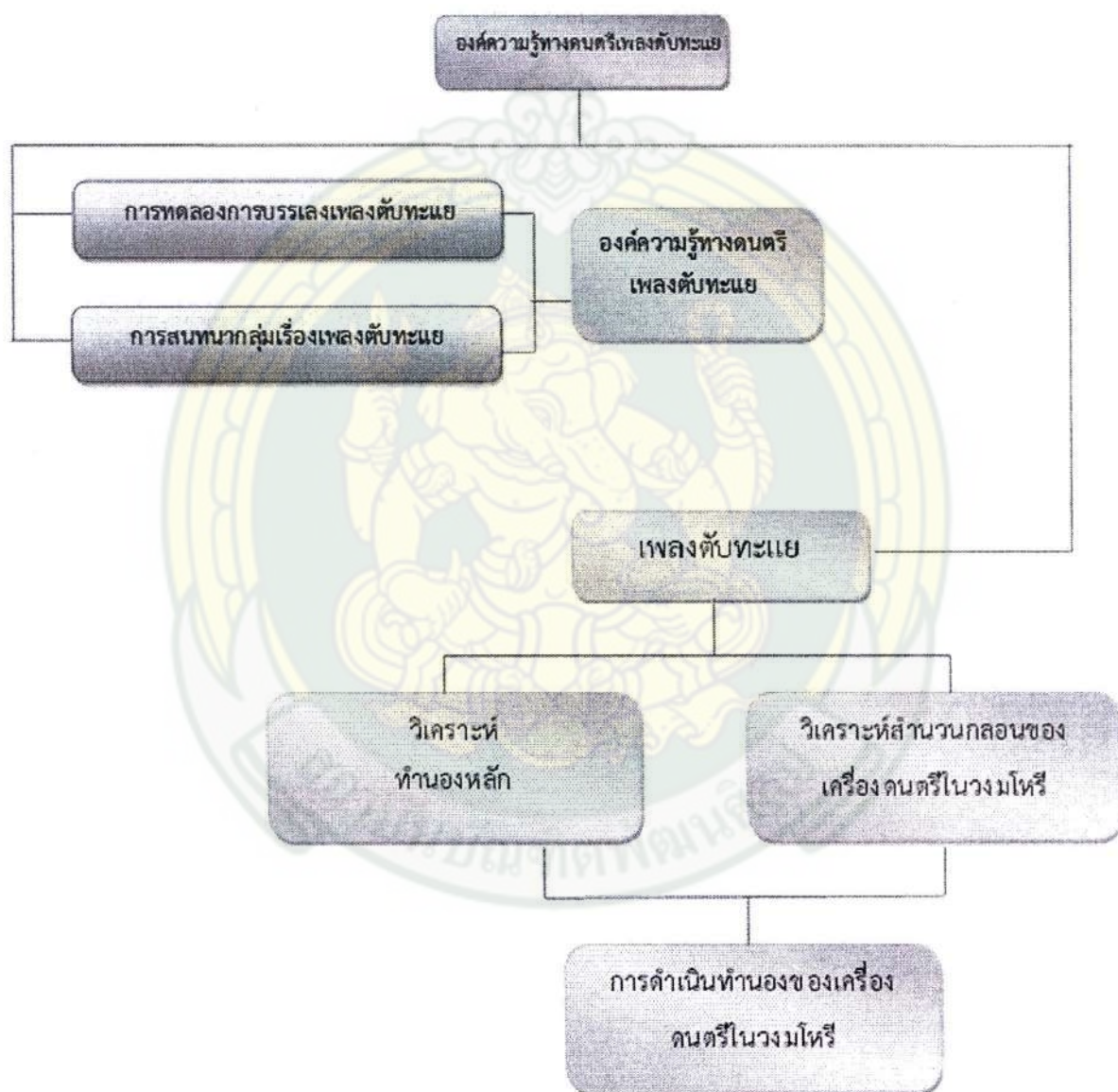
วรรณเพลง หมายถึง ทำนองเพลงที่มีความยาวสี่ห้องโน้ตดนตรีไทย

ประโยค หมายถึง ทำนองเพลงที่มีความยาวแปดห้องโน้ตดนตรีไทย



7. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ประมวลแนวคิดประเด็นต่างๆ เพื่อเป็นกรอบในการศึกษาเพลงตับมโหรีเพลงตับทะแย โดยเลือกประเด็นที่เกี่ยวข้องเป็นฐานในการคิดและวิเคราะห์ ดังแผนผังกรอบแนวคิดในการศึกษาต่อไปนี้



บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยองค์ความรู้ทางดนตรีของเพลงตับทะแย บรรเลงด้วยวงมโหรีเครื่องคู่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าวรรณกรรม และบริบทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังกล่าว ตามวัตถุประสงค์และขอบเขตของงานวิจัยดังนี้

1. ประวัติความเป็นมาของวงมโหรี

ดินแดนที่เป็นประเทศไทยในปัจจุบัน เป็นแหล่งที่มีความเจริญทางวัฒนธรรมมาแต่เดิมดัง การค้นพบหลักฐานร่องรอยของชุมชนหมู่บ้านประมาณ 2500 - 3000 ปีมาแล้ว ในบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือและบริเวณซีกตะวันออกของภาคกลางซึ่งชุมชนเหล่านี้มีวัฒนธรรมประเพณีที่สะท้อนถึงความสัมพันธ์กับชุมชนอื่นและวัฒนธรรมซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของชุมชน

ต่อมาการติดต่อกับบ้านเมืองภายนอกในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยเฉพาะ การติดต่อกับอินเดีย ทำให้มีการรับวัฒนธรรมจากอินเดีย เช่น ด้านศาสนา พิธีกรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความรู้ด้านการเมืองการปกครอง เป็นต้น ส่งผลให้เกิดบูรณาการทางวัฒนธรรมขึ้นในชุมชนท้องถิ่นแถบนี้

ผลจากการรับวัฒนธรรมจากอินเดียทำให้มีการจัดระบบสังคมที่ชัดเจนขึ้น เกิดความแตกต่างระหว่างชนชั้นสูง วิวัฒนาการของเครื่องดนตรี การประสมวง และเพลงโยสังคมไทยมีขึ้นพร้อมๆ ไปด้วยกับความเจริญของบ้านเมือง ขณะเดียวกันวิวัฒนาการของดนตรีในหมู่ชนชั้นสูงก็มีแบบแผนซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะกลุ่ม มโหรีเป็นวงดนตรีซึ่งมีพัฒนาการขึ้นในหมู่ชนชั้นสูงสมัยอยุธยา แต่พัฒนาของเครื่องดนตรีที่ประสมวงในวงมโหรีมีมาก่อนสมัยอยุธยา การศึกษาวิวัฒนาการของมโหรีจึงจำแนกออกตามยุคสมัยดังนี้

1. สมัยสุโขทัย
2. สมัยอยุธยา
3. สมัยธนบุรี
4. สมัยรัตนโกสินทร์

1. สมัยสุโขทัย

หลักฐานเครื่องดนตรีที่ปรากฏก่อนมีพัฒนาการการประสมวงเป็นวงมโหรีในสมัยกรุงศรีอยุธยา จำแนกได้เป็นหลักฐานเครื่องดนตรีที่ปรากฏในจารึก ในวรรณกรรมทางศาสนา และทางหลักฐานเครื่องดนตรีที่ปรากฏบนโบราณวัตถุ

หลักฐานเครื่องดนตรีในจารึกส่วนใหญ่ จะพบในช่วงพุทธศตวรรษที่ 12 เป็นต้นซึ่งเป็นเวลาที่มีการค้าในบ้านเมืองกำลังขยายตัว อารยธรรมอินเดียได้เข้ามามีบทบาทในด้านต่าง ๆ รวมทั้งดนตรีด้วย เรื่องราวทางดนตรีที่ปรากฏในช่วงสมัยนี้จะเป็นการใช้เครื่องดนตรีบรรเลงประกอบพิธีกรรมหรือความเชื่อทางศาสนา อันทราบได้จากจารึกทางศาสนาที่จารึกเรื่องดนตรี ซึ่งจะเป็นการกล่าวโดยรวมถึงดนตรีในการเฉลิมฉลองและใช้เป็นสิ่งถวายสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อแสดงถึงการเคารพบูชา

หลักฐานเครื่องดนตรีในวงมโหรีจากวรรณกรรมทางศาสนาที่ค้นพบในช่วงสมัยก่อนกรุงศรีอยุธยา ได้แก่ ไตรภูมิพระร่วง ซึ่งเป็นเรื่องราวที่พญาสิทธิหรือพระมหาธรรมราชาที่ 1 ทรงบันทึกทั้งที่เกี่ยวกับพุทธศาสนา ความเชื่อและวิถีชีวิตของคนในสมัยสุโขทัย สำหรับเครื่องดนตรีที่ได้กล่าวถึงในไตรภูมิพระร่วง เป็นลักษณะการบรรเลงดนตรีในการเฉลิมฉลองทางศาสนา ซึ่งเครื่องดนตรีที่กล่าวถึงมีทั้งเครื่องดนตรีประเภทดีด สี ดี และเป่า ดังนี้

“...บ้างเต้น บ้างรำ บ้างพ้อน บันลือดุริยดนตรี บ้างดีด บ้างสี บ้างดี บ้างเป่า บ้างขับสรรพสำเนียง เสียงหมุ่นักคุณจุนไปเดียรดาช...”

“เสียงพาทยเสียงพินฆ้องกลอง แตรสังข์ พึงเสียงกลองใหญ่ กลองราม กลองเล็ก และฉิ่ง ฉ่าง บัณเฑาะว์ เสนาะวังเวง ลางคนตรีกลองตีพาทยตีฆ้อง กรับสัพพทุกสิ่ง ลางจำพวกดีดพิน สีซอพุดตอ และกันฉิ่งริงรำจับระบำเดินสารพนักคุณทั้งทั้งหลาย...” (ไตรภูมิพระร่วง มปป: 105)

จากไตรภูมิพระร่วงได้ปรากฏเครื่องดนตรีที่เกี่ยวข้องกับมโหรี คือ พิน ซอสามสาย บัณเฑาะว์ และกรับ

เครื่องดนตรีที่ปรากฏบนโบราณวัตถุในช่วงนี้ ได้แก่ พินน้ำเต้า พิน 5 สาย และบัณเฑาะว์ พินน้ำเต้าและพิน 5 สาย ปรากฏในประติมากรรมปูนปั้นแบบทวารวดี พุทธศตวรรษที่ 13 - 14 พบที่เมืองโบราณคูบัว จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นภาพการประสมวง มีนักดนตรีหญิง 5 คน อยู่ในอิริยาบถนั่งทำท่า

บรรเลงเครื่องดนตรีต่างๆ พิณน้ำเต้า พิณ 5 สาย ฉิ่ง กรับ และนักร้อง แต่ละนางจะเกล้าผมทรงสูงเป็นมวย ห่มสไบ และนั่งพับเพียบ

ประติมากรรมดังกล่าวแสดงถึงการนำเครื่องดนตรีมาบรรเลงรวมวงและคงจะใช้บรรเลงขับกล่อมในชั้นสูง โดยดูจากลักษณะท่าทาง การแต่งกาย น่าจะเป็นชาววังมากกว่าชาวบ้านลักษณะดังกล่าวแสดงถึงพัฒนาการของเครื่องดนตรีซึ่งใช้ประสมวงในวงมโหรีต่อมามีพัฒนาการในหมู่ชนชั้นสูงแต่เดิม

บัณฑิตหรือทมรุ ปรากฏอยู่บนเหรียญทรงกลมที่ใช้เป็นหมายเพื่อผ่านทาง หรือเป็นเปรียญภาษาปล้นกำหนดค่าในการแลกเปลี่ยนสิ่งของ หรือเหรียญที่ระลึก เหรียญรูปบัณฑิตนี้ได้พบจากการขุดค้นแหล่งโบราณคดีบ้านแค ตำบลท่าแค อำเภอมือง จังหวัดลพบุรี มีอายุราวพุทธศตวรรษที่ 12

จากหลักฐานดังกล่าวแสดงว่าสมัยสุโขทัยมีเครื่องดนตรีที่มีพัฒนาการประสมวงในวงมโหรีเกิดขึ้นแล้ว อีกทั้งยังมีแบบการประสมวง ซึ่งน่าจะเป็นแบบของมโหรีผู้หญิงในราชสำนักสมัยกรุงศรีอยุธยาต่อมาด้วย

2. สมัยกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ. 1893 – 2310)

กรุงศรีอยุธยาเป็นศูนย์กลางอำนาจทางการเมืองของสยามเป็นระยะเวลายาวนานถึง 400 ปีกว่าปีในช่วงระยะเวลาดังกล่าวได้เกิดพัฒนาการความเจริญของศิลปกรรมอย่างมากมาย เช่นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางด้านที่มีวิวัฒนาการขึ้นเป็นแบบแผนอย่างชัดเจน ระบบการปกครองซึ่งแบ่งสถานะของคนในสังคมโดยระบบการการควบคุมกำลังคน ทำให้มีความแตกต่างทางฐานะของคนในสังคมมากขึ้น ดังปรากฏความแตกต่างทางวัฒนธรรมซึ่งจำแนกอย่างกว้างๆ เป็น 2 ระดับคือ วัฒนธรรมหลวงและวัฒนธรรมราษฎร์ ในส่วนวัฒนธรรมหลวงมีวงมโหรีเป็นแบบแผนของดนตรีราชสำนัก ซึ่งมีวิวัฒนาการสืบต่อมาดังนี้

วงมโหรีเครื่องสี่

การประสมวงแต่เดิมเกิดจากการนำวงขับไม้ มาประสมวงบรรเลงพิณ ซึ่งในวงขับไม้ประกอบด้วยคนเล่น 3 คน คือ คนขับลำนำ 1 คน คนสีซอสามสายประสานเสียง 1 คน และคนไกว บัณฑิตหรือทมรุอีกคนหนึ่งคน ส่วนในวงบรรเลงพิณ มีผู้ขับร้องและตีพิณให้เข้ากับลำนำที่ตนร้องเมื่อนำทั้งสองมาประสมวงกันจึงเกิดเป็นวงมโหรีเครื่องสี่ ประกอบด้วยคนขับร้องลำนำและตีกรับพวงให้จังหวะ 1 คน สีซอสามสาย 1 คน ตีดกระจับปี่ให้ลำนำ 1 คน และตีทับให้จังหวะอีก 1 คน จะเห็นได้ว่าวงมโหรี

เครื่องสี่นี้ ได้เปลี่ยนมาใช้กระจับปีแทนพิน สันนิษฐานได้ว่าคงเนื่องมาจากพินบรรเลงได้ยากและมีเสียงเบากว่ากระจับปี ส่วนการตีทับแทนการไกวบันเตาะวั้นนั้น คงเป็นเพราะบันเตาะวั้นเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ในพิธีกรรม กับทั้งการไกวบันเตาะวั้นไม่มีหน้าทับใดๆที่จะเพิ่มสีสันให้กับวงได้เท่ากับการตีโทน บันเตาะวั้นจึงไม่เป็นที่นิยมในวงมโหรีอีกต่อไป นอกจากนี้ยังได้เพิ่มกรับพวงตีให้จังหวะอีกอย่างหนึ่งเพื่อนเสริมให้จังหวะแน่นแน่นขึ้น วงมโหรีเครื่องสี่ประกอบด้วยเครื่องดนตรีดังนี้คือ

1. กระจับปี
2. ซอสามสาย
3. ทับหรือโทน
4. กรับพวง

วงมโหรีเครื่องห้า

การประสมวงต่อมาได้เกิดเป็น “วงมโหรีเครื่องห้า” ซึ่งเป็นการพัฒนามาจากวงมโหรีเครื่องสี่โดยเพิ่มปีฉนวนเข้ามา พบจากหนังสือจินตามณีเล่ม 1 – 2 หน้า 45 พรรณนาถึงวงมโหรีไว้ว่า

นางขับขานเสียงแจ้ว	ฟังใจ
ตามเพลงกลอนกลใน	ภาพพริ้ง
มโหรีบรรเลงฉนวน	ขอพาทย
ทับกระจับปีก้อง	เร่งเร้าร่ายจวน

พิจารณาตามโครงบทนี้วงมโหรีน่าจะมีเครื่องดนตรีดังต่อไปนี้

1. กระจับปี
2. ซอสามสาย
3. ทับหรือโทน
4. กรับพวง
5. ปีฉนวน

วงมโหรีเครื่องหก

การประสมวงต่อมาได้เกิดเป็น “วงมโหรีเครื่องหก” ซึ่งเป็นการพัฒนามาจากวงมโหรีเครื่องสี่ โดยเพิ่มรำมะนาเพื่อตีเข้ากับโทน และเพิ่มขลุ่ยอีก 1 เล่า รวมเป็นผู้บรรเลงทั้งหมด 6 คนต่อมาภายหลังได้เปลี่ยนกรับพวงเป็นฉิ่งแทน เนื่องจากวงบรรเลงใหญ่และมีเสียงดังขึ้น จึงกลบเสียง กรับที่ใช้กำกับจังหวะ ทำให้ผู้บรรเลงได้ยินจังหวะไม่ชัดเจนทั่วถึงกัน จึงได้นำฉิ่งซึ่งมีเสียงดังกังวานชัดเจนมาใช้กำกับจังหวะควบคู่กับกรับพวง ซึ่งผู้บรรเลงสามารถได้ยินจังหวะได้อย่างชัดเจนทั่วถึงกันทั้งวง ฉะนั้นพัฒนาการประสมวงมโหรีเครื่องหกจึงมีเครื่องดนตรีเข้ามาประสมวงอีกทั้งหมด 3 ชิ้น คือ รำมะนา ขลุ่ย และฉิ่ง โดยฉิ่งนั้นนำมาใช้กำกับจังหวะแทนกรับพวง

หลักฐานวงมโหรีเครื่องหกมีปรากฏที่ฝาผนังด้านตะวันตกในพระที่นั่งพุทไธสวรรย์ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร ประกอบด้วยเครื่องดนตรีดังนี้คือ

1. กระจับปี
2. ซอสามสาย
3. ทับหรือโทน
4. กรับพวง
5. รำมะนา
6. ขลุ่ยเพียงออ

วงมโหรี 9 คน

วงมโหรีตอนปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา สันนิษฐานว่าอาจมีผู้เล่นผสมวงถึง 9 คน ดังปรากฏหลักฐานเป็นภาพเขียนสีที่ผนังวิหารพระนอน ตรงเบื้องพระเศียรพระพุทไธยาสัน ในวัดพระเชตุพน โดยเพิ่มคนเป่าขลุ่ย 2 คน และคนตีฆ้องวงอีก 1 คน วงมโหรีเครื่องเก้าจึงประกอบไปด้วย

1. กระจับปี
2. ซอสามสาย
3. ทับโทน
4. รำมะนา

5. กรับพวง
6. ชล้อย
7. ระนาดไม้
8. ฆ้องวงใหญ่
9. ฉิ่ง

วงมโหรี 10 คน

“เพลงยาวไหว้ครุมนโหรี” เมื่อครั้งกรุงศรีอยุธยา กล่าวถึงหลักฐานเครื่องดนตรีซึ่งประสมในวงมโหรี 10 ชนิด คือ

ขอพระเดชเดชาภูวนาถ	พระบาทปกเกล้าเกษรี
ข้าผู้จำเรียงเรื่องมโหรี	ขอ กรับ กระจับปี รำมะนา
โทน ชล้อย ฉิ่ง ระนาด ฆ้อง	ประลองเพลงขับกล่อมพร้อมหน้า
จงเจริญศรีสวัสดิ์ทุกเวลา	ให้ปรีชาชาญเชี่ยวชาญในเชิงพิณ

จากเพลงยาวไหว้ครุมนโหรีนี้ จะเห็นได้ว่า มีเครื่องดนตรีทั้งหมด 10 ชนิด ระนาด ฆ้อง ขอ กระจับปี ชล้อย โทน รำมะนา ฉิ่ง ฉาบและกรับ ส่วนขอ น่าจะหมายถึงขอสามสาย เพราะอยุธยา ยังไม่มีซอด้วงและซออู้เข้ามาผสมวง ในสมัยอยุธยา เครื่องดนตรีที่ใช้ประสมวงในวงมโหรีจึงมีครบทั้งเครื่องดีด เครื่องสี เครื่องตี และเครื่องเป่า

3. สมัยธนบุรี (พ.ศ. 2310 - 2325)

สมัยธนบุรีเรื่องราวมโหรีปรากฏหลักฐานในหมายรับสั่งงานสมโภชพระแก้วมรกต ระบุมโหรีไทย มโหรีแขก มโหรีจีน มโหรีเขมร มโหรีญวนและมโหรีฝรั่งร่วมบรรเลงหลายวง แต่ไม่มีปรากฏรายละเอียดอย่างอื่น ส่วนใหญ่มโหรีไทยกล่าวถึง “หมื่นราชาราช มโหรี ชาย 2 หญิง 4” อาจเป็นไปได้ว่าวงมโหรีไทยสมัยกรุงธนบุรีคงเล่นกัน 6 คน ตามสมัยกรุงศรีอยุธยา อาจเนื่องจากเป็นเวลาหาศิลปินได้ยาก นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่ามโหรีสมัยนี้มีชายหญิงรวมวงกันแล้วสันนิษฐานได้ว่าสมัยกรุงธนบุรี ราชสำนักคงเลิกหวงห้ามผู้หญิงบรรเลงมโหรีแล้ว

4.สมัยรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. 2325-ปัจจุบัน)

ศิลปวัฒนธรรมสมัยรัตนโกสินทร์ ส่วนหนึ่งคือการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมจากอาณาจักรกรุงศรีอยุธยา รวมถึงวัฒนธรรมด้านดนตรี ในสมัยรัตนโกสินทร์ วัฒนธรรมด้านดนตรีได้รับการส่งเสริมทั้งในลักษณะการฟื้นฟู สืบทอด และพัฒนาการให้เจริญก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ สำหรับมโหรีสมัยรัตนโกสินทร์นี้ มีวิวัฒนาการดังนี้

วงมโหรีเครื่องแปด

วงมโหรีที่เกิดจากการประสมวงในระยะต่อมาคือ “วงมโหรีเครื่องแปด” โดยการเพิ่มเครื่องเป่าพาทย์เข้าไปอีก 2 อย่าง คือ ระนาดไม้ 1 ราง กับระนาดแก้วอีก 1 ราง เมื่อมาถึงสมัยรัชกาลที่ 2 จึงได้นำระนาดแก้ว และกระบี่ปี่ออกไป เนื่องจากกระบี่ปี่นั้นมีลักษณะตั้งขึ้นไม่สะดวกในการบรรเลง กับทั้งยังมีเสียงเบา เมื่อบรรเลงกับเครื่องดนตรีชนิดอื่นจึงถูกกลบเสียงทำให้ไม่ได้ยินเสียงชัดเจน กระบี่ปี่จึงลดบทบาทลงไป โดยนำจะเข้ซึ่งเป็นเครื่องดีดเช่นเดียวกันเข้ามาใช้แทน ซึ่งจะเข้าคุณสมบัติที่เหมาะสมคือ มีลักษณะวางราบไปพื้นสามารถบรรเลงได้สะดวกและมีเสียงดังชัดเจน ทำให้ขนาดของวงใหญ่ขึ้นกว่าเดิม และเสียงของวงมีความหนักแน่นขึ้นฉะนั้นวงมโหรีเครื่องแปดจึงถูกประสมขึ้นในสมัยรัตนโกสินทร์ การประสมวงประกอบด้วย

1. ซอสามสาย
2. ระนาด
3. ฆ้องวงใหญ่
4. จะเข้ (นำมาแทนกระบี่ปี่)
5. ขลุ่ยเพียงออ
6. ทับหรือโทน
7. รำมะนา
8. ฉิ่ง

วงมโหรีเครื่องเล็ก

ในระยะต่อมาวงมโหรีเครื่องแปดได้เพิ่มซออุ้งกับซอด้วงขึ้นอีกอย่างละ 1 คน สันนิษฐานว่าคงเพื่อให้สมดุลกับเครื่องตีซึ่งเพิ่มเข้ามาตั้งแต่การประสมวงมโหรีเครื่องแปด และเพื่อเสียงโดยรวมของวงมีความหลากหลายและหนักแน่นขึ้น ดังนั้นวงมโหรีวงนี้จึงเรียกว่า “วงมโหรีเครื่องเล็ก” ซึ่งประกอบด้วยเครื่องดนตรีดังนี้

1. ซอสามสาย
2. ระนาดเอก
3. ฆ้องวงใหญ่
4. จะเข้
5. ซลู่เพียงออ
6. ซอด้วง
7. ซออุ้ง
8. โทน
9. รำมะนา
10. ฉิ่ง

วงมโหรีเครื่องคู่

ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ในวงปีพาทย์ได้สร้างระนาดทุ้มและฆ้องวงเล็กเข้ามาใช้ในวง เพื่อให้มีลีลาในการบรรเลงเพิ่มขึ้น ในวงมโหรีเครื่องเล็กนี้จึงได้นำระนาดทุ้มกับฆ้องวงเล็กเข้ามาใช้ตามอย่างในวงปีพาทย์ นอกจากนี้ยังได้เพิ่มจำนวนซอด้วงกับซออุ้งซึ่งแต่เดิมมีอย่างละ 1 คัน เป็นอย่างละ 2 คันหรือ 1 คู่ เพิ่มซลู่หลิบซึ่งมีขนาดเล็กและมีเสียงแหลมสูงกว่าซลู่เพียงอออีก 1 เล้า เพื่อให้เป็นคู่กับซลู่เพียงออ ส่วนซอสามสายก็ได้เพิ่มซอสามสายหลิบซึ่งมีกำกับจังหวะคู่กับฉิ่ง เกิดเป็นวงมโหรีที่ขนาดใหญ่และมีเครื่องดนตรีประเภทเดียวกันเป็นคู่ๆ จึงเรียกว่า “วงมโหรีเครื่องคู่” ซึ่งประกอบด้วยเครื่องดนตรีดังนี้ คือ

1. ซอสามสาย
2. ซอสามสายหลิบ
3. ระนาดเอก

4. ระนาดทุ้ม
5. ฆ้องวงใหญ่
6. ฆ้องวงเล็ก
7. จะเข้ 2 ตัว
8. ซอด้วง 2 คัน
9. ซออู้ 2 คัน
10. ขลุ่ยเพียงออ
11. ขลุ่ยหลีบ

ในสมัยรัชกาลที่ 3 วงมโหรีได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก นอกจากจะเป็นที่นิยมในพระนครแล้ว มโหรียังแพร่หลายไปตามหัวเมืองอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตามการนำเครื่องดนตรีของวงปี่พาทย์มาประสมในวงมโหรีน่าจะเป็นที่นิยมในหมู่ผู้ฟัง เนื่องจากได้เกิดวิวัฒนาการนำเครื่องปี่พาทย์มาประสมกับวงมโหรีเพิ่มอีกในสมัยต่อมาจนเกิดเป็นวงที่สมบูรณ์มากขึ้น นับได้ว่ามโหรีมีวิวัฒนาการประสมวงที่ควบคู่ไปกับวงปี่พาทย์

วงมโหรีเครื่องใหญ่

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในวงปี่พาทย์ได้เพิ่มระนาดทุ้มเล็กกับระนาดเอกเล็กขึ้นอีก 2 รางวัล เพื่อเพิ่มเสียงดังกังวานเป็นช่วงๆ ให้กับทำนองเพลง ในวงมโหรีจึงได้นำระนาดทั้งสองเข้ามาใช้บ้าง โดยระนาดเอกเล็กนั้นได้เปลี่ยนเป็นสร้างลูกระนาดด้วยทองเหลืองเทียบให้สูงไพเราะกังวานกว่าเล็ก เรียกว่า “ระนาดทอง” แต่ในการเลียนแบบเครื่องดนตรีของวงปี่พาทย์มาใช้นั้น ได้ย่อขนาดเครื่องดนตรีปี่พาทย์ที่นำเข้ามาทั้งหมดให้มีขนาดเล็กกว่าที่วงปี่พาทย์ใช้ ซึ่งเสียงจะสูงกว่าเครื่องปี่พาทย์ปกติ 2 เสียง ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เสียงของเครื่องปี่พาทย์ดังกลบเสียงของเครื่องสายและการย่อขนาดของเครื่องปี่พาทย์ให้มีขนาดเล็กลงนี้ ก็เพื่อความสะดวกสำหรับให้ผู้หญิงบรรเลงเนื่องจากในสมัยโบราณผู้บรรเลงมโหรีเป็นสตรีล้วนจึงต้องลดขนาดให้พอเหมาะแก่กำลังนอกจากนี้ยังได้เพิ่ม “โหม่ง” เข้ามาเพื่อเพิ่มความดังและความหนักแน่นให้เครื่องกำกับจังหวะ ตามขนาดของวงที่ใหญ่และมีเสียงดังมากขึ้น วงมโหรีที่มีวิวัฒนาการหลังสุดนี้ นับได้ว่าเป็นการประสมวงมโหรีที่มีวิวัฒนาการถึงขีดสุด มีความสมบูรณ์และหลากหลายในรูปแบบของเครื่องดนตรีที่นำมาประสมวง ถือได้ว่าเป็นศูนย์รวมเครื่องดนตรีสำคัญ ใน

วงดนตรีไว้เกือบทั้งหมด อีกทั้งเสียงเสียงยังมีความเหมาะสมกลมกลืนกันเป็นอย่างดีทั้งเครื่องเป่าพาทย์และเครื่องสายวงมโหรีวงนี้ เรียกว่า “วงมโหรีเครื่องใหญ่” ซึ่งประกอบด้วยเครื่องดนตรีดังนี้ คือ

1. ซอสามสาย 1 คัน
2. ซอสามสายหลิบ 1 คัน
3. ระนาดเอก 1 รวง
4. ระนาดเอกเหล็ก 1 รวง
5. ระนาดทุ้ม 1 รวง
6. ระนาดทุ้มเหล็ก 1 รวง
7. ช้องกลาง 1 วง (ย่อขนาดจากฆ้องวงใหญ่ของเป่าพาทย์)
8. ช้องเล็กมโหรี 1 วง (ย่อขนาดจากฆ้องวงเล็กของเป่าพาทย์)
9. จะเข้ 2 ตัว
10. ซอด้วง 2 คัน
11. ซออู้ 2 คัน
12. ขลุ่ยเพียงออ 1 เล้า
13. ขลุ่ยหลิบ 1 เล้า
14. โทน
15. รำมะนา
16. ฉิ่ง
17. ฉาบเล็ก
18. โหม่ง

นอกจากนี้เครื่องดนตรีต่างๆ ที่ประสมอยู่ในวงมโหรี ดังได้กล่าวมาแล้ว ในวงมโหรีเครื่องเล็กวงมโหรีเครื่องคู่ และวงมโหรีเครื่องใหญ่นั้น ในการบรรเลงบางครั้งเช่น การบรรเลงเพลงหน้าพาทย์ จะต้องเพิ่มกลองต่างๆ เป็นเครื่องประกอบจังหวะ ได้แก่ กลองแขก ตะโพนและกลองทัด กลองเหล่านี้เมื่อนำมาใช้ในวงมโหรีก็จะถูกย่อส่วนลงแล้วเรียกว่า “กลองมโหรี” ยกเว้น “กลองทัดมโหรี” หรือกลองตะโพน ที่ไม่ได้ย่อขนาดให้เล็กลง เพราะเป็นการนำเอาตะโพน 2 ลูก มาตั้งแล้วตีแบบกลองทัดในวงเป่าพาทย์ ไม่ได้ย่อส่วนกลองทัดให้มีรูปร่างเล็กลงอย่างเครื่องอื่นๆ กลองตะโพนนี้ไม่ได้สร้างขึ้นกับเครื่องมโหรี

โดยตรง แต่สร้างขึ้นสำหรับใช้ในวงปีพาทย์ดึกดำบรรพ์เป็นสำคัญ แล้ววงมโหรีเอามาใช้บ้างเพื่อให้เสียงกลองที่ออกมาไม่ดังจนเกินไป ซึ่งอาจกลบเสียงเครื่องดำเนินทำนองอื่นๆ จนเสียรสดนตรีได้ กับทั้งยังส่งผลให้เกิดความกลมกลืนในเรื่องของเสียงและเหมาะสำหรับใช้บรรเลงขับกล่อม

นอกจากวงมโหรีต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ ยังมีวงดนตรีประเภทหนึ่งซึ่งมีพัฒนาการจากวงมโหรี เรียกว่า “มโหรีเครื่องสาย” ซึ่งเป็นมโหรีอีกอย่างหนึ่งเป็นของผู้ชายเล่นเกิดขึ้นเป็นแบบแผนชัดเจนภายหลังวงมโหรีผู้หญิงเสื่อมความนิยมลงในสมัยรัชกาลที่ 4 แต่เค้าเดิมคงเริ่มปรากฏตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 แล้วโดยเป็นรูปแบบของวงกลองแขกเครื่องใหญ่ก่อน ต่อมาจึงดัดแปลงเป็นวงมโหรี โดนใช้โทน รำมะนา ขลุ่ย แทนกลองแขกและปี่อ้อในวงเดิม หรือบางทีก็มีระนาดและฆ้องวงเข้ามาประสมด้วย ดังปรากฏหลักฐานในหนังสือตำนานเครื่องมโหรีปีพาทย์พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเทววงศ์วโรปการ ซึ่งทรงกล่าวไว้ว่า “แต่มโหรีอีกอย่างหนึ่งเป็นของผู้ชายเล่นเกิดขึ้นแทนมโหรีผู้หญิงคือที่เรียกว่า “มโหรีเครื่องสาย” กล่าวกันว่าเริ่มมีขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 3 เดิมเป็นแต่ผู้เอาเครื่องดนตรีแปลกๆ เช่น ขอสองสาย อย่างจีน (หมายถึง ขอด้วง ขอฮู้) มาเล่นกับดนตรีไทยต่อมาจึงคิดเล่นประสมวงกันมี ขอด้วง ขอฮู้ จะเข้ ปี่อ้อ ทำเข้ากับกลองแขกเรียกว่า “กลองเครื่องใหญ่” ครั้นมีคนชอบจึงแปลงเป็นมโหรี โดยเอาเครื่องมโหรีเดิม มาประสมกัน ใช้โทน รำมะนา ขลุ่ย แทนกลองแขกและปี่อ้อ บางทีก็มีระนาดและฆ้องวงเพิ่มเข้าด้วย จึง เรียกกันว่า “มโหรีเครื่องสาย” ซึ่งเล่นเป็นพื้นในทุกวันนี้”

อย่างไรก็ตามวงมโหรีเครื่องสายนี้ ไม่ได้รวมอยู่ในวิวัฒนาการการประสมวงมโหรีของเดิมที่ได้กล่าวมาข้างต้น แต่จัดเป็นวงมโหรีอีกประเภทหนึ่งที่เรียกว่า วงมโหรีเครื่องสาย ซึ่งเป็นการประสมวงในอีกรูปแบบหนึ่ง

ในปัจจุบันได้มีวงมโหรีที่ใช้บรรเลงกันอย่างแพร่หลายและเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ ประกอบด้วยเครื่องดนตรีดังนี้ คือ

1. ขอสสามสาย
2. ระนาดเอก
3. ระนาดทุ้ม
4. ฆ้องกลาง
5. ขอด้วง
6. ขอฮู้

7. ชลู่เพียงออ
8. จะเข้
9. โทน-รามะนา
10. ฉิ่ง

2) แนวคิดเรื่องการแปรทำนอง

2.1) หลักการแปรทำนอง

การแปรทำนอง ถือเป็นทักษะทางด้านการคิดในการดัดแปลงทำนองที่อยู่ในกรอบของทำนองหลักให้มีความเหมาะสมกับเครื่องดนตรีในแต่ละประเภทของนักดนตรี ตามที่อาจารย์มนตรี ตราโมทได้อธิบายไว้ในหนังสือดนตรีไทยอุดมศึกษาปีที่ 14 (2530) ว่า “หน้าที่ของผู้บรรเลงจะต้องพิจารณาให้ถี่ถ้วนว่า เพลงที่เราบรรเลงนี้เป็นทางใด ควรจะปฏิบัติอย่างไร ถ้าเป็นทางพื้นก็จะต้องพิจารณาว่าทำนองในทางพื้นนั้น มีตอนไหนบ้างที่บังคับให้ทุกคนดำเนินทำนองเพลงเหมือนกันหมด หากทางพื้นเพลงนั้นบังคับอย่างนี้ เราก็ต้องกระทำตาม คือ ทำทำนองตอนนั้นให้เหมือนกันทุกคน เมื่อถึงตอนที่เปลี่ยนอิสระ เราจึงใช้สติปัญญาของเราบรรเลงไปให้ดีที่สุด และถูกต้องตรงตามเนื้อเพลง หากเป็นทางกรอซึ่งเพลงทางกรอมักจะมีทางพื้นระคนอยู่ด้วย ตอนที่เปลี่ยนทางพื้นแม้จะมีเพียงเล็กน้อย เราก็อาจดำเนินทำนองตามสติปัญญาของเราได้ แต่เมื่อถึงตอนกรอแล้ว ทุกคนควรร่วมกันบรรเลงให้ถูกต้องตามที่ท่านผู้แต่งได้แต่งไว้ อาจดัดแปลงแทรกนิดๆ หน่อยๆ ได้ แต่อย่าให้เสียรูป ขำพเจ้าเคยได้ยินคนระนาดผู้หนึ่งเขาบรรเลงเพลงทางกรอแต่เขาเก็บตลอดเพลง ซึ่งเขาคงจะนึกกระหึ่มใจว่า “ฉันทึงโหมละ เพลงกรอฉันทึงเก็บได้” ขำพเจ้าก็เห็นว่าเขาก็งจริง แต่เขาไม่เคารพต่อเจ้าของผู้แต่งเพลงเลย ถ้าเป็นเพลงลูกล่อลูกขัด ก็ต้องพิจารณาว่าลูกล่อลูกขัดเป็นแบบไหน ลูกล่อลูกขัดบางแบบอาจเปลี่ยนแปลงได้บ้างก็มี ถ้าเป็นลูกล่อลูกขัดแบบนี้ เราก็เปลี่ยนจากเดิมบ้างก็ได้ แต่ถ้าลูกล่อลูกขัดเป็นแบบบังคับ เราควรบรรเลงตามที่ท่านผู้แต่งได้แต่งไว้อย่างเคร่งครัด ส่วนจะล้วงเข้ามาก่อนบ้างหรือจะเล่นเม็ดพรายบ้างเล็กๆ น้อยๆ อย่างไร ดูให้พอเหมาะพอควรจึงจะดี ส่วนเพลงที่เป็นทางลัดจังหวะ มียังมีน้อยมีลวงหน้าอยู่ในตัว ควรจะระวังบรรเลงให้ถูกต้อง เพราะเพลงแบบนี้มักมีประโยครับเชื่อมกันอยู่ ถ้าเราไม่ทำตามทำนองที่ท่านแต่งไว้ อาจจะทำให้ทำนองของประโยคหลังที่ตามมาเสียไปก็ได้ ข้อสำคัญอยู่ที่วิจารณญาณของเราว่าตอนไหนควรทำอย่างไร จึงจะไพเราะน่าฟัง”

จากคำอธิบายของอาจารย์มนตรี ตราโมท สามารถสรุปหลักการแปรทำนองได้ว่า ผู้บรรเลงจะต้องมีความเข้าใจลักษณะของทางเพลงแต่ละประเภทว่าเป็นเพลงทางพื้น (ทางเก็บ) ทางกรอ หรือทางลูกล่อลูกชดอย่างถ่องแท้ก่อนจึงจะแปรทำนองได้ถูกต้องตรงกับวัตถุประสงค์ของผู้แต่งเพลงนั้น เพราะในการบรรเลงจะต้องให้เกียรติและเคารพผู้แต่งเพลงเป็นสำคัญด้วย

ศาสตราจารย์ ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์ (2523) ได้กล่าวถึงหลักการแปรทำนองในหัวข้อ เรื่องการทำเพลงให้ไพเราะ (Embellishments) จากหนังสือทฤษฎีและปฏิบัติดนตรีไทย ภาค 1 (ว่าด้วยหลักและทฤษฎีดนตรีไทย) ว่า “ที่ผมเรียกว่าการทำให้เพลงไพเราะ หรือ Embellishments นี้ ความจริงก็คือ การตกแต่งประดับประดาลูกช้อยให้เกิดความไพเราะขึ้นในการบรรเลงแต่ละครั้งนั่นเอง เราได้ทราบมาแล้วว่าในการบรรเลงเพลงไทยนั้น นักดนตรีผู้ดำเนินทางลูกช้อย (คือผู้เล่นฆ้องวงใหญ่) จะบรรเลงเป็นแนวมาตรฐาน (basic melody) ส่วนคนอื่นนอกจากนั้นจะแปรลูกช้อยออกเป็นทางต่าง ๆ ให้เข้ากับเครื่องดนตรีของตน โดยใช้ปฏิภาณไหวพริบในขณะที่กำลังบรรเลงอยู่นั้น เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงเท่ากับต่างคนต่างช่วยกันหาเครื่องประดับประดาลูกช้อยให้สวยงามขึ้น ถ้าจะเปรียบแนวลูกช้อยก็เท่ากับ ปักเสาไว้เป็นหลัก เสร็จแล้วเครื่องดนตรีอื่นๆ จึงแปรลูกช้อยออกเป็นทางพิสดาร ซึ่งก็เท่ากับเป็นการหาไม้ที่ขัดกลางดงมาขัดไว้ให้เป็นลวดลายต่าง ๆ ส่วนจะขัดแต่งได้งดงามแค่ไหนนั้นก็ย่อมแล้วแต่ไหวพริบปฏิภาณตลอดจนความรู้และประสบการณ์ที่ผู้บรรเลงมีมาแต่ก่อนเป็นข้อสำคัญ คนเก่งก็ขัดไว้และตกแต่งได้สวย คนไม่เก่งก็ตกแต่งเอาอย่างที่้อๆ พอให้มองเป็นริ้วไปได้ไม่ถึงกับมีแต่เสา รั้วอย่างเดียวเท่านั้น เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเห็นได้ว่า ความไพเราะของดนตรีไทยย่อมอยู่ที่การตกแต่งประดับประดาลูกช้อยและอยู่ที่ตัวลูกช้อยด้วย ถ้าตัวลูกช้อยเองฟังไม่เพราะเลยเช่นนี้ ถึงผู้แปรจะเป็นคนเก่งกาจพิสดารอย่างไร คงไม่ไหวแน่ เพราะการที่ลูกช้อยฟังไม่เพราะนี้ก็เปรียบเหมือนกับไปเอาเสารั้วที่รูปร่างขรุขระไม่สวยมาปักเป็นหลักไว้ เมื่อเสาไม่เข้าท่าเสียแล้ว ถึงใครจะไปหาไม้ยอดดีมาขัดให้เป็นลวดลายวิเศษปานใด มันก็คงไม่ทำให้มองดีพิเศษขึ้นเท่าใดนัก”

จากคำอธิบายของ ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์ จะเห็นได้ว่าท่านให้ความสำคัญกับเรื่องของการแปรทำนอง โดยเน้นที่ตัวของนักดนตรีว่า ผู้ที่จะแปรทำนองได้ดีจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะต่างๆ ได้แก่ ความรู้ ไหวพริบปฏิภาณ และประสบการณ์ของผู้บรรเลง

ไพศาล อินทวงศ์ (2544: 37) ได้กล่าวถึง การแปรทำนองของเครื่องดนตรีไทยไว้ว่า การแปรทำนองเพลง แม้ว่า เป็นเครื่องดนตรีชนิดใดก็ตามหมายถึงการทำให้เพลงนั้นๆ เกิดความไพเราะ หรือ Embellishment ซึ่งก็คือการตกแต่งประดับประดาลูกซ้อยให้เกิดความไพเราะขึ้นในการบรรเลงแต่ละครั้งนั่นเอง ผู้บรรเลงเครื่องดนตรีแต่ละชิ้นจะต้องใช้ปฏิภาณไหวพริบในขณะที่บรรเลงทำการแปรลูกซ้อยออกเป็นทางต่างๆ ให้เข้ากับเครื่องดนตรีที่ตนกำลังบรรเลงให้เกิดความไพเราะและไม่ผิดจังหวะ

หลักการแปรทำนองเพลง ในวงการดนตรี หมายถึง การแปรลูกซ้อยซึ่งเป็นทำนองหลัก (Melody) ไปเป็นทำนองเพลงในเครื่องดนตรีต่างๆ โดยคำนึงถึงหลักการ ดังนี้

1. ช่วงเสียงของเครื่องดนตรีชนิดนั้นๆ เป็นอย่างไร
2. คุณลักษณะของเครื่องดนตรีนั้นๆ เป็นอย่างไร
3. เครื่องดนตรีชนิดนั้นๆ มีหน้าที่อะไรในวง

ดังนั้นการแปรทำนองเพลงในวงการดนตรีไทยจึงต้องแปรจากทางซ้อยเป็นหลัก

การแสดงออกถึงความซาบซึ้งในสุนทรีภาพของเพลงอย่างเสรีนี้ มิได้หมายความว่าดนตรีไทยไม่มีแบบแผน เพราะแท้จริงแล้วดนตรีไทยมีระเบียบแบบแผน และวิธีการบรรเลงไม่ด้อยไปกว่าดนตรีคลาสสิกของชาติอื่นๆ เลย แต่คนชอบพูดว่าดนตรีไทย ไม่มีแบบแผนนั้น เป็นเพราะเขาไม่รู้จักแบบแผนของดนตรีไทย เพราะบรมครูรุ่นเก่าไม่ถ่ายทอดเอาไว้ พูด่างๆ ก็คือ หวง ความรู้จึงตายไปกับตัวเสียก็มาก เรื่องแบบแผนวิธีการบรรเลงต่างๆ ของไทยจึงมีอยู่ในการศึกษา วิธีการดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีนั้น จำเป็นต้องอาศัยหลักการ อันเป็นเครื่องช่วยให้กระบวนการคิดนั้น มีความสัมฤทธิ์ผล และถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของเพลงมากที่สุด ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 7 ประการ ดังนี้ (บุษกร สำโรงทอง, 2539: 16-20)

1. ต้องรักษาเสียงตกในทำนองหลักไว้

การประดิษฐ์ทำนองสำหรับเครื่องดนตรีต่างๆ เป็นที่ทราบกันว่าจะยึดเอาทำนองหลักเป็นหลักในการคิด ด้วยท่วงทำนองหลักนั้น มีเสียงของทำนองอันเป็นโครงสร้างสำคัญที่สุด ซึ่งผู้บรรเลงแต่ละเครื่องมือต้องบรรเลงร่วมกันตามกรอบของท่วงทำนองที่เรียกว่า เสียงตกหรือลูกตก

2. ต้องดำเนินทำนองให้กลมกลืนกับทำนองหลัก

ในการดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีต่างๆ นั้น ประการสำคัญที่สุดประการหนึ่งก็คือ ต้องสร้างความกลมกลืนให้เกิดทั้งระหว่างทำนองที่ตกแต่งแล้วกับทำนองหลัก และระหว่างที่ทำนองที่ตกแต่งแล้วของเครื่องดนตรีชิ้นหนึ่งกับเครื่องดนตรีชิ้นอื่นในวง

ทิศทางของเสียงในประโยคของทำนองหลักก็เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บรรเลงทำนองต้องสังเกต เพื่อจะได้เลือกสรรทำนองตกแต่งให้มีทิศทางของเสียงไปในทางเดียวกัน กล่าวคือ หากทิศทางของเสียงในประโยคทำนองหลักมีลักษณะเรียงเสียงขึ้นจากต่ำไปหาสูง ทำนองที่บรรเลงก็ต้องดำเนินไปในทิศทางจากต่ำไปสูง จึงจะมีความกลมกลืนมากที่สุด

3. ต้องดำเนินทำนองให้มีสัมผัส

ทำนองของเพลงไทยนั้น ก็เปรียบได้กับบทหรือกรองของภาษาไทย ซึ่งบทหรือกรองที่ดีย่อมมีความสละสลวยในการเรียบเรียงถ้อยคำ และต้องมีสัมผัสนอกสัมผัสใน สร้างความไพเราะให้เกิดขึ้นในบทกวี

การสัมผัสของท่วงทำนอง สามารถสร้างให้มีขึ้นได้ ทั้งการสัมผัสในประโยคและสัมผัสนอกประโยค

4. ต้องดำเนินทำนองให้เหมาะสมกับเพลง

ลักษณะของเพลงไทยนั้นมีหลายประเภท เช่น เพลงทางพื้น เพลงทางกรอ เพลงฉิ่ง เพลงหน้าพาทย์ เป็นต้น ดังนั้น การดำเนินทำนองสำหรับเครื่องดนตรี จึงต้องคำนึงถึงลักษณะของเพลงต่างๆ และต้องมีความเข้าใจโดยถ่องแท้ เพราะเพลงแต่ละประเภทย่อมมีลักษณะของทำนองหลักที่แตกต่างกันออกไปผู้ฝึกปฏิบัติ จึงมีความจำเป็นต้องเรียนรู้วิธีดำเนินทำนองให้สอดคล้องกับบทเพลงต่างๆ ซึ่งต้องใช้เวลาในการศึกษาอีกระยะหนึ่ง พร้อมกับสอดคล้องกับบทเพลงต่างๆ ซึ่งต้องใช้เวลาในการศึกษาอีกระยะหนึ่ง พร้อมกับต้องผ่านกระบวนการฝึกตามขั้นตอน หากมีการลองผิดลองถูกด้วยตนเองจะช่วยให้มีความเข้าใจได้ดีอีกแนวทางหนึ่ง

5. หลีกเลี่ยงการดำเนินทำนองซ้ำๆ

ข้อสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีนั้น คือ การดำเนินทำนองซ้ำๆ กัน ทั้งนี้ไม่ว่าทำนองหลักจะตีเข้าไปซ้ำมาในประโยคใดประโยคหนึ่งหลายครั้ง การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีชิ้นอื่นๆ ต้องพยายามคิดหาหนทางในการบรรเลงให้หลีกเลี่ยงการซ้ำไปซ้ำมาเช่นทำนองหลัก ทั้งนี้ต้องอาศัยความชำนาญ ในการปฏิบัติและประสบการณ์สั่งสมมากพอสมควร ผู้ที่ฝึกปฏิบัติใหม่มักจะประสบปัญหาเช่นนี้อยู่เสมอ วิธีหลีกเลี่ยงก็คือ ต้องหมั่นทดลองคิดทำนองจากทำนองหลักเดียวกัน ให้สามารถบรรเลงเป็นทำนองตบแต่งได้หลายๆ ทำนอง เพื่อสะดวกในการหยิบไปใช้ หากเกิดอุปสรรคในกรณีต่างๆ

6. ต้องมีท่วงทีในการดำเนินทำนอง

ท่วงทีในที่นี้ หมายถึง ท่วงทีของทำนองเพลง เช่น ท่วงทีของทำนองเพลงในการขึ้นต้นและลงท้าย การดำเนินทำนองเพลงในช่วงดังกล่าว ต้องมีการเรียบเรียงให้เหมาะสม ต้องมีท่วงทีที่น่าฟัง มีใช้บรรเลงเป็นทำนองเพลงเก็บตามทำนองของเครื่องดนตรีอื่นๆ เท่านั้น แต่ต้องมีลีลาการบรรเลง โดยปรุงแต่งท่วงทำนองเก็บนั้นให้เหมาะสม

7. เลือกดำเนินทำนองให้เหมาะสมกับกำลังของตน

เนื่องจากทำนองหลัก 1 ประโยค สามารถดำเนินเป็นทำนองของเครื่องดนตรีอื่นๆ ได้หลากหลายทางต่อเครื่องดนตรี 1 ชิ้น ซึ่งทำนองต่างๆ นั้น ย่อมมีความสละสลวยแตกต่างกัน ไปขึ้นอยู่กับความสามารถทางภูมิปัญญาของผู้บรรเลง แต่การนำไปใช้จริงนั้นจะมีบางท่วงทำนองที่ผู้บรรเลงสามารถบรรเลงได้อย่างถนัดที่สุด และใช้กำลังไม่มากเกินไป ดังนั้น การพิจารณาเลือกทำนองที่จะนำมาใช้บรรเลงให้เหมาะสมแก่ความถนัดและกำลังตนนั้น จึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะในโอกาสที่มีแนวในการบรรเลงสูง คือ บรรเลงเร็วมากจนกระทั่งผู้บรรเลงมีกำลังเหลือที่จะประกอบไปสู่ตอนจบน้อยเต็มที กรณีนี้ผู้บรรเลงสามารถเลือกทำนองที่ตนเองถนัด และกำลังก็บรรเลงน้อยที่สุดออกมาใช้ได้ เพื่อช่วยประกอบให้สามารถออกมาบรรเลงไปจนจบเพลงได้โดยเรียบร้อย

3) แนวคิดเรื่องทำนองหลัก

3.1) ความหมายของทำนองหลัก

ศาสตราจารย์ ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดนตรีไทย ได้อธิบายเรื่องทำนองหลักในเอกสารทฤษฎีและปฏิบัติดนตรีไทย ภาค 1 ว่าด้วยหลักและทฤษฎีดนตรีไทย เรื่องลูกฆ้องไว้ว่า “มาตรฐานของเพลงนั้นอยู่ที่ทำนองอันเป็นแม่บทซึ่งเรียกกันว่า “ลูกฆ้อง” (basic melody) ลูกฆ้องนี้เป็นหลักหรือเนื้อเพลงอันแท้จริงของดุริยางค์ไทย เมื่อผู้แต่งเพลงนั้น ท่านจะต้องแต่งทำนองอันเป็นเนื้อหรือ ลูกฆ้อง ขึ้นก่อน แล้วต่อลูกฆ้องนี้ให้แก่ลูกศิษย์ หน้าที่ของลูกศิษย์ก็คือ แปลงลูกฆ้องนี้ออกเป็นทำนองต่าง ๆ ให้กับเครื่องดนตรีที่ตนบรรเลง” นอกจากนี้ท่านยังอธิบายประเภทของลูกฆ้องแบ่งเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 3 ประเภท คือ

1) ลูกฆ้องอิสระ ได้แก่ ลูกฆ้องที่สามารถจะเปลือยออกเป็นทางต่าง ๆ ได้หลายทาง โดยอาศัยเสียงตกหัวห้องเป็นสำคัญ(โน้ตสากล)

2) ลูกฆ้องบังคับ ได้แก่ ลูกฆ้องที่เปลื้องออกเป็นทางอื่นไม่ได้ นอกจากต้องบรรเลงไปตาม ลูกฆ้องที่กำหนดให้เท่านั้น โดยทั่วไปลูกฆ้องประเภทเพลงทางกรอมักเป็นลูกฆ้องประเภทนี้ทั้งนั้น

3) ลูกฆ้องกึ่งบังคับกึ่งอิสระ ได้แก่ ลูกฆ้องซึ่งส่วนหนึ่งบังคับ แต่อีกส่วนหนึ่งเป็นอิสระ ในส่วนที่บังคับนั้น ผู้บรรเลงจะเปลี่ยนเป็นอย่างอื่นไม่ได้ แต่ต้องพยายามให้เข้ากับลูกฆ้องประเภทบังคับ และต้องให้ลูกตกตรงเสียงที่กำหนดไว้ด้วย”

และท่านได้ให้ข้อสังเกตในการวิเคราะห์ลูกฆ้องในทำนองเพลงต่าง ๆ ว่า “ในเพลงหนึ่ง ๆ นั้น อาจมีลูกฆ้องทั้งสามประเภทนี้ปะปนคลุกเคล้ากันไปในอัตราส่วนเท่าที่เห็นว่าจะก่อให้เกิดความไพเราะ แต่เพลงเก่า ๆ ส่วนมากมักใช้ลูกฆ้องประเภทอิสระเป็นพื้น ถ้าได้ยินระนาดเอกตีเป็นเสียงถี่ติดกันเรื่อย ๆ โดยไม่มีรัวหรือกรอสลับเพลง ก็แปลว่าเพลงนั้นใช้ลูกฆ้องอิสระทั้งสิ้น” (อุทิศ นาคสวัสดิ์; 2546)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิชิต ชัยเสรี ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดนตรีไทยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้อธิบายความหมายของทำนองหลักไว้ในเอกสารประกอบการสอนวิชาสังคีตลักษณะวิเคราะห์ ว่า “ทำนองสารัตถะ (ทำนองหลัก) คือ แก่นโครงสร้างของกลุ่มเสียงที่ร้อยกรองกันเป็นท่วงทำนองต่าง ๆ ซึ่งทำหน้าที่เป็นแกนของท่วงทำนองทั้งหมด ซึ่งในบรรดาทางของเครื่องดนตรีทั้งหลายทางฆ้องวงใหญ่ย่อมใกล้เคียงทำนองสารัตถะ (ทำนองหลัก) มากที่สุด และในการวิเคราะห์บทเพลงต่าง ๆ จำเป็นต้องอาศัยทำนองสารัตถะ (ทำนองหลัก) เป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่ง จึงจะสามารถเปรียบเทียบส่วน คัดทิ้ง และรวมพวกได้ถูกต้อง” (พิชิต ชัยเสรี; มปก.)

สรุปความหมายของทำนองหลักจากการศึกษาค้นคว้าได้ว่า คำว่าทำนองหลักเป็นศัพท์ทางด้านดนตรีไทย ที่มีความหมายเช่นเดียวกันกับคำว่า เนื้อเพลง ลูกฆ้อง หรือทางฆ้อง มีลักษณะเป็นเนื้อทำนองเพลงแท้ๆ ที่แสดงโครงสร้างและส่วนประกอบของเพลงนั้น ๆ อย่างชัดเจน เช่น ลูกตกในประโยคเพลงกลุ่มเสียงหลักที่ใช้ในทำนองเพลง จำนวนความสั้นยาวของจังหวะหน้าทับที่ใช้ แม้กระทั่งลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลง เป็นต้น และผู้วิจัยมีความเห็นตรงกับแนวคิดของอาจารย์พิชิต ชัยเสรีที่ว่า ฆ้องวงใหญ่เป็นเครื่องดนตรีที่ดำเนินทำนองได้ใกล้เคียงกับทำนองหลักมากที่สุด นั่นก็หมายความว่า ถ้าเราต้องการที่จะทราบถึงทำนองหลักของเพลงใด ๆ ก็ตาม ก็จะสามารถวิเคราะห์ได้จากการบรรเลง หรือการดำเนินทำนองของฆ้องวงใหญ่เป็นพื้นฐาน

4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเบื้องต้นทำให้เห็นว่า มีงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาเพลงตับมโหรีเพลงดับทะแยจำนวนน้อยมาก ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมมาดังนี้

กิตติมา กองมะลิกันแก้ว (2556) ศึกษาเรื่องการขับร้องเพลงทะแยเถา ของครูอุ่งน บัวเอี่ยม มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาชีวประวัติและผลงานของครู อุ่งน บัวเอี่ยม และเพื่อศึกษาวิธีการขับร้องเพลงทะแยเถาที่ขับร้องโดยครูอุ่งน บัวเอี่ยม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ดร.สุระชัย สิบบุผา ครูอนุรักษ์ แพทย์กิจอาชีพอิสระ อาจารย์มาลินี สาคริก ครูอาภาพร ทองไกรแสน และ ครูเกสร ปลื้มปรีชา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า ครูอุ่งน บัวเอี่ยม มีประวัติและผลงานที่เชี่ยวชาญ ทั้งในด้านการขับร้อง ดนตรี และนาฏศิลป์ ตลอดจนการประดิษฐ์เครื่องดนตรีประเภทอังกะลุง นอกจากนี้ยังมีความสามารถ ในการประดิษฐ์เครื่องแต่งกายชุดละครสำหรับนักแสดง จากการศึกษาวิธีการขับร้องเพลงทะแยเถา พบว่า ครูอุ่งน บัวเอี่ยม มีหลักและกลวิธีพิเศษในการขับร้อง ทั้งคำร้อง ทำนอง และการเอื้อนตามแบบแผนของหลักคีตศิลป์ไทย โดยใช้ศัพท์สังคีตเฉพาะ ได้แก่ เสียงดาต เสียงลงทรวง กนกคอ ประคบเสียง ประคบคำ กลวิธีพิเศษนี้เป็นเทคนิคเฉพาะตัวที่ใช้ในการขับร้อง เพื่อให้เพลงมีความไพเราะซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของครูอุ่งน บัวเอี่ยม

คันสนีย์ จะสุวรรณ (2551) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์กลอนเพลงทะแย 3 ชั้นของครูเดือนพาทย์กุล การศึกษาเรื่องการวิเคราะห์กลอนเพลงทะแย 3 ชั้นของครูเดือน พาทย์กุล มีวัตถุประสงค์เพื่อสืบค้นความเป็นมาของเพลงทะแย 3 ชั้น ค้นหาการดำเนินทำนองทางระนาดเอกเพลงทะแย 3 ชั้น และวิเคราะห์กลอนเพลงทะแย 3 ชั้น การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการออกภาคสนาม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการวิเคราะห์การดำเนินทำนองทางระนาดเอกเพลงทะแย 3 ชั้น ผลการวิจัยพบว่า เพลงทะแย 3 ชั้นที่เป็นเพลงไล่มือสำหรับผู้ที่ยืนระนาดเอก เป็นผลงานของจางวางทั่ว พาทย์โกศล มีความยาว 6 ท่อน ท่อนที่ 1 มีความยาว 16 บรรทัด ท่อนที่ 2 ถึงท่อนที่ 5 มีความยาว 22 บรรทัด และท่อนที่ 6 มีความยาว 23 บรรทัด การวิเคราะห์การดำเนินทำนองทางระนาดเอกเพลงทะแยพบว่า มีวรรคเพลงที่ใช้ทั้งหมด 39 วรรคเพลง สามารถแยกเป็น วรรคที่ลูกตกเป็นเสียงโด มี 11 วรรคเพลง วรรคที่ลูกตกเป็นเสียงเร มี 5 วรรคเพลง วรรคที่ลูกตกเป็นเสียงมี มี 10 วรรคเพลง วรรคที่ลูกตกเป็นเสียงฟา มี 1 วรรคเพลง วรรคที่ลูกตกเป็นเสียงซอล มี 2 วรรคเพลง วรรคที่ลูกตกเป็นเสียงลา มี 6 วรรคเพลง และวรรคที่ลูกตกเป็นเสียงที่ มี 4 วรรคเพลง บันไดเสียงที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นบันไดเสียงซอล ประกอบด้วยเสียงหลัก 5 เสียงคือ ซอล ลา ที เร มี และบันไดเสียง โด ประกอบด้วยเสียง โด เร มี ซอล ลา การเคลื่อนที่ของเสียงจะมีการเคลื่อนที่แบบไล่เสียงเรียงลำดับขึ้นลง ไม่ค่อยมีการข้ามเสียงมาก ข้อเสนอแนะ ควรมีการนำบทเพลงทะแย 3 ชั้นนี้ไปใช้ในการไล่มือของผู้ที่ยืนระนาดเอก ควรมีการศึกษาทางฆ้องวงใหญ่ของ

เพลงนี้ และมีการศึกษาในบทเพลงอื่นที่เป็นเพลงสำหรับไล่มือของผู้ที่เรียนระนาดเอก เพื่อประโยชน์สำหรับผู้เรียนระนาดเอกอย่างแท้จริง นอกจากนี้ควรมีการศึกษาทางเพลงของครูแต่ละท่าน เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาทางดนตรีต่อไป

พรอุษา แก้วสว่าง (2557) ศึกษาเรื่อง เพลงทะเลแย พบว่า เป็นเพลงทางพื้น หน้าทับปรบไก่ จึงมีผู้คิดประดิษฐ์นำมาทำเป็นทางเดียวสำหรับเครื่องดนตรีหลายชนิด ส่วนกระสวนทำนองของทางร้องมีความไพเราะมาก อีกทั้งท่วงทีลีลากลมเม็ดเด็ดพรายไม่เหมือนทางบรรเลงผู้ขับร้องต้องใช้ความสามารถขั้นสูงจึงจะถ่ายทอดการขับร้องออกมาได้อย่างวิจิตรบรรจง งานวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทที่เกี่ยวข้องกับเพลงทะเลแย การเปรียบเทียบทางร้องเพลงทะเลแยสองชั้นกับเพลงทะเลแยกลองโยน โครงสร้างและความสัมพันธ์ระหว่างทางร้องกับทำนองหลัก และกลวิธีในการขับร้องเพลงทะเลแยสามชั้นทางครูท้วม ประสิทธิ์กุล จากการวิเคราะห์ทางร้องเพลงทะเลแยสองชั้นและเพลงทะเลแยกลองโยน พบว่า บทประพันธ์ต่างกัน ทะแยสองชั้น ใช้กลอนสุภาพ ทะแยกลองโยน ใช้กาพย์ยานี 11 ทะแยสองชั้นใช้หน้าทับปรบไก่ สองชั้น มีการบรรจุทำนองอื่นมากกว่าคำร้องและร้องท่อนที่ 1 หนึ่งเที่ยว ท่อนที่ 2 หนึ่งเที่ยว ทะแยกลองโยนใช้หน้าทับพิเศษ คือหน้าทับกลองโยน มีการบรรจุคำร้องมากกว่าทำนองอื่น ท่อนที่ 1 ร้องสองเที่ยว ท่อนที่ 2 ร้องสองเที่ยว ครอบคลุมทำนองหลัก การร้องเพลงทะเลแยกลองโยนจึงยาวกว่าทะเลแยสองชั้น จากการวิเคราะห์การขับร้อง เพลงทะเลแยสามชั้นทางครูท้วม ประสิทธิ์กุล พบว่ากลวิธีพิเศษในการขับร้องเพลงทะเลแยสามชั้น ได้แก่ การร้องครั้น การร้องกระทบเสียง 2 เสียง การร้องกระทบเสียง 3 เสียง การร้องกลืนเสียง การย่นเสียง เป็นต้น กลวิธีพิเศษนี้กระทำเพื่อให้ท่วงทำนองเพลงมีความอ่อนหวาน และเป็นการฝึกฝนในการตบแต่งถ้อยคำให้ไพเราะชัดเจนซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์สำคัญ ของคุณครูท้วม ประสิทธิ์กุล

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “องค์ความรู้ทางดนตรีของเพลงตับทะเล กรณิบรรเลงด้วยวงมโหรีเครื่องคู่” ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารข้อมูลภาคสนามสัมภาษณ์แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการในระดับลึก และสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมตามขั้นตอนการวิจัยทางมานุษยวิทยาการดนตรี (Ethnomusicology) ดังนี้

การรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่นำมาใช้ประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยจัดแบ่งการรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) ข้อมูลจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาของวงมโหรี ประวัติความเป็นมาของเพลงมโหรี การบรรเลง วิธีการบรรเลง ส่วนวงกลองเครื่องดนตรีในวงมโหรี โดยผู้วิจัยนำมารวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลในประเด็นที่มีความสัมพันธ์กับงานวิจัย ที่นำไปสู่การศึกษาในรายละเอียดเชิงลึกที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้เกี่ยวกับเพลงตับทะเล จากแหล่งข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้า ได้แก่

- 1.1) หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร
- 1.2) หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 1.3) หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 1.4) สำนักงานคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ
- 1.5) ศูนย์รักษาศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว ผู้วิจัยได้ศึกษา จำแนก ตรวจสอบข้อมูล และบันทึกเป็นประเด็นต่างๆ ลงในโปรแกรม Microsoft Word จากนั้นนำไปจัดเรียงและวิเคราะห์ข้อมูล

2) ข้อมูลภาคสนาม การเก็บข้อมูลภาคสนาม เป็นข้อมูลหลักในการทำวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลดังนี้

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์บุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้เกี่ยวกับเพลงตับทะเล จำนวน 5 เพลง ได้แก่ เพลงทะเล เพลงยาว เพลงย่องหจิด เพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน และเพลงมอญร้องไห้ โดย

สัมภาษณ์ทั้งผู้ที่เป็นผู้บรรเลงบันทึกเสียงที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้คุณหญิงไพฑูรย์ กิตติวรรณต่อทั้งทางขับร้องและทางบรรเลง และบันทึกเสียงไว้เป็นหลักฐานทางวิชาการ และผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการบรรเลงเพลงดัมโบร์โหรีเพลงทะแย เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาตรวจสอบ จำแนก และบันทึกเป็นประเด็นต่างๆ ลงในโปรแกรม Microsoft Word จากนั้นนำไปจัดเรียงและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งบุคคลที่ให้สัมภาษณ์มีดังนี้

- 1) ครูอุษา แสงไพโรจน์ ผู้ขับร้องในการบันทึกเสียงที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้คุณหญิงไพฑูรย์ กิตติวรรณต่อทั้งทางขับร้องและทางบรรเลง ปัจจุบันเป็นครูประจำอยู่ที่โรงเรียนราชินี
- 2) ครูสมศักดิ์ ไตรवासย์ ผู้บรรเลงระนาดเอกมโหรีในการบันทึกเสียงที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้คุณหญิงไพฑูรย์ กิตติวรรณต่อทั้งทางขับร้องและทางบรรเลง ปัจจุบันเป็นผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทย
- 3) เรือโทสำราญ เรืองณรงค์ ผู้บรรเลงขลุ่ยเพียงออในการบันทึกเสียงที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้คุณหญิงไพฑูรย์ กิตติวรรณต่อทั้งทางขับร้องและทางบรรเลง
- 4) พันโทวิชิต โห้ทัย ผู้บรรเลงขลุ่ยเพียงออในการบันทึกเสียงที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้คุณหญิงไพฑูรย์ กิตติวรรณต่อทั้งทางขับร้องและทางบรรเลง
- 5) นาวาโทชูศักดิ์ เอโกบน ผู้บรรเลงซอฮู้ในการบันทึกเสียงที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้คุณหญิงไพฑูรย์ กิตติวรรณต่อทั้งทางขับร้องและทางบรรเลง
- 6) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดุขฎิ มีป้อม ผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม
- 7) ครูไชยยะ ทางมีศรี ผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทย สำนักการสังคีต กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม
- 8) ครูปั๊บ คงลายทอง ผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทย สำนักการสังคีต กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม
- 9) ครูวีรศักดิ์ กลั่นรอด ผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

3) ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม เป็นวิธีหนึ่งที่สำคัญเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและคำตอบจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางดนตรีไทยที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการบรรเลงวงมโหรี เพลงตับ ทะแย ประเด็นที่กำหนดไว้จะเป็นการสนทนาแบบกันเอง แต่เป็นการพูดคุยที่ผู้วิจัยได้มีการกำหนดแนวทางในการสนทนากลุ่มไว้เป็นการล่วงหน้า คือ มีการบรรเลงวงมโหรีเครื่องคู่ เพลงตับทะแยโดยเป็นวงที่ผู้วิจัยต่อเพลงและฝึกซ้อม และเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในประเด็นที่ทำการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยมีการถามคำถามสอดแทรกเข้าไปในกลุ่มสนทนาตามจังหวะที่เหมาะสมอยู่เป็นระยะ และคอยดูอารมณ์ของผู้ร่วมวงสนทนาควบคู่กันอย่างไม่เป็นทางการจนเกินไปนัก

การศึกษาข้อมูล

- 1) นำข้อมูลมาลำดับเนื้อหาสาระและจัดเป็นหมวดหมู่ตามความสำคัญและเรียงลำดับขั้นตอนให้เป็นระเบียบอย่างต่อเนื่อง
- 2) ศึกษาข้อมูลจากการเก็บข้อมูลภาคสนามและการสนทนากลุ่ม ดังนี้
 - การดำเนินทำนองเครื่องดนตรีในวงมโหรีเพลงตับทะแย
 - องค์ความรู้ทางดนตรีเพลงตับทะแย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร งานวิจัย และข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนามเป็นหลัก โดยรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 1) การดำเนินทำนองเครื่องดนตรีในวงมโหรีเพลงตับทะแย
 - 1.1) การดำเนินทำนองระนาดเอก
 - 1.2) การดำเนินทำนองระนาดทุ้ม
 - 1.3) การดำเนินทำนองฆ้องกลาง
 - 1.4) การดำเนินทำนองขลุ่ยเพียงออ
 - 1.5) การดำเนินทำนองซอสามสาย
 - 1.6) การดำเนินทำนองจะเข้
 - 1.7) การดำเนินทำนองซอด้วง
 - 1.8) การดำเนินทำนองซออู้
- 2) องค์ความรู้ทางดนตรีเพลงตับทะแย

- 2.1) ระบบเสียงวงมโหรี
- 2.2) การปรับวงมโหรีเพลงตับตะเย
- 2.3) ทางกรบรรเลงวงมโหรีเพลงตับตะเย

การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยศึกษาผลรวมข้อมูล โดยสรุปผลการวิเคราะห์เป็นประเด็นตามวัตถุประสงค์
นำเสนอกรเขียนข้อมูลแยกวิเคราะห์แบบพรรณนาวิเคราะห์ และจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม



บทที่ 4

องค์ความรู้ทางดนตรีของเพลงตับทะแย กรณีบรรเลงด้วยวงมโหรีเครื่องคู่

งานวิจัยเรื่อง “องค์ความรู้ทางดนตรีของเพลงตับทะแย กรณีบรรเลงด้วยวงมโหรีเครื่องคู่” ผู้วิจัยทำการศึกษาการดำเนินงานของเครื่องดนตรีในวงมโหรีเพลงตับทะแย จำนวน 5 เพลง คือ เพลง ทะแย เพลงยาว เพลงย่องหงิด เพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน และเพลงมอญร้องไห้ ได้แก่ ระนาดเอกมโหรี ระนาดทุ้มมโหรี ซ้องกลาง ซลู่เพียงออ ซอสามสาย จะเข้ ซอด้วงและซออู้ โดยศึกษาในประเด็นการดำเนินงานและองค์ความรู้ทางดนตรีของเพลงตับทะแย

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ตทำนองของเครื่องดนตรีในวงมโหรีประเภทตี ได้แก่ ซ้องกลาง ระนาดเอกมโหรี และระนาดทุ้มมโหรี ดังนี้

สัญลักษณ์แทนเสียง

ในการบันทึกโน้ตทำนองของเครื่องดนตรีในวงมโหรี ผู้วิจัยใช้ตัวอักษรไทยเป็นสัญลักษณ์แทนเสียง ดังนี้

ด	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	โด
ร	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	เร
ม	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	มิ
ฟ	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	ฟา
ซ	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	ซอล
ล	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	ลา
ท	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	ที

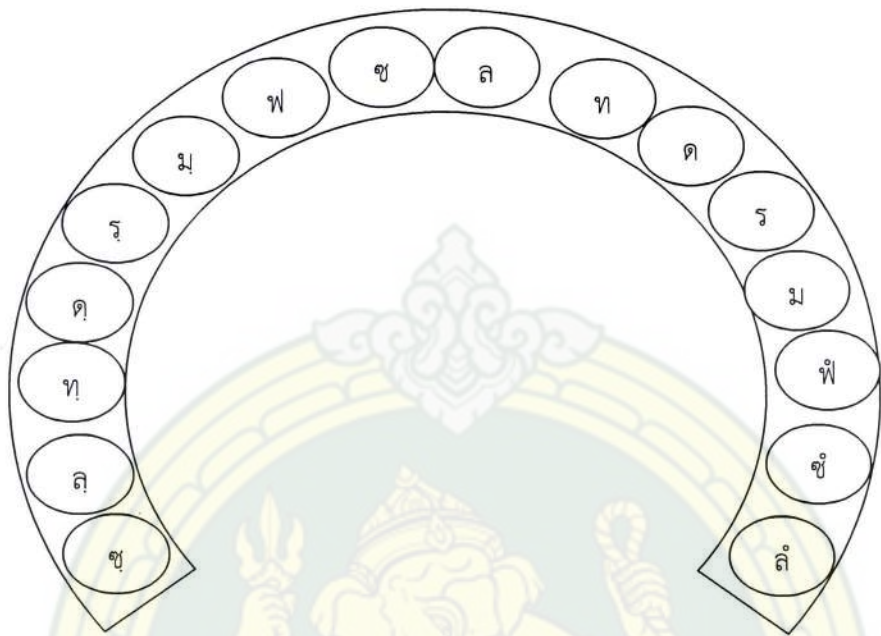
ในการกำหนดตำแหน่งเสียงตัวโน้ตของเครื่องดนตรีในวงมโหรีนี้ ผู้วิจัยใช้ระดับเสียงตัวโน้ตเป็นทางที่นิยมใช้กับเครื่องดนตรีไทยทุกชนิดและสามารถนำไปใช้บรรเลงได้กับวงดนตรีไทยทุกประเภท ทั้งวงปี่พาทย์ วงเครื่องสายและวงมโหรี ระดับเสียงหรือทางที่ใช้บันทึกทำนองเพลงครั้งนี้ ถือว่าเป็นโน้ตกลางที่เป็นระดับเสียงจริงของทำนองเพลง ถ้าบรรเลงด้วยวงปี่พาทย์ก็จะใช้โน้ตตามระดับเสียงนี้ได้เลย ซึ่งจะตรงกับระดับเสียงทางในและทางนอก หากบรรเลงด้วยวงเครื่องสายหรือวงมโหรี เมื่อใช้โน้ตตามที่บันทึกนี้ เสียงดนตรีที่บรรเลงจะมีระดับเสียงต่ำกว่าระดับเสียงของวงปี่พาทย์หนึ่งเสียง โดยเป็นระดับเสียงทางเพียงออล่างและทางเพียงอบบน เนื่องจากการเทียบเสียงของวงเครื่องสายและวงมโหรีนั้น เทียบเสียงตามซลู่เพียงออ ซึ่งมีระดับเสียงต่ำกว่าปี่ในที่ใช้ในวงปี่พาทย์อยู่หนึ่งเสียง จึงทำให้เสียงเพลงที่บรรเลงออกมา

มีระดับเสียงต่ำกว่าการบรรเลงด้วยวงปี่พาทย์อยู่หนึ่งเสียง แม้จะใช้โน้ตเสียงเดียวกันแต่การเทียบเสียงมีความแตกต่างกัน จึงทำให้ระดับเสียงที่บรรเลงมีความแตกต่างกันด้วย ดังนั้นในการวิเคราะห์การดำเนินทำนองเพลงในฉบับทေးนี้ จะวิเคราะห์ตามระดับเสียงของโน้ตที่บันทึกเป็นโน้ตกลางที่ใช้บรรเลงได้กับวงดนตรีไทยทุกประเภท

สัญลักษณ์แทนเสียงเครื่องดนตรีในวงมโหรี

ฆ้องกลาง มีทั้งหมด 16 ลูก กำหนดสัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องกลางแต่ละลูกเรียงจากลูกที่มีเสียงต่ำสุดทางด้านซ้ายมือ ไปหาลูกที่มีเสียงสูงสุดทางด้านขวา โดยกำหนดเป็นตัวอักษรแทนเสียงดังนี้

ลูกที่ 1	เสียง ซอลต่ำ	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้เป็น	ซ
ลูกที่ 2	เสียง ลาต่ำ	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้เป็น	ล
ลูกที่ 3	เสียง ทีต่ำ	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้เป็น	ท
ลูกที่ 4	เสียง โดต่ำ	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้เป็น	ด
ลูกที่ 5	เสียง เรต่ำ	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้เป็น	ร
ลูกที่ 6	เสียง มีต่ำ	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้เป็น	ม
ลูกที่ 7	เสียง ฟา	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้เป็น	ฟ
ลูกที่ 8	เสียง ซอล	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้เป็น	ซ
ลูกที่ 9	เสียง ลา	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้เป็น	ล
ลูกที่ 10	เสียง ที	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้เป็น	ท
ลูกที่ 11	เสียง โด	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้เป็น	ด
ลูกที่ 12	เสียง เร	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้เป็น	ร
ลูกที่ 13	เสียง มี	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้เป็น	ม
ลูกที่ 14	เสียง ฟาสูง	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้เป็น	ฟ
ลูกที่ 15	เสียง ซอลสูง	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้เป็น	ซ
ลูกที่ 16	เสียง ลาสูง	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้เป็น	ล



ภาพที่ 1 แสดงเสียงและตำแหน่งของลูกฆ้องกลาง

ระนาดเอกมโหรี มีทั้งหมด 22 ลูก กำหนดสัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกแต่ละลูก เรียงจากลูกที่มีเสียงต่ำสุดทางด้านซ้ายมือ ไปหาลูกที่มีเสียงสูงสุดทางด้านขวา โดยกำหนดเป็นตัวอักษร แทนเสียงดังนี้

ลูกที่ 1 เสียง ที่ต่ำ	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น ท
ลูกที่ 2 เสียง โดต่ำ	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น ด
ลูกที่ 3 เสียง เรต่ำ	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น ร
ลูกที่ 4 เสียง มีต่ำ	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น ม
ลูกที่ 5 เสียง ฟาต่ำ	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น ฟ
ลูกที่ 6 เสียง ซอลต่ำ	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น ช
ลูกที่ 7 เสียง ลาต่ำ	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น ล
ลูกที่ 8 เสียง ที	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น ท
ลูกที่ 9 เสียง โด	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น ด
ลูกที่ 10 เสียง เร	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น ร

ลูกที่ 11 เสียง มี	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกกระพรวนเป็น	ม
ลูกที่ 12 เสียง ฟา	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกกระพรวนเป็น	ฟ
ลูกที่ 13 เสียง ซอล	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกกระพรวนเป็น	ซ
ลูกที่ 14 เสียง ลา	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกกระพรวนเป็น	ล
ลูกที่ 15 เสียง ทีสูง	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกกระพรวนเป็น	ท
ลูกที่ 16 เสียง โดสูง	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกกระพรวนเป็น	ด
ลูกที่ 17 เสียง เรสูง	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกกระพรวนเป็น	ร
ลูกที่ 18 เสียง มีสูง	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกกระพรวนเป็น	ม
ลูกที่ 19 เสียง ฟาสูง	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกกระพรวนเป็น	ฟ
ลูกที่ 20 เสียง ซอลสูง	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกกระพรวนเป็น	ซ
ลูกที่ 21 เสียง ลาสูง	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกกระพรวนเป็น	ล
ลูกที่ 22 เสียง ทีสูง	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกกระพรวนเป็น	ท

ท	ด	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ท	ด	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ท	ด	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ท
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ภาพที่ 2 แสดงเสียงและตำแหน่งของลูกกระพรวนโหมรี

ระนาดทุ้มโหมรี มีทั้งหมด 17 ลูก กำหนดสัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดทุ้มแต่ละลูก
เรียงจากลูกที่มีเสียงต่ำสุดทางด้านซ้ายมือ ไปหาลูกที่มีเสียงสูงสุดทางด้านขวา โดยกำหนดเป็นตัวอักษร
แทนเสียงดังนี้

ลูกที่ 1	เสียง	ซอลต่ำ	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดทุ้มนี้เป็น	ซ
ลูกที่ 2	เสียง	ลาต่ำ	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดทุ้มนี้เป็น	ล
ลูกที่ 3	เสียง	ทีต่ำ	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดทุ้มนี้เป็น	ท
ลูกที่ 4	เสียง	โดต่ำ	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดทุ้มนี้เป็น	ด
ลูกที่ 5	เสียง	เรต่ำ	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดทุ้มนี้เป็น	ร
ลูกที่ 6	เสียง	มีต่ำ	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดทุ้มนี้เป็น	ม
ลูกที่ 7	เสียง	ฟาต่ำ	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดทุ้มนี้เป็น	ฟ
ลูกที่ 8	เสียง	ซอล	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดทุ้มนี้เป็น	ซ
ลูกที่ 9	เสียง	ลา	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดทุ้มนี้เป็น	ล
ลูกที่ 10	เสียง	ที	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดทุ้มนี้เป็น	ท
ลูกที่ 11	เสียง	โด	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดทุ้มนี้เป็น	ด
ลูกที่ 12	เสียง	เร	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดทุ้มนี้เป็น	ร
ลูกที่ 13	เสียง	มี	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดทุ้มนี้เป็น	ม
ลูกที่ 14	เสียง	ฟา	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดทุ้มนี้เป็น	ฟ
ลูกที่ 15	เสียง	ซอลสูง	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดทุ้มนี้เป็น	ซ็
ลูกที่ 16	เสียง	ลาสูง	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดทุ้มนี้เป็น	ลั
ลูกที่ 17	เสียง	ทีสูง	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดทุ้มนี้เป็น	ท็

ซ	ล	ท	ด	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ท	ด	ร	ม	ฟ	ซ็	ลั	ท็
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

ภาพที่ 3 แสดงเสียงและตำแหน่งของลูกระนาดทุ้มโหมรี

ขลุ่ยเพียงออ กำหนดสัญลักษณ์แทนเสียงขลุ่ยเพียงออเรียงจากเสียงต่ำสุด ไปหาเสียงสูงสุด โดยกำหนดเป็นตัวอักษรแทนเสียงดังนี้

ด	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	โด
ร	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	เร
ม	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	มี
ฟ	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	ฟา
ช	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	ชอล
ล	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	ลา
ท	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	ที
ค	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	โดสูง
ร	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	เรสูง
ม	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	มีสูง
ฟ	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	ฟาสูง
ช	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	ชอลสูง
ล	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	ลาสูง

ซอสามสาย กำหนดสัญลักษณ์แทนเสียงของซอสามสาย โดยกำหนดเป็นตัวอักษรแทนตำแหน่งเสียงในสายเอก สายกลางและสายทุ้มดังนี้

นิ้ว	สายทุ้ม		สายกลาง		สายเอก	
	สัญลักษณ์	เสียง	สัญลักษณ์	เสียง	สัญลักษณ์	เสียง
สายเปล่า	ล	ลาต่ำ	ร	เร	ช	ชอล
นิ้วชี้	ท	ทีต่ำ	ม	มี	ล	ลา
นิ้วกลาง	ค	โด	ฟ	ฟา	ท	ที
นิ้วนาง			ช	ชอล	ด	โดสูง
นิ้วก้อย					ร	เรสูง

จะเข้า มีจำนวน 3 สาย มีนมทั้งหมด 11 นม กำหนดสัญลักษณ์แทนเสียงจะเข้าจากเสียงต่ำไปเสียงสูง โดยกำหนดเป็นตัวอักษรแทนเสียงดังนี้

	สายเปล่า	นมที่										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
สายเอก	ด	ร	ม	พ	ช	ล	ท	ด	ร	ม	พ	ช
สายทุ้ม	ซ	ล	ท	ด	ร	ม	พ	ช	ล	ท	ด	ร
สายลวด	ด	ร	ม	พ	ช	ล	ท	ด	ร	ม	พ	ช

ซอดวง กำหนดสัญลักษณ์แทนเสียงของซอดวง โดยกำหนดเป็นตัวอักษรแทนตำแหน่งเสียงในสายเอก และสายทุ้มดังนี้

นิ้ว	สายทุ้ม		สายเอก	
	สัญลักษณ์	เสียง	สัญลักษณ์	เสียง
สายเปล่า	ซ	ซอล	ร	เร
นิ้วชี้	ล	ลา	ม	มี
นิ้วกลาง	ท	ที	พ	ฟา
นิ้วนาง	ด	โด	ช	ซอลสูง
นิ้วก้อย			ล	ลาสูง

ซออุ กำหนดสัญลักษณ์แทนเสียงของซออุ โดยกำหนดเป็นตัวอักษรแทนตำแหน่งเสียงในสายเอก และสายทุ้มดังนี้

นิ้ว	สายทุ้ม		สายเอก	
	สัญลักษณ์	เสียง	สัญลักษณ์	เสียง
สายเปล่า	ด	โด	ซ	ซอล
นิ้วชี้	ร	เร	ล	ลา
นิ้วกลาง	ม	มี	ท	ที
นิ้วนาง	พ	ฟา	ด	โด
นิ้วก้อย			ร	เร

ในการศึกษาการดำเนินงานของเครื่องดนตรีในวงมโหรีเพลงดับตะแยะ จำนวน 5 เพลง คือ เพลงตะแยะ เพลงยาว เพลงย่องหงิด เพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน และเพลงมอญร้องไห้ ผู้วิจัยนำแนวคิดของรองศาสตราจารย์ ดร.บุษกร สำโรงทอง มาสรุปเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ คือ การดำเนินงานของเครื่องดนตรี ได้แก่ 1. ความกลมกลืนกับทำนองหลักและท่วงทีในการดำเนินงาน 2. ความสัมพันธ์และความกลมกลืนกับเครื่องดนตรีในวง

4.1 การดำเนินงาน

4.1.1 เพลงตะแยะ

เพลงตะแยะ เป็นเพลงแรกของเพลงดับตะแยะ อัตราร้างหวะสองชั้น เป็นเพลงเก่าสมัยอยุธยา ใช้เป็นเพลงขับร้องและบรรเลงประกอบการแสดงโขน-ละคร ประเภทหน้าพาทย์ประกอบกิริยาเดินอย่างเป็น ขบวนหรือขบวนแห่อย่างผู้มีเกียรติ ในพระราชพิธีใช้เพลงนี้บรรเลงเนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค บางทีก็เรียกชื่อเพลงนี้ว่า กลองโยน หรือเรียกรวมน่า “ตะแยะกลองโยน” (ณรงค์ชัย ปิฎกัรชต์,มปป:120)

เนื้อร้องเพลงตะแยะ

โอ้อ้าวเจ้าดวงมณฑาทอง	ไฉนน้องจึงมาร้างเสนาหา
พิ้งจิตคิดอยู่ทุกเวลา	จะรับแก้วแววตาไปเวียงชัย
จะอภิเษกให้เป็นเอกมเหสี	ในสุวรรณธานีกรุงใหญ่
ควรหรือเจ้าจะมาพราจากอกไป	จะมาทิ้งพิไไว้ให้เอย

เพลงตะแยะ ท่อน 1 ประโยคที่ 1

ทำนองฆ้องกลาง

-	-	-	-	-	ล	-	ล	-	ม	ร	ด	-	ล	-	ซ	-	-	-	ร	-	-	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	-	ด
-	-	-	ล	-	-	-	-	-	ม	ร	ด	-	ล	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	-	ด

ทำนองระนาดเอก

-	-	-	ล	-	ล	ล	ล	-	ม	ร	ด	-	ล	-	ซ	-	-	-	ร	-	-	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	-	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

เทียบกลับ

ล	ซ	ล	ล	ล	ด	ล	ล	ม	ร	ม	ด	ร	ด	ล	ซ	ล	ซ	ฟ	ม	ร	ม	ฟ	ซ	ด	ร	ม	ร	ซ	ม	ร	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

-	-	-	-	-	ล	-	ล	-	ม	ร	ด	-	ล	-	ซ	-	-	-	ร	-	-	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	-	ด
-	-	-	ล	-	-	-	-	-	ม	ร	ด	-	ม	-	ร	-	-	-	ล	-	-	-	ร	-	-	-	ม	-	-	-	ด

เที่ยวกลับ

- - - -	- ล - ล	- ร - ด	- ล - ซ	- พ - -	- - - -	ซ ซ - -	ล ล - ด
- - - ล	- - - -	ร - ด -	ล - ซ -	- - ม ร	- ม - ซ	- - - ล	- - - ด

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

- - - ล	- ล ล ล	- รี้ - ดี้	- ล - ซ	- - - ร	- - - ซ	- - - ล	- - - ดี้
---------	---------	-------------	---------	---------	---------	---------	-----------

เที่ยวกลับ

ล ซ ล ล	ล ดี้ ล ล	มี รี้ มี ดี้	รี้ ดี้ ล ซ	ล ซ พ ม	ล ม พ ซ	ท ล ซ ล	- - ท ดี้
---------	-----------	---------------	-------------	---------	---------	---------	-----------

ทำนองซอสามสาย

- - - ล	- ล ล ล	- รี้ - ดี้	- ล - ซ	- - - ร	- - - ซ	- - - ล	- - - ดี้
---------	---------	-------------	---------	---------	---------	---------	-----------

ทำนองจะเข้

	- ล ล ล	- รี้ - ดี้	- ล - ซ	- - - ร	- - - ซ	- - - ล	- - - ดี้
- - - ล							

ทำนองซอด้วง

- - ล	- ล ล ล	- ร - ด	- ล - ซ	- - - ร	- - - ซ	- - - ล	- - - ด
-------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เที่ยวกลับ

ล ซ ล ล	ล ด ล ล	ซ ล ท ร	ด ท ล ซ	ลี้ ซี้ พ ม	ร ม พ ซ	ท ล ซ ล	ท ด ร ด
---------	---------	---------	---------	-------------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

- - - ล	- ล ล ล	- รี้ - ดี้	- ล - ซ	- - - ร	- - - ซ	- - - ล	- - - ดี้
---------	---------	-------------	---------	---------	---------	---------	-----------

เที่ยวกลับ

ล ซ ล ล	ล ดี้ ล ล	ม ร ม ด	รี้ ดี้ ล ซ	ล ซ พ ม	ร ม พ ซ	ท ล ซ ล	ท ดี้ รี้ ดี้
---------	-----------	---------	-------------	---------	---------	---------	---------------

จากการศึกษาเพลงทะเลแยะ ท่อน 1 ประโยคที่ 1 พบว่า ลักษณะการดำเนินทำนองเป็นเสมือนการตั้งต้นที่ดี อยู่ในกลุ่มเสียง ตร ม x ซ ล x ระดับเสียง ทางนอก ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่จากทำนองระดับเสียงต่ำไปยังระดับเสียงสูงและกลับลงมาระดับเสียงต่ำ คือ เสียงซอล วรรคหลังเริ่มจากเสียงต่ำ คือ เสียงเร ซึ่งเป็นคู่ 4 ของลูกตกของวรรคหน้า ทำให้เกิดความสมบูรณ์สำนวนในประโยคนี้ จากนั้นมีการเคลื่อนที่ไปยังระดับเสียงสูง คือ เสียงโด

การดำเนินงานของเครื่องดนตรีเพลงทะเลแยะ ท่อน 1 ประโยคที่ 1 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง และเนื่องจากเป็นประโยคขึ้นต้น ลักษณะการดำเนินงานของเครื่องดนตรีทุกเครื่องจึงใช้การดำเนินงานเช่นเดียวกันกับทำนองหลักของฆ้องกลางสำหรับเทียบกลับ ระนาดเอก ซอด้วง ซออู้ ขลุ่ยเพียงออ ใช้ทำนองเก็บไปตามทำนองหลักและคงสำนวนตามทำนองหลัก

เพลงทะเลแยะ ท่อน 1 ประโยคที่ 2

ทำนองฆ้องกลาง

-	-	-	-	-	ล	-	ล	-	ด	-	-	ร	ร	-	ด	-	-	ร	ม	-	ซึ	-	ลึ	-	ซ	-	ฟิ	-	ม	-	ร
-	-	-	ล	-	-	-	-	-	ด	-	ร	-	-	-	ด	-	ด	-	-	-	ซ	-	ล	-	ซ	-	ฟ	-	ม	-	ร

ทำนองระนาดเอก

-	-	-	ล	ล	ล	ล	ด	ร	ม	ร	ซึ	ม	ม	ด	ซ	ด	ร	ม	ฟิ	ลึ	ซึ	ฟิ	ด	ร	ม	ฟิ	ซึ	ฟิ	ม	ร
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	---	---	---	----	----	----	---	---

เทียบกลับ

ม	ร	ด	ซ	ล	ท	ด	ร	ม	ร	ล	ท	ด	ม	ม	ด	ซ	ด	ร	ม	ฟิ	ลึ	ซึ	ฟิ	ด	ร	ม	ฟิ	ซึ	ฟิ	ม	ร
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	---	---	---	----	----	----	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

-	-	-	-	-	ล	-	ล	ด	ร	ม	-	ล	-	ล	-	ซ	-	ร	ม	-	-	ฟ	ซ	ด	ด	ล	-	ฟ	ร	
-	-	-	ล	-	-	-	-	-	-	ซ	-	ซ	-	ด	-	ด	-	-	ร	ม	-	-	-	ล	ซ	ฟ	ด	ม	ร	-

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

-	-	-	ล	-	ล	ล	ล	ด	ร	ม	ร	ซึ	ม	ร	ด	ม	ร	ด	ซ	ด	ล	ซ	ฟ	ม	ฟ	ซ	ล	ซ	ฟ	ม	ร
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซอสามสาย

-	ด	-	ล	-	ล	ล	ล	-	ด	-	ร	ซ	ม	ร	ด	-	ด	-	ร	-	ม	-	ซ	-	ล	-	ซ	-	ม	-	ร
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองจะเข้

-	-	-	ล	-	ล	ล	ล	ดํ	รํ	มํ	รํ	ซํ	มํ	รํ	ดํ	มํ	รํ	ดํ	ซ	ดํ	ล	ซ	ฟ	ด	ร	ม	ฟ	ซ	ฟ	ม	ร

ทำนองซอด้วง

-	-	-	ล	-	ล	ล	ล	ด	ร	ม	ร	ซึ	ม	ร	ด	ซ	ด	ร	ม	ฟิ	ลึ	ซึ	ฟิ	ซึ	ฟิ	ม	ฟิ	ซึ	ฟิ	ม	ร
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	---	----	----	----	---	---

เทียบกลับ

ล ช ล ล	ล ด ล ล	ด ร ม ร	ซึ ม ร ด	ช ด ร ม	ร ม ฟ ซึ	ฟ ลึ ซึ ฟ	ซึ ฟ ม ร
ทำนองซอฮู้							
ล ช ล ล	ล ด ล ล	ด ร ม ร	ซึ ม ร ด	ม ด ร ม	ฟ ล ช ฟ	ด ร ม ร	ช ฟ ม ร

จากการศึกษาเพลงทะเลแย ท่อน 1 ประโยคที่ 2 พบว่า อยู่ในกลุ่มเสียง ด ร ม x ช ล x ระดับเสียง ทางนอก เช่นเดียวกับประโยคที่ 1 ในวรรคหน้าขึ้นต้นด้วยเสียง ลา เช่นเดียวกับประโยคที่ 1 โดยมีการเคลื่อนที่จากทำนองระดับเสียงต่ำไปยังระดับเสียงสูงและกลับลงมาระดับเสียงเสียงโด ซึ่งเป็นเสียงเดียวกับลูกตกท้ายประโยคที่ 1 วรรคหลังเริ่มจากเสียงต่ำ คือ เสียงโด จากนั้นมีการเคลื่อนที่ไปยังระดับเสียงสูงด้วยการใช้ทำนองสามพยางค์เรียงเสียงขึ้น และเรียงเสียงลงในสองห้องท้าย การใช้เสียง ฟา มาเป็นเสียงเชื่อมเพื่อให้การเรียงเสียงลงมาสสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงทะเลแย ท่อน 1 ประโยคที่ 2 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ลักษณะการดำเนินทำนองของระนาดเอกดำเนินทำนองเก็บเริ่มต้นประโยคโดยใช้ในกลุ่มเสียงเดียวกับกับทำนองหลัก คือเสียงลา ต่อจากนั้นยังคงดำเนินทำนองเก็บโดยกลุ่มเสียงของทำนองหลัก คือ เสียงฟา ระนาดทุ้มดำเนินทำนองด้วยเสียงห่างเป็นการเริ่มต้น จากนั้นใช้ทำนองถี่ตีเก็บและมีการตีสะบัด 2 ครั้งท้ายประโยค ซอสามสายดำเนินทำนองเดียวกับทำนองหลัก สำหรับจะเข้ ซอด้วง ซอฮู้ ขลุ่ยเพียงออใช้ทำนองเก็บไปตามทำนองหลักและคงสำนวนตามทำนองหลัก

เพลงทะเลแย ท่อน 1 ประโยคที่ 3

ทำนองฆ้องกลาง

- - - -	- ม - ม	- ชื - ม	- ร - ด	- ล - -	ซ ซ - -	ด ด - -	ร ร - ม
- - - ม	- - - -	- ซ - ม	- ร - ด	- ม - ร	- - - ด	- - - ร	- - - ม

ทำนองระนาดเอก

ซ ล ท ด	ท ด ร ม	ชื ลื ชื ม	ชื ม ร ด	ท ซ ล ท	ด ล ท ด	ร ท ด ร	ม ด ร ม
---------	---------	------------	----------	---------	---------	---------	---------

ทำนองระนาดทุ้ม

ม ร - ด	- - ซ ม	- - ด ล	- - ล -	- ด - -	- - - ด	ร ด - -	- - - ม
ดซ -	ซ ด - -	ม ซ - -	ม ซ - ด	- - ซ ล	ท ด - -	- - ท ล	ซ ม - -

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ซ ม ร ด	ม ร ซ ม	ด ร ม ล	ซ ม ร ด	ท ล ซ ร	ซ ล ท ด	ท ล ซ -	ด - ร ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซอสามสาย

ม ร ซ ด	ท ด ร ม	ซ ล ซ ร	ซ ม ร ด	ท ล ร ล	ท ด ร ด	ท ล ซ ล	ท ด ร ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองจะเข้

ซ ม ร ด	ม ร ซ ม	ด ร ม ร	ซ ม ร ด			ร	ร ม ด ร ม
				ท ซ ล ท	ด ล ท ด	ท ด	

ทำนองซอด้วง

ชื ม ร ด	ท ด ร ม	ชื ลื ชื ร	ชื ม ร ด	ท ซ ล ท	ด ล ท ด	ร ท ด ร	ม ด ร ม
----------	---------	------------	----------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

ซ ม ร ด	ม ร ซ ม	ล ซ ม ร	ซ ม ร ด	ท ซ ล ท	ด ล ท ด	ร ท ด ร	ม ด ร ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จากการศึกษาเพลงทะเลแย ท่อน 1 ประโยคที่ 3 พบว่า อยู่ในกลุ่มเสียง ด ร ม x ซ ล x ระดับเสียง ทางนอก เช่นเดียวกับประโยคที่ 2 ในวรรคหน้าขึ้นต้นด้วยเสียง มี โดยมีการเคลื่อนที่จากทำนองระดับเสียงต่ำไปยังระดับเสียงสูงและกลับลงมาระดับเสียงเสียงโด และยังเคลื่อนที่ลงต่ำเป็นคู่สี่กับเสียง โด คือเสียง ซอล ในต้นวรรคหลัง จากนั้นเคลื่อนที่ สูงขึ้นต่อเนื่องไปจบยังเสียง มี เป็นเสียงเดียวกับเสียงที่ไขขึ้นต้นประโยคนี ซึ่งการขึ้นและลงเสียงเดียวกันของประโยคนีเป็นการขึ้นและจบอย่างสมบูรณ์ในประโยค

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงทะเลแยะ ท่อน 1 ประโยคที่ 3 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ลักษณะการดำเนินทำนองของระนาดเอกดำเนินทำนองเก็บด้วยสำนวนทั่วไปที่สอดคล้องกับทำนองหลัก ดำเนินทำนองไปในทางเสียงสูง ระนาดทุ้มดำเนินทำนองการตีสะบัดเริ่มต้นประโยค และดำเนินทำนองโดยมีลักษณะตีตะเข้าหากันด้วยพยางค์เสียงถี่ วรรคหลังเปลี่ยนลักษณะการตีเป็นการเรียงเสียง ลักษณะมือที่ใช้เป็นมือซ้าย 4 พยางค์ ขลุ่ยเพียงออดำเนินทำนองเก็บสอดคล้องกับทำนองหลัก ช่วงท้ายประโยคในท้องที่ 7 มีการใช้โน้ต 3 พยางค์ลากเสียงยาวไปตกในท้องถัดไป ซอสามสายดำเนินทำนองสอดคล้องทำนองหลัก มีการใช้ช่วงเสียงที่กว้างโดยใช้ครบทั้งสามสาย จะเข้ดำเนินทำนองวรรคหน้าไปในทางเสียงต่ำโดยเริ่มจากเสียง มีต่ำ ตีตเก็บไปตามทำนองหลัก วรรคหลังยังคงดำเนินทำนองเก็บในทางเสียงต่ำลงมาที่สายทุ้ม ซอด้วงและซออู้ดำเนินทำนองเก็บสอดคล้องไปกับทำนองหลักทั้งประโยค ทำนองของจะเข้ ซอด้วงและซออู้ในวรรคหลังเป็นทำนองลักษณะเดียวกับทำนองของระนาดเอก



เพลงทะแย ท่อน 1 ประโยคที่ 4

ทำนองฆ้องกลาง

- ช้ - ล้ -	ชี้ - -	ม ม - -	ร ร - ด	- ท ร -	ท ล - -	- - - -	- ช - ล
- ช - ล	- ช - ม	- - - ร	- - - ด	- - - ล	- - ช ม	- ร - ม	- ร - ม

ทำนองระนาดเอก

ชี้ ล้ ช้ พิ	ม ร ด ช	ล ท ด ร	ชี้ ม ร ด	ท ม ร ล	ท ล ช ม	ร ด ร ม	ร ม ช ล
--------------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------	---------

เทียบกลับ

ชี้ ล้ ช้ พิ	ม ร ด ช	ล ท ด ร	ชี้ ม ร ด	- ท - ล	- ช - ม	- - ล ช	ม ช - ล
--------------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------	---------

ทำนองระนาดทุ้ม

- - ช ล	ด ร ม -	ล - - -	ล - - ด	- ท ร -	ท ล - -	- - ล ช	- ช - ล
ม ม - -	- - - ม	- ช ม ช	- ด - ด	- - - ล	- - ช ม	- - -	ม - - ม

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ช ม ร ด	ร ม ร ม	ช ล ช ร	ช ม ร ด	ท ท รี้ ล	ท ล ช ม	ร ด ร ม	- ช - ล
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------

ทำนองซอสามสาย

ช ม ร ด	ท ด ร ม	ช ล ช ร	ช ม ร ด	- ท รี้ ล	ท ล ช ม	- ร - ม	- ช - ล
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------

ทำนองจะเข้

ช ม ร ด	ด ร ม	ช ล ช ม	ช ม ร ด	ท ท รี้ ล	ท ล ช ม	ร ร ม	ร ม ช ล
	ท					ท	

ทำนองซอด้วง

ชี้ ม ร ด	ท ด ร ม	ชี้ ล้ ช ร	ชี้ ม ร ด	ล ท ร ล	ท ล ชี้ ม	ร ด ร ม	ร ม ชี้ ล้
-----------	---------	------------	-----------	---------	-----------	---------	------------

ทำนองซออู้

ช ม ร ด	ม ร ช ม	ช ล ช ร	ช ม ร ด	ท ท รี้ ล	ท ล ช ม	ร ด ร ม	ร ม ช ล
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------

จากการศึกษาเพลงทะแย ท่อน 1 ประโยคที่ 4 พบว่า วรรคหน้าอยู่ในกลุ่มเสียง ด ร ม x ช ล x ระดับเสียง ทางนอก เช่นเดียวกับประโยคที่ 3 ส่วนนวนมีความต่อเนื่องจากวรรคหลังของประโยคที่ 3 โดยมีการเคลื่อนที่จากทำนองระดับเสียงสูงไปยังระดับเสียงต่ำ คือ ระดับเสียงเสียงโด ส่วนวรรคหลังอยู่ในกลุ่มเสียง ช ล ท x ร ม x ระดับเสียง ทางใน เป็นสำนวนที่มีความสอดคล้องกันระหว่างวรรคหน้าและวรรคหลัง แสดงถึงการลงจบท่อนเพลงที่สมบูรณ์

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงทะเลแยะ ท่อน 1 ประโยคที่ 4 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ลักษณะการดำเนินทำนองของระนาดเอกในวรรคหน้าดำเนินทำนองด้วยสำนวนกลอนไต่ลดจากเสียงสูงมาเสียงต่ำ วรรคหลังดำเนินทำนองโดยใช้กลุ่มเสียงสอดคล้องกับทำนองหลัก ทำให้ฟังง่าย เครื่องดนตรีชิ้นอื่นในวงเมื่อฟังระนาดเอกจะทราบว่าดำเนินทำนองหลักอยู่วรรคไหนและมีทำนองเป็นอย่างไร ระนาดทุ้ม วรรคหน้าดำเนินทำนองในลักษณะเก็บถี่ๆ โดยมีการเว้นช่องว่างลงลูกตกเป็นคู่แปดที่ท้ายวรรค วรรคหลังดำเนินเหมือนทำนองหลักในครึ่งแรกของวรรคท้ายวรรคใช้สำนวนในลักษณะคล้ายระนาดเอกเพื่อบอกให้รู้ว่าหมดท่อนเพลงในเที่ยวแรกแล้ว ขลุ่ยเพียงออดำเนินทำนองเก็บไปตามทำนองหลักจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง วรรคหลังใช้การเก็บตามทำนองหลักเช่นเดียวกับวรรคหน้าและใช้สำนวนในลักษณะคล้ายระนาดเอกแต่ห้องสุดท้ายใช้การลากเสียงตามทำนองหลัก ซอสามสาย จะเข้ ซอด้วงและซออู้ ดำเนินทำนองในลักษณะใกล้เคียงกันโดยเก็บไปตามทำนองหลักวรรคหลังยังคงใช้สำนวนในลักษณะคล้ายระนาดเอกแต่ห้องสุดท้ายใช้การลากเสียงตามทำนองหลัก



ท่อน 2

เพลงทะเลแย ท่อน 2 ประโยคที่ 1

ทำนองฆ้องกลาง

-	-	-	-	-	ล	-	ล	-	ม	ร	ด	-	ล	-	ซ	-	-	-	ร	-	-	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	-	ด
-	-	-	ล	-	-	-	-	-	ม	ร	ด	-	ล	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	-	ด

ทำนองระนาดเอก

-	-	-	ล	ล	ล	ล	-	ม	ร	ด	-	ล	-	ซ	ล	ซ	ฟ	ม	ร	ม	ฟ	ซ	ท	ล	ซ	ล	ท	ด	ร	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

-	-	-	-	-	ล	-	ล	-	ม	ร	ด	-	ล	-	ซ	-	-	-	ร	-	-	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	-	ด
-	-	-	ล	-	-	-	-	-	ม	ร	ด	-	ม	-	ร	-	-	-	ล	-	-	-	ร	-	-	-	ม	-	-	-	ด

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

-	-	-	ล	-	ล	ล	ล	ม	ร	ม	ด	ร	ด	ล	ซ	ร	ม	ร	ร	ซ	ล	ซ	ซ	ล	ด	ล	ล	ด	ร	ด	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซอสามสาย

-	-	-	ล	-	ล	ล	ล	-	ร	-	ด	-	ล	-	ซ	-	-	-	ร	-	-	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	-	ล
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองจะเข้

	-	ล	ล	ล	-	ร	-	ด	-	ล	-	ซ	-	-	-	ร	-	-	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	-	ด
-	-	-	ล																									

ทำนองซอด้วง

-	-	-	ล	-	ล	ล	ล	-	ร	-	ด	-	ล	-	ซ	-	-	-	ร	-	-	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	-	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซออู้

-	-	-	ล	-	ล	ล	ล	-	ร	-	ด	-	ล	-	ซ	-	-	-	ร	-	-	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	-	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

จากการศึกษาเพลงทะเลแย ท่อน 2 ประโยคที่ 1 พบว่า เป็นสำนวนเดียวกันกับสำนวนเพลงทะเลแย
ท่อน 1 ประโยคที่ 1 ทุกประการ

เพลงทะแย ท่อน 2 ประโยคที่ 2

ทำนองฆ้องกลาง

- - - -	- ล - ล	- ด - -	ร ร - ด	- - ม ม	- ร - -	ด ด - -	ล ล - ช
- - - ล	- - - -	- ด - ร	- - - ด	- ม - -	- ร - ด	- - - ม	- - - ร

ทำนองระนาดเอก

ล ช ล ล	ล ด ล ล	ด ร ม ร	ซึ ม ร ด	ช ด ร ม	ซึ ม ร ด	ช ล ด ร	ด ท ล ช
---------	---------	---------	----------	---------	----------	---------	---------

ทำนองระนาดทุ้ม

- - -	- ล - ล	ล - ม -	ช - ม	ด - - -	ม - ร -	ด - ด ร	ด ช - -
- - - ล	- - - -	ชม - ม	- ช ร ด	- ด ร ม	- ร - ด	- ล - -	- ร - -

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

- - - ล	- ล ล ล	ดํ รํ มํ รํ	ซํ มํ รํ ดํ	ม ด ร ม	ช ม ร ด	ช ล ดํ รํ	ดํ ท ล ช
---------	---------	-------------	-------------	---------	---------	-----------	----------

ทำนองซอสามสาย

- รํดํ - ล	- ล ล ล	- ด - ร	ช ม ร ด	- ด ร ม	ช ม ร ด	- ล - รํ	ดํ ล - ช
------------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	----------

ทำนองจะเข้

- - - ล	- ล ล ล	ดํ รํ มํ รํ	ซํ มํ รํ ดํ	มํ ดํ รํ มํ	ซํ มํ รํ ดํ	ช ล ดํ รํ	ดํ ท ล ช

ทำนองซอด้วง

- - ล	- ล ล ล	ด ร ม ร	ซึ ม ร ด	ช ด ร ม	ซึ ม ร ด	ช ล ด ร	ด ท ล ช
-------	---------	---------	----------	---------	----------	---------	---------

ทำนองซออู้

ล ช ล ล	ล ดํ ล ล	ด ร ม ร	ช ม ร ด	ม ด ร ม	ช ม ร ด	ช ล ดํ รํ	ดํ ท ล ช
---------	----------	---------	---------	---------	---------	-----------	----------

จากการศึกษาเพลงทะแย ท่อน 2 ประโยคที่ 2 พบว่า อยู่ในกลุ่มเสียง ด ร ม x ช ล x ระดับเสียง ทางนอก วรรคหน้าซึ่งเป็นสำนวนเดียวกันกับสำนวนเพลงทะแย ท่อน 1 ประโยคที่ 2 วรรคหน้า วรรคหลังมีการเคลื่อนที่ของทำนองจากระดับเสียงสูงลงมาระดับเสียงต่ำ ที่เสียงซอล

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงทะแย ท่อน 2 ประโยคที่ 2 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ระนาดเอกดำเนินทำนองเก็บตั้งแต่ต้นประโยคที่ 2 ใช้กลุ่มเสียง 5 เสียงสัมพันธ์กับทำนองหลัก วรรคหลังมีเสียง ที เข้ามาเป็นเสียงจร เข้ามาทำหน้าที่เชื่อม

ประโยคไปหาทำนองในวรรคต่อไปซึ่งมีเสียงฟา ปรากฏอยู่ในทำนองหลัก ในประโยคนี้นักดนตรีสามารถดำเนินทำนองโดยใช้เสียงกลุ่ม 5 เสียงตามทำนองหลักก็ได้ แต่การใช้เสียงที่ จะช่วยให้มีช่วงเสียงที่กว้างขึ้น และเปลี่ยนอารมณ์ของการฟังให้แตกต่างออกไปจากเดิม และยังเป็นเสียงที่ไปเชื่อมกับประโยคต่อไปด้วย ทำนองเพลงในท่อนนี้ เป็นเพลงที่ใช้เสียงครบทั้ง 7 เสียง วรรคหน้าเริ่มต้นการดำเนินทำนองด้วยเสียงท่าๆ เป็นการตั้งหลัก และสลับเสียงแล้วใช้สำนวนเสียงเป็นคู่แปดมาเชื่อมต่อ แล้วหมดท้ายวรรคด้วยการสลับอีกครั้ง แล้วเชื่อมต่อวรรคหลังด้วยเสียงคู่แปดของท้ายวรรคแรก ดำเนินกลอนในลักษณะการใช้คู่แปดด้วยการตีสลับมือขวา-ซ้ายและลงท้ายประโยคก่อนจังหวะตกเป็นคู่สี่ จะสังเกตได้ว่าการดำเนินทำนองของระนาดทุ้มในเพลงทะแยนี้ ลงตรงจังหวะตกทุกประโยค เพื่อให้การดำเนินทำนองของการบรรเลงรวมวงมีความพร้อมเพรียง ฟังง่าย เมื่อดำเนินทำนองมาถึงท่อน 2 ระนาดทุ้มจึงมีการเปลี่ยนลีลาของท่วงทำนองโดยการลงลูกตกก่อนจังหวะเพื่อให้มีลีลากระฉับกระเฉงขึ้นบ้าง แสดงให้เห็นวิธีการบรรเลงระนาดทุ้มที่มีการลงจังหวะทั้งแบบตรงจังหวะและไม่ตรงจังหวะ ขลุ่ยเพียงออดำเนินทำนองด้วยทำนองท่าๆ เป็นการเริ่มต้นวรรค จากนั้นเก็บตามทำนองหลักไปทางเสียงสูงแล้วผันเสียงลงมาทางเสียงต่ำในต้นวรรคหลัง ขอสสามสายดำเนินทำนองในลักษณะของขอสสามสายคือ ดำเนินทำนองคล้ายกับทำนองหลักแต่ยังคงยึดการดำเนินทำนองแบบเครื่องสาย จะเข้ ซอด้วงและซออู้ดำเนินทำนองในลักษณะเดียวกัน โดยดำเนินทำนองเก็บตั้งแต่ต้นประโยคที่ 2 ใช้กลุ่มเสียง 5 เสียงสัมพันธ์กับทำนองหลัก วรรคหลังมีเสียง ที่ เข้ามาเป็นเสียงจร เข้ามาทำหน้าที่เชื่อมทำนองมาลงจบประโยคที่เสียงซอล

เพลงทะเลแย ท่อน 2 ประโยคที่ 3

ทำนองฆ้องกลาง

-	ฟ	-	-	-	ซ	-	-	-	ซ	ล	-	ด	-	-	ม	ม	-	ร	-	-	ด	ด	-	-	ล	ล	-	ซ			
-	-	ม	ร	-	ม	-	ร	-	ม	-	ฟ	-	-	-	ด	-	ม	-	-	-	ร	-	ด	-	-	-	ม	-	-	-	ร

ทำนองระนาดเอก

ล	ซ	ฟ	ม	ร	ม	ฟ	ซ	ท	ล	ซ	ล	ท	ด	ร	ด	ซ	ด	ร	ม	ซ	ม	ร	ด	ซ	ล	ด	ร	ด	ท	ล	ซ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

ล	ซ	-	-	-	-	ฟ	ซ	ล	-	ซ	-	ล	-	-	-	-	ด	ร	ม	ซ	ม	-	-	-	-	ด	ร	-	-	ด	-
-	-	ฟ	ม	ร	ม	-	-	ซ	ม	-	ล	-	ซ	ล	ด	ซ	-	ด	-	-	-	ร	ด	ซ	ล	-	-	ด	ล	-	ซ

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ล	ซ	ฟ	ม	ร	ม	ฟ	ซ	ท	ล	ซ	ล	ท	ด	ร	ด	ม	ร	ด	ร	ด	ซ	ล	ด	ร	ด	ท	ล	ซ	ซ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซอสามสาย

ล	ซ	ฟ	ม	ร	ม	ฟ	ซ	ท	ล	ซ	ล	ร	ล	ท	ด	-	ด	ร	ม	ซ	ม	ร	ด	ซ	ล	ท	ร	ด	ท	ล	ซ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองจะเข้

ล	ซ	ฟ	ม	ร	ม	ฟ	ซ	ท	ล	ซ	ล	ท	ด	ร	ด	ม	ร	ด	ร	ด	ซ	ล	ด	ร	ด	ท	ล	ซ	ซ

ทำนองซอด้วง

ล	ซ	ฟ	ม	ร	ม	ฟ	ซ	ท	ล	ซ	ล	ท	ด	ร	ด	ซ	ด	ร	ม	ซ	ม	ร	ด	ซ	ล	ด	ร	ด	ท	ล	ซ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซออู้

ล	ซ	ฟ	ด	ร	ม	ฟ	ซ	ท	ล	ซ	ล	ท	ด	ร	ด	ม	ด	ร	ม	ซ	ม	ร	ด	ซ	ล	ด	ร	ด	ท	ล	ซ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

จากการศึกษาเพลงทะเลแย ท่อน 2 ประโยคที่ 3 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ด ร ม x ซ ล x ระดับเสียง ทางนอก การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่ของทำนองจากระดับเสียงสูงลงมาระดับเสียงต่ำ และเคลื่อนที่ไปยังระดับเสียงสูงตรงท้ายวรรค คือเสียง โด มีการใช้เสียงจร คือเสียงฟา ทำหน้าที่เชื่อมทำนองให้มีความกลมกลืน ส่วนทำนองวรรคหลังเป็นทำนองเดียวกันกับทำนองวรรคหลังของประโยคที่ 2

การดำเนินงานของเครื่องดนตรีเพลงทะเลแยะ ท่อน 2 ประโยคที่ 3 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ระยะเวลาดำเนินงานในวรรคหน้ามีการดำเนินกลอนครบ 7 เสียง ซึ่งมีเสียง ฟา และ เสียง ที วรรคหลังก็ยังคงรักษาสำเนียงของกลุ่มเสียงในวรรคแรก โดยคงเสียง ที ไว้เช่นเดิม ทำให้เป็นข้อสังเกตว่าการบรรเลงระนาดเอกมโหรี ผู้บรรเลงไม่ต้องบรรเลงเพื่อวัดความสามารถในการสร้างสรรค์สำนวนกลอนที่หลากหลาย แต่บรรเลงโดยใช้สำนวนกลอนซ้ำกับประโยคก่อนหน้า ซึ่งมีทำนองหลักซ้ำกันอยู่ ทำให้ฟังเข้าใจง่ายเหมาะสมกับการบรรเลงมโหรีซึ่งเป็นการขับกล่อมระนาดทุ้มใช้สำนวนกลอนเสียงถี่สำนวนเดียวกับระนาดเอกในครึ่งวรรคหน้า แล้วตีสะบัดเชื่อมการดำเนินกลอนสลับมือเป็นคู่แปด หมดท้ายวรรคด้วยการใช้มือซ้าย 3 พยางค์ แล้วบรรเลงในลักษณะเก็บสลับสะบัดต่อเนื่องไปจนจบประโยค การดำเนินงานของประโยคนี้ ในช่วงต้นเป็นการใช้สำนวนกลอนเหมือนระนาดเอกแล้วท้ายวรรคเป็นสำนวนกลอนระนาดทุ้ม ส่วนวรรคหลังดำเนินงานโดยใช้สำนวนกลอนคล้ายฆ้องวงเล็ก จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานของระนาดทุ้มมีอิสระในการใช้ทางที่จะตีเป็นเนื้อฆ้องก็ได้ หรือจะใช้สำนวนกลอนของระนาดเอกหรือฆ้องวงเล็กบ้างก็ได้ เป็นการล้อเลียนหรือยืมมาใช้ทั้งสำนวน หรือดัดแปลงในส่วนของปลายวรรคเป็นทางระนาดทุ้มบ้างก็ได้ ขลุ่ยเพียงออดำเนินงานองเก็บสอดคล้องกับทำนองหลัก วรรคหน้าเริ่มต้นด้วยการเก็บลักษณะเรียงเสียงและใช้สำนวนการซ้ำเสียงในท้ายวรรค วรรคหลังเริ่มต้นวรรคด้วยสำนวนเลียนแบบท้ายวรรคหน้าด้วยระดับเสียงที่ต่างกันตามกลุ่มเสียงของทำนองหลักแล้วจบประโยคด้วยทำนองลักษณะเดียวกับทำนองระนาดเอก ซอสามสาย จะเข้ ซอด้วงและซออู้ ดำเนินทำนองวรรณายังคงรักษาสำนวนของทำนองหลัก แล้วไล่เสียงขึ้นไปทางเสียงต่ำสัมพันธ์กับทำนองหลัก

เพลงทะเลแย ท่อน 2 ประโยคที่ 4

ทำนองฆ้องกลาง

-	ฟ	-	ล	-	-	-	-	-	-	ด	-	-	ร	ม	-	-	ร	ม	-	-	ฟ	ซ	-	ซ	-	-	ฟ	ซ	-	ฟ
-	ด	-	-	ซ	ฟ	ม	ร	-	ซ		-	ด	-	-	-	ด	-	-	ร	ม	-	-	-	-	ร	ม	-	-	-	ด

ทำนองระนาดเอก

ล	ฟ	ซ	ล	ซ	ฟ	ม	ร	ล	ด	ล	ซ	ฟ	ซ	ร	ม	ฟ	ซ	ฟ	ม	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ซ	ร	ม	ฟ	ล	ซ	ฟ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

ล	-	ซ	ล	-	-	-	-	ซ	-	ด	ด	-	ซ	-	ม	-	-	ร	ม	ฟ	-	ซ	ซ	ล	ซ	-	-	ร	ฟ	-	-
-	ฟ	-	-	ซ	ฟ	ม	ร	-	ซ	ซ		ซ	-	ร	-	ร	ด	-	-	-	ซ	-	-	-	-	ฟ	ด	-	ด	-	-

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ล	ฟ	ซ	ล	ซ	ฟ	ม	ร	ซ	ซ	ซ	ซ	-	ร	-	ม	-	ร	-	ม	-	ฟ	-	ซ	ล	ซ	ร	ม	ฟ	ล	ซ	ฟ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซอสามสาย

-	ฟ	-	ล	ซ	ฟ	ม	ร	ซ	ซ	ซ	ซ	-	ร	-	ม	-	ซ	-	ม	-	ฟ	-	ซ	ล	ซ	ร	ม	ฟ	ล	ซ	ฟ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองจะเข้

ล	ฟ	ซ	ล	ซ	ฟ	ม	ร	ซ	ม	ร	ด	ม	ร	ซ	ม	ร	ด	ร	ม	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ซ	ร	ม	ฟ	ล	ซ	ฟ

ทำนองซอด้วง

ล	ฟ	ซ	ล	ซ	ฟ	ม	ร	ซ	ม	ร	ด	ซ	ด	ร	ม	ร	ด	ร	ม	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ซ	ร	ม	ฟ	ล	ซ	ฟ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซออู้

ล	ฟ	ซ	ล	ซ	ฟ	ม	ร	ซ	ล	ซ	ซ	ฟ	ซ	ร	ม	ร	ด	ร	ม	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ซ	ร	ม	ฟ	ล	ซ	ฟ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

จากการศึกษาเพลงทะเลแย ท่อน 2 ประโยคที่ 4 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ด ร ม x ซ ล x ระดับเสียง ทางนอก การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่ของทำนองจากระดับเสียงสูงลงมาระดับเสียงต่ำ และเคลื่อนที่ไปยังระดับเสียงสูงตรงท้ายวรรค คือเสียง มี มีการใช้เสียงจร คือเสียงฟา ทำหน้าที่เชื่อมทำนองให้มีความกลมกลืน ส่วนทำนองวรรคหลังเป็นทำนองบังคับทาง การเคลื่อนที่ของทำนองจากเสียงต่ำไประดับเสียงสูง คือ เสียงฟา มีการใช้เสียงจร คือ เสียงฟา และยังเป็นเสียงลูกตกท้ายประโยค

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงทะเลแย ท่อน 2 ประโยคที่ 4 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง การดำเนินทำนองระนาดเอกในวรรคหน้าดำเนินทำนองสอดคล้องกับทำนองหลัก โดยที่ทำนองหลักมีการเรียงเสียงต่อเนื่องลงมา 5 เสียง คือเสียง ลา ซอล ฟา มี เร ส่วนปลายวรรคแรกระนาดเอกดำเนินทำนองแตกต่างไปจากทำนองหลัก แต่ยังคงลงลูกตกตามทำนองหลัก มีลักษณะสำนวนกลอนเฉพาะต่อเนื่องไปจนจบวรรค ส่วนวรรคหลังดำเนินทำนองสอดคล้องไปกับวรรคหลัง ซึ่งในวรรคหลังทำนองหลักมีการเรียงเสียง เร มี ฟา ซอล อีก 2 ครั้ง แล้วหมดด้วยเสียงฟา ระนาดเอกก็ดำเนินกลอนอยู่ในกลุ่มเสียงนี้ด้วยเช่นเดียวกัน การดำเนินทำนองของระนาดเอกในประโยคนี้มีลักษณะเหมือนกับการดำเนินทำนองของระนาดเอกในเพลงทะเลแยที่ใช้ในการไล่มือ และที่ใช้ในเพลงเดี่ยวทะเลแยด้วย แสดงให้เห็นว่าทำนองนี้เป็นทำนองที่นับว่าเป็นอัตลักษณ์ทำนองหนึ่งของเพลงทะเลแยระนาดทุ้มใช้สำนวนกลอนเสียงถี่สำนวนเดียวกับระนาดเอกในครึ่งวรรคหน้า แล้วตีสะเตาะและดำเนินทำนองใกล้เคียงกับทำนองหลัก แต่ปลายวรรคใช้กลุ่มเสียงแตกต่างไปจากทำนองหลักและแตกต่างไปจากระนาดเอก และลงท้ายประโยคก่อนจังหวะตกเป็นคู่สี่ ขลุ่ยเพียงออวรรคหน้าดำเนินทำนองสอดคล้องกับทำนองหลัก โดยที่ทำนองหลักมีการเรียงเสียงต่อเนื่องลงมา 5 เสียง คือเสียง ลา ซอล ฟา มี เร ส่วนปลายวรรคหน้าขลุ่ยเพียงออดำเนินทำนองแตกต่างไปจากทำนองหลักโดยใช้การซ้ำเสียงซอลในท้องที่ 3 ส่วนท้องที่ 4 ใช้การลากเสียงยาวเหมือนกับทำนองหลัก วรรคหลังต้นวรรคยังคงลากเสียงยาวเช่นเดียวกับทำนองหลัก ส่วนท้ายวรรคใช้การเก็บสอดคล้องกับทำนองหลัก ซอสามสายวรรคหน้าดำเนินทำนองตอนต้นวรรคในลักษณะของทำนองหลักส่วนท้ายวรรคดำเนินในลักษณะของขลุ่ยเพียงออ ส่วนวรรคหลังยังคงดำเนินทำนองในลักษณะของขลุ่ยเพียงออต่อไปจนจบวรรค จะเข้ ซอด้วงและซออู้ดำเนินทำนองในลักษณะการเก็บสัมพันธ์กับทำนองหลัก

เพลงทะเลแย ท่อน 2 ประโยคที่ 5

ทำนองฆ้องกลาง

- ช - ด	- - ร ม	- ชี - ม	- ร - ด	- ล - -	ช ช - -	ด ด - -	ร ร - ม
- ร - ด	- - - ม	- ช - ม	- ร - ด	- - - ร	- - - ด	- - - ร	- - - ม

ทำนองระนาดเอก

ท ล ช ด	ท ด ร ม	ชี ลี ช ม	ชี ม ร ด	ท ด ร ล	ท ด ร ด	พี ชี ลี ชี	พี ชี ร ม
---------	---------	-----------	----------	---------	---------	-------------	-----------

ทำนองระนาดทุ้ม

- - ด ด	ช - ม -	ร ด - -	ม - ด -	ช ล - -	- - ด -	ชช ล ช	- ช - -
ช ด - -	- ม ม	- ล ช ช	ร ด - ด	- - ช ม	ร ด - ด	ช - - -	พ - ร ม

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ช ม ร ด	ร ม ร ม	ช ล ช ร	ช ม ร ด	ท ล ช ล	ท ดิ ท ดิ	ท ล ช ดิ	ริ ม ริ ม
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	----------	-----------

ทำนองซอสามสาย

ม ร ด ล	ท ด ร ม	- ล ช ม	- ร - ด	ท ล ช ล	ริ ล ท ดิ	ท ล ช ล	ท ดิ ร ม
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------	----------

ทำนองจะเข้

ช ม ร ด	ม ร ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ด				ร ม ด ร ม
				ช ล	ด ช ล ด	ช ล ด	
				- ม			

ทำนองซอด้วง

ม ร ด ล	ช ด ร ม	ลี ชี ม ร	ชี ม ร ด	ท ช ล ท	ด ล ท ด	ร ท ด ร	ม ด ร ม
---------	---------	-----------	----------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

ช ม ร ด	ม ร ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ด	ท ช ล ท	ดิ ล ท ดิ	ริ ท ดิ ริ	ม ด ร ม
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	------------	---------

จากการศึกษาเพลงทะเลแย ท่อน 2 ประโยคที่ 5 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ด ร ม x ช ล x ระดับเสียง ทางนอก การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่ของทำนองจากระดับเสียงต่ำขึ้นไประดับเสียงสูง และเคลื่อนที่ไปยังระดับเสียงต่ำตรงท้ายวรรค คือเสียง โด วรรคหลังมีการเคลื่อนที่ของทำนองจากเสียงต่ำไประดับเสียงสูง คือ เสียงมี

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงทะเลแย ท่อน 2 ประโยคที่ 5 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ระนาดเอก ในวรรคหน้าดำเนินทำนองเรียงเสียงลง

แล้วพลิกกลับขึ้นไปหาเสียงโต แล้วดำเนินทำนองด้วยสำนวนกลอนทั่วๆ ไปตามทำนองหลัก ในวรรคหลังเป็นสำนวนกลอนเฉพาะของเพลงทะเล่ที่มีการใช้อยู่ในเพลงทะเล่ทางไถ่มือและเพลงทะเล่ทางเดี่ยว นับว่าลักษณะสำนวนกลอนเฉพาะของเพลงทะเล่อีกสำนวนหนึ่ง แต่ว่าท้ายประโยคนี้สำนวนกลอนไม่แสดงลักษณะการลงจบประโยคที่สมบูรณ์ แต่มีลักษณะเป็นสำนวนกลอนฝาก หรือต้องมีสำนวนกลอนอื่นมาเชื่อมต่อเพื่อให้ฟังดูแล้วว่าจบประโยค ดังนั้นความสมบูรณ์ของประโยคนี้จึงไปปรากฏในวรรคแรกของประโยคถัดไป วรรคที่ห้าดำเนินทำนองโดยใช้ช่วงคู่เสียงกว้างเป็นคู่แปดสลับกับการตีสะบัด ส่วนวรรคหลังดำเนินทำนองสอดคล้องกับระนาดเอกและมีลักษณะเป็นกลอนฝากหรือต้องมีสำนวนกลอนอื่นมาเชื่อมต่อเพื่อให้ฟังดูแล้วว่าจบประโยคเช่นเดียวกับระนาดเอก (คนทุ้มที่ใช้สำนวนกลอนลักษณะนี้ แสดงให้เห็นว่ามีความแม่นยำในทำนองหลักและมีความรู้ในทางเพลงทะเล่ของระนาดเอกด้วยจึงสามารถใช้ทำนองที่สอดคล้องกับทำนองหลักและระนาดเอกได้อย่างเหมาะสม) ขลุ่ยเพียงออใช้ลักษณะการดำเนินทำนองแบบเก็บโดยใช้สำนวนที่เหมือนกันแต่ต่างที่ระดับเสียงในห้องที่ 1-2 ห้องที่ 5-6 และห้องที่ 7-8 ซอสามสายดำเนินทำนองวรรณหน้าดำเนินทำนองเริ่มต้นโดยเก็บจากสายกลางลงไปสายทุ้มแล้วลาวเสียงยาวตรงท้ายวรรคในกลุ่มเสียงเดียวกับทำนองหลัก วรรคหลังเก็บทางเสียงสูงตรงสายเอกแล้วฟาดเสียงในห้องสุดท้ายลงมาถึงสายทุ้ม ลักษณะการฟาดเสียงนี้เป็นลักษณะที่ใช้เฉพาะในกลุ่มเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสี ซึ่งมีช่วงเสียงจำกัด ทำให้ไม่สามารถดำเนินทำนองได้อิสระและดำเนินทำนองได้ตามทิศทางของทำนองหลักได้เสมอไป จะเข้ดำเนินทำนองในลักษณะเก็บสอดคล้องกับทำนองหลัก วรรคหน้าเก็บในทางเสียงต่ำ วรรคหลังดำเนินทำนองเก็บไปทางเสียงต่ำเช่นเดียวกับวรรคหน้าโดยเริ่มจากสายลวดขึ้นไปสายทุ้มแล้วจบที่เสียง มี ซึ่งเป็ยเสียงตกในสายเอก ซอด้วงและซออู้ดำเนินทำนองเก็บไปตามทำนองหลัก ในวรรคที่หน้าส่วนท้ายวรรคดำเนินทำนองต่างกันตามขอบเขตของเครื่องมือของตน ส่วนวรรคหลังเป็นการเก็บในลักษณะการเรียงเสียงขึ้นไปตกที่เสียงมี

เพลงทะเลแย ท่อน 2 ประโยคที่ 6

ทำนองฆ้องกลาง

- ร - ม	- พ - ช	- พ - ล	- ช - พ	- ด - ด	- ด - พ	- ล ช พ	- ม - ร
- ร - ม	- พ - ช	- พ - ล	- ช - พ	- ช - -	- ช - - พ	- ล ช พ	- ม - ร

ทำนองระนาดเอก

พ ช พ ม	ร ม พ ช	ล ช ร ม	พ ล ช พ	ล พ ช ล	ช พ ม พ	ด ร ม พ	ช พ ม ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองระนาดทุ้ม

ม - ด -	ร ม พ ช	ล ช - -	พ ช - พ	- - ด ล	ล - - พ	- - ช พ	- - ร -
ร ด - ด		- - ร ม	- - - ด	ด พ - -	ช พ ม -	ด พ - -	ม ร - ร

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ม ด ร ม	ร ม พ ช	ล ช ร ม	พ ล ช พ	ล ช พ ล	ช พ ช พ	ม พ ม ร	ม ร ด ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซอสามสาย

- ร - ม	- พ - ช	ล ช พ ม	พ ล ช พ	- พ ช ล	ด ล ช พ	ม พ ช ล	ช พ ม ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองจะเข้

ม ด ร ม	ร ม พ ช	ล ช ร ม	พ ล ช พ	ล พ ช ล	ด ล ช พ	ด ร ม พ	ช พ ม ร

ทำนองซอด้วง

ร ด ร ม	ร ม พ ช	ล ช ร ม	พ ล ช พ	ล พ ช ล	ด ล ช พ	ช ล ช พ	ช พ ม ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

ม ด ร ม	ร ม พ ช	ล ช ร ม	พ ล ช พ	ล ช พ ล	ช พ ม ช	พ ม ร พ	ม ร ด ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จากการศึกษาเพลงทะเลแย ท่อน 2 ประโยคที่ 6 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ดร ม x ช ล x ระดับเสียง ทางนอก การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่ของทำนองจากระดับเสียงต่ำขึ้นไประดับเสียงสูง และเคลื่อนที่ไปยังระดับเสียงต่ำตรงท้ายวรรค คือเสียงฟา วรรคหลังมีการเคลื่อนที่ของทำนองจากเสียงต่ำไประดับเสียงสูงและเคลื่อนที่กลับมาระดับเสียงต่ำ คือ เสียงเร

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงทะเลแย ท่อน 2 ประโยคที่ 6 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ระนาดเอก ในวรรคหน้าเป็นประโยคที่เชื่อมต่อมา

จากวรรคหลังของประโยคที่ 5 มีลักษณะสัมพันธ์กับประโยคที่ 5 ทำให้ประโยคที่ 5 แสดงถึงการลงจบอย่างชัดเจน วรรคหลังใช้กลุ่มเสียงสอดคล้องกับทำนองหลัก วรรคทุ้มดำเนินทำนองเหมือนกับวรรคเอก แต่ใช้การตีสลับในต้นวรรค 1 ครั้ง และใช้สำนวนกลอนท้ายวรรคหลังมีลักษณะคล้ายฆ้องวงเล็ก และลงท้ายด้วยทางระนาดทุ้ม ขอสามสายดำเนินทำนองต้นวรรคหน้าในลักษณะการลากยาวเหมือนทำนองหลักจากนั้นเก็บสัมพันธ์กับทำนองหลักด้วยกลุ่มเสียง 5 เสียง คือ เสียง เร มี ฟา ซอล ลา วรรคหลังดำเนินทำนองเก็บทำนองขอสามสาย ขลุ่ยเพียงออ จะเข้ ซอด้วงและซออู้ดำเนินทำนองเก็บสอดคล้องกับทำนองหลัก



เพลงทะเลแย ท่อน 2 ประโยคที่ 7

ทำนองฆ้องกลาง

- - - -	- ซ - ซ	- - - -	ซ ล - ด	- - ม ม	- ร - -	ด ด - -	ล ล - ซ
- - - ซ	- - - ร	- ม - พ	- - - ด	- ม - -	- ร - ด	- - - ม	- - - ร

ทำนองระนาดเอก

ล ซ ฟ ม	ร ม พ ซ	ท ล ซ ล	ท ด ร ด	ซ ด ร ม	ซ ม ร ด	ซ ล ด ร	ด ท ล ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองระนาดทุ้ม

- ม - -	ซ ล - -	ซ - ล -	ด - ร -	- - - ซ	- ม - -	- ด - -	- ซ - -
- - ร ม	- - - ซ	- ม - ซ	- ล - ด	- - ม -	ด - ร ด	ล - ล ซ	- ซ - ซ

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ล ซ ฟ ด	ร ม พ ซ	ท ล ซ ล	ท ด ร ด	ม ร ด ม	ร ด ร ด	ซ ล ด ร	ด ท ล ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซอสามสาย

ล ซ ฟ ม	ร ม พ ซ	ท ล ซ ล	ร ล ท ด	- ด ร ม	ซ ม ร ด	- ล - ร	ด ล - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองจะเข้

ล ซ ฟ ม	ร ม พ ซ	ท ล ซ ล	ท ด ร ด	ม ด ร ม	ซ ม ร ด	ซ ล ด ร	ด ท ล ซ

ทำนองซอด้วง

ล ซ ฟ ม	ร ม พ ซ	ท ล ซ ล	ท ด ร ด	ม ด ร ม	ซ ม ร ด	ซ ล ด ร	ด ล ด ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

ล ซ ฟ ด	ร ม พ ซ	ท ล ซ ล	ท ด ร ด	ม ด ร ม	ซ ม ร ด	ซ ล ด ร	ด ท ล ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จากการศึกษาเพลงทะเลแย ท่อน 2 ประโยคที่ 7 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ตร ม x ซ ล x ระดับเสียง ทางนอก การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า วรรคหน้ามีการเคลื่อนที่ของทำนองจากระดับเสียงต่ำขึ้นไประดับเสียงสูง ส่วนวรรคหลังเป็นสำนวนเดียวกันกับสำนวนเพลงทะเลแย ท่อน 2 ประโยคที่ 3 ลักษณะทำนองของทำนอง ท่อน 2 ประโยคที่ 7 เป็นทำนองเดียวกันกับ ประโยคที่ 3 ต่างกันกันเพียงสอง ท้องเพลงแรกเท่านั้น ซึ่งต่างกันเพียงกระสวนทำนอง ลูกตกก็เป็นเสียงเดียวกัน

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงทะเลแยะ ท่อน 2 ประโยคที่ 7 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง การดำเนินทำนองของระนาดเอกในประโยคที่ 7 ใช้สำนวนกลอนซ้ำกับประโยคที่ 3 ซึ่งมีการดำเนินกลอนครบ 7 เสียง ในการบรรเลงโดยใช้สำนวนกลอนซ้ำกับประโยคที่ 3 นี้ เป็นการแสดงให้เห็นว่าการบรรเลงระนาดเอกมโหรี ผู้บรรเลงไม่ต้องบรรเลงเพื่อแสดงความสามารถในการสร้างสรรค์สำนวนกลอนที่หลากหลาย แต่บรรเลงโดยใช้สำนวนกลอนซ้ำกับประโยคก่อนหน้า ซึ่งมีทำนองหลักซ้ำกันอยู่ ทำให้ฟังเข้าใจง่ายเหมาะสมกับการบรรเลงมโหรีซึ่งเป็นการขับกล่อมมากกว่าการฟังแล้วต้องใช้ความคิดในการพลิกเพลงสำนวนกลอนไม่ให้ซ้ำกัน ระนาดทุ้มใช้สำนวนกลอนในวรรคแรกเป็นกลอนแบบผสมระหว่างระนาดทุ้มกับฆ้องวงเล็ก ส่วนวรรคหลังใช้การดำเนินทำนองแบบระนาดทุ้มปกติสอดคล้องกับทำนองหลัก ขลุ่ยเพียงออวรรคหน้าดำเนินทำนองคล้ายการดำเนินทำนองของระนาดเอก วรรคหลังเก็บด้วยเสียงหลัก 5 เสียงตามทำนองหลัก มีเสียงที่ เชื่อมเสียงไปลูกตกเสียงซอลท้ายประโยค ซอสามสายวรรคหน้าดำเนินทำนองคล้ายการดำเนินทำนองของระนาดเอก วรรคหลังเป็นสำนวนซอสามสาย มีการใช้ทำนองห่างๆ เริ่มจากเสียงต่ำไปในทางเสียงสูง จะเข้ ซอด้วงและซออู้ดำเนินทำนองคล้ายการดำเนินทำนองของระนาดเอก

เพลงทะเลแย ท่อน 2 ประโยคที่ 8

ทำนองฆ้องกลาง

-	ฟ	-	ล	-	-	-	-	-	-	ด	-	-	ร	ม	-	-	ร	ม	-	-	ฟ	ซ	-	ซ	-	-	ฟ	ซ	-	ฟ
-	ด	-	-	ซ	ฟ	ม	ร	-	ซ		-	ด	-	-	-	ด	-	-	ร	ม	-	-	-	-	ร	ม	-	-	-	ด

ทำนองระนาดเอก

ล	ฟ	ซ	ล	ซ	ฟ	ม	ร	ซ	ฟ	ล	ซ	ฟ	ซ	ร	ม	ร	ด	ร	ม	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ซ	ร	ม	ฟ	ล	ซ	ฟ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

-	-	ซ	ล	-	-	-	-	ด	-	ด	-	ซ	-	ม	-	-	ร	ม	-	-	ฟ	ซ	ด	ล	-	-	-	ฟ	-	-
-	ฟ	-	-	ซ	ฟ	ม	ร	-	-	ซ	-	-	ร	-	ร	ด	-	-	ร	ม	-	-	-	-	ซ	ฟ	-	ฟ	-	ฟ

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ล	ฟ	ซ	ล	ซ	ฟ	ม	ร	ซ	ล	ซ	ซ	ฟ	ซ	ร	ม	ร	ด	ร	ม	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ซ	ร	ม	ฟ	ล	ซ	ฟ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซอสามสาย

-	ฟ	-	ล	ซ	ฟ	ม	ร	ซ	ม	ร	ด	ทุ	ด	ร	ม	ร	ด	ร	ม	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ซ	ร	ม	ฟ	ล	ซ	ฟ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองจะเข้

ล	ฟ	ซ	ล	ซ	ฟ	ม	ร	ซ	ม	ร	ด	ม	ร	ซ	ม	ม	ด	ร	ม	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ซ	ร	ม	ฟ	ล	ซ	ฟ

ทำนองซอด้วง

ล	ฟ	ซ	ล	ซ	ฟ	ม	ร	ซ	ม	ร	ด	ซ	ด	ร	ม	ร	ด	ร	ม	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ซ	ร	ม	ฟ	ล	ซ	ฟ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซออู้

ล	ฟ	ซ	ล	ซ	ฟ	ม	ร	ซ	ล	ซ	ซ	ฟ	ซ	ร	ม	ร	ด	ร	ม	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ซ	ร	ม	ฟ	ล	ซ	ฟ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

จากการศึกษาเพลงทะเลแย ท่อน 2 ประโยคที่ 8 พบว่า เป็นสำนวนเดียวกันกับสำนวนเพลงทะเลแย
ท่อน 2 ประโยคที่ 4 ทุกประการ

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงทะเลแย ท่อน 2 ประโยคที่ 8 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง วรรคแรก ใช้การดำเนินทำนองเหมือนกับประโยคที่ 4 แต่แตกต่างกันที่ห้องที่ 3 ไม่ใช่เสียง ล ด ล ซ แต่เปลี่ยนมาใช้เสียง ซ ฟ ล ซ ซึ่งเป็นกลุ่มเสียงที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มเสียงที่ดำเนินทำนองอยู่ในขณะนั้น โดยเกาะกลุ่มอยู่ในกลุ่มเสียง เร มี ฟา ซอล ทำให้ฟังแล้วมีความแตกต่างไปจากประโยคที่ 4 ที่มีเสียง ล ด ล ซ การดำเนินทำนองวรรคทุ้มคล้ายประโยคที่ 4 แต่ไม่ใช้การตีสะเตาะในห้องที่ 3 วรรคหลังดำเนินทำนองใกล้เคียงกับทำนองหลัก และลงท้ายตรงกับจังหวะเป็นคู่แปดตามลักษณะของระนาดทุ้มที่หมดด้วยคู่แปดและลงท้ายด้วยมือซ้าย ซล้วยเพียงออ ซอสามสาย จะเข้ ซอด้วงและซออู้ดำเนินทำนองคล้ายกับประโยคที่ 4



เพลงทะเลแย ท่อน 2 ประโยคที่ 9

ทำนองฆ้องกลาง

- ช - ด	- - ร ม	- ชี - ม	- ร - ด	- ล - -	ช ช - -	ด ด - -	ร ร - ม
- ร - ด	- - - ม	- ช - ม	- ร - ด	- - - ร	- - - ด	- - - ร	- - - ม

ทำนองระนาดเอก

ช ล ท ด	ท ด ร ม	ชี ลี ชี ม	ชี ม ร ด	ท ด ร ล	ท ด ร ด	พิ ชี ลี ชี	พิ ชี ร ม
---------	---------	------------	----------	---------	---------	-------------	-----------

ทำนองระนาดทุ้ม

ด - ด	ด - ชี	ม - ช ล	ด ร - -	- - - -	- - ช ล	ท ด - -	ช - - ม
- ช - ด	- ช - ม	- ม - -	- - - ด	- - ช ล	ท ด - -	- - ช ด	- ม - -

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ช ม ร ด	ม ร ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ด	ท ช ล ท	ดัล ท ดัล	รื ท ดัล	ม ด ร ม
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	----------	---------

ทำนองซอสามสาย

ม ร ด ล	ท ด ร ม	ช ล ช ร	ช ม ร ด	ท ล รื ล	ท ดัล รื ด	ท ดัล รื ดัล	ท ล ช ม
---------	---------	---------	---------	----------	------------	--------------	---------

ทำนองจะเข้

ช ม ร ด	ม ร ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ด				ร ม ด ร ม
				ช ล	ด ช ล ด	ช ล ด	
				- ม			

ทำนองซอด้วง

ม ร ด ล	ช ด ร ม	ลี ชี ม ร	ชี ม ร ด	ท ช ล ท	ด ล ท ด	ร ท ด ร	ม ด ร ม
---------	---------	-----------	----------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

ช ม ร ด	ม ร ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ด	ท ช ล ท	ดัล ท ดัล	รื ท ดัล	ม ด ร ม
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	----------	---------

จากการศึกษาเพลงทะเลแย ท่อน 2 ประโยคที่ 9 พบว่า เป็นสำนวนเดียวกันกับสำนวนเพลงทะเลแย ท่อน 2 ประโยคที่ 5 ทุกประการ

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงทะเลแย ท่อน 2 ประโยคที่ 9 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตก พบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ระนาดเอก ใช้การดำเนินทำนองเหมือนกับประโยคที่ 5 แต่แตกต่างกันที่ห้องแรกในวรรคหน้าดำเนินทำนองเรียงขึ้น แล้วดำเนินทำนองด้วยสำนวนกลอนทั่วไปไปตามทำนองหลัก ในวรรคหลังยังคงสำนวนกลอนเฉพาะของเพลงทะเลแยเช่นเดียวกับประโยคที่ 5

ส่วนท้ายประโยคนี้อย่างคงใช้สำนวนกลอนที่มีลักษณะเป็นสำนวนกลอนฝากหรือต้องมีสำนวนกลอนอื่นมา
 เชื่อมต่อเพื่อให้ฟังดูแล้วว่าจบประโยค วรรคท่อมใช้สำนวนกลอนวรรคท่อมแตกต่างจากประโยคที่ 5
 โดยวรรคหลังใช้สำนวนกลอนวรรคท่อมมีอ้าย 4 เสียงและมือขวา 4 เสียง แต่เป็นลักษณะสำนวนแบบไม่
 ตรงจังหวะแล้วเพิ่มพยางค์เสียงเข้ามาให้ลงจังหวะในท้องสุดท้าย การบรรเลงวรรคท่อมในประโยคนี้มี
 ความยากในการดำเนินทำนองซึ่งขัดกับจังหวะตก แสดงถึงขั้นเชิงในการบรรเลง มีความขัดแย้งในช่วงต้น
 แล้วคลี่คลายออกมาชัดเจนในช่วงท้าย ขลุ่ยเพียงออ ซอสามสาย จะเข้ ซอด้วงและซออู้ดำเนินทำนอง
 คล้ายกับประโยคที่ 5



เพลงทะแย ท่อน 2 ประโยคที่ 10

ทำนองฆ้องกลาง

- ร - ม	- พ - ช	- พ - ล	- ช - พ	- ด - ด	- ด - พ	- ล ช พ	- ม - ร
- ร - ม	- พ - ช	- พ - ล	- ช - พ	- ช - -	- ช - - พ	- ล ช พ	- ม - ร

ทำนองระนาดเอก

พ ช พ ม	ร ม พ ช	ล ช ร ม	พ ล ช พ	ล พ ช ล	ช พ ม พ	ด ร ม พ	ช พ ม ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองระนาดทุ้ม

ม ร -	ม - พ -	ชพ พ -	- ด ร -	พ - ด ล	- - - พ	- - ลช	- - - ร
รด - ม	- พ - ช	ร - ด	ล - - พ	- พ - -	ช พ - พ	- ด พ	ม ร - -

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ม ด ร ม	ร ม พ ช	ล ช ร ม	พ ล ช พ	ล ช พ ล	ช พ ม ช	พ ม ร พ	ม ร ด ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซอสามสาย

ร ด ร ม	- พ - ช	- พ - ล	- ช - พ	- ด - ร	- ม - พ	ช ล ช พ	- ม - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองจะเข้

ม ด ร ม	ร ม พ ช	ล ช ร ม	พ ล ช พ	ล พ ช ล	ด ล ช พ	ด ร ม พ	ช พ ม ร

ทำนองซอด้วง

ร ด ร ม	ร ม พ ช	ล ช ร ม	พ ล ช พ	ล พ ช ล	ด ล ช พ	ช ล ช พ	ช พ ม ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

ม ด ร ม	ร ม พ ช	ล ช ร ม	พ ล ช พ	ล ช พ ล	ช พ ม ช	พ ม ร พ	ม ร ด ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จากการศึกษาเพลงทะแย ท่อน 2 ประโยคที่ 10 พบว่า เป็นสำนวนเดียวกันกับสำนวนเพลง ทะแย ท่อน 2 ประโยคที่ 6 ทุกประการ

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงทะแย ท่อน 2 ประโยคที่ 10 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูก ตก พบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ระนาดเอก ใช้การดำเนินทำนองระนาดเอก เหมือนกับการดำเนินทำนองในประโยคที่ 6 ทุกประการ ระนาดทุ้มใช้สำนวนกลอนระนาดทุ้มแตกต่าง

จากประโยคที่ 6 โดยการตีสะบัดลง 2 ครั้งและใช้กลุ่มเสียงที่แตกต่างไปจากระนาดเอกและแตกต่างไปจากกลุ่มเสียงของทำนองหลักด้วย กลุ่มเสียงของทำนองหลักและระนาดเอกอยู่ในกลุ่มเสียง ฟา ลา ซอล ฟา แต่ระนาดทุ้มดำเนินทำนองในกลุ่มเสียง ลา โด เร ฟา เป็นการใช้ทำนองที่มีการข้ามเสียง ขลุ่ยเพียงออ ซอสามสาย จะเข้ ซอด้วงและซออู้ดำเนินทำนองคล้ายกับประโยคที่ 6



เพลงทะแย ท่อน 2 ประโยคที่ 11

ทำนองฆ้องกลาง

- - ด ด	- ร - ม	- ร - ม	- พ - ช	- พ - ล	- ช - -	พ พ - -	ม ม - ร
- ด - -	- ร - ม	- ร - ม	- พ - ช	- พ - ล	- ช - พ	- - - ม	- - - ร

ทำนองระนาดเอก

ช ม ร ด	ร ม ร ม	ร ด ร ม	ร ม พ ช	ล พ ช ล	ด ล ช พ	ด ร ม พ	ช พ ม ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองระนาดทุ้ม

ช - ด	ช - ม	พ ช พ -	ร ม พ ช	ล - ชล	ด ด ล	- พ ช พ	- - - ร
- ช ดด	- ช มม	- - - ด	- - - -	- พ พ	- ล ชพ	ด - - -	ม ร - -

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ช ม ร ด	ร ม ร ม	ล ช พ ม	ร ม พ ช	ล ช พ ล	ช พ ม ช	พ ม ร พ	ม ร ด ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซอสามสาย

ช ม ร ด	ทุ ด ร ม	ร ด ร ม	ร ม พ ช	- พ - ล	- ช - พ	ม พ ช ล	ช พ ม ร
---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองจะเข้

ช ม ร ด	ด ร ม	ล ช พ ม	ร ม พ ช	ล ช พ ล	ช พ ม ช	พ ม ร พ	ม ร ด ร
	ท						

ทำนองซอด้วง

ช ม ร ด	ท ด ร ม	ร ด ร ม	ร ม พ ช	ล พ ช ล	ด ล ช พ	ด ร ม พ	ช พ ม ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

ช ม ร ด	ร ม ร ม	ล ช พ ม	ร ม พ ช	ล ช พ ล	ช พ ม ช	พ ม ร พ	ม ร ด ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จากการศึกษาเพลงทะแย ท่อน 2 ประโยคที่ 11 พบว่าระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ดร ม x ช ล x ระดับเสียง ทางนอก มีโน้ตจรั คือ เสียง ฟา การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า วรรณหน้ามีการเคลื่อนที่ของทำนองจากระดับเสียงต่ำขึ้นไประดับเสียงสูง คือ เสียงซอล วรรณหลังมีการเคลื่อนที่ของทำนองจากระดับเสียงสูงลงมาระดับเสียงต่ำ คือ เสียงเร

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงทะแย ท่อน 2 ประโยคที่ 11 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตก พบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรณหน้าและวรรณหลัง การดำเนินทำนองของระนาดเอกในวรรณหน้า

ดำเนินงานโดยรักษาเสียงตกของทำนองหลักทุกห้องเพลง รวมทั้งสองห้องแรกของวรรคหลังก็ยังรักษาเสียงตกตรงกับทำนองหลัก ส่วนสองห้องหลังดำเนินทำนองไปตามสำนวนกลอนระนาดเอกและลงลูกตกในเสียงสุดท้ายของประโยค การดำเนินทำนองของระนาดทุ้มในวรรคหน้าเป็นการตีสะเดาะ 2 ครั้ง และดำเนินทำนองถี่ๆ แบบระนาดเอก ในประโยคหลังมีการสับัดแบบฆ้องวงเล็กและลงท้ายแบบระนาดทุ้ม ในประโยคนี้อะระนาดทุ้มใช้สำนวนกลอนเป็นกลอนแบบผสมระหว่างระนาดทุ้ม ระนาดเอก และฆ้องวงเล็กทำให้เกิดอารมณ์ที่หลากหลายในการบรรเลง ขลุ่ยเพียงออดำเนินทำนองวรรคหน้าคล้ายกับทำนองระนาดเอกต่างกันที่ห้องที่ 3 วรรคหลังดำเนินทำนองเก็บแบบเรียงเสียง ซอสามสายดำเนินทำนองวรรคหน้าโดยใช้ทำนองระนาดเอก วรรคหลังตอนต้นดำเนินทำนองแบบทำนองหลัก ตอนท้ายประโยคดำเนินทำนองเก็บสอดคล้องกับทำนองหลัก จะเข้ ซอด้วงและซออู้ดำเนินทำนองเก็บคล้ายกับทำนองของขลุ่ยเพียงออ



เพลงทะแย ท่อน 2 ประโยคที่ 12

ทำนองม้องกลาง

-	-	ด	ด	-	ร	-	ม	-	ร	-	ม	-	พ	-	ซ	-	ล	-	-	ล	ซ	-	ล	-	ร	-	-	ด	ด	-	ร
-	ด	-	-	-	ร	-	ม	-	ร	-	ม	-	พ	-	ซ	-	ซ	-	ม	-	ร	-	ม	-	ร	-	ด	-	-	-	ร

ทำนองระนาดเอก

ซ	ม	ร	ด	ร	ม	ร	ม	ร	ด	ร	ม	ร	ม	พ	ซ	-	ซ	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	-	ด	-	-	-	ร
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

-	-	-	ด	-	ซ	-	ม	พ	ซ	พ	-	-	พ	-	ซ	-	ซ	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	ด	ร	ม	-	ร
-	ซ	-	-	-	-	ร	-	-	-	-	ด	-	-	ซ	-	ซ	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	ด	ด	-	ม	-	ร

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ซ	ม	ร	ด	ร	ม	ร	ม	ล	ซ	พ	ม	ร	ม	พ	ซ	-	ซ	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	ร	ี	ด	ล	ด	-	ร
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซอสามสาย

ซ	ม	ร	ด	ท	ด	ร	ม	ร	ด	ร	ม	-	พ	-	ซ	-	-	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	ร	ี	ด	ล	ด	-	ร
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองจะเข้

ซ	ม	ร	ด		ด	ร	ม	ล	ซ	พ	ม	ร	ม	พ	ซ		-	ซ		-	ล		-	ด		-	ร				
			ท																												
																	-	ซ		-	ล		-	ด		-	ร				

ทำนองซอด้วง

ซ	ม	ร	ด	ท	ด	ร	ม	ร	ด	ร	ม	ร	ม	พ	ซ	-	ซ	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	-	ด	-	-	-	ร
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซออู้

ซ	ม	ร	ด	ร	ม	ร	ม	ล	ซ	พ	ม	ร	ม	พ	ซ	-	ซ	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	ร	ี	ด	ล	ด	-	ร
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

จากการศึกษาเพลงทะแย ท่อน 2 ประโยคที่ 12 พบว่าระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ด ร ม x ซ ล x ระดับเสียง ทางนอก มีโน้ตจร คือ เสียง ฟา การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า วรรคหน้ามีทำนองเหมือนกับ วรรคหน้าของท่อน 2 ประโยคที่ 11 ทุกประการ วรรคหลังมีการเคลื่อนที่ของทำนองจากระดับเสียงต่ำ เคลื่อนไปยังระดับเสียงสูง คือ เสียงเร

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงทะแย ท่อน 2 ประโยคที่ 12 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตก พบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง การดำเนินทำนองของระนาดเอกในวรรคหน้าใช้

การดำเนินทำนองเหมือนกับในประโยคที่ 11 ส่วนวรรคหลังใช้สำนวนการทอดลงเป็นการแสดงการจบเพลง การดำเนินทำนองของระนาดทุ้มในวรรคหน้าใช้สำนวนกลอนห่างคล้ายๆ ลักษณะสำนวนมือฆ้อง วรรคใช้สำนวนการทอดลงคล้ายระนาดเอก แต่ในสองห้องหลัง กลับใช้พยางค์ถี่ตีสอดแทรกเข้ามาใน ขณะที่ระนาดเอกตีกรอ ขลุ่ยเพียงออ ซอสามสาย จะเข้ ซอด้วงและซออู้ในวรรคหน้าใช้การดำเนินทำนอง เหมือนกับในประโยคที่ 11 ส่วนวรรคหลังใช้สำนวนการทอดลงเป็นการแสดงการจบเพลง



4.1.2 การดำเนินทำนองเพลงยาว

เพลงยาว 2 ชั้น เป็นเพลงโบราณสมัยอยุธยา บรรเลงรวมอยู่ในเรื่องเพลงช้าซึ่งมีเพลงต้นเพลงยาวเป็นเพลงแรก และยังได้นำมารวมใช้เป็นเพลงร้องอยู่ในเพลงมโหรีเรื่องทะเลแยะ เพลงยาว เป็นเพลงอันดับ 2 รองจากเพลงทะเลแยะ เมื่อปลายสมัยรัชกาลที่ 5 พระยาประสานดุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์) ได้แต่งขยายขึ้นเป็น 3 ชั้น ทั้งทำนองร้องและทำนองดนตรี เป็นทางพื้นเรียบๆ

บทร้องเพลงยาว

พระโณมยง	พระกัทรังโปรดเกศเกศา
น้องขอถวายแต่สัจจา	อันความเส่นหาพระภูมิ
ถึงจะซังด้วยเขาพระสุเมรุมาศ	ไกรลาสสถัถัณท์ศิริศรี
ก็ไม่หนักเท่ารักพระจักรี	สุดที่น้องจะอยู่ด้วยภูวไนย
เพราะมีเทวราชบัญชา	องค์พระอิศราเป็นใหญ่
จำนราครสร้างहांไกล	หาไม้มไถลพระภูมิ
ซึ่งจะรับน้องไปยังเวียงชัย	พระคุณใส่ไว้เหนือเกศี ฯ
	(เข้าใจว่าเรื่องมณีสूरิวงศ์ แต่ยังค้นไม่พบ)

เพลงยาว ท่อน 1 ประโยคที่ 1

ทำนองฆ้องกลาง

-	-	-	ร	-	-	ม	ม	-	-	-	ซึ	-	-	ม	ม	-	ซึ	-	ม	-	ร	-	-	ด	ด	-	-	ร	ร	-	ม
-	-	-	ร	-	ม	-	-	-	-	-	ซ	-	ม	-	-	-	ซ	-	ม	-	ร	-	ด	-	-	-	ร	-	-	-	ม

ทำนองระนาดเอก

-	-	-	ร	ม	ม	ม	ม	-	-	-	ซึ	ม	ม	ม	ม	ซึ	ลึ	ซึ	ม	ซึ	ม	ร	ด	ท	ล	ซ	ล	ท	ด	ร	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	----	----	----	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

เพียวกลับ

ลึ	ม	พิ	ม	ลึ	ซึ	พิ	ม	ร	ม	พิ	ซึ	ลึ	ซึ	พิ	ม	ซึ	ลึ	ซึ	ม	ซึ	ม	ร	ด	ท	ล	ซ	ล	ท	ด	ร	ม
----	---	----	---	----	----	----	---	---	---	----	----	----	----	----	---	----	----	----	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

-	-	-	ร	-	-	ม	ม	-	-	-	ซึ	-	-	ม	ม	-	ซึ	-	ม	-	ร	-	ด	-	-	-	ร	ด	ร	-	ม
-	-	-	ร	-	ม	-	-	-	-	-	ซ	-	ม	-	-	-	ซ	-	ม	-	ร	-	ด	-	-	-	ร	ด	ร	-	ม

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

- - - ร	- ม ม ม	- ร - ซ	ม ม ม ม	ซ ล ซ ร	ซ ม ร ด	ท ล ซ -	ด - ร ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซอสามสาย

- - - ร	- ม ม ม	- - - ซ	- ม ม ม	ซ ล ซ ร	ซ ม ร ด	ท ล ร ล	ท ด ร ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองจะเข้

- - - ร	- ม ม ม	- ร - ซ	ม ม ม ม	ซ ล ซ ม	ซ ม ร ด		ร ม
						ท ล ซ ล	ท ด

ทำนองซอด้วง

- - - ร	- ม ม ม	- ร - ซ	ม ม ม ม	ซ ล ซ ม	ซ ม ร ด	ซ ล ท ด	ท ด ร ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

- - - ร	- ม ม ม	- ร - ซ	ม ม ม ม	ซ ล ซ ร	ซ ม ร ด	ท ล ซ ล	ท ด ร ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 1 ประโยคที่ 1 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ด ร ม x ซ ล x ระดับเสียง ทางนอก การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้าเป็นทำนองเท่า เสียงมี วรรคหลัง การเคลื่อนที่ของทำนองจากเสียงสูงไประดับเสียงต่ำ ซึ่งเป็นระดับเสียงเดียวกับวรรคหน้า คือ เสียงมี

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 1 ประโยคที่ 1 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ระยะเวลา เริ่มต้นด้วยการแบบสำนวนลูกเท่า ไกล่เคียงกับทำนองหลัก วรรคหลังตีเก็บไปตามสำนวนของทำนองหลัก ระยะเวลาที่ดำเนินทำนองตามทำนองหลัก ขลุ่ยเพียงออ ซอสามสาย จะเข้ ซอด้วงและซออู้เริ่มต้นด้วยการแบบสำนวนลูกเท่า ไกล่เคียงกับทำนองหลัก วรรคหลังตีเก็บไปตามสำนวนของทำนองหลัก เนื่องจากเป็นประโยคที่เริ่มต้นเพลง ในการบรรเลงรวมวงมักจะมีการปรับวงให้เครื่องดำเนินทำนองเริ่มต้นโดยการดำเนินทำนองตามทำนองหลัก เพื่อให้มีความเรียบร้อยและเปรียบเหมือนกับการเริ่มต้นด้วยการตั้งหลักที่มั่นคงในการบรรเลง

เพลงยาว ท่อน 1 ประโยคที่ 2

ทำนองฆ้องกลาง

- - - -	- ม - ม	- - - -	- ล - ล	- - - -	- - ซ ล	- ด - ท	- - - ม
- - - ม	- - - -	- - - ล	- - - -	- ร - ม	- พ - -	- ซ - -	ล ซ - ม

ทำนองระนาดเอก

ม ร ม ม	ม ซ ม ม	ล ซ ล ล	ล ด ล ล	ท ซ ล ท	ด ล ท ด	ร ท ด ร	ม ด ร ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เทียบกลับ

ซ ล ซ พ	ซ พ ม ร	ม พ ซ พ	ม ร ด ล	ร ม ล ซ	ด ล ร ด	ท ล ซ ล	ท ด ร ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองระนาดทุ้ม

- - - -	- ม - ม	- - - -	- ล - ล	- - ร ม	- ซ - ล	- ด - ร	- - - ม
- - - ม	- - - -	- - - ล	- - - -	- - ด	- ร - ม	- ด - ร	ซ ม - -

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

- - - ม	- ม ม ม	- - - ล	- ล ล ล	ม ด ร ม	ร ม ซ ล	ท ล ซ ล	ท ด ร ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซอสามสาย

- - - ม	- ม ม ม	- - - ล	- ล ล ล	- ร - ม	- ซ - ล	- ซ - ด	- ร - ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองจะเข้

	- ม ม ม		- ล ล ล	ท ล ซ ร	ม พ ซ ล	ท ล ซ ล	ท ด ร ม
- - - ม		- - - ล					

ทำนองซอด้วง

- - - ม	- ม ม ม	- - - ล	- ล ล ล	- ร - ม	- ซ - ล	- ซ - ด	- ร - ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

- - - ม	- ม ม ม	- - - ล	- ล ล ล	- ร - ม	- ซ - ล	- ซ - ด	- ร - ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 1 ประโยคที่ 2 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ต ร ม x ช ล x ระดับเสียง ทางนอก มีโน้ตจรัส คือเสียง ฟา การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่ของทำนองจากระดับเสียงต่ำขึ้นไประดับเสียงสูง คือ เสียงลา วรรคหลังมีการเคลื่อนที่ของทำนองจากระดับเสียงต่ำเคลื่อนที่ไปยังระดับเสียงสูง จากนั้นเคลื่อนที่ลงมาระดับเสียงต่ำ คือ เสียงมี

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 1 ประโยคที่ 2 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตก พบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง การดำเนินทำนองระนาดเอก วรรคหน้ายังคงตีรักษาสำนวนของทำนองหลัก แล้วไล่เสียงขึ้นไปทางเสียงสูงสัมพันธ์กับทำนองหลัก ระนาดทุ้มยังดำเนินทำนองตามทำนองหลักต่อเนื่องไปอีก แต่สอดแทรกการตีสลับเข้ามาในตอนต้นวรรคหลังแล้วจึงแปรทำนองเป็นทางระนาดทุ้มแบบจาวๆ ในสองห้องท้ายวรรค ขลุ่ยเพียงออดำเนินทำนองวรรคหน้าตามทำนองหลัก ในวรรคหลังเก็บไล่เสียงขึ้นไปทางเสียงสูงสัมพันธ์กับทำนองหลัก ซอสามสาย ซอด้วงและซออู้ดำเนินทำนองวรรคหน้าตามทำนองหลัก วรรคหลังยังคงดำเนินทำนองแบบสองพยางค์ไปทางเสียงสูงตามทำนองหลัก จะเข้ดำเนินทำนองวรรคหน้าตามทำนองหลัก วรรคหลังเก็บไล่เสียงขึ้นไปทางเสียงสูงสัมพันธ์กับทำนองหลัก

เพลงยาว ท่อน 1 ประโยคที่ 3

ทำนองฆ้องกลาง

-	-	ซํ	ซํ	-	ม	-	ร	-	ด	-	ร	-	ม	-	ซํ	-	-	ร	ม	-	ซํ	-	ลํ	-	ซํ	-	ม	-	ร	-	ด
-	ซ	-	-	-	ม	-	ร	-	ด	-	ร	-	ม	-	ซ	-	ด	-	-	-	ซ	-	ล	-	ซ	-	ม	-	ร	-	ด

ทำนองระนาดเอก

ฟ	ซ	ฟ	ล	ซ	ฟ	ม	ร	ม	ด	ร	ม	ซ	ม	ล	ซ	ม	ด	ร	ม	ร	ม	ซ	ล	ท	ล	ซ	ม	ด	ม	ร	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

-	-	-	ซํ	-	ม	-	ร	ซํ	-	ร	ม	ฟ	-	ซํ	ซํ	ซ	-	-	ม	-	-	ซ	ล	ด	ร	ม	-	-	ล	ด
-	ซ	-	-	-	ม	-	ร	-	ด	-	-	-	ซ	ซํ	-	ม	-	-	ร	ม	-	-	-	-	-	ซ	ม	ซ	ด	-

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ซ	ล	ซ	ซ	ล	ซ	ม	ร	ม	ร	ด	ร	ซ	ม	ล	ซ	ม	ด	ร	ม	ร	ม	ซ	ล	ดํ	ล	ซ	ม	ดํ	มํ	รํ	ดํ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	----	----	----	----

ทำนองซอสามสาย

ซ	ล	ซ	ซ	ล	ซ	ม	ร	ม	ร	ด	ร	-	ม	-	ซ	-	ร	-	ม	-	ซ	-	ล	ดํ	ล	ซ	ม	-	ร	-	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองจะเข้

ซ	ล	ซ	ซ	ล	ซ	ม	ร	ม	ร	ด	ร	ซ	ม	ล	ซ	ม	ด	ร	ม	ร	ม	ซ	ล	ดํ	ล	ซ	ม	ซ	ม	ร	ด

ทำนองซอด้วง

ซํ	ลํ	ซํ	ซํ	ลํ	ซํ	ม	ร	ม	ด	ร	ม	ซํ	ม	ลํ	ซํ	ม	ด	ร	ม	ร	ม	ซํ	ลํ	ด	ล	ซ	ม	ซํ	ม	ร	ด
----	----	----	----	----	----	---	---	---	---	---	---	----	---	----	----	---	---	---	---	---	---	----	----	---	---	---	---	----	---	---	---

ทำนองซออู้

ซ	ล	ซ	ซ	ล	ซ	ม	ร	ม	ร	ด	ร	ซ	ม	ล	ซ	ม	ด	ร	ม	ร	ม	ซ	ล	ดํ	ล	ซ	ม	ซ	ม	ร	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 1 ประโยคที่ 3 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ด ร ม x ซ ล x ระดับเสียง ทางนอก การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่ของทำนองจากระดับเสียงสูงเคลื่อนที่ลงมาระดับเสียงต่ำ และเคลื่อนที่กลับมาที่เสียงเดิม คือ เสียงซอล วรรคหลังมีการ

เคลื่อนที่ของทำนองจากระดับเสียงต่ำเคลื่อนที่ลงมาระดับเสียงต่ำเสียงเดียวกับเสียงเริ่มต้นของวรรคหลัง คือ เสียงโด

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 1 ประโยคที่ 3 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ระนาดเอก ดำเนินทำนองโดยใช้สำนวนกลอน สอดคล้องไปกับทำนองหลัก ระนาดทุ้มเริ่มต้นดำเนินทำนองตามทำนองหลักในตอนต้นวรรคแล้วตีเก็บถี่ๆ จนหมดวรรคแรกด้วยการตีสะเดาะ วรรคหลังดำเนินทำนองถี่ๆ ขึ้นไปทางเสียงสูงและหมดวรรคหลังด้วยการตีสะบัดแบบพิเศษคือการตีสะบัดด้วยมือซ้าย - ขวา- ซ้าย (ซ ล ด) ขลุ่ยเพียงออ ดำเนินทำนองโดยใช้สำนวนกลอน สอดคล้องไปกับทำนองหลัก ซอสามสาย วรรคหน้าดำเนินทำนองโดยใช้สำนวนกลอน สอดคล้องไปกับทำนองหลัก ท้ายวรรคดำเนินทำนองต่างๆ ต่อเนื่องไปยังวรรคหลังที่ดำเนินทำนองต่างๆ ไปตามทำนองหลักตามลักษณะการดำเนินทำนองของซอสามสาย จะเข้ ซอด้วงและซออู้ดำเนินทำนองโดยใช้สำนวนกลอน สอดคล้องไปกับทำนองหลัก

เพลงยาว ท่อน 1 ประโยคที่ 4

ทำนองฆ้องกลาง

- - ซ ล	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ล	- ล - -	ซ ซ - -	ด ด - -	ร ร - ม
- ฟ - -	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ล	- ล - ซ	- - - ด	- - - ร	- - - ม

ทำนองระนาดเอก

ซ ม ซ ล	ซ ล ด ร	ม ลี ซี ร	ม ร ด ล	ท ซ ล ท	ด ล ท ด	ร ท ด ร	ม ด ร ม
---------	---------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองระนาดทุ้ม

- ซี - -	- ม - -	ม ซี - -	ม ร - -	ลซ ม -	ซ - ด -	- ด - ด	- - ม -
ม - ม ร	ด - - ร	- - ด ร	- - ด ล	ม - ม	- ด - ด	ซ - - -	ซ ม - ม

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ร ม ซ ล	ซ ล ดี่ รี่	ซ ม ล ซ	ม ร ด ล	ท ล ซ ร	ซ ซ ซ ดี่	ท ล ซ ดี่	ร ม ร ม
---------	-------------	---------	---------	---------	-----------	-----------	---------

ทำนองซอสามสาย

ร ม ซ ล	ซ ล ดี่ รี่	- ม ซ ร	ม ร ด ล	ท ล ซ ล	ร ล ท ดี่	ร ท ดี่ รี่	ม ด ร ม
---------	-------------	---------	---------	---------	-----------	-------------	---------

ทำนองจะเข้

ร ม ซ ล	ซ ล ดี่ รี่	ซ มี่ รี่ ดี่	มี่ รี่ ดี่ ล	ท ล ซ ร	ซ ม ร ด		ร ม
						ท ล ซ ล ท ด	

ทำนองซอด้วง

ร ม ซี ลี	ซ ล ด ร	ซี้ ม ร ด	ม ร ด ล	ท ซ ล ท	ด ล ท ด	ร ท ด ร	ม ด ร ม
-----------	---------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

ร ม ซ ล	ซ ล ดี่ รี่	ซ ม ร ด	ม ร ด ล	ท ล ซ ร	ซ ล ท ดี่	ท ดี่ รี่ ดี่	ม ร ซ ม
---------	-------------	---------	---------	---------	-----------	---------------	---------

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 1 ประโยคที่ 4 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ด ร ม x ซ ล x ระดับเสียง ทางนอก มีโน้ตจร คือเสียง ฟา การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่ของทำนองจากระดับเสียงต่ำเคลื่อนที่ไปยังระดับเสียงสูง และเคลื่อนที่กลับมาที่เสียงตกห้องแรก คือ เสียง

ลา วรรคหลังมีการเคลื่อนที่ของทำนองต่อเนื่องจากเสียงลูกตกจากวรรคหน้า จากนั้นเคลื่อนที่ไปยังระดับเสียงสูง คือ เสียงมี

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 1 ประโยคที่ 4 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง วรรคหน้าเอกดำเนินทำนองเกาะเกี่ยวสัมพันธ์ไปกับทำนองหลัก ทำยวรรคดำเนินทำนองไปทางเสียงสูงเหมือนกับทำนองหลัก วรรคหน้าดำเนินทำนองไปตามกลุ่มเสียงของทำนองหลัก โดยใช้สำนวนถี่ๆ มีการตีสะบัดสอดแทรกต้นวรรคหลัง ขลุ่ยเพียงออดำเนินทำนองวรรคหน้าในลักษณะเดียวกับวรรคหน้า วรรคหลังใช้การเก็บไปตามทำนองหลักโดยใช้การซ้ำพยางค์ในท้องที่ 6 และท้องที่ 8 ขอสามสายดำเนินทำนองเก็บไปตามทำนองหลัก วรรคหน้าดำเนินทำนองแบบขลุ่ยเพียงออแต่ต่างที่ท้องที่ 3 ที่ใช้สามพยางค์ วรรคหลังมีการใช้สำนวนซ้ำแล้วผันไปลงตรงลูกตกท้ายประโยคที่เสียงมี จะเข้และซออู้ดำเนินทำนองแบบเดียวกันโดยเก็บเกาะเกี่ยวสัมพันธ์ไปกับทำนองหลัก ซอด้วงดำเนินทำนองวรรคหน้าแบบเดียวกับจะเข้และซอด้วง วรรคหลังเป็นการเก็บเรียงเสียงขึ้นไปทางเสียงสูง

เพลงยาว ท่อน 1 ประโยคที่ 5

ทำนองฆ้องกลาง

-	ซึ	-	ลึ	-	ซึ	-	-	ม	ม	-	-	ร	ร	-	ด	-	-	ร	ร	-	ม	-	ซึ	-	-	ด	ด	-	ร	-	ม
-	ซ	-	ล	-	ซ	-	ม	-	-	-	ร	-	-	-	ด	-	ร	-	-	-	ม	-	ซ	-	ด	-	-	-	ร	-	ม

ทำนองระนาดเอก

ซึ	ลึ	ซึ	ฟิ	ม	ร	ด	ซ	ล	ท	ด	ร	ซึ	ม	ร	ด	ท	ซ	ล	ท	ด	ร	ม	ซึ	ม	ร	ด	ล	ซ	ด	ร	ม
----	----	----	----	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

ม	ม	ซ	-	ด	-	ซ	ล	ด	ร	ม	-	ซ	ล	-	ด	-	ร	ร	-	ม	-	-	ด	-	ด	-	-	ม	-
ม	-	ม	-	ม	ฟ	-	-	-	ซ	ล	ซ	-	ด	-	ร	-	ร	-	ม	-	ซ	ม	-	ซ	-	ซ	ม	-	ม

เทียบกลับ

ม	ม	ซ	-	ด	-	ซ	ล	ด	ร	ม	-	ซ	ล	-	-	-	ร	ร	-	ม	-	ซึ	-	-	ด	ด	-	ร	-	ม
ม	-	ม	-	ม	ฟ	-	-	-	ซ	ล	ซ	-	ด	-	ร	-	-	-	ม	-	ซ	-	ด	-	-	-	ร	-	ม	

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ร	ม	ซ	ล	ด	ล	ซ	ม	ล	ซ	ม	ร	ซ	ม	ร	ด	-	ร	ร	ร	-	ม	-	ซ	-	ด	-	ล	-	ซ	-	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซอสามสาย

ร	ม	ซ	ล	ม	ซ	ร	ม	ล	ซ	ม	ร	ซ	ม	ร	ด	ร	ม	ร	ร	-	ม	-	ซ	-	ด	-	ล	-	ซ	-	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองจะเข้

ร	ม	ซ	ล	ม	ซ	ร	ม	ล	ซ	ม	ร	ซ	ม	ร	ด	ร	ร	-	ม	-	ซ	-	ด	-	ล	-	ซ	-	ม	
																	-	ร												

ทำนองซอด้วง

ร	ม	ซึ	ลึ	ม	ซึ	ร	ม	ลึ	ซึ	ม	ร	ซึ	ม	ร	ด	ร	ม	ร	ร	ด	ร	ม	ซึ	ม	ร	ด	ล	ซ	ด	ร	ม
---	---	----	----	---	----	---	---	----	----	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซออู้

ร	ม	ซ	ล	ม	ซ	ร	ม	ล	ซ	ม	ร	ซ	ม	ร	ด	-	ร	ร	ร	-	ม	-	ซ	-	ด	-	ล	-	ซ	-	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 1 ประโยคที่ 5 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ต ร ม x ช ล x ระดับเสียง ทางนอก มีโน้ตจรัส คือเสียง ฟา การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่ของทำนองจากระดับเสียงต่ำเคลื่อนที่ไปยังระดับเสียงสูง และเคลื่อนที่กลับมาที่เสียงตกห้องแรก คือ เสียง ลา วรรคหลังมีการเคลื่อนที่ของทำนองต่อเนื่องจากเสียงลูกตกจากวรรคหน้า จากนั้นเคลื่อนที่ไปยังระดับเสียงสูง คือ เสียงมี

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 1 ประโยคที่ 5 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตก พบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ระยะเวลาดำเนินทำนองเกาะเกี่ยวสัมพันธ์ไปกับทำนองหลัก ทำยวรรคดำเนินทำนองไปทางเสียงสูงเหมือนกับทำนองหลัก ระยะเวลาท้มนวรรคแรกดำเนินทำนองใช้สำนวนแตกต่างไปจากทำนองหลัก ซึ่งทำนองหลักมีลักษณะทำนองจากเสียงสูงลงมาหาเสียงต่ำ แต่ระยะท้มนใช้สำนวนจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง มีการตีสะเดาะและตีสะบัด ในห้องที่ 1,2 และ 4 และลงลูกตกตามทำนองหลักที่เสียงโด ทำยวรรคแรก วรรคหลังใช้กลุ่มเสียงและสำนวนใกล้เคียงกับทำนองหลัก ส่วนที่ยาวหลังในวรรคหลังนี้ระยะท้มนดำเนินทำนองตามทำนองหลัก เพื่อเชื่อมไปหาประโยคต่อไปซึ่งเป็นการบรรเลงส่งร้องไปสู่ท่อน 2 ขลุ่ยเพียงออ ซอสามสาย จะเข้ ซอด้วงและซออู้ ดำเนินทำนองเกาะเกี่ยวสัมพันธ์ไปกับทำนองหลัก ทำยวรรคดำเนินทำนองตามทำนองหลักเพื่อเชื่อมไปหาประโยคต่อไปซึ่งเป็นการบรรเลงส่งร้องไปสู่ท่อน 2 เช่นเดียวกับระยะท้มน

เพลงยาว ท่อน 2

ทำนองเท่าเชื่อมเข้าหาประโยคที่ 1

- - - ล	- - ด ด	- - - ร	- - ด ด
- - - ม	- ด - -	- - - ร	- ด - -

ทำนองเท่าเชื่อมระหว่างรับร้องมาหาประโยคที่ 1 เครื่องดนตรีทุกเครื่องเริ่มต้นด้วยการบรรเลงทำนองลูกเท่าในลักษณะเท่าครึ่งต่อจากวรรคที่บรรเลงสวมร้อง เริ่มต้นด้วยการบรรเลงทำนองลูกเท่าเหมือนกับทำนองหลัก

เพลงยาว ท่อน 2 ประโยคที่ 1

ทำนองฆ้องกลาง

- ชี่ - ลี่ - ชี่ - -	ม ม - -	ร ร - ด	- ม - ร	- ด - ล	- - ซ ล	- ด - ร
- ซ - ล - ซ - ม	- - - ร	- - - ด	- ม - ร	- ด - ม	- ฟ - -	- ด - ร

ทำนองระนาดเอก

- ชี่ - ลี่	ม ชี่ ร ม	ด ร ล ท	ด ม ร ด	ร ม ชี่ ร	ม ร ด ล	ซ ม ซ ล	ซ ล ด ร
-------------	-----------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------

ทำนองระนาดทุ้ม

- ชี่ - ลี่ - ชี่ - ม	ลซ ล ซ	- - ล -	ด - ซ -	ม ร - -	- ล ลซ	- - - ร
- ซ - ล - ซ - ม	ม - -	ม ซ - ด	- ม - ร	- - ด ล	ล - ฟ	ม ร - -

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ร ม ซ ล	ดี่ ล ซ ม	ล ซ ม ร	ซ ม ร ด	ซ ม ล ซ	มี่ รี่ ดี่ ล	ร ม ซ ล	ซ ล ดี่ รี่
---------	-----------	---------	---------	---------	---------------	---------	-------------

ทำนองซอสามสาย

- ม ซ ล	- ดี่ - รี่	- ซ - ม	- ร - ด	- ม ซ ร	ม ร ด ล	- ร - ล	- ด - ร
---------	-------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองจะเข้

ร ม ซ ล	ดี่ ล ซ ม	ซ ล ซ ม	ซ ม ร ด	ม ม ซ ร	ม ร ด		ร
						ล ซ ซ ล	ซ ล ด
						ม	

ทำนองซอด้วง

ร ม ซี่ ลี่	ด ล ช ม	ซี่ ลี่ ซี่ ร	ซี่ ม ร ด	ร ม ซี่ ร	ม ร ด ล	ร ม ซี่ ลี่	ซี่ ฟ ม ร
-------------	---------	---------------	-----------	-----------	---------	-------------	-----------

ทำนองซอฮู้

ร ม ซ ล	ด ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ด	ม ม ช ร	ม ร ด ล	ช ม ซ ล	ช ล ดี่ รี่
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	-------------

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 2 ประโยคที่ 1 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ด ร ม x ซ ล x ระดับเสียง ทางนอก มีโน้ตจร คือเสียง ฟา การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่ของทำนองจากระดับเสียงสูงเคลื่อนที่ไปยังระดับเสียงต่ำ คือ เสียงโด วรรคหลังยังคงเคลื่อนที่ลงต่อเนื่องจากเสียงลูกตกจากวรรคหน้า จากนั้นเคลื่อนที่ไปยังระดับเสียงเดียวกับลูกตกห้องแรกของวรรคหลัง คือ เสียงเร

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 2 ประโยคที่ 1 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ระยะเวลาดำเนินทำนองโดยการตีเก็บตั้งแต่ต้นวรรค ดำเนินทำนองสอดคล้องไปกับกลุ่มเสียงของทำนองหลักทั้งประโยคและดำเนินทำนองโดยการข้ามเสียงเช่นเดียวกับทำนองหลัก ระยะเวลาทุ่มดำเนินทำนองตามทำนองหลักครึ่งวรรคแล้วแปรทำนองด้วยการตีสะบัดแล้วตีเก็บถี่ๆสลับกับการตีสะบัดคล้ายกับการดำเนินทำนองของฆ้องวงเล็กแล้วลงท้ายเป็นทางระนาดทุ่มในห้องสุดท้ายของวรรคหลัง ขลุ่ยเพียงออ จะเข้า ซอด้วงและซอฮู้ดำเนินทำนองเก็บไปตามทำนองหลักในลักษณะทำนองที่คล้ายคลึงกัน ต่างกันเฉพาะห้องที่ 5 ซึ่งดำเนินทำนองตามลักษณะของเครื่องดนตรี ซอสามสายดำเนินทำนองห่างๆ โดยไม่ลงลูกตกตามทำนองหลักในห้องที่ 2 แต่มาลงลูกตกตามทำนองหลักที่ห้องที่ 4 วรรคหลังดำเนินทำนองเก็บในตอนต้น แล้วดำเนินทำนองห่างๆ ตามลักษณะของซอสามสายและลงลูกตกเสียงเร ในห้องที่ 8

เพลงยาว ท่อน 2 ประโยคที่ 2

ทำนองฆ้องกลาง

-	ม	-	ร	-	ด	-	ร	-	-	ร	ร	-	ม	-	พ	-	-	ล	ล	-	ซ	-	พ	-	ซ	-	-	ล	ล	-	ซ
-	ม	-	ร	-	ด	-	ร	-	ร	-	-	-	ม	-	พ	-	ล	-	-	-	ซ	-	พ	-	ซ	-	ล	-	-	-	ซ

ทำนองระนาดเอก

ม	ร	ด	ซ	ล	ท	ด	ร	ม	ร	ด	ร	ม	พ	ซ	พ	ล	พ	ซ	ล	ด	ล	ซ	พ	ซ	พ	ม	พ	ซ	พ	ล	ซ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

-	-	ร	ร	-	ด	-	ร	-	-	ร	ร	-	ม	-	พ	ล	ล	ด	ล	-	พ	-	พ	ด	ร	ร	-	-	-	ซ
-	ร	-	-	-	ด	-	ร	-	ร	-	-	-	ม	-	พ	ล	-	-	ซ	ด	-	-	-	-	ด	ท	ล	ซ	-	ร

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ม	ร	ด	ซ	ล	ท	ด	ร	-	ซ	-	ร	-	ม	-	พ	ล	ซ	พ	ล	ซ	พ	ม	พ	ซ	พ	ม	พ	ซ	พ	ล	ซ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซอสามสาย

-	ม	-	ร	-	ด	-	ร	-	ซ	-	ร	-	ม	-	พ	-	พ	ซ	ล	ด	ล	ซ	พ	ซ	พ	ม	พ	ซ	ล	-	ซ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองจะเข้

ม	ร	ด					ร	ม	ร	ด	ร	ซ	ร	ม	พ	ล	ซ	พ	ล	ด	ล	ซ	พ	ซ	พ	ม	พ	ซ	พ	ล	ซ
			ซ	ล	ท	ด																									

ทำนองซอด้วง

ม	ร	ด	ซ	ล	ท	ด	ร	ม	ร	ด	ร	ซ	ร	ม	พ	ล	พ	ซ	ล	ด	ล	ซ	พ	ซ	พ	ม	พ	ซ	พ	ล	ซ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซออู้

ม	ร	ด	ซ	ล	ท	ด	ร	ม	ร	ด	ร	ซ	ร	ม	พ	ล	ซ	พ	ล	ซ	พ	ม	พ	ซ	พ	ม	พ	ซ	พ	ล	ซ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 2 ประโยคที่ 2 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ฟ ซ ล x ด ร x ระดับเสียง ทางเพิงออล่าง มีโน้ตจร คือเสียง มี การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่ของทำนองจากระดับเสียงคงที่และเคลื่อนที่ไปยังระดับเสียงสูง คือ เสียงฟา วรรคหลังมีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงสูงไปยังระดับเสียงต่ำ จากนั้นเคลื่อนที่ไปยังระดับเสียงต่ำ คือ เสียงซอล

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 2 ประโยคที่ 2 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ระยะเวลาเอกดำเนินทำนองใกล้เคียงกับทำนองหลัก ซึ่งกลุ่มเสียงของทำนองหลักดำเนินไปในลักษณะการเรียงเสียงทั้งวรรคแรกและวรรคหลัง กลุ่มเสียงที่ใช้ในประโยคนี้นี้คือ ด ร ม ฟ ซ ล ระยะเวลาเอกดำเนินทำนองเกาะเกี่ยวสัมพันธ์ไปกับทำนองหลังเป็นแนวทางเดียวกัน ระยะเวลาทุ้มวรรคแรกดำเนินทำนองใกล้เคียงกับทำนองหลัก แต่วรรคหลังแปรทำนองใช้เสียงถี่ๆ ด้วยการตีสลับสลับกับการตีเก็บแล้วลงท้ายวรรคเป็นคู่สี่ที่ลูกตกเสียง ซอล ซลุ่มเพิงออล่างดำเนินทำนอง วรรคหน้าตอนต้นวรรคด้วยทำนองถี่ๆ ใน 2 ห้องแรก แล้วดำเนินทำนองห่างๆ ท้ายวรรคสอดคล้องกับทำนองหลัก ซอสามสายดำเนินทำนองวรรคหน้าด้วยทำนองห่างๆ ใกล้เคียงกับทำนองหลัก วรรคหลังดำเนินทำนองเก็บไปตามทำนองหลัก จะเข้ ซอด้วงและซอฮู้ ดำเนินทำนองเก็บใกล้เคียงกับทำนองหลัก

เพลงยาว ท่อน 2 ประโยคที่ 3

ทำนองฆ้องกลาง

- - ฟิ ฟิ	- ซิ - ฟิ	- ลี - ซิ	- ฟิ - ม	- - ซ ล	- ด - ร	- ด - ร	ร ร - ด
- ฟ - -	- ซิ - ฟิ	- ล - ซ	- ฟ - ม	- ฟ - -	- ด - ร	- ด - ร	- - - ด

ทำนองระนาดเอก

ฟิ ม ฟิ ฟิ	ฟิ ซิ ฟิ ฟิ	ร ม ฟิ ซิ	ลี ซิ ฟิ ม	ซิ ลี ซ ม	ลี ซิ ม ร	ม ร ด ล	ด ม ร ด
------------	-------------	-----------	------------	-----------	-----------	---------	---------

ทำนองระนาดทุ้ม

ฟ ฟ - ฟ	- ฟ - -	ล ด - ท	- - - -	- - ซ ล	ร ด ด -	ร - - -	- - - ด
- ด - -	ฟ - - ฟ	- - ฟ -	ล ซ ฟ ม	ร ม - -	ล - ร	- - ซ ล	ท ด - -

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ฟ ม ฟ ฟ	ฟ ม ฟ ฟ	ร ม ฟ ซ	ล ซ ฟ ม	ร ม ซ ล	ซ ล ดิ ริ	ม ร ด ล	ด ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------

ทำนองซอสามสาย

- - - ฟ	- ฟ ฟ ฟ	- ล ดิ ซ	ล ซ ฟ ม	- ม ซ ล	ซ ล ดิ ริ	ม ร ด ล	ด ม ร ด
---------	---------	----------	---------	---------	-----------	---------	---------

ทำนองจะเข้

ฟ ม ฟ ฟ	ฟ ซ ฟ ฟ	ร ม ฟ ซ	ล ซ ฟ ม	ซ ม ร ด	ม ร ซ ม	ล ซ ม ร	ซ ม ร ด

ทำนองซอด้วง

ฟ ม ฟ ฟ	ฟ ซิ ฟ ฟ	ร ม ฟ ซิ	ลี ซิ ฟ ม	ร ม ซ ล	ซ ล ด ร	ม ร ด ล	ด ม ร ด
---------	----------	----------	-----------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

ฟ ม ฟ ฟ	ฟ ม ฟ ฟ	ร ม ฟ ซ	ล ซ ฟ ม	ร ม ซ ล	ซ ล ดิ ริ	ม ร ด ล	ด ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 2 ประโยคที่ 3 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ฟ ซ ล x ด ร x ระดับเสียง เพียงออล่าง มีโน้ตจรัส คือเสียง มี การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่ของทำนองจากระดับเสียงคงที่และเคลื่อนที่ไปยังระดับเสียงต่ำ คือ เสียงมี วรรคหลังมีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำไปยังระดับเสียงสูงในท่อนที่ 1 – 2 จากนั้นคงระดับเสียงคงที่ คือ เสียงโด

การดำเนินงานของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 2 ประโยคที่ 3 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง วรรคแรกดำเนินงานโดยประโยคนี้อันแรกทำงานหลักดำเนินไปในลักษณะการเรียงเสียงคล้ายกับประโยคที่ 2 กลุ่มเสียงที่ใช้ในประโยคนี้คือ ล ช ฟ ม วรรคแรกดำเนินงานโดยใช้กลุ่มเสียงใกล้เคียงกับทำงานหลัก เป็นการรักษาสำนวนของลูกน้องไว้ แต่ทำงานหลักวรรคหลังเปลี่ยนไปเป็นกลุ่มเสียง ฟ ช ล ด ร วรรคแรกเลือกใช้สำนวนกลอนการตีข้ามเสียงโดยใช้เสียง ล ช ม เข้ามาเป็นเสียงที่เชื่อมไปหาเสียง เร และเสียง โด ซึ่งเป็นเสียงหลักของวรรคนี้ ทำให้สำนวนกลอนฟังแล้วมีความสอดคล้องสนิทสนมไม่ทำให้รู้สึกว่าการเปลี่ยนกลุ่มเสียง วรรคทุ้มเริ่มด้วยการใช้มือที่มีสำนวนเป็นคู่สี่ สอดคล้องต่อเนื่องมาจากท้ายประโยคที่ 2 แล้วตีเก็บถี่ๆ สลับการตีสะบัดในท้องที่ 6 และเปลี่ยนสำนวนเป็นการใช้มือซ้ายเรียงสี่เสียงในช่วงท้ายวรรคหลังแล้วลงท้ายประโยคด้วยมือขวาเป็นคู่แปดที่ลูกตกเสียงโด ขลุ่ยเพียงออ ซอด้วงและซออู้ดำเนินงานเก็บตามกลุ่มเสียงของทำงานหลัก วรรคหน้าดำเนินงานคล้ายทำงานของวรรคแรก มีเฉพาะขลุ่ยเพียงออที่ดำเนินงานต่างไปที่ท้องที่ 2 โดยใช้สำนวนซ้ำกับท้องที่ 1 สำหรับวรรคหลังดำเนินงานเก็บโดยรักษากลุ่มเสียงของทำงานหลักไว้ ซอสามสายดำเนินงานเก็บตามกลุ่มเสียงของทำงานหลัก ต้นวรรคหน้าดำเนินงานด้วยพยางค์ต่างๆ ตามทำงานหลัก ท้ายวรรคหน้าและวรรคหลัง ดำเนินงานเก็บไปตามทำงานหลัก จะเข้าดำเนินงานวรรคหน้าลักษณะเดียวกันกับทำงานของวรรคแรก วรรคหลังจะเข้าดำเนินงานในตอนต้นวรรคหลักจากทำงานหลัก ใช้กลุ่มเสียง ล ช ม ร ด ลงลูกตกครองในท้องที่ 6 เป็นเสียงมี ทำงานหลักเป็นเสียงลา ซึ่งเป็นคู่สี่กัน ท้ายวรรคหลังยังคงดำเนินงานโดยใช้กลุ่มเสียง ล ช ม ร ด และลงลูกตกที่เสียงโดตามทำงานหลัก

เพลงยาว ท่อน 2 ประโยคที่ 4

ทำนองฆ้องกลาง

- - ซ ล	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ล	- ล - -	ซ ซ - -	ด ด - -	ร ร - ม
- ฟ - -	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ม	- ม - ร	- - - ด	- - - ร	- - - ม

ทำนองระนาดเอก

ซ ม ซ ล	ซ ล ด ร	ด ม ร ด	ม ร ด ล	ท ซ ล ท	ด ล ท ด	ร ท ด ร	ม ด ร ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองระนาดทุ้ม

ซ - ซล	ร ด -	ร - ม -	ฟ - ซ -	ซ - ม -	ซ - - ด	ร ด - ด	- - - ม
- ม ฟ	ล - ร	- ม - ฟ	- ซ - ล	- ซ - ม	- ด - -	- - ซ -	ซ ม - -

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ร ม ซ ล	ซ ล ด ร	ซ ม ร ด	ม ร ด ล	ท ล ซ ร	ซ ม ร ด	ท ล ซ ล	ท ด ร ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซอสามสาย

ร ม ซ ล	ซ ล ด ร	- ม - ร	- ด - ล	- ล ซ ร	ซ ม ร ด	ท ล ร ล	ท ด ร ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองจะเข้

		ร ม ม ซ ร	ม ร ด				ม ด ร ม
ด ซ ล	ซ ล ด			ล ท ซ ล ท	ด ล ท ด	ร ท ด ร	
ม							

ทำนองซอด้วง

ร ม ซ ล	ซ ล ด ร	ซ ม ร ด	ม ร ด ล	ท ซ ล ท	ด ล ท ด	ร ท ด ร	ม ด ร ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

ร ม ซ ล	ซ ล ด ร	ซ ม ร ด	ม ร ด ล	ท ซ ล ท	ด ล ท ด	ร ท ด ร	ม ด ร ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 2 ประโยคที่ 4 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ด ร ม x ซ ล x ระดับเสียง ทางนอก มีโน้ตจร คือเสียง ฟา การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่ของทำนองจากระดับเสียงต่ำและเคลื่อนที่ไปยังระดับเสียงสูง จากนั้นย้อนกลับลงมาที่ระดับเสียงต่ำ คือเสียง ลา วรรคหลังมีการเคลื่อนที่ต่อเนื่องจากวรรคหน้าเคลื่อนไประดับเสียงสูง คือ เสียงมี

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 2 ประโยคที่ 4 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง วรรคหน้าดำเนินทำนองใกล้เคียงกับทำนองหลัก ใช้สำนวนกลอนที่รักษาลูกตกของทำนองหลักไว้ทั้งลูกตรองและลูกตกหลัก และดำเนินทำนองไปในทิศทางเดียวกับระดับเสียงของทำนองหลัก เป็นการบรรเลงที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน ทำให้ฟังง่ายและยังเป็นการชี้นำหรือนำทางให้เครื่องมืออื่นในวงใช้สำนวนกลอนไปในแนวทางเดียวกัน วรรคหน้าดำเนินทำนองโดยใช้การตีสะบัดในสองห้องแรกแล้วตีสลับมือขวา-ซ้ายแบบข้องวงใหญ่มาจนถึงห้องที่ 6 จึงลงทำวรรคอย่างทางวรรคหน้า ขลุ่ยเพียงออดำเนินทำนองวรรคหน้าตามลักษณะทำนองวรรคหน้า วรรคหลังดำเนินทำนองเก็บไปตามทำนองหลัก ซอสามสายดำเนินทำนองต้นวรรคหน้าโดยเก็บตามเสียงทำนองหลัก ทำยวรรคหน้าใช้ทำนองห่างๆ ในลักษณะของทำนองหลัก วรรคหลังดำเนินทำนองเก็บตามกลุ่มเสียงของทำนองหลักในลักษณะของทางซอสามสาย จะเข้ ซอด้วงและซออู้ดำเนินทำนองในลักษณะของทางวรรคหน้า วรรคหลังใช้สำนวนแบบเรียงเสียงขึ้น



เพลงยาว ท่อน 2 ประโยคที่ 5

ทำนองฆ้องกลาง

- ช้ - ล้ - ช้ - -	ม ม - ร	ร ร - ด	- - ซ ล	- ด - ร	- ด - -	ร ร - ด
- ซ - ล - ซ - ม	- - - ร	- - - ด	- ฟ - -	- ด - ร	- ด - ร	- - - ด

ทำนองระนาดเอก

च् ล้ ช้ ฝ	ม ร ด ซ	ล ท ด ร	च् ม ร ด	ซ ม ซ ล	ซ ล ด ร	ม ร ด ล	ด ม ร ด
------------	---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------

ทำนองระนาดทุ้ม

च् - ร ม	च् - ด ร	ม - - -	ล - ด -	ด - ด -	ซล ด ร	ม ร - -	- ซ ล -
- ด - -	- ล - -	- ซ ม ซ	- ด - ด	- ด - ม	ฟ - -	- - ด ซ	ม - - ด

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ร ม ซ ล	ซ ฟ ม ร	ม ร ด ม	ร ด ร ด	ร ม ซ ล	ซ ล ด ร	- ล ซ ม	- ร - ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซอสามสาย

- ซ - ล -	ซ - ม	- - - ร	- - - ด	ร ม ซ ล	- ด - ร	- ซ - ม	- ร - ด
-----------	-------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองจะเข้

ร ม ซ ล	ม ซ ร ม	ด	ด ม ร ด	ร ม ซ ล	ซ ล ด ร	ม ร ด ล	ด ม ร ด
		ซ ล ท					

ทำนองซอด้วง

ร ม ช้ ล้	ม ช้ ร ม	ล้ ช้ ม ร	च् ม ร ด	ร ม ซ ล	ซ ล ด ร	ม ร ด ล	ด ม ร ด
-----------	----------	-----------	----------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

ร ม ซ ล	ซ ฟ ม ร	ด ซ ล ท	ด ม ร ด	ร ม ซ ล	ซ ล ด ร	- ล ซ ม	- ร - ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 2 ประโยคที่ 5 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ตร ม x ซ ล x ระดับเสียง ทางนอก มีโน้ตจร คือเสียง ฟา การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่ของทำนองจากระดับเสียงสูงและเคลื่อนที่ไปยังระดับเสียงต่ำ เสียง โด วรรคหลังมีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำไประดับเสียงสูงในห้องที่ 1 – 2 และคงระดับเสียงไว้ในห้องที่ 3 – 4 คือ เสียงโด

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 2 ประโยคที่ 5 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง วรรคแรกระนาดเอกดำเนินทำนองโดยใช้สำนวนกลอนที่มีช่วงเสียงกว้างในลักษณะการตีเรียงเสียงไล่ลงแล้วไล่เสียงขึ้นไปหาลูกตกของทำนองหลัก วรรคหลังดำเนินทำนองโดยรักษาเสียงลูกตรองและลูกตกหลักไว้ ส่วนเที่ยวหลังบรรเลงทอดแนวลงเพื่อส่งร้องระนาดทุ้มดำเนินทำนอง ไปตามกลุ่มเสียงของทำนองหลัก โดยใช้สำนวนตีเก็บถี่ๆทั้งประโยค มีการตีสะบัดสอดแทรกในท้องที่ 7 (ใช้โน้ตตัวเข้บ็ตสองชั้นและสามชั้น) เที่ยวหลังทอดลงเหมือนกับระนาดเอก ขลุ่ยเพียงออดำเนินทำนองเก็บโดยใช้กลุ่มเสียง 6 กลุ่มเสียง คือ โด เร มี ฟา ซอล ลา ทำววรรคหน้ามีการใช้เสียงซ้ำ วรรคหลังดำเนินทำนองตอนต้นวรรคโดยเก็บตามทำนองหลัก ทำยวรรคดำเนินทำนองห่างๆทอดแนวลงเพื่อส่งร้องไปยังท่อนต่อไป ซอสามสายดำเนินทำนองด้วยพยางค์ต่างๆ ตามทำนองหลักในลักษณะของทางซอสามสาย จะเข้าดำเนินทำนองวรรคหน้าในทางเสียงต่ำด้วยการเก็บสายเอกและสายทุ้ม วรรคหลังดำเนินทำนองเก็บตามทำนองหลักไปในทางเสียงสูง ซอด้วงดำเนินทำนองวรรคหน้าด้วยการเก็บตามกลุ่มเสียงของทำนองหลัก คือ โด เร มี ซอล ลา วรรคหลังดำเนินทำนองในลักษณะเดียวกับทำนองระนาดเอก ซออู้ดำเนินทำนองต้นวรรคหน้าลักษณะเดียวกับทำนองขลุ่ยเพียงออ ทำยวรรคหน้าดำเนินทำนองลักษณะเดียวกับทำนองจะเข้ ส่วนวรรคหลังดำเนินทำนองลักษณะเดียวกับทำนองขลุ่ยเพียงออ

เพลงยาว ท่อน 3 ประโยคที่ 1

ทำนองฆ้องกลาง

-	-	-	ล	-	-	ด	ด	-	-	-	ร	-	-	ด	ด	-	-	ฟ	ฟ	-	ซ	-	ล	-	ล	-	ล	-	ซ	-	ฟ
-	-	-	ม	-	ด	-	-	-	-	-	ร	-	ด	-	-	-	ฟ	-	-	-	ซ	-	ล	-	ด	-	ล	-	ซ	-	ฟ

ทำนองระนาดเอก

-	-	-	ล	ด	ด	ด	ด	-	-	-	ร	ด	ด	ด	ด	-	ฟ	ฟ	ฟ	ม	ฟ	ซ	ล	ฟ	ซ	ร	ม	ฟ	ล	ซ	ฟ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

-	-	-	ล	-	-	ด	ด	ร	ด	-	-	ซ	ล	ด	-	-	ฟ	ฟ	-	ซ	-	ล	ร	ด	-	-	ซ	-	ฟ	-
-	-	-	ม	-	ด	-	-	ล	-	ซ	ม	-	ด	-	-	ฟ	-	-	-	ซ	-	ล	ล	ซ	ฟ	-	ฟ	-	ฟ	-

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

-	-	-	ล	-	ด	ด	ด	-	ล	-	ร	ด	ด	ด	ด	ด	ร	ม	ฟ	ม	ฟ	ซ	ล	ด	ซ	ล	ซ	ด	ล	ซ	ฟ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซอสามสาย

-	-	-	ล	ด	ด	ด	ด	-	-	-	ร	ด	ด	ด	ด	-	ฟ	-	ฟ	-	ซ	-	ล	-	ด	-	ล	-	ซ	-	ฟ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองจะเข้

-	-	-	ล	-	ด	ด	ด	-	ล	-	ร	ด	ด	ด	ด	ด	ร	ม	ฟ	ม	ฟ	ซ	ล	ด	ร	ด	ล	ด	ล	ซ	ฟ

ทำนองซอดัง

-	-	-	ล	-	ด	ด	ด	-	ล	-	ร	ด	ด	ด	ด	ฟ	ซ	ล	ฟ	ม	ฟ	ซ	ล	ล	ซ	ร	ม	ฟ	ล	ซ	ฟ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซออู้

-	-	-	ล	-	ด	ด	ด	-	ล	-	ร	ด	ด	ด	ด	ด	ร	ม	ฟ	ม	ฟ	ซ	ล	ด	ร	ด	ล	ด	ล	ซ	ฟ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 3 ประโยคที่ 1 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ฟ ซ ล x ด ร x ระดับเสียง เพียงออล่าง การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้าเป็นทำนองเท่า คือ เสียงโด วรรคหลังมีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำไประดับเสียงสูงในห้องที่ 1 – 3 และเคลื่อนที่ต่ำลงมาระดับเสียงเดียวกับเสียงในห้องที่ 1 ของวรรค เสียงฟา

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 3 ประโยคที่ 1 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง วรรคแรกดำเนินทำนองวรรคแรกด้วยทำนองลูกเท่าใกล้เคียงกับทำนองหลัก ส่วนวรรคหลังดำเนินทำนองอยู่ในช่วงกลุ่มเสียงสูง ทำนองหลักมีการตีเสี้ยวมือที่เสียง โด ในห้องที่ 6 เป็นการใช้เสียงอยู่ในระดับเสียงสูง เมื่อวรรคแรกดำเนินทำนองอยู่ในช่วงกลุ่มเสียงสูงเหมือนกับทำนองหลัก จึงต้องเลือกใช้สำนวนกลอนอยู่ในกลุ่มเสียง ม ฟ ซ ล เนื่องจากวรรคแรกไม่มีเสียงโดสูง และวรรคแรกไม่นิยมตีเสี้ยวมือในการดำเนินทำนอง วรรคที่สามดำเนินทำนองเริ่มต้นด้วยการตีทำนองลูกเท่าตามทำนองหลัก แต่ตีเพียงสองห้องแล้วเปลี่ยนสำนวนไปใช้การตีสะบัดในสองห้องท้ายวรรคแรก วรรคหลังใช้สำนวนใกล้เคียงกับทำนองหลักมีการตีสะบัดและตีเก็บไปตามกลุ่มเสียงของทำนองหลัก ขลุ่ยเพียงออดำเนินทำนองวรรคแรกด้วยทำนองลูกเท่าใกล้เคียงกับทำนองหลัก ส่วนวรรคหลังเก็บเรียงเสียงจากเสียงโดต่ำขึ้นไปเสียงโดสูงและกลับมาคึกที่เสียงฟาตามทำนองหลัก ซอสามสายดำเนินทำนองโดยใช้ทำนองหลักด้วยการสืพยางค์ต่างๆ จะแซ่และซอู้ดำเนินทำนองวรรคแรกด้วยทำนองลูกเท่าใกล้เคียงกับทำนองหลัก วรรคหลังดำเนินทำนองเก็บไปตามทำนองหลัก ซอด้วงดำเนินทำนองวรรคหน้าด้วยทำนองลูกเท่าใกล้เคียงกับทำนองหลัก วรรคหลังใช้สำนวนกลอนที่อยู่ในกลุ่มเสียง ร ม ฟ ซ ล มรการใช้เสียงซ้ำในห้องที่ 6 และห้องที่ 7

เพลงยาว ท่อน 3 ประโยคที่ 2

ทำนองฆ้องกลาง

-	-	ลั	ลั	-	ซึ	-	-	พิ	พิ	-	-	ม	ม	-	ร	-	-	พ	พิ	-	ซึ	-	ด	-	-	-	-	ด	ร	-	พิ
-	ล	-	-	-	ซ	-	พ	-	-	-	ม	-	-	-	ร	-	พ	-	-	-	ซ	-	ซ	-	ล	-	ท	-	-	-	พ

ทำนองระนาดเอก

ด	พิ	ซึ	ลั	ซึ	พิ	ม	พิ	ด	ร	ม	พิ	ซึ	พิ	ม	ร	ซ	ล	ด	ร	ซึ	พิ	ร	ด	ซ	ด	ร	ม	พิ	ลั	ซึ	พิ
---	----	----	----	----	----	---	----	---	---	---	----	----	----	---	---	---	---	---	---	----	----	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----

ทำนองระนาดทุ้ม

-	พ	ซ	ล	ล	ซ	พิ	-	-	-	ซ	พ	-	-	ร	-	-	-	ด	ล	-	-	ร	ด	-	ด	ร	-	พ	พ	พิ	-
ด	-	-	-	พ	-	พ	ด	พ	-	-	ม	ร	-	ร	ล	ล	-	-	ซ	ล	-	-	ล	-	-	ร	พ	-	พ		

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ล	พ	ซ	ล	ซ	พ	ซ	พ	ม	พ	ม	ร	ม	ร	ด	ร	ม	ร	ด	ร	ซ	ม	ร	ด	ล	ซ	พ	ร	พ	ล	ซ	พ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซอสามสาย

-	พ	ซ	ล	ด	ล	ซ	พ	ม	พ	ซ	ล	ซ	พ	ม	ร	-	ล	ด	ร	ซ	ม	ร	ด	ม	ร	ด	ร	-	ม	-	พ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองจะเข้

ล	ซ	พ	ล	ซ	พ	ม	ซ	พ	ม	ร	พ	ม	ร	ด	ร	ด	ร	พ	ซ	ล	ซ	พ	ร	พ	ล	ซ	พ
															ซ	ล											

ทำนองซอด้วง

ด	พ	ซึ	ลั	ด	ล	ซ	พ	ซึ	ลั	ซึ	พ	ซึ	พ	ม	ร	ซ	ล	ด	ร	ซึ	ม	ร	ด	ลั	ซึ	พ	ร	พ	ลั	ซึ	พ
---	---	----	----	---	---	---	---	----	----	----	---	----	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	----	----	---	---	---	----	----	---

ทำนองซออู้

ด	พ	ซ	ล	ด	ล	ซ	พ	ซ	ล	ซ	พ	ซ	พ	ม	ร	ซ	ล	ด	ร	ซ	ม	ร	ด	ล	ซ	พ	ร	พ	ล	ซ	พ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 3 ประโยคที่ 2 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง พ ซ ล x ด ร x ระดับเสียง เพียงออล่าง มีโน้ตจร คือเสียง มี การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่ของทำนองจากระดับเสียงสูงและเคลื่อนที่ไปยังระดับเสียงต่ำ เสียง เร วรรคหลังมีการเคลื่อนที่จากระดับ

เสียงสูงไประดับเสียงต่ำในห้องที่ 1 – 3 และเคลื่อนที่ไปยังมาระดับเสียงเดียวกับเสียงในห้องที่ 1 ของ
วรรค เสียงฟา

การดำเนินงานของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 3 ประโยคที่ 2 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตก
พบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง วรรคแรกระนาดเอกยังคงดำเนินงานอยู่ในช่วง
กลุ่มเสียงสูงต่อเนื่องจากประโยคที่ 1 และใช้สำนวนกลอนการตีหลบเสียงเนื่องจากระนาดเอกไม่มีเสียงโด
สูงเช่นเดียวกับจากประโยคที่ 1 แล้วดำเนินงานต่อเนื่องไปในทางเสียงสูงจนหมดวรรคหลัง ระนาดทุ้ม
ดำเนินงานวรรคหน้าโดยใช้การตีเก็บสลับกับตีสะบัดแบบฆ้องวงเล็ก วรรคหลังใช้สำนวนระนาดทุ้ม
แบบตีสวนแต่เป็นการใช้เสียงแบบตีเก็บกับการตีสะเดาะลงท้ายวรรคด้วยมือซ้ายแบบสำนวนการตีของ
ระนาดทุ้ม ขลุ่ยเพียงออดำเนินงานเก็บในลักษณะการซ้ำเสียงกลุ่มเสียง โด เร มี ฟา ซอล ลา วรรคหลัง
ห้องที่ 5 และห้องที่ 6 ยังคงใช้กลุ่มเสียงต่อเนื่องจากวรรคหน้า ซึ่งเป็นคนละกลุ่มเสียงกับทำนองหลัก
จากนั้นกลับมาใช้เสียงเดียวกับทำนองหลัก ซอสามสายดำเนินงานในวรรคหน้าและวรรคหลังโดยยึด
เสียงของทำนองหลัก วรรคหลังใช้กลุ่มเสียง โด เร มี ซอล ลา เป็นหลัก จากนั้นไปลงลูกตกท้ายประโยคเสียง
ฟา จะเข้าดำเนินงานวรรคหน้าโดยการเรียงเสียงด้วยเสียงตก ลา ซอล ฟา เร ซึ่งตรงกับเสียงหลักของ
ทำนองหลักและตรงกับลูกตกครองในห้องที่ 4 วรรคหลังดำเนินงานโดยใช้เสียงกว้างเริ่มจากเสียงซอล
สายทุ้มเรียงเสียงขึ้นไปยังเสียงลาสายเอก ซึ่งเป็นเสียงสูงสุดก่อนจะมาลงเสียงลูกตกที่เสียงฟา ซึ่งตรงกับ
ทำนองหลัก ซอด้วงและซออู้ดำเนินงานคล้ายสำนวนระนาดเอก

เพลงยาว ท่อน 3 ประโยคที่ 3

ทำนองฆ้องกลาง

- - ด ร	- ฟ - ช	- ล - ช	- ฟ - ร	- ด - ฟ	- - ช ล	- ล - ล	- ช - ฟ
- ท - -	- ฟ - ช	- ล - ช	- ฟ - ล	- ช - ฟ	- - - ล	- ด - ล	- ช - ฟ

ทำนองระนาดเอก

มี ร ด ล	ร ด ล ช	ด ล ช ฟ	ล ช ฟ ร	ด ร ม ฟ	ม ฟ ช ล	ด ร ด ล	ด ล ช ฟ
----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองระนาดทุ้ม

ฟ - ด ร	- ฟ - ช	ด - ด -	ล ช - -	ร - ด ด	ร - ช ล	ด - ฟ -	ช - ฟ -
- ล ท	- ฟ - ช	- ล - ฟ	- - ฟ ร	- ด ด	- ฟ - -	- ร - ร	- ฟ - ฟ

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ล ช ฟ ร	ด ร ฟ ช	ด ล ด ช	ล ช ฟ ร	ด ร ฟ ช	ล ช ด ล	ล ช ร ม	ฟ ล ช ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซอสามสาย

- ด - ร	- ฟ - ช	- ล ด ช	ล ช ฟ ร	ฟ ล ช ฟ	- ช - ล	ด ร ด ล	ด ล ช ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองจะเข้

ร	ด ร ฟ ช	ล ล ด ช	ล ช ฟ ร	ด ร ม ฟ	ม ฟ ช ล	ด ร ด ล	ด ล ช ฟ
ช ล ด							

ทำนองซอด้วง

ช ล ด ร	ด ร ฟ ช	ฟ ล ช ฟ	ล ช ฟ ร	ฟ ช ล ฟ	ม ฟ ช ล	ร ม ฟ ช	ฟ ล ช ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

ช ล ด ร	ด ร ฟ ช	ด ล ช ฟ	ล ช ฟ ร	ด ร ช ฟ	ล ช ด ล	ม ด ร ม	ฟ ล ช ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 3 ประโยคที่ 3 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ฟ ช ล x ด ร x ระดับเสียง เพียงออล่าง มีโน้ตจร คือเสียง ที การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่ของทำนองจากระดับเสียงต่ำและเคลื่อนที่ไปยังระดับเสียงสูง จากนั้นย้อนกลับมาทางเสียงต่ำอีกครั้ง คือ

เสียง เร วรรคหลังมีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำไประดับเสียงสูงในห้องที่ 1 – 3 และเคลื่อนที่ไปยังมา ระดับเสียงเดียวกับเสียงในห้องที่ 1 ของวรรค เสียงฟา

การดำเนินงานของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 3 ประโยคที่ 3 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตก พบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ดำเนินทำนองในประโยคนี้ วรรคแรกใช้สำนวน กลอนหลบลมมาทางเสียงต่ำ เพื่อที่จะเชื่อมต่อกับประโยคต่อไปที่อยู่ในช่วงเสียงต่ำ สำนวนกลอนของ ประโยคนี้ใช้กลุ่มเสียงที่สัมพันธ์กับทำนองหลักและรักษาลูกตกทรงและลูกตกหลักไว้ครบถ้วน วรรคทุ้ม ใช้สำนวนคล้ายฆ้องวงเล็กสลับสำนวนฆ้องวงใหญ่และหมดท้ายวรรคแรกแบบฆ้องวงเล็ก วรรคหลังใช้ สำนวนทางระนาดทุ้มแบบตีเก็บถี่ๆ ไปตามกลุ่มเสียงของทำนองหลัก ขลุ่ยเพียงออ จะเข้ ซอด้วงและซออู้ ดำเนินทำนองเก็บไปตามทำนองหลัก และเป็นไปตามลักษณะของเครื่องดนตรี เช่น ขลุ่ยเพียงออทำเนิน ทำนองที่ใช้กลวิธีการตีนิ้วและตอดลิ้นได้ ซอสามสายดำเนินทำนองโดยใช้ทำนองหลักในตอนต้นวรรคหน้า จากนั้นเป็ไปตามทำนองหลักตอนท้ายวรรคหน้า วรรคหลังดำเนินทำนองเป็นทางซอสามสาย

เพลงยาว ท่อน 3 ประโยคที่ 4

ทำนองฆ้องกลาง

-	-	ลั	ลั	-	ซึ	-	-	ฟิ	ฟิ	-	-	ม	ม	-	ร	-	-	ช	ล	-	ด	-	ร	-	ด	-	-	ร	ร	-	ด
-	ล	-	-	-	ช	-	ฟ	-	-	-	ม	-	-	-	ร	-	ฟ	-	-	-	ด	-	ร	-	ด	-	ร	-	-	-	ด

ทำนองระนาดเอก

ด	ฟ	ช	ล	ด	ล	ช	ฟ	ด	ร	ม	ฟิ	ซึ	ฟิ	ม	ร	ซึ	ลั	ซึ	ฟิ	ม	ร	ด	ช	ล	ท	ด	ร	ซึ	ม	ร	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	---	---	----	----	----	----	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

ลั - - -	ลั - - -	ฟิ - - -	ม - - -	ร ร มม	ช ล ด ร	ม - ทล	- ชล ด
- ฟ ช ล	- ร ม ฟ	- ด ร ม	- ท ด ร	- - ม	- - -	- ช ช	ม - ด -

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ล	ฟ	ช	ล	ด	ล	ช	ฟ	ช	ล	ช	ฟ	ช	ฟ	ม	ร	ร	ม	ช	ล	ช	ล	ด	ร	ม	ร	ด	ล	ด	ม	ร	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซอสามสาย

-	ฟ	ช	ล	ด	ล	ช	ฟ	ม	ฟ	ช	ร	ช	ฟ	ม	ร	-	ม	ช	ล	-	ด	-	ร	-	ช	-	ม	-	ร	-	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองจะเข้

ด	ร	ม	ฟ	ม	ฟ	ช	ล	ด	ล	ช	ฟ	ช	ฟ	ม	ร	ร	ม	ช	ล	ช	ล	ด	ร	ม	ร	ด	ล	ด	ม	ร	ด

ทำนองซอด้วง

ลั	ฟ	ซึ	ลั	ด	ล	ช	ฟ	ด	ร	ม	ฟ	ซึ	ฟ	ม	ร	ร	ม	ซึ	ลั	ช	ล	ด	ร	ม	ร	ด	ล	ซึ	ม	ร	ด
----	---	----	----	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	----	----	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---

ทำนองซออู้

ล	ฟ	ช	ล	ด	ล	ช	ฟ	ช	ล	ช	ฟ	ช	ฟ	ม	ร	ร	ม	ช	ล	ช	ล	ด	ร	ม	ร	ด	ล	ด	ม	ร	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 3 ประโยคที่ 4 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ฟ ช ล x ด ร x ระดับเสียง เพียงออล่าง มีโน้ตจร คือเสียง มี การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่ของทำนองจากระดับเสียงสูงและเคลื่อนที่ไปยังระดับเสียงต่ำ เสียง เร วรรคหลังมีการเคลื่อนที่จากระดับ

เสียงต่ำไประดับเสียงสูงในท้องที่ 1 – 3 และคงระดับเสียงไว้ในท้องที่ 3 – 4 คือ เสียงโด ทำนองวรรคหลังนี้เหมือนกับทำนองวรรคหลังของประโยคที่ 5 ของท่อนที่ 2 ซึ่งเป็นวรรคจบของท่อนเพลง

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 3 ประโยคที่ 4 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ทำนองหลักของวรรคแรกดำเนินทำนองมาในทางเสียงต่ำ ระยะเวลาเอกใช้สำนวนกลอนมาทางเสียงต่ำเพียงครึ่งวรรคแล้วผันแปรสำนวนกลับขึ้นไปทางเสียงสูงเพื่อดำเนินทำนองในวรรคหลังด้วยสำนวนกลอนในช่วงเสียงสูง ส่วนเที่ยวหลังบรรเลงทอดแนวลงเพื่อส่งร้อง เหมือนกันทั้งวงด้วยทำนอง ซ ล ซ ม...ร...ด ซึ่งเป็นทำนองที่ต่างไปจากทำนองหลัก แล้วส่งร้องด้วยทำนองลูกเท่าในเสียง โด ซึ่งเป็นเสียงสุดท้ายที่หมดประโยคจบท่อน3 เป็นการส่งร้องด้วยลูกเท่าในลักษณะจบเสียงใดก็ส่งเท่าเสียงนั้น (เช่นเพลงสามเส้า) ระยะเวลาท่อนวรรคแรกใช้สำนวนในลักษณะเล่นมือซ้ายสามเสียงแบบตีขึ้นโดยใช้มือขวาตีนำหนึ่งเสียงตามด้วยมือซ้ายตีตามสามเสียง ไหลลงมาทางเสียงต่ำตามทำนองหลัก วรรคหลังใช้การตีเก็บตีสะเคาะในท้องที่ 5 สลับการตีสะบัดในท้องที่ 7 และ 8 ส่วนเที่ยวหลังมีการปรับวงให้ทอดลงเพื่อส่งร้องเหมือนกันทั้งวงด้วยทำนอง ซ ล ซ ม...ร...ด ซึ่งเป็นทำนองที่ต่างไปจากทำนองหลัก แล้วส่งร้องด้วยทำนองลูกเท่าในเสียง โด ซึ่งเป็นเสียงสุดท้ายที่หมดประโยคจบท่อน 3 เป็นการส่งร้องลูกเท่าในลักษณะจบเสียงใดก็ส่งเท่าเสียงนั้น เช่น เพลงสามเส้า ขลุ่ยเพียงออ จะเข้ ซอด้วง และซออู้ดำเนินทำนองเก็บไปตามทำนองหลัก ซอสามสายดำเนินทำนองวรรคหน้าเป็นทางซอสามสาย วรรคหลังดำเนินทำนองพยางค์ท่าลงจบด้วยกลุ่มเสียงโด เร มี ซอล ลา ซึ่งต่างจากกลุ่มเสียงของทำนองหลัก

ทำนองซอด้วง

-	-	-	ร	-	ฟ	ฟ	ฟ	-	ร	-	ซึ	ฟ	ฟ	ฟ	ฟ	ฟ	ซึ	ล	ท	ล	ท	ด	ร	ฟ	ซึ	ฟ	ร	ฟ	ร	ด	ท
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	---

ทำนองซอฮู้

-	-	-	ร	-	ฟ	ฟ	ฟ	-	ร	-	ซ	ฟ	ฟ	ฟ	ฟ	ฟ	ซ	ล	ท	ล	ท	ด	ร	ฟ	ซ	ฟ	ร	ฟ	ร	ด	ท
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 4 ประโยคที่ 1 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ท ด ร x ฟ ซ x ระดับเสียง เพียงอบน การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้าเป็นทำนองเท่า คือ เสียง ฟา วรรคหลังมีการเคลื่อนที่จากเสียงต่ำไปยังระดับเสียงสูง และเคลื่อนที่กลับมาที่เสียงเดิมตอนเริ่มต้นวรรค คือ เสียงที่

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 4 ประโยคที่ 1 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง เมื่อสวมร้องแล้วระนาดเอกเริ่มต้นด้วยการบรรเลงทำนองลูกเท่าด้วยทำนองใกล้เคียงกับทำนองหลักเป็นการตั้งต้นที่มีความเรียบร้อย และเป็นการตั้งแนวจังหวะที่ชัดเจน วรรคหลังดำเนินทำนองเกาะเกี่ยวไปกับทำนองหลัก ใช้เสียงที่ลงลูกตกตามทำนองหลักทุกห้องเพลง ระนาดทุ้มดำเนินทำนองตามทำนองหลักเป็นลูกเท่าเพียงครึ่งวรรคแล้วแปรทำนองด้วยการตีสะบัดแล้วตีเก็บถี่ๆ ไปทั้งประโยคแล้วลงท้ายเป็นทางระนาดทุ้มในห้องสุดท้ายของวรรคหลัง ซอสามสายดำเนินทำนองด้วยพยางค์ต่างๆ ตามทำนองหลัก ขลุ่ยเพียงออ จะแซ่ ซอด้วงและซอฮู้ดำเนินทำนองในลักษณะของทำนองระนาดเอก

เพลงยาว ท่อน 4 ประโยคที่ 2

ทำนองฆ้องกลาง

-	-	ร	ร	-	ด	-	-	ท	ท	-	-	ล	ล	-	ซ	-	-	ท	ท	-	ด	-	พ	-	-	-	-	พ	ซ	-	ท
-	ร	-	-	-	ด	-	ท	-	-	-	ล	-	-	-	ซ	-	ท	-	-	-	ด	-	ด	-	ร	-	ม	-	-	-	ท

ทำนองระนาดเอก

ร	ท	ด	ร	พ	ร	ด	ท	ด	ร	ด	ท	ด	ท	ล	ซ	ด	ร	พ	ซ	ด	ท	ซ	พ	ร	ด	ท	ซ	ท	ร	ด	ท
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

-	-	-	พ	-	ร	-	-	ด	ท	-	-	ล	-	-	ซ	-	-	พ	-	-	-	พ	-	ท	-	ท	-	ซ	-	ซ	-
ด	พ	-	-	ท	-	ด	ท	-	-	ล	ซ	-	ซ	-	ซ	ด	ร	-	ร	ด	ร	-	ซ	-	ซ	-	พ	-	พ	-	ท

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ล	ท	ด	ร	ด	ท	ด	ท	ล	ท	ล	ซ	ล	ซ	พ	ซ	ด	ร	พ	ซ	ด	ล	ซ	พ	ร	ด	ท	ซ	พ	ร	ด	ท
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซอสามสาย

-	ท	ด	ร	ด	ท	ล	ท	ด	ซ	ล	ซ	ด	ท	ล	ซ	-	ด	-	ร	-	พ	-	ซ	ล	ซ	ด	ซ	-	ล	-	ท
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองจะเข้

ล	ท	ด	ร	พ	ร	ด	ท	ด	ร	ด	ท	ด	ท	ล	ซ	ด	ร	พ	ซ	ด	ล	ซ	พ	ร	ด	ท	ซ	พ	ร	ด	ท

ทำนองซอด้วง

ล	ท	ด	ร	พ	ร	ด	ท	ด	ร	ด	ท	ด	ท	ล	ซ	ด	ร	พ	ซ	พ	ล	ซ	พ	ร	ด	ท	ซ	พ	ร	ด	ท
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซออู้

ล	ท	ด	ร	ด	ท	ด	ท	ล	ซ	ล	ซ	พ	ซ	ด	ร	พ	ซ	ด	ล	ซ	พ	ร	ด	ท	ซ	พ	ร	ด	ท
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 4 ประโยคที่ 2 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ท ด ร x พ ซ x ระดับเสียง เพียงออบน การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้าเริ่มต้นด้วยการทวนเสียงของวรรคก่อนหน้าแล้วเคลื่อนที่ลงมาที่ระดับเสียงต่ำ คือ เสียง ซอล วรรคหลังมีการเคลื่อนที่จากเสียงสูงไปยังระดับเสียงต่ำ และเคลื่อนที่กลับมาที่เสียงเดิมตอนเริ่มต้นวรรค คือ เสียงที

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 4 ประโยคที่ 2 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง วรรคแรกดำเนินทำนองใช้สำนวนกลอนเกาะเกี่ยวสัมพันธ์ไปกับทำนองหลัก ใช้ทำนองที่รักษาเสียงลูกตกทรงและลูกตกหลักไว้ครบถ้วน วรรคที่สามดำเนินทำนองโดยใช้สำนวนกลอนมีลักษณะเป็นทางระนาดทุ้มแบบถี่ๆ แล้วลงท้ายวรรคแรกด้วยคู่แปดพร้อมกันสองมือ วรรคหลังใช้การตีสลับมือขวา-ซ้ายด้วยสำนวนแบบถี่ๆ เช่นเดิม ขลุ่ยเพียงออดำเนินทำนองในวรรคหน้าโดยเป่าเล่นซ้ำเสียงในท้องที่ 2 และท้องที่ 3 และลงลูกตกที่เสียงซอลในท้องที่ 4 ซึ่งเป็นเสียงเดียวกับลูกตกของทำนองหลัก วรรคหลังดำเนินทำนองเก็บโดยใช้กลุ่มเสียง 6 เสียง คือ โด เร ฟา ซอล ลา ที ระดับเสียงในตอนต้นวรรคหลังเป็นเสียง โด เร ฟา ซอล ซึ่งไม่ตรงกับระดับเสียงกับทำนองหลักที่ใช้ระดับเสียง ที โด ฟา ส่วนท้ายวรรคหลังดำเนินทำนองเก็บมาลงลูกตกเสียงที่เหมือนทำนองหลัก ซอสามสายดำเนินทำนองวรรคหน้าโดยเก็บเป็นทางซอสามสาย วรรคหลังดำเนินทำนองด้วยพยางค์ต่างๆ ด้วยระดับเสียงไม่เหมือนกับระดับเสียงของทำนองหลักแล้วมาลงลูกตกท้ายประโยคที่เสียงที แสดงให้เห็นถึงความอิสระในการดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีในวง จะเข้า ขอดังและซออยู่ยังคงดำเนินเก็บด้วยสำนวนกลอนที่ใกล้เคียงกัน โดยเป็ไปตามทำนองหลัก กลุ่มเสียงที่ใช้เป็นกลุ่มเสียงเดียวกับขลุ่ยเพียงออ

เพลงยาว ท่อน 4 ประโยคที่ 3

ทำนองฆ้องกลาง

-	-	ฟ	ซ	-	ท	-	ด	-	ร	-	ด	-	ท	-	ซ	-	ฟ	-	ท	-	-	ด	ร	-	ฟิ	-	ร	-	ด	-	ท
-	ม	-	-	-	ท	-	ด	-	รุ	-	ด	-	ท	-	รุ	-	ด	-	ท	-	-	-	รุ	-	ฟ	-	รุ	-	ด	-	ท

ทำนองระนาดเอก

ฟิ	ซ	ฟิ	ริ	ซ	ฟิ	ริ	ด	ฟิ	ริ	ด	ท	ริ	ด	ท	ซ	ล	ซ	ฟ	ซ	ล	ท	ด	ริ	ฟิ	ซ	ฟิ	ริ	ฟิ	ริ	ด	ท
----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	---	----	----	----	----	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

ท - ฟ ซ	ท ร - -	- - - ด	- ด ร -	ท ซ - -	ร ฬิ - -	ท - ฟ ซ	ท ฬ - -
- ร - -	- - - ด	ท ซ - -	ท - - ซ	- - ฬ ร	- - ฬ ร	- ร - -	- - ร ฬ

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ด	รุ	ฟ	ซ	ฟ	ซ	ท	ด	รุ	รุ	ฟ	ด	รุ	ด	ท	ซ	ฟ	ซ	ล	ท	ล	ท	ด	ริ	ท	ฟ	ซ	ล	ท	ริ	ด	ท
---	----	---	---	---	---	---	---	----	----	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	----	---	---

ทำนองซอสามสาย

-	ท	ด	ริ	ด	ท	ล	ท	ด	ซ	ล	ซ	ด	ท	ล	ซ	ฟ	ซ	ฟ	ท	-	ด	-	ริ	ท	ล	ซ	ล	ท	ริ	ด	ท
---	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	----	---	---

ทำนองจะเข้

ด	ร	ฟ	ซ	ฟ	ซ	ท	ด	ริ	ริ	ฟิ	ด	ริ	ด	ท	ซ	ฟ	ซ	ล	ท	ล	ท	ด	ริ	ฟิ	ซ	ฟิ	ริ	ฟิ	ริ	ด	ท

ทำนองซอด้วง

ด	ร	ฟ	ซ	ฟ	ซ	ท	ด	ร	ฟ	ท	ด	ร	ด	ท	ซ	ล	ซ	ฟ	ท	ด	ร	ฟ	ซ	ท	ด	ร	ซ	ฟ	ร	ด	ท
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซออู้

ด	รุ	ฟ	ซ	ฟ	ซ	ท	ด	รุ	รุ	ฟ	ด	รุ	ด	ท	ซ	ฟ	ซ	ล	ท	ล	ท	ด	ริ	ฟ	ซ	ฟ	รุ	ฟ	รุ	ด	ท
---	----	---	---	---	---	---	---	----	----	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	----	---	----	---	---

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 4 ประโยคที่ 3 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ท ด ร x ฟ ซ x ระดับเสียง เพียงอบน มีโน้ตจร คือเสียง มี การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำไปยังระดับเสียงสูง แล้วย้อนกลับลงมาที่เสียงลูกเดียวกันกับห้องแรก คือ เสียง ซอล วรรคหลังมีการเคลื่อนที่จากเสียงสูงไปยังระดับเสียงต่ำ และเคลื่อนที่กลับมาที่เสียงเดิมตอนเริ่มต้นวรรค คือ เสียงที่

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 4 ประโยคที่ 3 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง วรรคแรกดำเนินทำนองใช้สำนวนกลอนจากช่วงเสียงสูงลงมาทางเสียงต่ำแล้วย้อนกลับขึ้นไปทางเสียงสูงอีกครั้งในวรรคหลัง วรรคทุ้มดำเนินทำนองไปตามกลุ่มเสียงของทำนองหลัก โดยใช้สำนวนตีเก็บถี่ๆทั้งประโยค แต่ในท้องสุดท้ายของประโยคใช้วิธีการตีย่อยด้วยสำนวนโดยใช้การตีสะบัดมือซ้ายสามเสียงแล้วไปลงลูกตกในครึ่งจังหวะของห้องที่ 1 ในประโยคที่ 4 ขลุ่ยเพียงออ จะแซ่ ซอด้วงและซอด้วงดำเนินทำนองใช้สำนวนกลอนเกาะเกี่ยวสัมพันธ์ไปกับทำนองหลัก ใช้ทำนองที่รักษาเสียงลูกตกทรงและลูกตกหลักไว้ครบถ้วน ซอสามสายดำเนินทำนองอยู่ในสายเอกเป็นกลุ่มเสียงสูงทั้งประโยค มีการใช้พยางค์ห่างในห้องที่ 6



เพลงยาว ท่อน 4 ประโยคที่ 4

ทำนองฆ้องกลาง

- - ร ร	- ด - -	ท ท -	ล ล - ช	- - ด ร	- พ - ช	- พ - -	ช ช - พ
- ร - -	- ด - ท	- - - ล	- - - ช	- ท - -	พ ช	- พ - ช	- - - พ

ทำนองระนาดเอก

ร ท ด ร	พ ร ด ท	ด ร ด ท	ด ท ล ช	ด ร ด ท	ล ช พ ด	ร ม พ ช	ด ล ช พ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองระนาดทุ้ม

- ท - ร	พ พ ร	- ท ด ท	- - - ช	- ช ท -	ช - พ ช	ล ช - -	- - - พ
ชท ร	- ร ดท	พ - - -	ล ช - -	พ - - พ	- ร - -	- - พ ร	ลตรพ -

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ล ท ด ร	ด ท ด ท	ด ท ล ช	ล ช พ ช	ด ร ม พ	ม พ ช ล	ด ร ด ล	ด ล ช พ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซอสามสาย

- ท ด ร	ด ท ล ท	ด ช ล ช	ด ท ล ช	- ด - พ	- ช - ล	- ด - ล	- ช - พ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองจะเข้

ร ท ด ร	พ ร ด ท	ด ร ด ท	ด ท ล ช	ด ร ม พ	ม พ ช ล	ด ร ด ล	ด ล ช พ

ทำนองซอด้วง

ล ท ด ร	พ ร ด ท	ด ร ด ท	ด ท ล ช	ด ร ม พ	ม พ ช ล	ด ร ด ล	ด ล ช พ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

ล ท ด ร	ด ท ด ท	ด ท ล ช	ล ช พ ช	ด ร ม พ	ม พ ช ล	ด ร ด ล	ด ล ช พ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 4 ประโยคที่ 4 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ท ดร x พ ช x ระดับเสียง เพียงออบน การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้าเริ่มต้นด้วยการทวนเสียงของวรรคก่อนหน้าแล้วเคลื่อนที่ลงมาที่ระดับเสียงต่ำ คือ เสียง ซอล วรรคหลังมีการเคลื่อนที่จากเสียงต่ำไปยัง

ระดับเสียงสูง และคงเสียงเดิมแล้วมาตกที่ระดับเสียง คือ เสียงฟา ซึ่งเป็นเสียงเดียวกันกับเสียงเท่าในประโยคแรกของท่อนที่ 4

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 4 ประโยคที่ 4 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ทำนองหลักของวรรคแรกเหมือนกับวรรคแรก of ประโยคที่ 2 วรรคแรกดำเนินทำนองใช้สำนวนกลอนเหมือนกับสำนวนเดียวกับในวรรคแรก ของประโยคที่ 2 ส่วนวรรคหลังวรรคแรกดำเนินทำนองโดยใช้สำนวนกลอนที่มีช่วงเสียงกว้างในลักษณะการตีเรียงเสียงไล่ลงแล้วไล่เสียงขึ้นไปหาลูกตกของทำนองหลัก เทียบหลังบรรเลงทอดแนวลงเพื่อส่งร้อง เหมือนกันทั้งวงด้วยทำนอง ด ร ค ล.... ซฟ ซึ่งเป็นทำนองที่ต่างไปจากทำนองหลัก วรรคทุ้มดำเนินทำนองต่อเนื่องจากประโยคก่อนหน้านี้ด้วยการใช้สำนวนกลอนถี่ๆ แล้วตีสลับกับการตีเก็บแล้วลงท้ายประโยคด้วยการตีสับมือซ้ายสามเสียง ปิดท้ายด้วยการลงลูกตกที่มือขวา เทียบหลังทอดลงเหมือนกับวรรคแรก ขลุ่ยเพียงออ จะเข้ ซอด้วงและซออู้ดำเนินทำนองใช้สำนวนกลอนเกาะเกี่ยวสัมพันธ์ไปกับทำนองหลัก ใช้ทำนองที่รักษาเสียงลูกตกรองและลูกตกหลักไว้ครบถ้วน ซอสามสายดำเนินทำนองวรรคหน้าเก็บไปกับทำนองหลัก วรรคหลังดำเนินทำนองด้วยพยางค์ต่างๆ เพื่อแสดงการจบท่อนเพลงและทอดลงเพื่อส่งร้อง

เพลงยาว ท่อน 5 ประโยคที่ 1

ทำนองฆ้องกลาง

- ลี - ซี่ - ฟี - รุ	- - ด ร	- ฟี - ซี่	- ลี - ลี	- ลี - ซ	ซี่ ซี่ - -	ฟี ฟี - ร
- ล - ซ - ฟ - ล	- ท - -	- ฟ - ซ	- ล - ด	- ล - ซ	- - - ฟ	- - - ล

ทำนองระนาดเอก

- ลี - ซี่ - ฟี - รุ	ดี่ ล ดี่ รุ	ดี่ รุ ฟี่ ซี่	ลี ลี่ ซี่ ลี่	ดี่ รุ ฟี่ ซี่	ฟี่ ลี่ ซี่ ฟี่	ลี่ ซี่ ฟี่ รุ
----------------------	--------------	----------------	----------------	----------------	-----------------	----------------

ทำนองระนาดทุ้ม

- ลี - ซี่ - ฟี - ร	รด - ท	ด ท - -	- - - ลี่	- - - ซี่	- - - ฟี่	- - - ร
- ล - ซ - ฟ - ล	ท ฟ -	- - ล ซ	ด ล - -	ด ซ - -	ซ ฟ - -	ฟ รุ - -

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ล ล ดี่ ซ	ล ซ ฟ รุ	ดุ รุ ฟ รุ	ซ ฟ ล ซ	ล ฟ ซ ล	ซ ล ฟ ซ	ดี่ ล ดี่ ซ	ล ซ ฟ รุ
-----------	----------	------------	---------	---------	---------	-------------	----------

ทำนองซอสามสาย

- ล - ซ - ฟ - ร	- ด - ร	- ฟ - ซ	ล ฟ ซ ล	ซ ล ฟ ซ	ล ซ ร ฟ	ซ ฟ ด ร
-----------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองจะเข้

ล ล ดี่ ซ	ล ซ ฟ ร	ด	ร	ด ร ฟ ซ	ด ฟ ซ ล	รึ ดี่ ล ซ	ดี่ ล ซ ฟ	ล ซ ฟ ร
		ล ด						

ทำนองซอด้วง

- ลี - ซี่ - ฟี - ร	ด ท ด ร	- ฟ - ซ	ลี ฟ ซี่ ลี่	ด ร ฟ ซ	ฟ ร ซี่ ฟ	ร ด ฟ ร
---------------------	---------	---------	--------------	---------	-----------	---------

ทำนองซออู้

ล ล ดี่ ซ	ล ซ ฟ รุ	ดุ ท ดุ รุ	ดุ ร ฟ ซ	ล ฟ ซ ล	ดุ รุ ฟ ซ	ดี่ ล ซ ฟ	ล ซ ฟ รุ
-----------	----------	------------	----------	---------	-----------	-----------	----------

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 5 ประโยคที่ 1 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ฟ ซ ล x ด ร x ระดับเสียง เพียงออล่าง มีโน้ตจร คือ เสียงที่ การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงสูงลงมาที่ระดับเสียงต่ำ และเคลื่อนที่กลับไปสู่ระดับเสียงเดิมตอนต้นวรรค คือ เสียง ซอล วรรคหลังมีการเคลื่อนที่จากเสียงต่ำไปยังระดับเสียงสูง และเคลื่อนที่กลับมายังระดับเสียงต่ำ คือ เสียงเร

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 5 ประโยคที่ 1 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ทำนองเพลงของท่อน 5 นี้แตกต่างจากท่อนอื่นๆ คือไม่มีทำนองลูกเต่า เมื่อสวมร้องแล้วระนาดเอกเริ่มต้นดำเนินทำนองเหมือนกับทำนองหลักครึ่งวรรค ซึ่งเป็นรูปแบบของวิธีการบรรเลงรับร้องที่ทำให้การบรรเลงมีความเรียบร้อยพร้อมเพรียงกันและยังเป็นการตั้งแนวที่มีความชัดเจนให้เครื่องมืออื่นๆ ได้ยึดถือเป็นแนวเดียวกัน ต่อจากนั้นดำเนินทำนองเก็บใช้สำนวนกลมกลืนกับทำนองหลักทั้งประโยคโดยมีเสียงของลูกตกลงตรงตามทำนองหลักทุกห้องเพลงยกเว้นห้องที่ห้าซึ่งเป็นสำนวนเริ่มต้นวรรคหลัง ระนาดทุ้มเริ่มต้นดำเนินทำนองตามทำนองหลักครึ่งวรรคแล้วเปลี่ยนเป็นทำนองที่มีพยางค์เสียงถี่โดยใช้การตีสะบัดแทรกเข้ามาในห้องที่ 3 ส่วนวรรคหลังใช้สำนวนระนาดทุ้มแบบจาวๆ ด้วยการตีที่ใช้มีลักษณะเดียวกันทั้งวรรค คือการใช้มือซ้ายตีนำสองเสียงแล้วใช้มือขวาตีตามหนึ่งเสียงให้ลงลูกตกตามเสียงของมือซ้าย ขลุ่ยเพียงออดำเนินทำนองเก็บเกาะเกี่ยวกับทำนองหลัก โดยในวรรคหลังมีการใช้พยางค์ซ้ำตอนต้นวรรคและลงท้ายประโยคด้วยเสียงเรเช่นเดียวกับทำนองหลัก ขอสามสายดำเนินทำนองวรรคหน้าด้วยพยางค์ต่างๆ โดยใช้ทำนองหลักในการดำเนินทำนอง วรรคหลังดำเนินทำนองด้วยพยางค์ที่มีการซ้ำเสียงในท้ายห้องที่ 5 และต้นห้องที่ 6 และห้องที่ 7 และห้องที่ 8 มีการซ้ำเสียง ฟา เพื่อดำเนินกลอนให้มีความไพเราะและกลมกลืนมากยิ่งขึ้น จะเข้และซอฮู้ดำเนินทำนองใช้สำนวนกลอนเกาะเกี่ยวสัมพันธ์ไปกับทำนองหลัก และรักษาเสียงลูกตรองและลูกตกหลักไว้ครบถ้วน โดยดำเนินทำนองเก็บโดยใช้กลุ่มเสียงเดียวกับขลุ่ยเพียงออ ซอด้วงดำเนินทำนองในลักษณะของการดำเนินทำนองขอสามสาย

เพลงยาว ท่อน 5 ประโยคที่ 2

ทำนองฆ้องกลาง

- ลี - ซี่ - พิ - รุ	- - ด ร	- พิ - ซี่	- ลี - ลี	- ลี - ซ	ซี่ ซี่ - -	พิ พิ - ร
- ล - ซ - พิ - ล	- ท - -	- พิ - ซ	- ล - ด	- ล - ซ	- - - พิ	- - - ล

ทำนองระนาดเอก

ซี่ ลี พิ ซี่	รุ พิ ดี่	รุ ล ดี่	ล ดี่	ล รี่	ดี่ รี่	พิ ซี่	ดี่ พิ ซี่	ลี	ดี่ รี่	พิ ซี่	พิ ลี่	ซี่ พิ	ลี ซี่	พิ รี่
---------------	-----------	----------	-------	-------	---------	--------	------------	----	---------	--------	--------	--------	--------	--------

ทำนองระนาดทุ้ม

- ลี - ซี่ - พิ - รุ	- - ด ร	- พิ - ซี่	ซี่ - - -	ลี - -	ล ด - ท	- - - ร
- ล - ซ - พิ - ล	ซ ล - -	- พิ - ซ	- พิ ซ ล	- รุ พิ ซ	- - พิ -	พิ รุ - -

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ล ล ดี่ ซ	ล ซ พิ รุ	ดุ รุ พิ รุ	ซ พิ ล ซ	ล พิ ซ ล	ดุ รุ พิ ซ	ดี่ ล ซ พิ	ล ซ พิ รุ
-----------	-----------	-------------	----------	----------	------------	------------	-----------

ทำนองซอสามสาย

ล ล ดี่ ซ	ล ซ พิ รุ	ด ล ด ร	- พิ - ซ	- พิ ซ ล	ซ พิ - ซ	พิ ร - พิ	ร ด - ร
-----------	-----------	---------	----------	----------	----------	-----------	---------

ทำนองจะเข้

ล ล ดี่ ซ	ล ซ พิ รุ	ด	ร	ด ร พิ ซ	ด พิ ซ ล	รุ ดี่ ล ซ	ดี่ ล ซ พิ	ล ซ พิ รุ
		ล ด						

ทำนองซอด้วง

ด ล ด ซ	ลี ซี่ พิ รุ	ด ล ด ร	ด ร พิ ซ	ล พิ ซี่	ลี ซ พิ ลี่	พิ ร ซี่	พิ ร ด พิ ร
---------	--------------	---------	----------	----------	-------------	----------	-------------

ทำนองซออู้

ล ล ดี่ ซ	ล ซ พิ รุ	ดุ ท ดุ รุ	ดุ ร พิ ซ	ล พิ ซ ล	ดุ รุ พิ ซ	ดี่ ล ซ พิ	ล ซ พิ รุ
-----------	-----------	------------	-----------	----------	------------	------------	-----------

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 5 ประโยคที่ 2 พบว่า เป็นทำนองเดียวกันกับทำนองเพลงยาว ท่อน 5 ประโยคที่ 1 ทุกประการ

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 5 ประโยคที่ 2 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ทำนองหลักของประโยคนี้มีทำนองซ้ำกับประโยคที่ 1 ระนาดเอกใช้สำนวนกลอนแตกต่างกับประโยคแรกในวรรคแรก เนื่องจากต้องดำเนินทำนองด้วยการ

ตีเก็บ ส่วนวรรคหลังใช้สำนวนที่กลมกลืนกับทำนองหลัก โดยใช้ทำนองเหมือนกับวรรคหลังของประโยคที่ 1 ยกเว้นสองพยางค์เสียงเริ่มต้นของห้องที่ 5 ซึ่งเป็นสำนวนเริ่มต้นวรรคหลัง วรรคหลังดำเนินทำนอง ประโยคนี้มีทำนองหลักซ้ำกับประโยคที่ 1 วรรคหลังดำเนินทำนอง ไปตามทำนองหลักโดยเพิ่มเติมพยางค์ เสียงในช่องว่างของจังหวะในห้องที่ 3 หนึ่งเสียงเพื่อเชื่อมต่อท่วงทำนองให้มีความสมบูรณ์ วรรคหลังใช้ สำนวนระนาดทุ้มแบบจาวๆ ด้วยการตีที่ใช้มือลักษณะเดียวกันโดยการใช่มือซ้ายตีนำสองเสียงแล้วใช้มือ ขวาตีตามหนึ่งเสียงให้ลูกตกตามเสียงของมือซ้าย แต่ตีเพียงครึ่งวรรคแล้วเปลี่ยนสำนวนอื่น ขลุ่ยเพียงออ จะเข้และซออู้ ดำเนินทำนองเก็บเกาะเกี่ยวกับทำนองหลัก โดยใช้ทำนองลักษณะเดียวกับ ท่อน 5 ประโยคที่ 1 ทั้งกลุ่มเสียงและลักษณะสำนวนกลอน โดยในวรรคหลังมีการใช้พยางค์ซ้ำตอนต้น วรรคและลงท้ายประโยคด้วยเสียงเร่เช่นเดียวกับทำนองหลัก ขอสามสายดำเนินทำนองวรรคหน้าต่างจาก วรรคที่ 1 โดยการเก็บด้วยพยางค์ถี่ๆ และใช้พยางค์ห่างในห้องที่ 4 ไปตามทำนองหลัก วรรคหลังดำเนิน ทำนองด้วยพยางค์ห่างโดยใช้ทำนองลักษณะเดียวกันในห้องที่ 6 ห้องที่ 7 และห้องที่ 8 และยังคงรักษา เสียงของลูกตกแต่ละห้องตามทำนองหลัก ขอด้วงดำเนินทำนองวรรคแรกแตกต่างจากประโยคที่ 1 โดย ดำเนินทำนองเก็บเกาะเกี่ยวสัมพันธ์ไปกับทำนองหลัก วรรคหลังดำเนินทำนองโดยใช้ทำนองในลักษณะของ ประโยคที่ 1 วรรคหลังแตกต่างกันที่ห้องที่ 5 สองพยางค์แรกเท่านั้น

เพลงยาว ท่อน 5 ประโยคที่ 3

ทำนองฆ้องกลาง

-	-	ด	ร	-	พ	-	ซ	-	พ	-	ม	-	ร	-	ด	-	-	-	ท	-	-	ด	ร	-	ด	-	-	ร	ร	-	ด
-	ท	-	-	-	พ	-	ซ	-	พ	-	ม	-	ร	-	ด	-	ท	-	-	-	-	ร	-	ด	-	ร	-	-	-	ด	

ทำนองระนาดเอก

ด	ท	ด	ร	ม	ซ	พ	ม	ท	ด	ร	ม	พ	ม	ร	ด	พ	ด	พ	ม	ร	ด	ท	พ	ล	ซ	ท	ล	ด	ท	ร	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

-	-	ด	ร	-	-	พ	ซ	-	พ	-	ม	-	ร	-	ด	ท	-	-	ท	-	ท	ด	ร	-	ด	ร	-	พ	-	ร	-
-	ท	-	-	ด	ร	-	-	-	ด	-	ท	-	ล	-	ซ	-	ท	-	-	พ	-	-	-	ท	-	-	พ	-	ท	-	ด

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ร	ท	ด	ร	ด	ร	ม	พ	ม	ซ	พ	ม	พ	ม	ร	ด	พ	ร	ด	ท	ล	ท	ด	ร	ด	ร	พ	ซ	พ	ม	ร	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซอสามสาย

-	ท	ด	ร	ด	ร	ม	พ	ม	ซ	พ	ม	พ	ม	ร	ด	พ	ร	ด	ท	ล	ท	ด	ร	ด	ร	พ	ซ	พ	ม	ร	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองจะเข้

ร	ท	ด	ร	ด	ร	ม	พ	ม	ซ	พ	ม	พ	ม	ร	ด	พ	ร	ด	ท	ล	ท	ด	ร	ด	ร	พ	ซ	พ	ม	ร	ด

ทำนองซอด้วง

ร	ท	ด	ร	ด	ร	ม	พ	ม	ซ	พ	ม	พ	ม	ร	ด	พ	ร	ด	ท	ล	ท	ด	ร	ด	ร	พ	ซ	พ	ม	ร	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซออู้

ร	ท	ด	ร	ด	ร	ม	พ	ม	ซ	พ	ม	พ	ม	ร	ด	พ	ร	ด	ท	ล	ท	ด	ร	ด	ร	พ	ซ	พ	ม	ร	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 5 ประโยคที่ 3 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง พ ซ ล x ด ร x ระดับเสียง เพียงออล่าง มีโน้ตจร คือ เสียงที่ การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำไปยังที่ระดับเสียงสูง และเคลื่อนที่กลับไปที่ระดับเสียงต่ำ คือ เสียง โด วรรคหลังเป็นทำนองที่คงเสียงเดิมจากวรรคหน้า คือ เสียง โด

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 5 ประโยคที่ 3 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง วรรคแรกดำเนินทำนองวรรคหน้าโดยใช้ทำนองเกาะเกี่ยวไปกับทำนองหลัก วรรคหลังใช้ทำนองหลักออกไปจากทำนองหลัก โดยใช้เสียงทางเสียงสูงไล่เรียงลงมาทางเสียงต่ำแล้วกลับขึ้นไปทางเสียงสูงเพื่อลงลูกตกท้ายวรรค วรรคที่ 2 ดำเนินทำนองวรรคหน้าดำเนินทำนองใกล้เคียงกับทำนองหลักโดยเพิ่มเติมพยางค์เสียงในช่องว่างของจังหวะในท้องที่ 2 หนึ่งเสียงเพื่อเชื่อมต่อท่วงทำนองให้มีความสมบูรณ์ วรรคหลังดำเนินทำนองใช้สำนวนแบบถี่ๆ ใช้กลุ่มเสียงและสำนวนใกล้เคียงกับทำนองหลัก ซล้วยเพียงออ ขอสามสาย จะเข้า ขอด้วงและขออู่ ดำเนินทำนองใช้สำนวนกลอนเกาะเกี่ยวสัมพันธ์ไปกับทำนองหลัก ใช้ทำนองที่รักษาเสียงลูกตกครองและลูกตกหลักไว้ครบถ้วน



เพลงยาว ท่อน 5 ประโยคที่ 4

ทำนองฆ้องกลาง

- - ด ร	- - - -	- - - พ	- - ช ล	- - ช ล	- - ท ด	- ด - -	ท ด - ท
- ท - -	ด ท ล ช	- ด - -	- พ - -	ช พ	ช ล - -	- - ช ล	- - - พ

ทำนองระนาดเอก

พ ท ฟี รี้	ดี้ ท ล ช	ดี้ ล ช พ	ด พ ช ล	ท ดี้ ท พ	ช ล ท ดี้	รี้ ดี้ ช ล	ท รี้ ดี้ ท
------------	-----------	-----------	---------	-----------	-----------	-------------	-------------

ทำนองระนาดทุ้ม

ทท ด ร	- - - -	- ด - -	ด ล - ล	ท ด ท -	ร ฟี ฟี	ฟี - ร -	ร - ช -
ท - -	ด ท ล ช	ล - พ พ	- - ช -	- - - พ	- - ด	- ท - ด	- พ - ท

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

รี้ ท ดี้ รี้	ดี้ ท ล ช	ด ร ม พ	ม พ ช ล	ล พ ช ล	ช ล ท ดี้	รี้ ดี้ ช ล	ท รี้ ดี้ ท
---------------	-----------	---------	---------	---------	-----------	-------------	-------------

ทำนองซอสามสาย

- ท ดี้ รี้	ดี้ ท ล ช	- ด - พ	- ดี้ ช ล	ช พ ช ล	- ท - ดี้	- ดี้ ช ล	ท ดี้ - ท
-------------	-----------	---------	-----------	---------	-----------	-----------	-----------

ทำนองจะเข้

รี้ ท ดี้ รี้	ดี้ ท ล ช	ด ร ม พ	ม พ ช ล	ช พ ช ล	ช ล ท ดี้	รี้ ดี้ ช ล	ท รี้ ดี้ ท

ทำนองซอด้วง

ร ท ด ร	ด ท ล ช	ด ร ม พ	ม พ ฟี ลี้	ฟี พ ฟี ลี้	ช ล ท ด	ท ด ช ล	ท ร ด ท
---------	---------	---------	------------	-------------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

รี้ ท ดี้ รี้	ดี้ ท ล ช	ด ร ม พ	ม พ ช ล	ล พ ช ล	ช ล ท ดี้	รี้ ดี้ ช ล	ท รี้ ดี้ ท
---------------	-----------	---------	---------	---------	-----------	-------------	-------------

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 5 ประโยคที่ 4 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง พ ช ล x ด ร x ระดับเสียง เพียงออล่าง มีโน้ตจร คือ เสียงที่ การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำไปยังที่ระดับเสียงสูง คือ เสียง ลา วรรคหลังมีการเคลื่อนที่ต่อเนื่องจากวรรคหน้า มีลักษณะการบังคับทาง และตกเสียงเดียวกับประโยคก่อนหน้า คือ เสียงโด

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 5 ประโยคที่ 4 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ประโยคนี้ทำนองหลักมีลักษณะเป็นทำนองแบบกิ่งบังคับทาง ระนาดเอกใช้สำนวนกลอนใกล้เคียงกับทำนองหลัก และใช้เสียงที่รักษาเสียงลูกตรองและลูกตกหลักไว้ครบถ้วนทำให้ทำนองเพลงมีความกลมกลืนกันดี เทียบหลังทอดแนวลงเพื่อส่งร้อง ทำนองที่ใช้ส่งร้องจะแตกต่างไปจากทำนองหลัก โดยมีการเปลี่ยนแปลงทำนองให้มีความเหมาะสมในการที่จะทอดแนวลงได้อย่างพร้อมเพรียงกันทั้งวง ซึ่งเป็นวิธีการของการปรับวงบรรเลงให้มีความเรียบร้อยและกลมกลืนกับการขับร้อง ระนาดทุ้มดำเนินทำนองวรรคแรกโดยใช้สำนวนใกล้เคียงกับทำนองหลักแต่ใช้การตีสะเดาะในเสียงแรกของประโยค ส่วนวรรคหลังใช้สำนวนตีเก็บถี่ๆ และตีสะบัดสอดแทรกในท้องที่ 5 ช่วงท้ายวรรคใช้กลุ่มเสียงต่างจากทำนองหลักแต่ลงลูกตกเสียงเดียวกัน เทียบหลังทอดลงเหมือนกับระนาดเอก ขลุ่ยเพียงออ จะเข้ ซอด้วงและซออู้ ดำเนินทำนองใช้สำนวนกลอนเกาะเกี่ยวสัมพันธ์ไปกับทำนองหลัก ใช้ทำนองที่รักษาเสียงลูกตรองและลูกตกหลักไว้ครบถ้วน ซอสามสายดำเนินทำนองในลักษณะของซอสามสายโดยดำเนินทำนองด้วยพยางค์ถี่สลับกับพยางค์ห่างๆ และใช้ทำนองหลักท้องที่ 7 และท้องที่ 8 ในการดำเนินทำนองตอนจบประโยค

เพลงยาว ท่อน 6 ประโยคที่ 1

ทำนองฆ้องกลาง

- - - ช	- - ท ท	- - - ด	- - ท ท	- พื - ร	- ด - -	ท ท - -	ล ล - ช
- - - รุ	- ท - -	- - - ดุ	- ท - -	- พ - รุ	- ด - ท	- - - ลุ	- - - ชุ

ทำนองระนาดเอก

- - - ช	ท ท ท ท	- - - ดุ	ท ท ท ท	พื ชุ พื รุ	พื รุ ดุ ท	พ ช ล ท	ดุ ท ล ช
---------	---------	----------	---------	-------------	------------	---------	----------

ทำนองระนาดทุ้ม

- - - ช	- - ท ท	- - - ด	- - ท ท	- ชุ พื ร	- ด - -	ท ท - -	ล ล - ช
- - - รุ	- ท - -	- - - ดุ	- ท - -	- ช พ รุ	- ด - ท	- - - ลุ	- - - ชุ

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

- - - ช	- ท ท ท	- ช - ดุ	ท ท ท ท	ล ช พ ดุ	พ รุ ดุ ท	พื รุ ดุ ท	ดุ ท ล ช
---------	---------	----------	---------	----------	-----------	------------	----------

ทำนองซอสามสาย

- - - ช	- ท ท ท	- - - ดุ	- ท ท ท	- พ - ร	- ดุ - ท	- - ดุ รุ	ดุ ท ล ช
---------	---------	----------	---------	---------	----------	-----------	----------

ทำนองจะเข้

- - - ช	- ท ท ท	- ช - ดุ	ท ท ท ท	พื ชุ พื รุ	พื รุ ดุ ท	ดุ รุ ดุ ท	ดุ ท ล ช

ทำนองซอด้วง

- - - ช	- ท ท ท	- ช - ด	ท ท ท ท	ล ชุ พ ร	พ รุ ดุ ท	ดุ รุ ดุ ท	ดุ ท ล ชุ
---------	---------	---------	---------	----------	-----------	------------	-----------

ทำนองซออู้

- - - ช	- ท ท ท	- ช - ดุ	ท ท ท ท	ล ช พ ดุ	พ รุ ดุ ท	ดุ รุ ดุ ท	ดุ ท ล ช
---------	---------	----------	---------	----------	-----------	------------	----------

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 6 ประโยคที่ 1 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ท ด ร x ฟ ซ x ระดับเสียง เพียงอบน การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคเป็นทำนองเท่า คือ เสียงที่ วรรคหลังมีการเคลื่อนที่จากเสียงสูงไปยังระดับเสียงต่ำ คือ เสียงซอล

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 6 ประโยคที่ 1 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ระนาดเอกดำเนินทำนองเริ่มต้นด้วยลูกเท่า คล้ายกับทำนองหลัก วรรคหลังดำเนินทำนองใกล้เคียงกับทำนองหลัก ใช้สำนวนที่มีเสียงลงตรงตามเสียงลูกตกหลัก และลูกตรองไว้ ระนาดทุ้มดำเนินทำนองเหมือนกับทำนองหลักทั้งประโยค แต่เพิ่มเติมพยางค์เสียงในช่องว่างของจังหวะในท่อนที่ 5 หนึ่งเสียงด้วยการตีในลักษณะสะบัดเพื่อเชื่อมต่อท่วงทำนองให้มีความกระชับมากขึ้น ซอสามสายดำเนินทำนองเหมือนกับทำนองหลักเช่นเดียวกับระนาดทุ้ม แต่สองท่อนท้ายประโยคดำเนินทำนองเก็บจากเสียงสูงมาลงลูกตกเสียงซอลท้ายประโยค ขลุ่ยเพียงออ จะเข้ ซอด้วงและซออู้ ดำเนินทำนองใช้สำนวนกลอนเกาะเกี่ยวสัมพันธ์ไปกับทำนองหลัก ใช้ทำนองที่รักษาเสียงลูกตรองและลูกตกหลักไว้ครบถ้วน โดยวรรคหน้าดำเนินทำนองเริ่มต้นด้วยลูกเท่าคล้ายกับทำนองหลัก วรรคหลังดำเนินทำนองเก็บใกล้เคียงกับทำนองหลัก

เพลงยาว ท่อน 6 ประโยคที่ 2

ทำนองฆ้องกลาง

- - - -	- ซ - ซ	- - - -	- ร - ร	- ฬิ - ร	- ด - -	ท ท - -	ด ด - ร
- - - ซ	- - - -	- - - ุ	- - - -	- ฬ - ุ	- ด - ุ	- - - ด	- - - ุ

ทำนองระนาดเอก

ดํ ซ ล ท	ดํ ท ล ซ	ล ซ ฬ ซ	ล ท ดํ ุ	ฬิ ซ ฬิ ุ	ฬิ ุ ดํ ท	ล ซ ฬ ซ	ล ท ดํ ุ
----------	----------	---------	----------	-----------	-----------	---------	----------

ทำนองระนาดทุ้ม

ซ ล ซ -	ซ ล - ซ	ฬฬ ท ซ	- ท ด ร	รร ฬิ -	ดด ด -	ทล - ท	- ท ด ร
- - - ด	- - ซ	ฬ - -	ฬ - - -	ร - ร	ด - ท	ซ ฬ -	ฬ - - ุ

ทำนองซลุ่ยเพียงออ

ซ ล ซ ฬ	ซ ล ซ ซ	ุ ฬ ุ ด	ุ ฬ ุ ุ	ล ซ ฬ ด	ฬ ฬ ฬ ท	ล ซ ฬ -	ท - ดํ ุ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

ทำนองซอสามสาย

- - - ซ	- ซ ซ ซ	- - - ุ	- ุ ุ ุ ุ	ฬ ซ ฬ ร	ฬ ร ดํ ท	ล ซ ฬ -	ท - ดํ ุ
---------	---------	---------	-----------	---------	----------	---------	----------

ทำนองจะเข้

ซ ล ซ ซ	ซ ล ซ ซ	ุ ฬิ ุ ุ	ุ ฬิ ุ ุ	ฬิ ซ ฬิ ุ	ฬิ ุ ดํ ท	ล ซ ฬ ซ	ล ท ดํ ุ

ทำนองซอด้วง

ซํ ลํ ซํ ซํ	ซํ ลํ ซํ ซํ	ร ฬ ร ด	ร ฬ ร ร	ฬ ซ ฬ ร	ฬ ร ด ท	ฬ ซ ล ท	ล ท ด ร
-------------	-------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

ซ ล ซ ฬ	ซ ล ซ ซ	ุ ฬ ุ ด	ุ ฬ ุ ุ	ล ซ ฬ ด	ฬ ุ ด ท	ล ซ ฬ ซ	ล ท ดํ ุ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 6 ประโยคที่ 2 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ท ตร x ฟ ซ x ระดับเสียง เพียงออบน การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้าเริ่มต้นด้วยการทวนเสียงของวรรคก่อนหน้าแล้วเคลื่อนที่ไปที่ระดับเสียงสูง คือ เสียง เร วรรคหลังมีการเคลื่อนที่จากเสียงสูงไปยังระดับเสียงต่ำ และคงเสียงเดิมแล้วมาตกที่ระดับเสียง คือ เสียงเร ซึ่งเป็นเสียงเดียวกันกับเสียงตกของวรรคหน้า

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 6 ประโยคที่ 2 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ทำนองหลักวรรคหน้าทำนองหลักของประโยคนี้นี้มีลักษณะทำนองเป็นเสียงจาวๆ มีเสียงตกจังหวะ 2 เสียง คือ เสียงซอล และเสียงเร ระยะเวลาเอกดำเนินทำนองโดยตีเก็บ โดยใช้ช่วงคู่เสียงกว้าง กลุ่มเสียงที่ใช้ได้แก่ ฟา ซอล ลา ที โด เร วรรคหลังใช้สำนวนเกาะเกี่ยวไปกับทำนองหลัก ระยะเวลาทุ้มดำเนินทำนองด้วยการใช้สำนวนตีเก็บถี่ๆ สลับการตีสะเดาะและการตีสะบัด ไปตามกลุ่มเสียงของทำนองหลัก เหมือนกับเป็นการตีหยอกล้อไปกับระยะเอก ซอสามสายดำเนินทำนองวรรคหน้าโดยใช้ทำนองหลัก ส่วนวรรคหลังดำเนินทำนองเก็บในต้นวรรคส่วนท้ายวรรคดำเนินทำนองโดยใช้พยางค์ต่างๆ มีการลักจังหวะแล้วลงจังหวะตรงท้ายประโยคที่เสียงเร ขลุ่ยเพียงออดำเนินทำนองเก็บไปตามทำนองหลัก วรรคหน้าดำเนินทำนองโดยใช้ทำนองลักษณะล้อเลียนกันเป็นคู่ 4 วรรคหลังยังคงดำเนินทำนองเก็บในช่วงต้นวรรค ส่วนท้ายวรรคดำเนินทำนองในลักษณะของซอสามสาย จะเข้และซอด้วงดำเนินทำนองในลักษณะเดียวกันทุกประการ โดยวรรคหน้าดำเนินทำนองเหมือนกับขลุ่ยเพียงออ วรรคหลังดำเนินทำนองในลักษณะของระยะเอก ซอู้ดำเนินทำนองวรรคหน้าเหมือนกับจะเข้และซอด้วง วรรคหลังดำเนินทำนองในลักษณะของซอู้ในต้นวรรคและท้ายวรรคดำเนินทำนองในลักษณะของระยะเอก

เพลงยาว ท่อน 6 ประโยคที่ 3

ทำนองฆ้องกลาง

- - - ด	- ร ร	- - - พื	- - ร ร	- พื - ร	- ด - -	ท ท - -	ล ล - ช
- - - ด	- ร - -	- - - พ	- ร - -	- พ - ร	- ด - ท	- - - ล	- - - ช

ทำนองระนาดเอก

รื พื รื ดื	รื พื รื รื	รื พื รื ดื	รื พื รื รื	พื ชื พื รื	พื รื ดื ท	พ ช ล ท	ดื ท ล ช
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	------------	---------	----------

ทำนองระนาดทุ้ม

ร พื ร ด	- - ร ร	ร พื - -	ร - - ร	- ร - ร	- ด - ท	รต - -	- ล - -
- - - -	รื รื - -	- - รื รื	- พ รื -	รื - ด -	ท - ช พ	ท ล ช	พ - - ช

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

รื ดื รื รื	รื พ รื รื	ล ช พ ด	รื ดื พ รื	พื ชื พื รื	พื รื ดื ท	พ ช ล ท	ดื ท ล ช
-------------	------------	---------	------------	-------------	------------	---------	----------

ทำนองซอสามสาย

- - - ดื	รื รื รื รื	- - - พ	ร ร ร ร	- ช พ ร	พ ร ดื ท	ด ร ด ท	ด ท ล ช
----------	-------------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

ทำนองจะเข้

- - - ดื	- รื รื รื	- ดื - พื	รื รื รื รื	พื ชื พื รื	พื รื ดื ท	ดื รื ดื ท	ดื ท ล ช

ทำนองซอด้วง

- - - ด	- ร ร ร	- ด - พ	ร ร ร ร	พ ชื พ ร	พ ร ด ท	ด ร ด ท	ด ท ล ช
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

รื ดื รื รื	รื พ รื รื	ล ช พ ด	รื ดื พ รื	ล ช พ ด	พ รื ดื ท	ดื รื ดื ท	ดื ท ล ช
-------------	------------	---------	------------	---------	-----------	------------	----------

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 6 ประโยคที่ 3 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ท ด ร x ฟ ซ x ระดับเสียง เพียงออบน การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า เป็นทำนองเดียวกันกับประโยคที่ 1 ของท่อน 6 วรรคหน้าเป็นทำนองเท่า คือเสียงเร

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 6 ประโยคที่ 3 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตก พบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ประโยคนี้มีทำนองหลักคล้ายทำนองลูกเท่า คือเท่า เสียงเร วรรคหน้าเอกดำเนินทำนองด้วยการเก็บเป็นสำนวนลูกเท่าเช่นเดียวกัน โดยใช้สำนวนเหมือนกัน 2 ครั้ง ทำให้ท่วงทำนองมีลักษณะเด่น ฟังแล้วจดจำได้ง่าย วรรคหลังดำเนินทำนองเกาะเกี่ยวไปกับทำนองหลัก ใช้เสียงลงตรงตามลูกตรองและลูกตกหลัก วรรคหน้าทำนองด้วยการใช้สำนวนทางระนาด ทุ้มแบบถี่ยั่วล้อเลียนสำนวนของระนาดเอกสลับด้วยการตีสะบัด สอดแทรกในท่อนที่ 6 โดยใช้กลุ่มเสียงของ ทำนองหลัก ซึ่งต่างจากทำนองหลักที่มีลักษณะทำนองเป็นเสียงจาวๆ เช่นเดียวกับประโยคที่ 2 ขลุ่ยเพียงออและซอด้วงดำเนินทำนองในลักษณะเดียวกันโดยดำเนินทำนองเก็บเกาะเกี่ยวไปกับทำนองหลัก ทั้งประโยค วรรคหน้าเก็บเป็นทำนองเท่าเช่นเดียวกับทำนองหลัก วรรคหลังใช้การดำเนินทำนอง เหมือนกับระนาดเอก ซอสามสาย จะเข้ และซอด้วงดำเนินทำนองวรรคหน้าในลักษณะลูกเท่าเหมือนกับ ทำนองหลัก วรรคหลังดำเนินทำนองเก็บจากเสียงสูงไปหาลูกตกท้ายประโยคที่เสียงซอล โดยใช้ทำนอง คล้ายกับระนาดเอก

เพลงยาว ท่อน 6 ประโยคที่ 4

ทำนองฆ้องกลาง

- - - -	- ซ - ซ	- - - -	- ร - ร	- พิ - ร	- ด - -	ท ท - -	ด ด - ร
- - - ซ	- - - -	- - - ร	- - - -	- พ - ร	- ด - ท	- - - ด	- - - ร

ทำนองระนาดเอก

ซ พ ซ ซ	ซ ล ซ ซ	ล ซ พ ซ	ล ท ดํ รํ	พิ ซํ พิ รํ	พิ รํ ดํ ท	ล ซ พ ซ	ล ท ดํ รํ
---------	---------	---------	-----------	-------------	------------	---------	-----------

ทำนองระนาดทุ้ม

- ล - -	- ล - -	ล - - ท	ด - - ร	- - พิ ร	- - ด ท	- ท - -	- ท ด ร
- - ซ ซ	- - ซ ซ	- ซ พ -	- ร - -	ด ร - -	ท ซ - -	พ - ล ซ	พ - - ร

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ซ ล ซ พ	ซ ล ซ ซ	ร พ ร ด	ร พ ร ร	ล ซ พ ด	พ ร ด ท	ล ซ พ ซ	ล ท ดํ รํ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------

ทำนองซอสามสาย

- - - ซ	- ซ ซ ซ	- - - รํ	- รํ รํ รํ	พ ซ พ ร	พ ร ด ท	ด ร พ ด	ร ด พ ร
---------	---------	----------	------------	---------	---------	---------	---------

ทำนองจะเข้

ซ ล ซ ซ	ซ ล ซ ซ	รํ พิ รํ รํ	รํ พิ รํ รํ	พิ ซํ พิ รํ	พิ รํ ดํ ท	ล ซ พ ซ	ล ท ดํ รํ

ทำนองซอดัง

ซํ ลํ ซํ ซํ	ซํ ลํ ซํ ซํ	ร พ ร ด	ร พ ร ร	พ ซํ พ ร	พ ร ด ท	ด ร พ ด	ร ด พ ร
-------------	-------------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ทำนองซอด้วง

ซ ล ซ พ	ซ ล ซ ซ	ร พ ร ด	ร พ ร ร	ล ซ พ ด	พ ร ด ท	ล ซ พ ซ	ล ท ดํ รํ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 6 ประโยคที่ 4 พบว่า ทำนองเหมือนกันกับท่อนที่ 6 ประโยคที่ 2 ทุกประการ

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 6 ประโยคที่ 4 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตก พบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ทำนองหลักประโยคนี้นี้ซ้ำกับประโยคที่ 2 วรรคเอก ดำเนินทำนองแตกต่างจากประโยคที่ 2 ในวรรคแรก โดยใช้เสียงที่มีส่านวนสอดคล้องใกล้เคียงกับทำนองหลักในตอนต้นวรรค ส่วนท้ายวรรคและวรรคต่อไปใช้ทำนองเหมือนกับประโยคที่ 2 ส่วนมากจากใช้ ทำนองซ้ำกันเพื่อให้จดจำง่าย วรรคหุ้มดำเนินทำนองใกล้เคียงกับทำนองหลักในสองห้องแรกแล้วใช้ ส่านวนตีถี่ๆ ไปตามกลุ่มเสียงของทำนองหลัก ต่างจากทำนองหลักคือมีลักษณะทำนองเป็นเสียงจาวๆ มีการใช้มือตีเสียงต่างๆ ขลุ่ยเพียงออ ซอสามสาย จะเข้ ซอด้วงและซออู้ ดำเนินทำนองใช้ส่านวนกลอน เกาะเกี่ยวสัมพันธ์ไปกับทำนองหลัก ใช้ทำนองที่รักษาเสียงลูกตกทรงและลูกตกหลักไว้ครบถ้วน โดย ดำเนินทำนองคล้ายคลึงกับการดำเนินทำนองในประโยคที่ 2

เพลงยาว ท่อน 6 ประโยคที่ 5

ทำนองฆ้องกลาง

- - ด ร	- พื - ชื	- พื - ม	- ร - ด	- - - ท	- - ด ร	- ด - -	ร ร - ด
- ท - -	- พ - ช	- พ - ม	- ร - ด	- ท - -	- - - ร	- ด - ร	- - - ด

ทำนองระนาดเอก

ดื ท ดื รื	มื ชื พื มื	ท ดื รื มื	พื มื รื ดื	พื ดื พื มื	รื ดื ท พ	ล ช ท ล	ดื ท รื ดื
------------	-------------	------------	-------------	-------------	-----------	---------	------------

ทำนองระนาดทุ้ม

ร - พ -	ท - พ ช	ท ช - -	- - ด ด	- - ท ท	- - ร ร	- - ร -	พื พ - -
- ร - ร	- ร - ร	- - พ ม	ร ด - -	- ท - -	พ ร - -	ท ด - พ	- - ร ด

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

รื ท ดื รื	ดื รื ม พ	ม ช พ ม	พ ม ร ด	พ ร ด ท	ล ท ดื รื	ดื ร พ ช	พ ร พ ด
------------	-----------	---------	---------	---------	-----------	----------	---------

ทำนองซอสามสาย

ท ดื ท รื	ดื รื ม พ	ม ช พ ม	พ ม ร ด	พ ร ด ท	ล ท ด ร	ด ร พ ช	พ ร - ด
-----------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองจะเข้

รื ท ดื รื	ดื รื มื พื	มื ชื พื มื	พื มื รื ดื	พื รื ดื ท	ล ท ดื รื	ดื รื พื ชื	พื มื รื ดื

ทำนองซอด้วง

ร ท ด ร	ด ร ม พ	ม ชื พ ม	พ ม ร ด	พ ร ด ท	ล ท ด ร	ด ร พ ชื	พ ม ร ด
---------	---------	----------	---------	---------	---------	----------	---------

ทำนองซออู้

รื ท ดื รื	ดื รื ม พ	ม ช พ ม	พ ม ร ด	พ ร ด ท	ล ท ดื รื	ดื ร พ ช	พ ร พ ด
------------	-----------	---------	---------	---------	-----------	----------	---------

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 6 ประโยคที่ 5 พบว่า ทำนองเหมือนกันกับท่อนที่ 5 ประโยคที่ 3 ทุกประการ

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 6 ประโยคที่ 5 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ระยะเวลาเอกดำเนินทำนองในวรรคหน้าดำเนินทำนองสอดคล้องไปกับทำนองหลัก วรรคหลังทำนองหลักมีสำนวนเหมือนกับท่อน 5 ประโยคที่ 3 ระยะเวลาเอกดำเนินทำนองใช้สำนวนเดียวกับสำนวนที่ใช้ในประโยคที่ 3 ของท่อน 5 นับว่าเป็นสำนวนที่ที่ลักษณะเด่นในการใช้มือและการใช้คู่เสียง ระยะเวลาทุ้มใช้สำนวนตีเสียงถี่ๆ ตามกลุ่มเสียงของทำนองหลักทั้งประโยค ขลุ่ยเพียงออ ซอสามสาย จะเข้ ซอด้วงและซออู้ ดำเนินทำนองใช้สำนวนกลอนเกาะเกี่ยวสัมพันธ์ไปกับทำนองหลัก ใช้ทำนองที่รักษาเสียงลูกตกทรงและลูกตกหลักไว้ครบถ้วน โดยดำเนินทำนองคล้ายคลึงกับการดำเนินทำนองในท่อนที่ 5 ประโยคที่ 3

เพลงยาว ท่อน 6 ประโยคที่ 6

ทำนองฆ้องกลาง

- - ด ร	- - - -	- - - ฟ	- - ซ ล	- - ซ ล	ท ด	- ด - -	ท ด - ท
- ท - -	ด ท ล ซ	- ด - -	- ฟ - -	ซ ฟ	ซ ล - -	- - ซ ล	- - - ฟ

ทำนองระนาดเอก

รื ท ดั รื	ดั ท ล ซ	ด ร ม ฟ	ม ฟ ซ ล	ซ ฟ ซ ล	ซ ล ท ดั	รื ดั ซ ล	ท รื ดั ท
------------	----------	---------	---------	---------	----------	-----------	-----------

ทำนองระนาดทุ้ม

- - ด ร	- - - -	- - ซ ฟ	- ด - ล	ลซ ฟ -	ซฟ ร -	ฟร ด -	รุด ท -
- ท - -	ด ท ล ซ	- ด - -	ด - ซ	ฟ - ฟ	ร - ร	ด - ด	ท - ท

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

รื ท ดั รื	ดั ท ล ซ	ด ร ม ฟ	ม ฟ ซ ล	ซ ฟ ซ ล	ซ ล ท ดั	รื ดั ซ ล	ท รื ดั ท
------------	----------	---------	---------	---------	----------	-----------	-----------

ทำนองซอสามสาย

- ท ดั รื	ดั ท ล ซ	- ด - ฟ	- ดั ซ ล	ซ ฟ ซ ล	ซ ล ท ดั	- ดั : ล	ท ดั - ท
-----------	----------	---------	----------	---------	----------	----------	----------

ทำนองจะเข้

รื ท ดั รื	ดั ท ล ซ	ด ร ม ฟ	ม ฟ ซ ล	ซ ฟ ซ ล	ซ ล ท ดั	รื ดั ซ ล	ท รื ดั ท

ทำนองซอด้วง

ร ท ด ร	ด ท ล ซ	ด ร ม ฟ	ม ฟ ซ ล	ล ฟ ซ ล	ซ ล ท ด	ท ด ซ ล	ท ร ด ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

รื ท ดั รื	ดั ท ล ซ	ด ร ม ฟ	ม ฟ ซ ล	ซ ฟ ซ ล	ซ ล ท ดั	รื ดั ซ ล	ท รื ดั ท
------------	----------	---------	---------	---------	----------	-----------	-----------

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 6 ประโยคที่ 6 พบว่า ทำนองเหมือนกันกับท่อนที่ 5 ประโยคที่ 4 ทุกประการ

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 6 ประโยคที่ 6 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรค ทำนองหลักของประโยคที่ 6 นี้ มีทำนองซ้ำกับท่อนที่ 5 ประโยคที่ 4 ซึ่งทั้ง 2 ทำนองนี้เป็นทำนองจบของท่อนเพลงทั้งท่อน 5 และท่อน 6 การดำเนินทำนองของระนาดเอกในประโยคนี้ ใช้สำนวนเกาะเกี่ยวสอดคล้องไปกับทำนองหลัก โดยมีเสียงลูกตกลงตามทำนองหลักทุกห้องเพลง นับว่าเป็นการดำเนินทำนองที่ทำให้ผู้บรรเลงเครื่องมืออื่นฟังเข้าใจง่ายและยึดเป็นหลักในการดำเนินทำนองในเครื่องมือของตนเองได้อย่างชัดเจน และเป็นการทอดลงต่างจากทำนองหลัก ทำนองหลักเป็นประโยคสุดท้ายของท่อนเพลง ซึ่งเป็นทำนองแบบกึ่งบังคับทาง ในวรรคแรกระนาดทุ้มใช้สำนวนใกล้เคียงกับทำนองหลัก ส่วนวรรคหลังระนาดทุ้มใช้สำนวนการตีสะบัดสลับตีเก็บทุกห้องเพลงตลอดทั้งวรรค (เป็นการตีประโยคจบท่อนเพลงด้วยการตีสะบัดทั้งวรรค) ส่วนเที่ยวหลังทอดลงจบเหมือนกับระนาดเอก ขลุ่ยเพียงออ ซอสามสาย จะเข้ ซอด้วงและซออู้ ดำเนินทำนองใช้สำนวนกลอนเกาะเกี่ยวสัมพันธ์ไปกับทำนองหลัก ใช้ทำนองที่รักษาเสียงลูกตกทรงและลูกตกหลักไว้ครบถ้วน โดยดำเนินทำนองคล้ายคลึงกับการดำเนินทำนองในท่อนที่ 5 ประโยคที่ 4

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 7 ประโยคที่ 1 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ฟ ซ ล x ด ร x ระดับเสียง เพียงออล่าง การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำไปยังระดับเสียงสูง แล้วกลับมาที่ระดับเสียงต่ำ คือ เสียงฟา วรรคหลังมีการเคลื่อนที่จากเสียงต่ำไปยังระดับเสียงสูง คือ เสียงลา

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 7 ประโยคที่ 1 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตก พบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ทำนองหลักประโยคนี้ไม่มีทำนองลูกต่ำ เมื่อสวมร้องแล้วระนาดเอกดำเนินทำนองด้วยการเก็บ โดยใช้กลุ่มเสียงตามทำนองหลัก วรรคหลังใช้กลุ่มเสียงใกล้เคียงกับทำนองหลัก ใช้เสียงที่ลงตามลูกตกทรงและลูกตกหลัก ระนาดทุ้มดำเนินทำนองวรรคแรกโดยใช้สำนวนการตีเหมือนระนาดเอกโดยการตีเป็นคู่แปดพร้อมกันทั้งสองมือ ในสองห้องแรก เว้นจังหวะเล็กน้อยแล้วตีสะบัดเชื่อมไปลงจังหวะของเสียงลูกตกแล้วตีสะบัดต่อเนื่องในตอนต้นวรรคหลังแล้วตีเก็บปิดท้ายประโยคด้วยการตีซอยสลับขวา-ซ้ายแบบฉ่องวงเล็ก ซอสามสายดำเนินทำนองโดยยึดการดำเนินทำนองของทำนองหลักทั้งประโยค และดำเนินทำนองในท้ายประโยคเป็นแบบลักษณะทำนองของเครื่องสาย จะเข้และซอด้วงดำเนินทำนองในลักษณะเดียวกัน โดยต้นวรรคหน้าดำเนินทำนองด้วยพยางค์ ห่างๆ เช่นเดียวกับทำนองหลัก จากนั้นดำเนินทำนองเก็บเกาะเกี่ยวไปกับทำนองหลัก ขลุ่ยเพียงออและซอู้ดำเนินทำนองเก็บไปตามทำนองหลักจากกลุ่มเสียงสูงไปหาลูกตกทรงที่เสียงฟา จากนั้นเรียงเสียงจากเสียงต่ำไปหาเสียงลูกตกหลักท้ายประโยคที่เสียงลา ในวรรคหลังนี้ขลุ่ยเพียงออและซอู้ใช้การดำเนินทำนองเช่นเดียวกันกับทำนองจะเข้และทำนองซอด้วง

เพลงยาว ท่อน 7 ประโยคที่ 2

ทำนองฆ้องกลาง

- ด - ด	- ล - -	- - - พ	- - ช ล	- ล	- ช - ล	- - ช ล	- ด - ร
- - - ล	- - ช พ	- ด - -	- พ - -	- - ช พ	- - - ม	- พ - -	- ด - ร

ทำนองระนาดเอก

ดํ รํ ดํ ล	ดํ ล ช พ	ม ร ด ร	ม พ ช ล	ช พ ช ล	ท ช ล ท	ดํ ล ท ดํ	รํ ท ดํ รํ
------------	----------	---------	---------	---------	---------	-----------	------------

ทำนองระนาดทุ้ม

รด - -	ด ร ด ด	- ด ลช	รด ลํ -	ด ล - -	ช ล - ล	ลช ช ล	- ล - ร
ล ช ล	- - - พ	- ด พ	ล - ล	- - ช พ	- - ช -	พ - -	ช - ช ร

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ดํ รํ ดํ ช	ดํ ล ช พ	ม ร ด -	พ - ช ล	ล พ ช ล	ท ช ล ท	ดํ ล ท ดํ	รํ ท ดํ ร
------------	----------	---------	---------	---------	---------	-----------	-----------

ทำนองซอสามสาย

- รํ ดํ ช	ดํ ล ช พ	ม ร ด -	พ - ช ล	- พ ช ล	ท ช ล ท	ดํ ล ท ดํ	รํ ท ดํ ร
-----------	----------	---------	---------	---------	---------	-----------	-----------

ทำนองจะเข้

ดํ รํ ดํ ล	ดํ ล ช พ	ม ร ด ร	ม พ ช ล	ด พ ช ล	ท ช ล ท	ดํ ล ท ดํ	รํ ท ดํ ร

ทำนองซอดัง

ด ร ด ล	ด ล ช พ	ม ร ด ร	ม พ ชํ ล	ลํ พ ชํ ล	ท ช ล ท	ด ล ท ด	ร ท ด ร
---------	---------	---------	----------	-----------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

ดํ รํ ดํ ช	ดํ ล ช พ	ม ร ด ร	ม พ ช ล	ล พ ช ล	ท ช ล ท	ดํ ล ท ดํ	รํ ท ดํ ร
------------	----------	---------	---------	---------	---------	-----------	-----------

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 7 ประโยคที่ 2 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ฟ ซ ล x ต ร x ระดับเสียง เพียงออล่าง การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้าเป็นทำนองทวนจากวรรคก่อนหน้า มีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงสูงไปยังระดับเสียงต่ำ แล้วกลับมาที่ระดับเสียงสูง คือ เสียงลา วรรคหลังมีการเคลื่อนที่จากเสียงต่ำไปยังระดับเสียงสูง คือ เสียงเร

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 7 ประโยคที่ 2 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตก พบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง วรรคแรกดำเนินทำนองวรรคแรกสอดคล้องไปกับกลุ่มเสียงของทำนองหลัก ส่วนวรรคหลังใช้สำนวนกลอนหลีกออกจากทำนองหลักแล้วดำเนินทำนองไปลงลูกตกที่เสียงเร ในทำยวรรค ประโยคนี้ระนาดทุ้มดำเนินทำนองโดยใช้สำนวนกลอนถี่ๆแบบการตีเก็บ สลับกับการตีสะบัดในท้องที่ 1,3,4, และ 7 มีลักษณะเหมือนการใช้สำนวนของทางระนาดทุ้มและทางระนาดเอกในประโยคเดียวกัน ขลุ่ยเพียงออ ซอสามสาย จะเข้ ซอด้วงและซออู้ ดำเนินทำนองใช้สำนวนกลอนเกาะเกี่ยวสัมพันธ์ไปกับทำนองหลัก ใช้ทำนองที่รักษาเสียงลูกตกทรงและลูกตกหลักไว้ครบถ้วน โดยดำเนินทำนองโดยใช้ลักษณะการดำเนินทำนองของระนาดเอก

เพลงยาว ท่อน 7 ประโยคที่ 3

ทำนองฆ้องกลาง

-	พื	-	ร	-	ด	-	-	ท	-	ท	-	-	-	ด	-	-	-	ท	-	-	ด	ร	-	พื	-	ร	-	ด	-	ท
-	พ	-	ร	-	ด	-	ท	-	-	-	-	-	-	ด	-	ท	-	-	-	-	ร	-	พ	-	ร	-	ด	-	ท	

ทำนองระนาดเอก

ด	ร	ม	พื	ม	ซ	พื	ม	ท	ด	ร	ม	พื	ม	ร	ด	พ	ซ	ล	ท	ล	ท	ด	ร	พื	ซ	พื	ร	พื	ร	ด	ท
---	---	---	----	---	---	----	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	----	---	----	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

-	-	พื	พื	ร	ด	-	-	ท	ด	-	ด	-	ร	-	-	ท	-	ท	ท	ม	-	-	ร	ด	-	-	-	-	ซ	ท
-	พ	-	-	ท	-	ท	พ	-	-	ท	-	ท	-	ด	พ	-	พ	-	-	-	ท	ท	-	-	ท	พ	ร	พ	-	ท

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ล	ซ	พ	ร	พ	ร	ด	ท	ด	ท	ล	ท	ด	ร	ด	พ	ร	ด	ท	ล	ท	ด	ร	ล	ซ	พ	ด	พ	ร	ด	ท
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซอสามสาย

-	-	-	ร	-	ร	ร	ร	พ	ร	ด	ท	ด	ท	ร	ด	-	ท	ท	ท	-	ด	-	ร	-	ซ	พ	ร	-	ด	-	ท
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองจะเข้

พ	ซ	ล	ท	ล	ท	ด	ร	ด	ร	พื	ซ	พื	ม	ร	ด	พ	ซ	ล	ท	ล	ท	ด	ร	พื	ซ	พื	ร	พื	ร	ด	ท

ทำนองซอด้วง

พ	ร	ร	ร	พ	ร	ด	ท	ด	ท	ล	ท	ด	ท	ร	ด	ท	ด	ท	ท	ล	ท	ด	ร	พ	ซ	พ	ร	พ	ร	ด	ท
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซออู้

ล	ซ	พ	ร	พ	ร	ด	ท	ด	ท	ล	ท	ด	ร	ด	พ	ร	ด	ท	ล	ท	ด	ร	ล	ซ	พ	ด	พ	ร	ด	ท
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 7 ประโยคที่ 3 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ท ด ร x ฟ ซ x ระดับเสียง เพียงออบน การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้า มีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงสูง ไปยังระดับเสียงต่ำ คือ เสียงโด วรรคหลังมีการเคลื่อนที่จากเสียงต่ำไปยังระดับเสียงสูง และเคลื่อนที่ กลับมายังเสียงเริ่มต้นวรรค คือ เสียงที่

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 7 ประโยคที่ 3 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตก พบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ระยะเวลาใช้สำนวนหลักจากทำนองหลักแล้วไปลง เสียงลูกตกที่เสียงโด ในท้ายวรรค วรรคหลังดำเนินทำนองสอดคล้องกับทำนองหลัก ทำนองหลักของ ประโยคนี้มีลักษณะทำนองเป็นเสียงจาวๆ ระยะเวลาท้มนึงจึงดำเนินทำนองด้วยการใช้สำนวนทางระนาดท้มนึง แบบถึ่มีการตีสะบัด สอดแทรกในท่อนที่ 2 ดำเนินทำนองโดยใช้กลุ่มเสียงของทำนองหลัก ขอสามสาย ดำเนินทำนองห่างๆ สลับการดำเนินทำนองถึ่ๆ ไปตามทำนองหลัก ขลุ่ยเพียงออ จะเข้า ซอด้วงและซออู้ ดำเนินทำนองเก็บเกาะเกี่ยวไปกับทำนองหลัก

เพลงยาว ท่อน 7 ประโยคที่ 4

ทำนองฆ้องกลาง

- ด - ด	- ล - -	- - - ฟ	- - ช ล	- ล	- ช - ล	- - ช ล	- ด - ร
- - - ล	- - ช ฟ	- ด - -	- ฟ - -	- - ช ฟ	- - - ม	- ฟ - -	- ด - ร

ทำนองระนาดเอก

ดํ รํ ดํ ล	ดํ ล ช ฟ	ม ร ด ฟ	ม ฟ ช ล	ช ฟ ล ช	ท ล ดํ ท	ล ช ฟ ท	ล ท ดํ รํ
------------	----------	---------	---------	---------	----------	---------	-----------

ทำนองระนาดทุ้ม

- ร - -	รด ลช	- - ลช	รด ลํ -	ด ล - -	ด - ช ล	ลช ช ล	- ล - ร
- - ด ล	ล ฟ	- ด ฟ	ล - ล	- - ช ฟ	- ฟ - -	ฟ - -	ช - ช -

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ดํ รํ ดํ ช	ดํ ล ช ฟ	ม ร ด ร	ม ฟ ช ล	ล ฟ ช ล	ท ช ล ท	ดํ ล ท ดํ	รํ ท ดํ รํ
------------	----------	---------	---------	---------	---------	-----------	------------

ทำนองซอสามสาย

- รํ ดํ ล	ดํ ล ช ฟ	ม ร ด -	ฟ - ช ล	- ฟ ช ล	ท ช ล ท	ดํ ล ท ดํ	รํ ท ดํ รํ
-----------	----------	---------	---------	---------	---------	-----------	------------

ทำนองจะเข้

ดํ รํ ดํ ล	ดํ ล ช ฟ	ม ร ด ร	ม ฟ ช ล	ด ฟ ช ล	ท ช ล ท	ดํ ล ท ดํ	รํ ท ดํ รํ

ทำนองซอด้วง

ด ร ด ล	ด ล ช ฟ	ด ร ม ฟ	ม ฟ ชํ ลํ	ลํ ฟ ชํ ลํ	ท ช ล ท	ด ล ท ด	ร ท ด ร
---------	---------	---------	-----------	------------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

ดํ รํ ดํ ช	ดํ ล ช ฟ	ม ร ด ร	ม ฟ ช ล	ล ฟ ช ล	ท ช ล ท	ดํ ล ท ดํ	รํ ท ดํ รํ
------------	----------	---------	---------	---------	---------	-----------	------------

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 7 ประโยคที่ 4 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ฟ ซ ล x ด ร x ระดับเสียง เพียงออล่าง การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้า มีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงสูงไปยังระดับเสียงต่ำ จากนั้นเคลื่อนที่กลับไปยังเสียงลูกตกเดิมของห้องที่ 1 คือ เสียงลา วรรคหลังมีการเคลื่อนที่จากเสียงต่ำไปยังระดับเสียงสูง คือ เสียงเร

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 7 ประโยคที่ 4 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตก พบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ทำนองหลักเหมือนกับประโยคที่ 2 ระยะเวลาเอกดำเนินทำนองโดยใช้สํานวนคล้ายกับประโยคที่ 2 ระยะเวลาทุ้มดำเนินทำนองโดยใช้สํานวนกลอนถึๆแบบ การตีเก็บ สลับกับการตีสะบัดในห้องที่ 2,3,4,และ 7 โดยการตีสะบัดในห้องที่2นั้นเป็นการตีสะบัดซ้อนสองครั้งในวรรคแรกของประโยคนี้เป็นการใช้สํานวนกลอนแบบฆ้องวงเล็กแล้วลงท้ายด้วยทางระนาดทุ้ม ส่วนวรรคหลังมีลักษณะเป็นการใช้สํานวนกลอนของฆ้องวงเล็ก ขลุ่ยเพียงออ ซอสามสาย จะเข้ ซอด้วง และซออู้ ดำเนินทำนองใช้สํานวนกลอนเกาะเกี่ยวสัมพันธ์ไปกับทำนองหลัก ใช้ทำนองที่รักษาเสียงลูกตก รองและลูกตกหลักไว้ครบถ้วน โดยดำเนินทำนองคล้ายคลึงกับการดำเนินทำนองในท่อนที่ 7 ประโยคที่ 2

เพลงยาว ท่อน 7 ประโยคที่ 5

ทำนองฆ้องกลาง

-	ฟิ	-	ร	-	ด	-	-	ท	-	ท	-	-	-	ด	-	-	-	ท	-	-	ด	ร	-	ฟิ	-	ร	-	ด	-	ท
-	ฟ	-	รุ	-	ด	-	ท	-	-	-	-	-	-	ด	-	ท	-	-	-	รุ	-	ฟ	-	รุ	-	ด	-	ท		

ทำนองระนาดเอก

ด	ริ	ม	ฟิ	ม	ซ	ฟิ	ม	ท	ด	ริ	ม	ฟิ	ม	ริ	ด	ฟ	ซ	ล	ท	ล	ท	ด	ริ	ฟิ	ซ	ฟิ	ริ	ฟิ	ริ	ด	ท
---	----	---	----	---	---	----	---	---	---	----	---	----	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	---	----	----	----	----	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

ฟิ	-	ฟิ	-	ฟิ	ร	-	-	-	ท	-	ท	ด	-	ร	-	-	ท	-	ท	-	ท	ด	ร	-	ฟ	ซ	-	-	ท	-	-
-	ฟ	-	รุ	-	-	ด	ท	ฟ	-	ฟ	-	-	ท	-	ด	-	-	ฟ	-	ฟ	-	-	-	รุ	-	-	ท	-	ท	-	ท

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ล	ซ	ฟ	รุ	ฟ	รุ	ด	ท	ด	ท	ล	ท	ด	ท	ริ	ด	ฟ	รุ	ด	ท	ล	ท	ด	ริ	ล	ซ	ฟ	ด	ฟ	รุ	ด	ท
---	---	---	----	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	----	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	----	---	---

ทำนองซอสามสาย

-	-	-	ริ	-	ริ	ริ	ริ	ฟ	ร	ด	ท	ด	ท	ริ	ด	-	-	-	ท	-	ท	ท	ท	ล	ท	ด	ริ	ฟ	ร	ด	ท
---	---	---	----	---	----	----	----	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---

ทำนองจะเข้

ฟ	ซ	ล	ท	ล	ท	ด	ริ	ด	ริ	ฟิ	ซ	ฟิ	ม	ริ	ด	ฟ	ซ	ล	ท	ล	ท	ด	ริ	ฟิ	ซ	ฟิ	ริ	ฟิ	ริ	ด	ท

ทำนองซอด้วง

ฟ	ร	ร	ร	ฟ	ร	ด	ท	ด	ท	ล	ท	ด	ท	ร	ด	ท	ด	ท	ท	ล	ท	ด	ร	ฟ	ซ	ฟ	ร	ฟ	ร	ด	ท
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซออู้

ล	ซ	ฟ	รุ	ฟ	รุ	ด	ท	ด	ท	ล	ท	ด	ท	ริ	ด	ฟ	รุ	ด	ท	ล	ท	ด	ริ	ล	ซ	ฟ	ด	ฟ	รุ	ด	ท
---	---	---	----	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	----	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	----	---	---

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 7 ประโยคที่ 5 พบว่า ทำนองเหมือนกันกับท่อนที่ 7 ประโยคที่ 3 ทุกประการ

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 7 ประโยคที่ 5 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตก พบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ประโยคที่ 5 มีทำนองหลักซ้ำกับประโยคที่ 3 วรรคแรกดำเนินทำนองโดยใช้สำนวนกลอนเหมือนกับประโยคที่ 3 การใช้ทำนองซ้ำกันในลักษณะนี้ แสดงให้เห็นถึงการดำเนินทำนองที่ให้เครื่องมืออื่นจดจำได้ง่าย ลักษณะทำนองหลักเป็นเสียงจาวๆ วรรคทุ้มดำเนินทำนองด้วยการใช้สำนวนทางระนาดทุ้มแบบถี่ๆ ทั้งประโยค แต่ลงท้ายประโยคด้วยเสียงจาวๆ ในห้องที่แปด โดยการตีลงด้วยมือซ้ายตามลักษณะการลงจังหวะตกของระนาดทุ้ม ขลุ่ยเพียงออ ซอสามสาย จะเข้ ซอด้วงและซออู้ ดำเนินทำนองใช้สำนวนกลอนเกาะเกี่ยวสัมพันธ์ไปกับทำนองหลัก ใช้ทำนองที่รักษาเสียงลูกตกทรงและลูกตกหลักไว้ครบถ้วน โดยดำเนินทำนองคล้ายคลึงกับการดำเนินทำนองในท่อนที่ 7 ประโยคที่ 3



เพลงยาว ท่อน 7 ประโยคที่ 6

ทำนองฆ้องกลาง

- ร - -	ด ล - -	- - - ฟ	- - ช ล	- ล - -	- ด - ท	- - - -	- - - ช
- - ด ล	- - ช ฟ	- ด - -	- ฟ - -	- - ช ฟ	- - - -	- ล ช	- ฟ - -

ทำนองระนาดเอก

ฟิ รี้ ดี้ ล	ดี้ ล ช ฟ	ม ร ด ฟ	ม ฟ ช ล	ช ฟ ช ล	ท รี้ ดี้ ท	ฟ ช ล ท	ดี้ ท ล ช
--------------	-----------	---------	---------	---------	-------------	---------	-----------

ทำนองระนาดทุ้ม

- ด - ด	- ด ลช	- ฟ - ฟ	ด - - ล	- - ช -	- ด - ท	- - - -	ร ม ฟ ช
- ด - ล	- ด ฟ	ด - ด -	- ล - -	ช ฟ - ฟ	- - - -	ล ช ฟ ด	- - - -

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ดี้ รี้ ดี้ ช	ดี้ ล ช ฟ	ม ร ด ร	ม ฟ ช ล	- - ล ช	- ดี้ - ท	- ล - ช	- ฟ - ช
---------------	-----------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------

ทำนองซอสามสาย

- รี้ ดี้ ล	ดี้ ล ช ฟ	ม ร ด -	ฟ - ช ล	- - ล ช	- ดี้ - ท	- ล - ช	- ฟ - ช
-------------	-----------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------

ทำนองจะเข้

ดี้ รี้ ดี้ ล	ดี้ ล ช ฟ	ม ร ด ร	ม ฟ ช ล	ล ช ฟ ช	ล ท ดี้ รี้	ฟิ รี้ ดี้ ท	ดี้ ท ล ช

ทำนองซอด้วง

ด ร ด ล	ด ล ช ฟ	ด ร ม ฟ	ม ฟ ชี้ ล	- - ล ช	- ด - ท	- ล - ช	- ฟ - ช
---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

ดี้ รี้ ดี้ ช	ดี้ ล ช ฟ	ม ร ด ร	ม ฟ ช ล	- - ล ช	- ดี้ - ท	- ล - ช	- ฟ - ช
---------------	-----------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------

จากการศึกษาเพลงยาว ท่อน 7 ประโยคที่ 6 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ฟ ซ ล x ต ร x ระดับเสียง เพียงออล่าง การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้า มีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงสูงไปยังระดับเสียงต่ำ จากนั้นเคลื่อนที่กลับไปยังเสียงลูกตกเดิมของห้องที่ 1 คือ เสียงลา วรรคหลังมีการเคลื่อนที่จากเสียงต่ำไปยังระดับเสียงสูง จากนั้นเคลื่อนที่ลงมาระดับเสียงต่ำ คือ เสียงซอล

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงยาว ท่อน 7 ประโยคที่ 6 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง การดำเนินทำนองในวรรคหน้า ใช้นาเอกใช้สำนวนที่มีเสียงลงตามลูกตกทุกห้องเพลง ส่วนวรรคหลังใช้สำนวนกลอนที่มีกลุ่มเสียงเดียวกับทำนองหลัก และใช้เสียงลงตรงตามลูกตกกรองและลูกตกหลัก เทียบหลังทอดลงเพื่อส่งร้องโดยใช้ทำนองที่แตกต่างจากทำนองหลัก ใช้นาทุ้มใช้ทั้งสำนวนการตีจาวๆและการตีเก็บถี่ๆการตีสะบัด ในช่วงท้ายประโยคมีการแบ่งมือโดยให้มีซ้ายตีลงสี่เสียงแล้วใช้มือขวาตีขึ้นสี่เสียง ส่วนเทียบหลังทอดลงจบเหมือนกับนาเอก ขลุ่ยเพียงออ ซอสามสาย จะเข้ ซอด้วงและซออู้ดำเนินทำนองเก็บไปตามทำนองหลักในช่วงวรรคหน้า วรรคหลังใช้ทำนองหลักในการดำเนินทำนองเพื่อทอดลงจบ

ทำนองซอด้าง

- ซี่ ซี่ ซี่	- ลี - ด	- - ม ร	ด ร - ม	- - - -	- ร - ม	- ร - ซี่	ม ม ม ม
---------------	----------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

ทำนองซอฮู้

- ซ ซ ซ	- ล - ด	- - ม ร	ด ร - ม	- - - -	- ร - ม	- ร - ซ	ม ม ม ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จากการศึกษาเพลงย่องหงิด ประโยคที่ 1 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ด ร ม x ซ ล x ระดับเสียง ทางนอก การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงสูงลงมาที่ระดับเสียงต่ำ และเคลื่อนที่กลับมาะดับเสียงสูง คือเสียง มี วรรคหลังมีการทิ้งจังหวะข้างหน้า และต่อด้วยการคงระดับเสียงของลูกตกวรรคหน้า คือ เสียงมี

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงทะเลแยะ ท่อน 1 ประโยคที่ 1 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง และเนื่องจากเป็นประโยคขึ้นต้น ลักษณะการดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีทุกเครื่องจึงใช้การดำเนินทำนองเช่นเดียวกันกับทำนองหลักของฆ้องกลาง ลักษณะการดำเนินทำนองของระนาดเอกในวรรคหน้าดำเนินทำนองด้วยการกรอ เป็นการเริ่มต้นที่พร้อมเพรียงกัน ทำให้เห็นถึงลักษณะการปรับวงที่ดี มีการเริ่มต้นที่มั่นคง ทำให้การบรรเลงรวมวงมีความพร้อมเพรียงกัน สำหรับเที่ยวกลับ ระนาดเอก ซอด้าง ซอฮู้ ซลุ่ยเพียงออ ใช้ทำนองเก็บไปตามทำนองหลักและคงสำนวนตามทำนองหลัก

เพลงย่องหงิด ประโยคที่ 2

ทำนองฆ้องกลาง

- - - -	- ม - ม	- - - ด	- - - ร	- ม - ร	- ด - ร	- - - -	- ม - ม
- - - ม	- - - -	- - - ด	- - - ร	- ม - ร	- ด - ร	- - - ม	- - - -

ทำนองระนาดเอก

- - - มี	มี มี มี มี มี	- - - ด	- - - ร	ท ซ ล ท	ด มี ร ด	ท ล ซ ล	ท ด มี มี
----------	----------------	---------	---------	---------	----------	---------	-----------

ทำนองระนาดทุ้ม

- - - -	- ม - ม	- - - ด	- - - ร	- ม - ร	- ด - ร	- ซ - -	- ม - ม
- - - ม	- - - -	- - - ด	- - - ร	- ม - ร	- ด - ร	- ซ - ม	- - - -

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

- - - ม	- ม ม ม	ซ ม ร ด	ร ม ด ร	ม ร ด ซ	ล ท ด มี	ม ร ด ร	ม ร ซ ม
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

ทำนองซอสามสาย

- - - ม	- ม ม ม	- - - ด	- - - ร	- ม - ร	- ด - ร	- - - ม	- ม ม ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองจะเข้

	- ม ม ม	- - - ด	- - - ร	- ม - ร	- ด - ร		- ม ม ม
- - - ม						- - - ม	

ทำนองซอด้วง

- - - ม	- ม ม ม	- - - ด	- - - ร	ม ร ด ซ	ล ท ด ร	ม ร ด ร	ม ร ซ มี
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

ทำนองซออู้

- - - ม	- ม ม ม	ซ ม ร ด	ร ม ด ร	ม ร ด ซ	ล ท ด มี	ม ร ด ร	ม ร ซ ม
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

จากการศึกษาเพลงย่องหงิด ประโยคที่ 2 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ต ร ม x ช ล x ระดับเสียง ทางนอก การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ายังคงอยู่ในระดับเสียงต่อเนื่องจากประโยคที่ 1 จากนั้นมีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงสูงลงมาที่ระดับเสียงต่ำ คือเสียง เร วรรคหลังมีการเคลื่อนที่จากเสียงสูงมายังเสียงต่ำ และต่อด้วยการคงระดับเสียงของลูกตกวรรคหน้า คือ เสียงมี

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงย่องหงิด ประโยคที่ 2 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตก พบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง การดำเนินทำนองของระนาดเอกในวรรคหน้ายังคงดำเนินทำนองด้วยการตีเก็บสลับกรอต่อเนื่องมาจากประโยคแรก วรรคหลังจึงเริ่มดำเนินทำนองตีเก็บตั้งแต่ต้นวรรคดำเนินทำนองไปทางเสียงสูงเช่นเดียวกับทำนองหลัก ระนาดทุ้มดำเนินทำนองเหมือนกับทำนองหลักทั้งประโยค มีการแทรกเสียงซอลสูงเข้ามาหนึ่งพยางค์คู่สามกับเสียงมีที่เป็นเสียงหลัก เปรียบเหมือนเป็นคู่สัมพันธ์กันกับเสียงมี และยังมีลักษณะคล้ายกับลักษณะการเอื้อนของทางร้องด้วยขลุ่ยเพียงออและซอู้ดำเนินทำนองเก็บไปตามทำนองหลัก โดยใช้กลุ่มเสียง โด เร มี ซอล ลา เริ่มจากการใช้พยางค์ห่างในท้องที่ 1 และ 2 จากนั้นดำเนินทำนองเก็บโดยยึดเสียงตรองลูกตรองทั้งท้องที่ 2 ท้องที่ 6 และลูกตกหลักในท้องที่ 4 และท้องที่ 8 ซอสามสายและจะเข้ดำเนินทำนองในลักษณะเช่นเดียวกับทำนองหลัก จะเข้มีการใช้การติดทิงนอยในทำนองที่ซ้ำเสียงเดิม ซึ่งการติดทิงนอยนี้เป็นเอกลักษณ์ของเครื่องดนตรีจะเข้ ซอด้วงดำเนินทำนองใช้ส่วนวนกลอนเกาะเกี่ยวสัมพันธ์ไปกับทำนองหลัก ใช้ทำนองที่รักษาเสียงลูกตรองและลูกตกหลักไว้ครบถ้วน โดยดำเนินทำนองในวรรคหน้าคล้ายคลึงกับการดำเนินทำนองของระนาดเอกและในวรรคหลังดำเนินทำนองแบบเดียวกับซอู้และขลุ่ยเพียงออ

เพลงย่องหงิด ประโยคที่ 3

ทำนองฆ้องกลาง

- - ร ม	- ชี - ลี	- ลี - ลี	- ชี - ม	- ชี - ลี	- ชี - -	ม ม - -	ร ร - ด
- ด - -	- ช - ล	- ด - ล	- ช - ม	- ช - ล	- ช - ม	- - - ร	- - - ด

ทำนองระนาดเอก

รี ด รี มี	รี มี ชี ลี	มี รี ด ล	ด ล ช ม	ร ม ช ล	ช ด รี มี	ด รี ล ท	ด มี รี ด
------------	-------------	-----------	---------	---------	-----------	----------	-----------

ทำนองระนาดทุ้ม

- - ร -	ม - ชี -	ลี - ลี -	ลี - ชี -	ม - ชี -	ลี - ชี -	ม ช ล	ด - ล -
- ด - ม	- ช - ล	- ด - ล	- ช - ม	- ช - ล	- ช - ม	ม - -	- ช - ด

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ด ร ด ม	ร ม ช ล	ด รี ด ช	ด ล ช ม	ช ม ร ด	ร ม ร ม	ช ล ช ร	ช ม ร ด
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซอสามสาย

- ด ร ม	ร ม ช ล	ด รี ด ล	ด ล ช ม	ช ม ร ด	ร ม ร ม	ช ล ช ร	ช ม ร ด
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองจะเข้

ม ด ร ม	ร ม ช ล	ด รี ด ล	ด ล ช ม	ช ม ร ด	ม ร ช ม	ช ล ช ม	ช ม ร ด

ทำนองซอด้วง

ร ด ร ม	ร ม ชี ลี	ด ร ด ล	ด ล ช ม	ชี ม ร ด	ท ด ร ม	ชี ลี ชี ม	ชี ม ร ด
---------	-----------	---------	---------	----------	---------	------------	----------

ทำนองซออู้

ม ด ร ม	ร ม ช ล	ม ร ด ช	ด ล ช ม	ช ม ร ด	ม ร ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จากการศึกษาเพลงย่องหงิด ประโยคที่ 3 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ด ร ม x ช ล x ระดับเสียง ทางนอก การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำขึ้นไปสู่ระดับเสียงสูง และเคลื่อนที่กลับมาระดับเสียงต่ำ คือเสียง มี วรรคหลังมีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงสูงลงไประดับเสียงต่ำ คือ เสียงโด

การดำเนินงานของเครื่องดนตรีเพลงย่องหงิด ประโยคที่ 3 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง การดำเนินงานของระนาดเอก ดำเนินทำนองโดยใช้กลอนทั่วๆ ไปที่สัมพันธ์กับทำนองหลัก แต่วรรคหลังดำเนินทำนองขึ้นไปในทางเสียงสูง ซึ่งแตกต่างจากทำนองหลักที่ดำเนินทำนองลงมาในทางเสียงต่ำ ระนาดทุ้มดำเนินทำนองใช้เสียงเหมือนกับทำนองหลัก แต่เป็นการตีเล่นจังหวะตกมือซ้าย แล้วใช้มือขวาตีเก็บแบบสลับเป็นเสียงคู่แปด เหมือนลักษณะการตีเป็นของระนาดเอก ดำเนินทำนองลักษณะเช่นไปหกห้องเพลง แล้วจึงเปลี่ยนสำนวนท้ายวรรคเป็นการตีสะเดาะสลักการตีเก็บ แล้วหมดประโยคด้วยมือซ้ายตามลักษณะของทางระนาดทุ้ม ขลุ่ยเพียงออ ซอสามสาย จะเข้ ซอด้วงและซออู้ ดำเนินทำนองคล้ายคลึงกันทุกเครื่องโดยใช้สำนวนกลอนเกาะเกี่ยวสัมพันธ์ไปกับทำนองหลัก ใช้ทำนองที่รักษาเสียงลูกตกทรงและลูกตกหลักไว้ครบถ้วน



เพลงย่องหงิด ประโยคที่ 4

ทำนองฆ้องกลาง

- - - ล	- ซ - -	ด ด - -	ร ร - ม	- ซึ - ม	- - ร ร	- ม - ร	- - ด ด
- - - ม	- ร - ด	- - - ร	- - - ม	- ซ - ม	- ร - -	- ม - ร	- ด - -

ทำนองระนาดเอก

ท ซ ล ท	ด ล ท ด	ร ท ด ร	ม ด ร ม	ซ ล ซ ม	ล ซ ม ร	ด ซ ล ท	ด ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองระนาดทุ้ม

ลซ ซ -	ซ - ด -	มร - -	- - ม -	- - ซ ล	ด ร ม -	ทล - ซ	ล - - ด
ม - ร	- ด - ม	ด ท ล	ซ ม - -	- ม - -	- - - ม	ซ ม - -	ด - -

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ท ซ ล ท	ด ล ท ด	ท ล ซ ด	- ร - ม	ม ร ด ซ	ล ท ด ร	ม ร ด ล	ด ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซอสามสาย

- ซ ล ท	ด ล ท ด	ร ท ด ร	ม ด ร ม	- ซ - ม	- ร ร ร	- ม - ร	- ด ด ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองจะเข้

			ร	ม	ด	ร	ม	-	ซ	-	ม	ร	ร	ร	ร	-	ม	-	ร	ด	ด	ด	ด
ท	ซ	ล	ท	ด	ล	ท	ด	ร	ท	ด													

ทำนองซอด้วง

ท ซ ล ท	ด ล ท ด	ร ท ด ร	ม ด ร ม	ม ร ด ซ	ล ท ด ร	ม ร ด ล	ด ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

ท ซ ล ท	ด ล ท ด	ร ท ด ร	ม ด ร ม	ม ร ด ซ	ล ท ด ร	ม ร ด ล	ด ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จากการศึกษาเพลงย่องหงิด ประโยคที่ 4 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ด ร ม x ซ ล x ระดับเสียง ทางนอก การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำขึ้นไปที่ระดับเสียงสูง คือเสียง มี วรรคหลังมีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงสูงลงไประดับเสียงต่ำ คือ เสียงโด

การดำเนินงานของเครื่องดนตรีเพลงยोंงหิด ประโยคที่ 4 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง

การดำเนินงานของระนาดเอก ดำเนินงานโดยใช้กลอนทั่วๆ ไปที่สัมพันธ์กับงานหลัก ระนาดทุ้มดำเนินงานคล้ายคลึงกับประโยคที่ 3 ดำเนินงานคล้ายกับงานของฆ้องวงเล็กผสมระนาดทุ้ม โดยการตีสลับการตีซอย 2 ครั้ง หมดท้ายวรรคแรกโดยการใช้มือซ้ายตี 5 เสียงลงมาทางเสียงต่ำแล้วใช้มือขวาจับเป็นคู่แปดในเสียงสูงเป็นสำนวนที่จบวรรคโดยลงก่อนจังหวะตก วรรคหลังใช้มือขวา 5 เสียงไปทางเสียงสูงแล้วใช้มือซ้ายจับเป็นคู่แปดในเสียงต่ำ และใช้สำนวนการตีสลับเชื่อมลงจบท้ายวรรคหมดด้วยมือขวา ขลุ่ยเพียงออ ซอด้วง และซออู้ดำเนินงานในลักษณะใกล้เคียงกัน โดยดำเนินงานด้วยพยางค์ถี่ ใช้สำนวนกลอนเกาะเกี่ยวสัมพันธ์ไปกับงานหลัก รักษาเสียงลูกตรองและลูกตกหลักไว้ครบถ้วน ในวรรคหน้าในสำนวนกลอนเรียงเสียงขึ้นไปหาลูกตกเสียงมี จากนั้นดำเนินงานวรรคหลังย้อนลงมาตกที่เสียงโดในท้ายวรรค ซอสามสายและจะเข้ดำเนินงานในลักษณะใกล้เคียงกัน วรรคหน้าดำเนินงานด้วยพยางค์ถี่ใช้สำนวนกลอนเรียงเสียงขึ้นไปหาลูกตกเสียงมีเช่นเดียวกับขลุ่ยเพียงออ ซอด้วงและซออู้ ส่วนวรรคหลังดำเนินงานโดยใช้สำนวนของงานหลัก

เพลงย่องหงิด ประโยคที่ 5

ทำนองฆ้องกลาง

-	-	-	ท	-	-	ล	ท	-	ร	-	ร	-	ท	-	-	-	พ	-	-	-	-	ซ	-	-	-	-	ซ	ล	-	ด
-	ท	-	-	-	ซ	-	-	-	-	-	ท	-	-	ล	ซ	-	-	ม	ร	-	ม	-	ร	-	ม	-	พ	-	-	ด

ทำนองระนาดเอก

ล	ซ	ม	ร	ซ	ม	ร	ท	ม	ร	ท	ล	ร	ท	ล	ซ	ล	ซ	พ	ม	ร	ม	พ	ซ	ท	ล	ซ	ล	ท	ด	ร	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

-	-	ท	ท	-	-	ท	ท	-	-	ม	ร	-	-	ม	ซ	ม	ม	-	-	-	ซ	ล	ด	ร	ม	-	-	ซ	ล	-
-	ท	-	-	-	ท	-	-	-	ท	-	-	ท	ร	-	-	ม	-	ม	ร	ม	-	-	-	-	-	ซ	ม	-	-	ด

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

-	-	-	ท	-	ท	ท	ท	ร	ม	ร	ท	ร	ท	ล	ซ	ด	ล	ซ	ม	ร	ด	ล	ซ	ม	ร	ด	ล	ด	ม	ร	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซอสามสาย

-	-	-	ท	-	ท	ท	ท	-	ร	-	ท	-	ล	-	ซ	-	-	-	ม	-	-	-	ซ	-	ด	-	ซ	-	ล	-	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองจะเข้

	-	ท	ท	ท	ร	ม	ร	ท	ร	ท	ล	ซ	ด	ล	ซ	ม	ร	ด	ล	ซ	ม	ร	ด	ล	ด	ม	ร	ด	ล	ด
-	-	-	ท																											

ทำนองซอด้วง

ท	ล	ท	ท	ท	ร	ท	ท	ท	ซ	ม	ร	ท	ร	ท	ล	ซ	ด	ล	ซ	ม	ซ	ร	ม	ซ	ม	ร	ด	ล	ด	ม	ร	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซออู้

ท	ล	ท	ท	ท	ร	ท	ท	ท	ร	ล	ท	ร	ซ	ท	ล	ซ	ด	ล	ซ	ม	ร	ด	ล	ซ	ม	ร	ด	ล	ด	ม	ร	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

จากการศึกษาเพลงย่องหงิด ประโยคที่ 5 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ด ร ม x ซ ล x ระดับเสียง ทางนอก มีโน้ตจร คือ เสียง ที่ การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่จาก ระดับเสียงสูงลงไปทีระดับเสียงต่ำ ในลักษณะของการคงระดับเสียงในท่อนที่ 1 – 3 และกลับมาเสียงต่ำใน ท่อนที่ 4 และเคลื่อนที่กลับมาระดับเสียงต่ำ คือเสียง มี วรรคหลังมีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงสูงลงไป ระดับเสียงต่ำ คือ เสียงโด

การดำเนินงานของเครื่องดนตรีเพลงย่องหงิด ประโยคที่ 5 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง การดำเนินงานของระนาดเอก ดำเนินทำนองย้อนจากเสียงสูงลงมาหาเสียงต่ำ ใช้สำนวนกลอนที่ทำให้รู้สึกวาระดับเสียงมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันเมื่อฟังแล้วมีความรู้สึกว่าได้เปลี่ยนระดับเสียงซึ่งแตกต่างจากทำนองหลักที่มีการเปลี่ยนระดับเสียงอย่างชัดเจน ระนาดทุ้มดำเนินทำนองวรรคหน้าโดยทำให้เห็นการเปลี่ยนระดับเสียงอย่างชัดเจนจากกลุ่มเสียง โด เร มี มาเป็นเสียง ซอล ลา ที โดยการตีเสียงที่ย้ำเป็นคู่แปดอยู่ 2 ห้องเพลงแล้วจึงดำเนินทำนองทางทุ้มท้ายวรรค 2 ห้องเพลง โดยตีย้อนจากทางเสียงต่ำขึ้นไปหาเสียงซอลซึ่งเป็นเสียงลูกตก เป็นการดำเนินงานที่สวนทางกับทำนองหลักที่ดำเนินจากเสียงสูงลงมาหาลูกตกเสียงซอล วรรคหลังใช้ทางระนาดทุ้มที่มีพยางค์ที่คล้ายทางระนาดเอก ขลุ่ยเพียงออ และจะเข้ดำเนินทำนองในลักษณะใกล้เคียงกัน ต้นวรรคหน้าดำเนินทำนองคล้ายลูกเท่าเสียงที และต่อด้วยการดำเนินทำนองด้วยพยางค์ต่อเนื่องจนจบท้ายวรรคหลังโดยใช้สำนวนกลอนเกาะเกี่ยวสัมพันธ์ไปกับทำนองหลัก รักษาเสียงลูกตกทรงและลูกตกหลักไว้ครบถ้วน วรรคหลังใช้สำนวนกลอนในลักษณะเดียวกันทั้ง 4 ห้องเพลง ซอสามสายดำเนินทำนองด้วยพยางค์ต่างๆ ไปตามเสียงตกของทำนองหลัก ซอด้วงและซออู้ดำเนินทำนองในลักษณะใกล้เคียงกัน ดำเนินทำนองด้วยพยางค์ที่เกาะเกี่ยวสัมพันธ์ไปกับทำนองหลัก

เพลงย่องหิด ประโยคที่ 6

ทำนองฆ้องกลาง

-	-	-	ล	-	ซ	-	-	ด	ด	-	-	ร	ร	-	ม	-	ซึ	-	ม	-	-	ร	ร	-	ม	-	ร	-	-	ด	ด
-	-	-	ม	-	ร	-	ด	-	-	-	ร	-	-	-	ม	-	ซ	-	ม	-	ร	-	-	ม	-	ร	-	ด	-	-	

ทำนองระนาดเอก

ซ	ล	ท	ด	ร	ล	ท	ด	ร	ท	ด	ร	ม	ด	ร	ม	พ	ซ	พ	ล	ซ	พ	ม	ร	ม	ร	ด	ล	ด	ม	ร	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

ซ - ซ -	ซ - ด -	มร - -	- - ม -	- - ร ด	- - ร ร	ม - ม -	ล - ล ด
- ม - ร	- ด - ม	ด ท ล	ซ ม - -	ม ซ - -	ซ ร - -	- ร - ซ	- ซ - ด

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ท	ซ	ล	ท	ด	ล	ท	ด	ร	ท	ด	ร	ม	ด	ร	ม	ซ	ม	ร	ด	ร	ม	ร	ม	ซ	ล	ซ	ร	ซ	ม	ร	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซอสามสาย

-	ซ	ล	ท	ด	ล	ท	ด	ร	ท	ด	ร	ม	ด	ร	ม	ซ	ม	ร	ด	ร	ม	ร	ม	ซ	ล	ซ	ม	ซ	ม	ร	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองจะเข้

ท	ล	ซ	ร	ซ	ล	ท	ด	ท	ล	ซ	ล	ท	ด	ร	ม	-	ซ	-	ม	ร	ร	ร	ร	-	ม	-	ร	ด	ด	ด	ด

ทำนองซอด้วง

ท	ซ	ล	ท	ด	ล	ท	ด	ร	ท	ด	ร	ม	ด	ร	ม	ม	ด	ร	ม	ร	ม	ซ	ร	ม	ร	ด	ล	ซ	ม	ร	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซออู้

ท	ซ	ล	ท	ด	ล	ท	ด	ร	ท	ด	ร	ม	ด	ร	ม	ซ	ม	ร	ด	ร	ม	ซ	ร	ม	ร	ด	ล	ด	ม	ร	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

จากการศึกษาเพลงย่องหงิด ประโยคที่ 6 พบว่า ทำนองเหมือนกันกับ ประโยคที่ 4 ทุกประการ การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงย่องหงิด ประโยคที่ 6 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง การดำเนินทำนองของระนาดเอก ดำเนินทำนองโดยใช้สำนวนกลอนแตกต่างจากประโยคที่ 4 ตอนต้นประโยค วรรคหน้าใช้สำนวนกลอนแตกต่างจากประโยคที่ 4 อยู่ 2 ห้องเพลง วรรคหลังดำเนินทำนองแตกต่างจากวรรคหลังของประโยคที่ 4 แต่ห้องสุดท้ายสำนวนกลอนมาลงลูกตกเหมือนกัน ระนาดทุ้มดำเนินทำนองวรรคแรกคล้ายคลึงกับประโยคที่ 4 แต่ไม่ได้เริ่มต้นด้วยการตีสะบัด ดำเนินทำนองคล้ายกับทำนองของฆ้องวงเล็กผสมระนาดทุ้ม โดยการตีสะบัดสลับการตีชอย 2 ครั้ง หมดทำยวรรคแรกโดยการใช้มือซ้ายตี 5 เสียงลงมาทางเสียงต่ำแล้วใช้มือขวารับเป็นคู่แปดในเสียงสูงเป็นสำนวนที่จบวรรคโดยลงก่อนจังหวะตก วรรคหลังใช้สำนวนกลอนระนาดทุ้มพยางค์ถี่เช่นเดียวกับระนาดเอก ลงจบทำยวรรคเป็นคู่แปดพร้อมกันสองมือตามลักษณะการตีระนาดทุ้ม จะเข้าดำเนินทำนองวรรคหน้าโดยใช้สายเอกซึ่งต่างกับประโยคที่ 4 ที่มีการดำเนินทำนองลงมาที่สายทุ้มแต่ยังคงดำเนินทำนองเรียงเสียงจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูงที่เสียง มี เช่นเดียวกัน วรรคหลังดำเนินทำนองในลักษณะของทำนองหลักเช่นเดียวกับประโยคที่ 4 ขลุ่ยเพียงออและซอสามสายดำเนินทำนองในลักษณะเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง โดยดำเนินทำนองเก็บไปตามทำนองหลัก จะเข้าดำเนินทำนองวรรคหน้าโดยใช้พยางค์ห่างถี่ๆ เกาะเกี่ยวไปกับทำนองหลัก วรรคหลังดำเนินทำนองโดยใช้ทำนองหลัก ซอด้วงและซออู้ดำเนินทำนองในลักษณะเดียวกันโดยวรรคหน้าดำเนินทำนองเหมือนกันทุกห้องเพลงโดยเรียงระดับเสียงขึ้นทีละหนึ่งเสียง วรรคหลังดำเนินทำนองโดยใช้กลุ่มเสียงของทำนองหลัก

เพลงย่องหงิด ประโยคที่ 7

ทำนองฆ้องกลาง

-	ม	ม	-	ซึ	-	ร	-	ม	-	ร	-	-	ด	ด	-	-	ล	ท	-	ร	-	-	-	ร	-	ท	-	-	-	ม
-	ม	-	-	-	ซ	-	ร	-	ม	-	ร	-	ด	-	ด	-	ซ	-	-	-	-	ล	-	ซ	-	-	ล	ซ	-	ม

ทำนองระนาดเอก

ร	ม	ซึ	ล	ม	ซึ	ร	ม	ล	ท	ด	ร	ซึ	ม	ร	ด	ซ	ล	ท	ด	ร	ด	ท	ล	ท	ล	ซ	ล	ท	ด	ร	ม
---	---	----	---	---	----	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

-	-	ม	ม	-	ซึ่	-	ร	-	ม	-	ร	-	-	ด	ด	-	-	ลท	-	ร	-	-	-	ร	-	-	ทล	-	ม
-	ม	-	-	-	ซ	-	ร	-	ม	-	ร	-	ด	-	-	-	-	ซ	-	-	-	ล	-	ซ	-	-	ซ	-	ม

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ม	ด	ร	ม	ร	ม	ซ	ร	ม	ร	ด	ล	ด	ม	ร	ด	ท	ซ	ล	ท	ล	ท	ร	ล	ท	ท	ร	ล	ท	ล	ซ	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซอสามสาย

-	ม	ซ	ร	ม	ร	ด	ล	ด	ล	ซ	ล	ด	ร	-	ด	-	ซ	ล	ท	ด	ล	ท	ด	ร	ท	ด	ร	ม	ด	ร	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองจะเข้

ม	ร	ม	ม	ม	ซึ	ม	ม	ซึ	ร	ม	ซึ	ด	ม	ร	ด	ท	ซ	ล	ท	ด	ล	ท	ด	ร	ท	ด	ร	ม	ด	ร	ม

ทำนองซอด้วง

ม	ด	ร	ม	ร	ม	ซึ	ร	ม	ร	ด	ล	ด	ม	ร	ด	ซ	ล	ท	ด	ร	ด	ท	ล	ท	ด	ร	ด	ท	ล	ซ	ม
---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซออู้

ม	ด	ร	ม	ร	ม	ซ	ร	ม	ร	ด	ล	ด	ม	ร	ด	ท	ซ	ล	ท	ล	ท	ร	ล	ท	ท	ร	ล	ท	ล	ซ	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

จากการศึกษาเพลงย่องหงิด ประโยคที่ 7 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ด ร ม x ซ ล x ระดับเสียง ทางนอก มีโน้ตจร คือ เสียง ที่ การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่จาก ระดับเสียงสูงลงไปทีระดับเสียงต่ำ คือเสียง โด วรรคหลังมีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงสูงลงไประดับเสียงต่ำ คือ เสียงมี

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงย่องหงิด ประโยคที่ 7 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง การดำเนินทำนองของระนาดเอก ดำเนินทำนองสัมพันธ์กับทำนองหลัก แต่ในวรรคหลังดำเนินทำนองย้อนกลับขึ้นไปทางเสียงสูงเพื่อให้ทำนองมีความสอดคล้องกับประโยคต่อไปที่จะลงจบ ระนาดทุ้มดำเนินทำนองโดยใช้ทำนองหลัก แต่ตีสลับในท้องเพลงที่ 5 และท้องที่ 8 เป็นการแสดงให้เห็นถึงลักษณะการปรับวงว่า เมื่อประโยคต่อไปเป็นประโยคที่จบท่อนเพลง การดำเนินทำนองในประโยคก่อนหน้าระนาดทุ้มควรดำเนินทำนองให้มีลักษณะชัดเจนทั้งทำนองและจังหวะ เป็นการสื่อสารให้ผู้บรรเลงในวงรับรู้ถึงท่วงทำนองที่จะลงจบในประโยคต่อไป ขลุ่ยเพียงออดำเนินทำนองเก็บเก็บไปตามทำนองหลักทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ซอสามสายดำเนินทำนองในวรรคหน้าโดยการเก็บสอดแทรกการลากเสียงยาว ส่วนวรรคหลังดำเนินทำนองเก็บไปตามทำนองหลักโดยการเรียงเสียงขึ้นจากเสียงตกที่ โด เร และ มี ตามลำดับ จะเข้ดำเนินทำนองในต้นวรรคหน้าโดยใช้การซ้ำเสียงส่วนท้ายวรรคดำเนินทำนองในทางเสียงสูงแล้วกลับมาลงลูกตกเสียงโด วรรคหลังดำเนินทำนองในลักษณะเดียวกันกับการดำเนินทำนองวรรคหลังของซอสามสาย ซอด้วงและซออู้ดำเนินทำนองในลักษณะใกล้เคียงกัน แตกต่างกันในการดำเนินทำนองวรรคหลัง

เพลงย่องหิด ประโยคที่ 8

ทำนองฆ้องกลาง

-	-	-	ร	-	-	ม	ม	-	-	-	ซึ	-	-	ม	ม	-	ซึ	-	ม	-	ร	-	-	ด	ด	-	-	ร	ร	-	ม
-	-	-	ร	-	ม	-	-	-	-	-	ซ	-	ม	-	-	-	ซ	-	ม	-	ร	-	ด	-	-	-	ร	-	-	-	ม

ทำนองระนาดเอก

-	-	-	ร	ม	ม	ม	ม	-	-	-	ซึ	ม	ม	ม	ม	ซึ	ล	ซึ	ม	-	ร	-	ด	-	-	-	ร	-	-	-	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	----	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

-	-	-	ร	-	-	ม	ม	-	-	-	ซึ	-	-	ม	ม	-	ซึ	-	ม	-	ร	-	ด	-	-	-	ร	-	-	-	ม
-	-	-	ร	-	ม	-	-	-	-	-	ซ	-	ม	-	-	-	ซ	-	ม	-	ร	-	ด	-	-	-	ร	-	-	-	ม

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

-	-	-	ร	-	ม	ม	ม	-	ร	-	ซ	ม	ม	ม	ม	-	ล	ซ	ม	-	ร	-	ด	-	-	ม	ร	ด	ร	-	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซอสามสาย

-	-	-	ร	ม	ม	ม	ม	-	-	-	ซ	ม	ม	ม	ม	-	ล	ซ	ม	-	ร	-	ด	-	-	ม	ร	ด	ร	-	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองจะเข้

-	-	-	ร	ม	ม	ม	ม	-	-	-	ซ	ม	ม	ม	ม	-	ล	ซ	ม	-	ร	-	ด	-	-	ม	ร	ด	ร	-	ม

ทำนองซอด้วง

-	-	-	ร	-	ม	ม	ม	-	ร	-	ซึ	-	ม	ม	ม	-	ล	ซึ	ม	-	ร	-	ด	-	-	ม	ร	ด	ร	-	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซออู้

-	-	-	ร	-	ม	ม	ม	-	ร	-	ซ	ม	ม	ม	ม	-	ล	ซ	ม	-	ร	-	ด	-	-	ม	ร	ด	ร	-	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

จากการศึกษาเพลงย่องหิด ประโยคที่ 8 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ต ร ม x ซ ล x ระดับเสียง ทางนอก การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้าเป็นทำนองเท่าระดับเสียงต่อเนื่องจาก ประโยคที่ 7 คือ เสียงมี วรรคหลังมีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงสูงลงไประดับเสียงต่ำ ที่ยังคงระดับเสียง เดียวกันกับทำนองเท่าวรรคหน้า คือ เสียงมี

การดำเนินงานของเครื่องดนตรีเพลงย่องหงิด ประโยคที่ 8 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง การดำเนินงานของระนาดเอก ใช้การลงจบตามสำนวนการลงจบของระนาดเอกและสัมพันธ์กับทำนองหลัก ระนาดทุ้มดำเนินงานโดยใช้ทำนองหลักคล้ายเพียงออ ซอสามสาย จะเข้ ซอด้วงและซออู้ดำเนินงานโดยใช้ทำนองหลักเช่นเดียวกันกับระนาดทุ้มเป็นการลงจบอย่างพร้อมเพรียงกันทั้งวง

4.1.4 การดำเนินงานเพลงพราหมณ์เก็บหัวแหวน

เพลงพราหมณ์เก็บหัวแหวน อัตราร้อยสองชั้น เป็นเพลงแรกในเพลงเรื่องนางหงส์ ซึ่งใช้บรรเลงประกอบ บางโอกาสใช้บรรเลงประกอบการแสดงโขนละคร นอกจากนี้ยังเป็นเพลงหนึ่งในเพลงดับทะแยเพลงยาว ต่อมาครูบัว(คนระนาดมีชื่อ) นำเพลงนี้ไปขยายเป็นอัตราร้อยสามชั้น โดยประดิษฐ์ทำนองให้ซับซ้อน ซ่อนเงื่อนจำให้แปลกไปจากทำนองเดิม พร้อมทั้งเปลี่ยนชื่อใหม่ว่า เพลงเทพนิมิต (ณรงค์ชัย ปิฎกรัศม์,มปป:178)

บทร้องเพลงพราหมณ์เก็บหัวแหวน

เจ้าพราหมณ์พินิจพิศหัวแหวน	งามประดับกับแผ่นงูผา
มรกตสดแสงน้ำเตงกวา	เพชรนิลจินดาค่าควรเมือง
พระเคียงพราหมณ์ตามบอกแล้วหยอกยุด	มาชมบุษราคัมเพชรน้ำเหลือง
ทับทิมเพชรทูลย์จรรูญเมือง	เจ้าพราหมณ์เยื้องหยูดรอไม่จรัล

เพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน ท่อน 1 ประโยคที่ 1

ทำนองฆ้องกลาง

- - - -	- ด - ด	- ซ - ด	- ร - ม	- พ - ช	ล ช - -	- - ร ม	พ - - ช
- - - ด	- - - -	- ร - ด	- ร - ม	- ด - -	- - พ ม	ร ด - -	- ซ - -

ทำนองระนาดเอก

- - - ด	ด ด ด ด	ซ ล ท ด	ท ด ร ม	ร ม พ ช	ล ช พ ม	ร ด ร ม	ร ม พ ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น (ใช้แทนบรรทัดที่1)

ซ ล ท ด	ร ล ท ด	ท ล ซ ล	ท ด ร ม	ร ม พ ช	ล ช พ ม	ร ด ร ม	ร ม พ ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองระนาดทุ้ม

- - - -	- ด - ด	ทล มร	- - - ม	ซ ล ด -	ล ด มร	- ด - ด	- ด - ช
- - - ด	- - - -	ซ ด	ซ ม - ม	- - - ซ	- - ด	ล - ล -	ล - ซ -

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

- - - ด	- ด ด ด	- ซ - ด	- ร - ม	- พ - ซ	ล ซ พ ม	ร ด ร ม	ร ม พ ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซอสามสาย

- - - ด	- ด ด ด	- ซ - ด	- ร - ม	- พ - ซ	ล ซ พ ม	ร ด ร ม	- พ - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองจะเข้

	- ด ด ด	- ซ - ด	- ร - ม	ล ล ด ช	ล ซ พ ม	ร ด ร ม	ร ม พ ซ
- - - ด							

ทำนองซอด้วง

- - - ด	- ด ด ด	- ซ - ด	- ร - ม	ร ม พ ช	ล ช พ ม	ร ด ร ม	ร ม พ ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

- - - ด	- ด ด ด	- ซ - ด	- ร - ม	ร ม พ ซ	ล ซ พ ม	ร ด ร ม	ร ม พ ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จากการศึกษาเพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน ท่อน 1 ประโยคที่ 1 พบว่า วรรคหน้าระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ตร ม x ซ ล x ระดับเสียง ทางนอก วรรคหลังอยู่ในกลุ่มเสียง ซ ล ท x ร ม x ระดับเสียง ทางใน มีโน้ตจรัส คือ เสียงฟา การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำขึ้นไปจากระดับเสียงสูง คือเสียง มี วรรคหลังเป็นทำนองเก็บ มีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงสูงลงมาระดับเสียงต่ำ แล้วกลับมาที่เสียงเริ่มของวรรค คือ เสียงซอล

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน ท่อน 1 ประโยคที่ 1 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตก พบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง การดำเนินทำนองของระนาดเอก เริ่มต้นทำนองโดยขึ้นเสียงของทำนองหลัก 2 ห้องแรก แล้วเก็บต่อเนื่องไป ระนาดทุ้มดำเนินทำนองรักษาทำนองหลักใน 2 ห้องแรก และสลับ 2 ครั้ง แบบฆ้องวงเล็กลงลูกตกในห้องที่ 4 วรรคหลังดำเนินทำนองอย่างอิสระโดยใช้ไม้ยัดกลุ่มเสียงของทำนองหลัก มีการใช้มือสลับซ้ายขวาในลักษณะการเล่นเสียงคู่สาม คือเสียง ลา กับเสียง โด และลงลูกตกที่เสียงซอล ซล้วยเพียงออ และซอสสามสาย ดำเนินทำนองในลักษณะเดียวกัน คือ วรรคหน้าและวรรคหลังดำเนินทำนองโดยใช้ทำนองหลัก จะเข้ ซอด้วงและซออู้ดำเนินทำนองในลักษณะเดียวกัน คือ วรรคหน้าดำเนินทำนองโดยใช้ทำนองหลัก ส่วนวรรคหลังดำเนินทำนองเก็บไปตามทำนองหลัก

เพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน ท่อน 1 ประโยคที่ 2

ทำนองฆ้องกลาง

- ซี่ - ม	ร ร - -	- - ร ม	ฟ - - ซี่	- - ล ท	- - ร -	ท ล - -	ซ ล - ซ
- ด - -	- ด - ซ	- ด - -	- ซ - -	- ซ - -	ล ท - ล	- - ซ ม	- - - ร

ทำนองระนาดเอก

ด มี ร ด	ซ ด มี	มี ซ มี	มี มี ซ	มี มี ร ท	มี ร ท ล	ซ ร ม ฟ	ซ ท ล ซ
----------	--------	---------	---------	-----------	----------	---------	---------

ทำนองระนาดทุ้ม

- ด - ด	- ด - ซี่	- ด - ด	- - -	ทท ร ม	- - ร -	ฟิม - ร	ม - - ซี่
ด - ซ -	ซ - ซ -	- - ซ -	- ซ - -	ท - -	ร ท - ล	ร ท - -	ซ - ซ

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ซ ม ร ด	ร ม ร ม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ซ	ท ท รี ล	ท ล ซ ม	ซ ล ท ล	รี ท ล ซ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	----------

ทำนองซอสามสาย

- - - ซ	- - - ม	- ซ - ร	- ม - ซ	- ท - รี	- ท - ล	- ซ - ม	- ร - ซ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ทำนองจะเข้

- - - ซ	- - - ม	- ซ - ร	- ม - ซ	ท ซ ล ท	ล ท รี ล	ท ล ซ ม	ซ ท ล ซ

ทำนองซอด้วง

ด ม ร ด	ม ร ด ซ	ม ด ร ม	ร ม ฟ ซ	ท ซ ล ท	ล ท ร ล	ท ล ซ ม	ซ ร ม ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

ซ ม ร ด	ม ร ด ซ	ด ร ม ด	ร ม ฟ ซ	ท ซ ล ท	ล ท รี ล	ท ล ซ ม	รี ท ล ซ
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	----------

จากการศึกษาเพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน ท่อน 1 ประโยคที่ 2 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ซ ล ท x ร ม x ระดับเสียง ทางใน มีโน้ตจรัส คือ เสียงฟา การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้าเป็นทำนองเท่า คือเสียง ซอล วรรคหลังเป็นทำนองเก็บ มีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำไปยังระดับเสียงสูง แล้วกลับมาที่เสียงเริ่มของวรรค คือ เสียงซอล

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงพราหมณ์เก็บหัวหวาน ท่อน 1 ประโยคที่ 2 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตก พบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง การดำเนินทำนองของระนาดเอกดำเนินทำนองตามทำนองหลักที่เป็นลูกเท่า แล้วดำเนินทำนองลงมาในทางเสียงกลาง ระนาดทุ้มดำเนินทำนองวรรคหน้าในลักษณะหยอกล้อต่อเนื่อง โดยการตีสลับมือซ้ายขวาและเล่นเสียงเป็นคู่สี่ คือเสียงซอลกับเสียงโด เป็นการเล่นทำนองแบบอิสระโดยไม่ยึดกลุ่มเสียงของทำนองหลัก ในวรรคหลังใช้การตีสะเดาะและสะบัดใกล้เคียงกับทำนองหลัก ระนาดทุ้มใช้การตีทำนองถี่เหมือนการตีเก็บของระนาดเอก และมีการสะบัดแบบฆ้องวงเล็กแทรกอยู่ทั้ง 2 ประโยค ขลุ่ยเพียงออดำเนินทำนองเก็บไปตามทำนองหลัก ซอสามสายดำเนินทำนองวรรคหน้าและวรรคหลังโดยใช้พยางค์ต่างๆ ไปตามทำนองหลัก จะเข้าดำเนินทำนองวรรคหน้าด้วยพยางค์ต่างๆ ไปตามทำนองหลัก วรรคหลังดำเนินทำนองเก็บไปตามทำนองหลัก ซออู้และซอด้วงดำเนินทำนองในลักษณะใกล้เคียงกัน โดยเก็บไปตามทำนองหลักมีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

เพลงพราหมณ์เก็บหัวหวาน ท่อน 1 ประโยคที่ 3

ทำนองฆ้องกลาง

-	-	-	-	-	ဗ	-	ဗ	-	ဗ	-	တ	-	န	-	မ	-	-	-	-	-	မ	-	မ	-	-	တ	တ	-	န	-	မ	
-	-	-	ဗ	-	-	-	-	-	န	-	တ	-	န	-	မ	-	-	-	မ	-	-	-	-	-	-	တ	-	-	-	န	-	မ

ทำนองระนาดเอก

ซ	ม	ซ	ซ	ซ	ล	ซ	ซ	ม	ซ	ล	ด	ท	ด	ร	ม	ซ	ล	ซ	ม	ซ	ม	ร	ด	ท	ด	ร	ด	ท	ล	ซ	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

ซ	ม	-	-	ซ	ล	-	-	ด	-	ล	-	-	ด	ร	ด	-	-	-	-	-	ม	-	ด	-	ด	-	ด	-	-	-	ม
-	-	ม	ซ	-	-	ม	ซ	-	ซ	-	ด	-	-	-	-	ท	ล	ซ	ม					ซ	-	ล	-	ซ	ม	-	-

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ซ	ม	ซ	ซ	ซ	ล	ซ	ซ	ม	ร	ม	ด	ร	ม	ร	ม	ซ	ล	ซ	ร	ซ	ม	ร	ด	ท	ล	ซ	ล	ท	ด	ร	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซอสามสาย

-	-	-	ซ	-	ซ	ซ	ซ	-	ซ	-	ด	-	ร	-	ม	-	-	-	ม	-	ม	ม	ม	ซ	ม	ร	ด	-	ร	-	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองจะเข้า

	- ซ ซ ซ	- ซ - ดิ	- ริ - มี	ซ ล ซ ร	ซ ม ร ด		ด ร ม
						ท ล ซ ล ท	
- - - ซ							

ทำนองซอดัง

ซ ม ซ ซ	ซ ล ซ ซ	ด ร ม ด	ร ม ม ม	ซ ล ซ ร	ซ ม ร ด	ท ล ซ ล	ท ด ร ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซออุ

ซ ม ซ ซ	ซ ล ซ ซ	ม ร ม ด	ร ม ร ม	ซ ล ซ ร	ซ ม ร ด	ท ล ซ ล	ท ดิ ร ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

จากการศึกษาเพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน ท่อน 1 ประโยคที่ 3 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ด ร ม x ซ ล x ระดับเสียง ทางนอก การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำขึ้นไปทีระดับเสียงสูง คือเสียง มี วรรคหลังเป็นทำนองต่อเนื่องจากวรรคหน้า มีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงสูงลงมาระดับเสียงต่ำ แล้วกลับมาที่เสียงเริ่มของวรรค คือ เสียงมี

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน ท่อน 1 ประโยคที่ 3 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตก พบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ระยะเวลาดำเนินทำนองโดยยึดกลุ่มเสียงของทำนองหลักในวรรคแรก วรรคหลังดำเนินทำนองมามาลงลูกตกที่เสียงมีต่ำ ระยะเวลาทุ่มใช้พยางค์เสียงถี่ในลักษณะการตีตะปุ่นคู่แปด ทั้งการตีตะเข้าหาและตีตาม ใช้สำนวนฝากในวรรคต่อไปโดยไม่ลงลูกตกท้ายวรรคแรก วรรคหลังมีลักษณะหยอกล้อ โดยการตีสลับมือซ้ายขวาและเล่นเสียงเป็นคู่สามและคู่สี่ เช่นเดียวกับประโยคที่ 1 และประโยคที่ 2 ซล้วยเพียงออ ซอดังและซออุดำเนินทำนองในลักษณะเดียวกับระยะเวลาเอก ซอสามสายดำเนินทำนองวรรคหน้าและวรรคหลังโดยใช้พยางค์ห่างๆ เช่นเดียวกับทำนองหลัก จะเข้าดำเนินทำนองวรรคหน้าเช่นเดียวกับซอสามสาย วรรคหลังดำเนินทำนองในลักษณะของซอดังโดยเก็บไปตามทำนองหลัก

เพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน ท่อน 1 ประโยคที่ 4

ทำนองฆ้องกลาง

- ซี่ - ลี่ -	ซี่ - -	ม ม - -	ร ร - ด	- ม - ซี่	- ม - ร	- ด - ล	- ซ - ด
- ซ - ล	- ซ - ม	- - - ร	- - - ด	- ม - ซ	- ม - ร	- ด - ม	- ร - ด

ทำนองระนาดเอก

ร ม ซ ล	ซ ดี่ รี่	ซี่ ลี่ ซี่ ม	ซี่ มี่ รี่ ดี่	รี่ มี่ ซี่ ลี่	ซี่ ฟี่ มี่ รี่	มี่ รี่ ดี่ ล	ดี่ มี่ รี่ ดี่
---------	-----------	---------------	-----------------	-----------------	-----------------	---------------	-----------------

ทำนองระนาดทุ้ม

- ด - -	ด ล - -	- - - ด	- - ม ซ	- - ซ ล	- ด ม ร	- ร ม -	- ซ ล -
- - ม ซ	- - ซ ม	- ซ - -	ซ ด - -	- ม - -	ด - - -	ด - - ซ	ม - - ด

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ร ม ซ ล	ม ซ ร ม	ด ร ม ล	ซ ม ร ด	ร ม ซ ล	ซ ล ดี่ รี่	ม ร ด ล	ด ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	-------------	---------	---------

ทำนองซอสามสาย

- ซ - ล	- ซ - ม	- - - ร	- - - ด	- ม - ซ	- ม - ร	- ดี่ - ล	- ซ - ดี่
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------	-----------

ทำนองจะเข้

ร ม ซ ล	ดี่ ล ซ ม	ซ ล ซ ม	ซ ม ร ด	- ม - ซ	- ม - ร	- ด	- ด
						- ล - ซ	

ทำนองซอด้วง

ร ม ซี่ ลี่	ม ซี่ ร ม	ลี่ ซี่ ม ร	ซี่ ม ร ด	ร ม ซี่ ลี่	ซี่ ลี่ ด ร	ม ร ด ล	ด ม ร ด
-------------	-----------	-------------	-----------	-------------	-------------	---------	---------

ทำนองซออู้

ร ม ซ ล	ม ซ ร ซ	ม ร ด ม	ร ด ร ด	ร ม ซ ล	ซ ล ดี่ รี่	ม ร ด ล	ด ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	-------------	---------	---------

จากการศึกษาเพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน ท่อน 1 ประโยคที่ 4 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ต ร ม x ซ ล x ระดับเสียง ทางนอก การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงสูงลงมาที่ระดับเสียงต่ำ คือเสียง โด วรรคหลัง มีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำขึ้นไประดับเสียงสูง แล้วเคลื่อนที่กลับมาที่ระดับเสียงต่ำ คือ เสียงโด

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงพราหมณ์เก็บหัวแหวน ท่อน 1 ประโยคที่ 4 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตก พบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง วรรคแรกดำเนินทำนองโดยเก็บจากทางเสียงต่ำมาหาเสียงสูง และดำเนินทำนองต่อเนื่องในกลุ่มเสียงสูงจนหมดท่อน ส่วนเที่ยวหลังใช้ลักษณะการทอดลงใน 3 ห้องสุดท้าย วรรคทุ้มดำเนินทำนองเป็นทางวรรคทุ้มและลงลูกตกใน 2 ห้องแรกจากนั้นทำนองโดยอิสระโดยไม่ยึดกลุ่มเสียงและลูกตกของทำนองหลักไปลงลูกตกในท้ายประโยค วรรคทุ้มใช้การตีทำนองที่เหมือนการตีเก็บของวรรคแรก ส่วนเที่ยวหลังใช้ลักษณะการทอดลงใน 3 ห้องท้ายเช่นเดียวกับวรรคแรก ขลุ่ยเพียงออดำเนินทำนองในลักษณะของการดำเนินทำนองของวรรคแรก ขอสามสายดำเนินทำนองแบบขอสามสายโดยดำเนินทำนองด้วยพยางค์ต่างๆ จะเข้ ซอด้วงและซออู้ดำเนินทำนองเก็บไปตามทำนองหลัก เที่ยวหลังดำเนินทำนองวรรคหลังโดยใช้ทำนองหลักเพื่อเป็นการลงจบท่อนที่ 1 ที่สมบูรณ์

เพลงพราหมณ์เก็บหัวแหวน ท่อน 2 ประโยคที่ 1

ทำนองฆ้องกลาง

-	-	ซ	ล	-	ด	-	ร	-	ม	-	ร	-	ด	-	ล	-	ม	-	-	ม	ม	-	-	ร	ร	-	-	ด	ด	-	ล
-	ฟ	-	-	-	ด	-	ร	-	ม	-	ร	-	ด	-	ม	-	ม	-	ม	-	-	-	ร	-	-	-	ด	-	-	-	ม

ทำนองระนาดเอก

-	ม	ซ	ล	ซ	ล	ด	ร	ด	ม	ร	ด	ม	ร	ด	ล	ด	ร	ม	ฟ	ซ	ฟ	ม	ร	ม	ฟ	ซ	ฟ	ม	ร	ด	ล
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

-	-	ซ	ล	ร	ด	ด	-	ม	-	ซ	ซ	-	-	ล	ล	-	-	ม	ม	-	-	ร	ร	-	-	ด	ด	ม	ร	-	-
-	ม	-	-	ล	-	ร	-	ซ	-	-	ด	ล	-	-	ซ	ม	-	-	ซ	ร	-	-	ร	ด	-	-	-	-	ด	ล	

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ร	ม	ซ	ล	ซ	ล	ด	ร	ซ	ม	ล	ซ	ม	ร	ด	ล	ด	ล	ด	ซ	ล	ซ	ม	ร	ซ	ม	ล	ซ	ม	ร	ด	ล
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองขอสามสาย

ร	ม	ซ	ล	-	ด	-	ร	-	ม	-	ร	-	ด	-	ล	ร	ม	ซ	ล	ซ	ล	ด	ร	-	ม	ซ	ร	ม	ร	ด	ล
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองจะเข้า

ร ม ช ล	ช ล ด ี ร	มี มี ช ี ร	มี ร ี ด ี ล	ร ม ช ล	ช ล ด ี ร	มี มี ช ี ร	มี ร ี ด ี ล

ทำนองซอด้วง

- ม ช ี ล	- ด - ร	มี ม ี ล ี ช	มี ร ี ด ี ล	ร ม ช ี ล	มี ฟ ม ร	มี ม ี ร ี ด	มี ร ี ด ี ล
-----------	---------	--------------	--------------	-----------	----------	--------------	--------------

ทำนองซออู้

ร ม ช ล	ช ล ด ี ร	มี ม ี ร ี ด	มี ร ี ด ี ล	ร ม ช ล	มี ฟ ม ร	มี ม ี ร ี ด	มี ร ี ด ี ล
---------	-----------	--------------	--------------	---------	----------	--------------	--------------

จากการศึกษาเพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน ท่อน 2 ประโยคที่ 1 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ด ร ม x ช ล x ระดับเสียง ทางนอก การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำขึ้นไปทีระดับเสียงสูงแล้วเคลื่อนที่กลับมายังระดับเสียงต่ำที่เป็นลูกตกของห้องเพลงแรกคือเสียง ลา วรรคหลังเป็นทำนองลักษณะเดียวกับทำนองวรรคหน้าที่มีจุดประสงค์เพื่อใช้ลูกตกเดียวกัน มีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงสูงลงมาระดับเสียงต่ำ คือ เสียงลา

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน ท่อน 2 ประโยคที่ 1 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตก พบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ระนาดเอกดำเนินทำนองในวรรคแรกใช้กลุ่มเสียงเหมือนกับทำนองหลัก ส่วนวรรคหลังใช้เสียงฟา เข้ามาเป็นตัวเชื่อมทำนองจำนวน 3 ครั้ง ส่วนวรรคหลังดำเนินทำนองด้วยการเรียงเสียงโดยใช้เสียงฟาเข้ามาเชื่อมทำนอง 3 ครั้ง ซึ่งในทำนองหลักไม่มีเสียง ฟา ระนาดทุ้มดำเนินทำนอง 2 ห้องแรกใกล้เคียงกับทำนองหลัก มีการใช้สะบัดเข้ามาเชื่อมทำนอง ส่วนท้ายวรรคเปลี่ยนสำนวนเพื่อไปสัมพันธ์กับวรรคท้าย ส่วนห้องสุดท้ายของวรรคหลังเปลี่ยนสำนวนให้มีลักษณะคล้ายกลอนระนาดเอก ซอด้วงซออู้ดำเนินทำนองในลักษณะใกล้เคียงกันโดยเก็บไปตามทำนองหลัก โดยใช้สำนวนวรรคหน้าและวรรคหลังไม่เหมือนกันแบบทำนองหลัก ซอสามสายดำเนินทำนองวรรคหน้าด้วยพยางค์ต่างๆ วรรคหลังดำเนินทำนองเก็บสอดแทรกการลากเสียงยาว จะเข้าดำเนินทำนองวรรคหน้าและวรรคหลังในลักษณะเดียวกัน ซอด้วงดำเนินทำนองขึ้นต้นวรรคด้วยพยางค์ต่างๆ จากนั้นเก็บไปตามทำนองหลักจนจบประโยค

เพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน ท่อน 2 ประโยคที่ 2

ทำนองฆ้องกลาง

-	-	ด	ด	-	ร	-	ซ	-	-	-	-	ซ	ล	-	ด	-	ซึ	-	ม	-	ร	-	-	ด	ด	-	-	ร	ร	-	ม
-	ด	-	-	-	ร	-	ร	-	ม	-	ฟ	-	-	-	ด	-	ซ	-	ม	-	ร	-	ด	-	-	-	ร	-	-	-	ม

ทำนองระนาดเอก

ด	ล	ม	ร	ด	ท	ล	ซ	ร	ม	ซ	ล	ด	ม	ร	ด	ท	ล	ซ	ร	ซ	ล	ท	ด	ท	ล	ซ	ล	ท	ด	ร	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

-	ด	-	-	-	ซึ	-	ร	ด	-	ซึ	-	ล	-	ด	-	ด	ซ	-	-	ด	ร	-	-	ม	ร	-	-	ม	ซึ	-	-
-	-	ล	ซ	-	-	-	-	-	ซ	-	ซ	-	ด	-	ด	-	-	ซ	ด	-	-	ด	ด	-	-	ม	ม	-	-	ม	ม

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ร	ร	ม	ร	ด	ท	ล	ซ	ท	ล	ซ	ล	ท	ด	ร	ด	ท	ล	ซ	ร	ซ	ม	ร	ด	ม	ร	ม	ด	ร	ม	ร	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซอสามสาย

-	ร	ม	ร	ด	ท	ล	ซ	-	ม	-	ซ	-	ล	-	ด	-	ล	ซ	ม	-	ร	-	ด	-	-	ม	ร	ด	ร	-	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองจะเข้

ร	ร	ม	ร	ด	ท	ล	ซ	ท	ล	ซ	ล	ท	ด	ร	ด	ท	ล	ซ	ท	ด	ล	ท	ด	ร	ท	ด	ร	ม	ด	ร	ม

ทำนองซอด้วง

ซ	ล	ด	ร	ด	ท	ล	ซ	ท	ล	ซ	ล	ท	ด	ร	ด	ซึ	ล	ซึ	ร	ซึ	ม	ร	ด	ท	ล	ซ	ล	ท	ด	ร	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	----	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซออู้

ร	ร	ม	ร	ด	ท	ล	ซ	ท	ล	ซ	ล	ท	ด	ร	ด	ท	ล	ซ	ท	ด	ล	ท	ด	ร	ท	ด	ร	ม	ด	ร	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

จากการศึกษาเพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน ท่อน 2 ประโยคที่ 2 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ต ร ม x ซ ล x ระดับเสียง ทางนอก มีโน้ตจรัส คือ เสียงฟา การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำขึ้นไปจากระดับเสียงสูงแล้วเคลื่อนที่กลับมายังระดับเสียงต่ำที่เป็นลูกตกของห้องเพลงแรก คือเสียง โด วรรคหลัง มีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงสูงลงมาระดับเสียงต่ำ แล้วกลับมาที่เสียงตกในห้องแรกของวรรค คือ เสียงมี

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน ท่อน 2 ประโยคที่ 2 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตก พบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ระนาบเอกดำเนินทำนองวรรคหน้าเก็บโดยใช้กลุ่มเสียงใกล้เคียงกับทำนองหลัก วรรคหลังใช้การดำเนินทำนองเรียงเสียงไปทางเสียงสูงตามทำนองหลัก ระนาบทุ้มใช้สำนวนการตีเล่นเสียงเป็นคู่แปด ในลักษณะการตีสลับแบบซ้ายขวาซ้าย และขวาซ้ายซ้าย ซ้ายเพียงออดำเนินทำนองวรรคหน้าดำเนินทำนองเก็บโดยใช้การซ้ำเสียงในตอนต้นวรรคและท้ายวรรค วรรคหลังดำเนินทำนองเก็บและมีการใช้การซ้ำเสียงในท้ายวรรค ขอสามสายดำเนินทำนองห่างๆ ตามลักษณะการดำเนินทำนองของขอสามสายด้วยพยางค์ห่างๆ ไปตามทำนองหลัก จะเข้าดำเนินทำนองวรรคหน้าเริ่มจากการซ้ำเสียงจากนั้นไล่เสียงลงและย้อนกลับไปลงลูกตกเสียงโด วรรคหลังดำเนินทำนองเก็บโดยการเรียงเสียงลูกตก ที โด เร และมี ตามลำดับ ขอด้วงและขออู๋ดำเนินทำนองวรรคหน้าและวรรคหลังในลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้

เพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน ท่อน 2 ประโยคที่ 3

ทำนองฆ้องกลาง

- - - ร	- - ม ม	- - - ซี่	- - ม ม	- - ร ร	- ด - ล	- - ซ ล	- ด - ร
- - - ร	- ม - -	- - - ซ	- ม - -	- ร - -	- ด - ม	- ฟ - -	- ด - ร

ทำนองระนาดเอก

ซี่ รี่ ซี่ มี่	ซี่ ลี่ ซี่ มี่	ซี่ รี่ ซี่ มี่	ซี่ ลี่ ซี่ มี่	ซี่ ลี่ ซี่ ฟี่	มี รี่ ดี่ ล	ดี่ รี่ มี่ ฟ	ซี่ ฟี่ มี่ รี่
-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	--------------	---------------	-----------------

ทำนองระนาดทุ้ม

- ม - -	- - ด ด	ร ด - ด	- - - ม	- - ร ร	ม ร - -	ลซ ฟี่ -	ม - - ร
- - ม ซ	- ด - -	- - ท -	ซ ม - -	- ร - -	- - ด ล	ฟ - ม	- ร - -

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ซ ร ช ม	ซ ล ช ม	ซ ร ช ม	ซ ล ช ม	ม ม ซ ร	ม ร ด ล	ซ ม ซ ล	ซ ล ดํ ร์
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------

ทำนองซอสามสาย

- - - ร	ม ม ม ม	- - - ซ	ม ม ม ม	ซ ล ดํ ร์	ม ร ดํ ล	ซ ม ซ ล	- ดํ - ร์
---------	---------	---------	---------	-----------	----------	---------	-----------

ทำนองจะเข้

ซ ร ช ม	ซ ล ช ม	ซ ร ช ม	ซ ล ช ม	ม ม ซ ร	ม ร ด		ด ร
					ล	ซ	ล ซ ล
						ม ซ	

ทำนองซอด้วง

ซํ ร ซํ ม	ซํ ล ซํ ม	ซํ ร ซํ ม	ซํ ล ซํ ม	ซ ล ด ร	ม ร ด ล	ด ร ม ฟ	ซํ ฟ ม ร
-----------	-----------	-----------	-----------	---------	---------	---------	----------

ทำนองซออู้

ซ ร ช ม	ซ ล ช ม	ซ ร ช ม	ซ ล ช ม	ม ม ซ ร	ม ร ด ล	ซ ม ซ ล	ซ ล ดํ ร์
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------

จากการศึกษาเพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน ท่อน 2 ประโยคที่ 3 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ตร ม x ซ ล x ระดับเสียง ทางนอก การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้าเป็นทำนองเท่า คือเสียง มี วรรคหลัง มีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงสูงลงมาระดับเสียงต่ำแล้วกลับมาที่เสียงตกในห้องแรกของวรรค คือ เสียงเร

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน ท่อน 2 ประโยคที่ 3 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตก พบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ระนาบเอกดำเนินทำนองวรรคแรกด้วยการเก็บด้วยสำนวนลูกเท่า และเก็บต่อเนื่องไปตามทำนองหลัก ระนาบทุ้มดำเนินทำนองด้วยการตีคู่แปด แล้วเรียงเสียงมาลงลูกตกที่เสียงมี ในวรรคหลังดำเนินทำนองเก็บถี่ๆ สลับสับัดแล้วเล่นเสียงคู่แปดทำยวรรค ขลุ่ยเพียงออดำเนินทำนองเท่าวรรคหน้าโดยใช้สำนวนซ้ำกัน จากนั้นเก็บต่อเนื่องไปตามทำนองหลัก ซอสามสายดำเนินทำนองวรรคหน้าโดยใช้ทำนองหลัก วรรคหลังดำเนินทำนองสอดคล้องกับทำนองหลักโดยมีเสียงตกตามทำนองหลักทุกห้องเพลง จะเข้ดำเนินทำนองเท่าวรรคหน้าโดยใช้สำนวนซ้ำกัน จากนั้นเก็บต่อเนื่องไปตามทำนองหลักโดยวรรคหลังใช้ทำนองทางเสียงต่ำ ซอด้วงและซออู้ดำเนินทำนองเท่าวรรคหน้าโดยใช้สำนวนซ้ำกัน จากนั้นเก็บต่อเนื่องไปตามทำนองหลักจนจบประโยค

เพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน ท่อน 2 ประโยคที่ 4

ทำนองฆ้องกลาง

- ช - ด	- - ร ม	- ชี - ม	- ร - ด	- ม - ชี	- ม - ร	- ด - ล	- ช - ด
- ร - ด	- - - ม	- ช - ม	- ร - ด	- ม - ช	- ม - ร	- ด - ม	- ร - ด

ทำนองระนาดเอก

ช ล ท ด	ท ด ร ม	ชี ล ชี ม	ชี ม ร ด	ร ม ชี ล	ชี ฟ ม ร	ม ร ด ล	ด ม ร ด
---------	---------	-----------	----------	----------	----------	---------	---------

ทำนองระนาดทุ้ม

- - - -	ม - ช -	ช - ช -	- - ด -	- - ช ล	- - ร ร	ม ร - -	- ล ด
ช ล ท ด	- ร - ม	- ม - ช	ล ด - ด	ร ม - ล	ด ร - -	- - ด ช	ม ช ด -

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ช ล ท ด	ท ด ร ม	ช ล ช ม	ช ม ร ด	ร ม ช ล	ช ล ด ร	ม ร ด ล	ด ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซอสามสาย

- ช - ด	- ร - ม	- ช - ม	- ร - ด	- ม - ช	- ม - ร	- ด - ล	- ช - ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองจะเข้

	ร ม	ช ล ช ม	ช ม ร ด	- ม - ช	- ม - ร	- ด	- ด
ช ล ท ด	ท ด					- ล - ช	

ทำนองซอด้วง

ช ล ท ด	ท ด ร ม	ชี ล ชี ม	ชี ม ร ด	ร ม ชี ล	ชี ฟ ม ร	ม ร ด ล	ชี ม ร ด
---------	---------	-----------	----------	----------	----------	---------	----------

ทำนองซออู้

ช ล ท ด	ท ด ร ม	ช ล ช ม	ช ม ร ด	ร ม ช ล	ช ล ด ร	ม ร ด ล	ด ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จากการศึกษาเพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน ท่อน 2 ประโยคที่ 4 พบว่า ระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ต ร ม x ช ล x ระดับเสียง ทางนอก การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำไปยังระดับเสียงต่ำ คือเสียง โด วรรคหลัง มีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำขึ้นไประดับเสียงสูง แล้วเคลื่อนที่กลับมาที่ระดับเสียงต่ำ คือ เสียงโด ทำนองเป็นทำนองเดียวกันกับท่อน 1 ประโยคที่ 4 วรรคหลัง ซึ่งเป็นทำนองจบของท่อนเพลง

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงพราหมณ์เก็บหัวแหวน ท่อน 2 ประโยคที่ 4 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตก พบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ระยะเวลาเอกดำเนินทำนองเก็บ สอดคล้องไปกับทำนองหลัก มีการใช้เสียงครบทั้ง 7 เสียง โดยมีเสียงทีและเสียงฟาเป็นเสียงเชื่อมของการ ดำเนินทำนอง เทียบหลังเริ่มทอดลงในวรรคหลัง ระยะเวลาท่อนใช้การดำเนินทำนองตีเรียงด้วยเสียงมือซ้าย สลับกับการเล่นคู่แปดขวาซ้ายต่อเนื่องไปจนจบประโยค โดยดำเนินโดยใช้ทำนองถี่ๆ ตามลักษณะเก็บ ระยะเวลาทั้งประโยค ขลุ่ยเพียงออดำเนินทำนองเก็บไปตามทำนองหลัก ซอสามสายดำเนินทำนองด้วยการลากเสียงยาวตามทำนองหลัก จะเข้ ซอด้วงและซออู้ดำเนินทำนองเก็บไปตามทำนองหลัก

4.1.5 การดำเนินทำนองเพลงมอญร้องไห้

เพลงธรณีสองไห้ที่นับว่าเก่าที่สุด เป็นอัตราชั้นเดียวซึ่งบรรเลงรวมอยู่ในเพลงประเภทเพลงเร็ว สำหรับบรรเลงต่อท้ายเพลงช้าเรื่อง “มอญแปลง” เพลงธรณีสองไห้ชั้นเดียวนี้ เป็นเพลง 2 ท่อน เข้าใจว่ามีมาแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาอย่างน้อยก็ตอนกลาง ต่อมาถึงสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย นักร้อง และนักดนตรีจึงได้คิดแต่งเพลงธรณีสองไห้ชั้นเป็นอัตรา 2 ชั้น สำหรับใช้ร้องประกอบการแสดงละครคอน ในบทที่มีอารมณ์โศก แต่เนื่องจากทำนองเพลงแต่ละท่อนสั้นมาก การที่นำมาขยายออกเป็น 2 ชั้น และใช้ร้องประกอบการแสดงละครคอน จึงรวมทำนองทั้งสองท่อนเข้าเป็นท่อนเดียว และเนื่องจากเพลง ธรณีสองไห้ชั้นนี้เป็นเพลงในประเภทหน้าทับ “สองไม้” และมี “โยน” ทำให้ผู้ร้องที่มีเสียงและสติปัญญาดี พลิกเพลงทำนองให้เกิดความไพเราะได้อย่างกว้างขวาง จึงได้รับความนิยมแพร่หลายมาจนถึงปัจจุบันนี้

ราวสมัยต้นรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พระยาประสานดุริยศัพท์ (แปลก ประสาน ศัพท์) จึงได้แต่งเพลงธรณีสองไห้ชั้นเป็นอัตรา 3 ชั้น พร้อมทั้งทำนองร้องและทำนองดนตรี ในด้าน ทำนองร้องคงดำเนินเช่นเดียวกับอัตรา 2 ชั้นที่ปฏิบัติมาในการร้องประกอบการแสดงละครคอน คือ รวมทั้งท่อน 1 ท่อน 2 เข้าเป็นท่อนเดียว แต่ในทางดนตรีนั้นแม้จะบรรเลงรับตลอดทั้งท่อน 1 ท่อน 2 ก็จริง แต่ว่าการบรรเลงนั้นกลับตันทีละท่อนเหมือนแบบการบรรเลงอัตราชั้นเดียว (ในเพลงเร็ว) ของ โบราณ ส่วนทำนองในตอนที่เป็นโยน ก็สอดแทรกกลุ่กล้อลูกขัดให้น่าฟังยิ่งขึ้นตามแบบของการแต่งเพลง ประเภทที่มีโยนโดยทั่วไป

ชื่อเพลงธรณีส้องไห้ บางท่านก็เรียกว่า “(พ) สุธากันแสง” แต่บางทีเมื่อเรียกเข้าชุดกันกับ เพลงมอญร้องไห้ ซึ่งเพลงเรียกว่า “รามัญรันทต” ก็เรียกเพลงธรณีส้องไห้ว่า “กำสรดพสุธา” เพื่อให้สัมผัสกัน

บทร้องเพลงธรณีส้องไห้ ๓ ชั้น

เห็นท้าวเมนดินเลือกเอาเกือกเหยียบ

เดินเลียบเลียวเหลียมศิริศรี

ให้กุมภณท์แกะไว้ให้ดีดี

แล้วทำเฉยเลยลีลไป



เพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 1

ทำนองฆ้องกลาง

-	ม	-	-	-	ร	-	-	-	ด	-	ด	-	-	-	ร	-	ด	-	ร	-	ม	-	พ	-	-	ซ	ซ	-	ล	-	ซ
-	-	ร	ด	-	-	-	ด	-	-	-	ซ	-	-	-	ล	-	ซ	-	ล	-	ท	-	พ	-	ซ	-	-	-	ล	-	ซ

ทำนองระนาดเอก

-	ม	ร	ด	-	ร	-	ด	ม	ร	ด	ท	ล	ท	ด	ร	ม	ร	ด	ซ	ด	ร	ม	พ	ล	ซ	พ	ด	ร	ม	พ	ซ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

-	ม	-	-	-	ร	-	-	-	ด	-	ด	ท	ด	-	ร	-	ด	-	ร	-	ม	-	-	พ	-	ซ	ซ	-	-	ซ	-
-	-	ร	ด	-	-	-	ด	-	-	-	-	ท	ด	-	ร	-	ด	-	ร	-	ม	-	พ	-	ซ	-	-	ล	ซ	-	ซ

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ซ	ม	ร	ด	-	ร	-	ด	-	ด	ด	ด	ซ	ล	ด	ร	-	ด	-	ร	-	ม	-	พ	-	ซ	ซ	ซ	-	ล	-	ซ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซอสามสาย

-	ม	ร	ด	-	ร	-	ด	-	-	-	ด	-	-	-	ร	-	ม	-	ร	-	ด	-	ร	-	ซ	ซ	ซ	-	ล	-	ซ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองจะเข้

-	ม	ร	ด	-	ร	-	ด	-	ด	ด	ด		ด	ร	-	ม	-	ร	-	ด	-	ร	-	ช	ช	ช	-	ล	-	ช
													ช	ล																

ทำนองซอด้วง

-	ม	ร	ด	-	ร	-	ด	-	ด	ด	ด	ซ	ล	ด	ร	ม	ร	ด	ซ	ด	ร	ม	พ	ซ	ซ	ซ	ซ	-	ล	-	ซ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซออู้

ซ	ม	ร	ด	-	ร	-	ด	-	ด	ด	ด	ซ	ล	ด	ร	-	ด	-	ร	-	ม	-	พ	-	ซ	ซ	ซ	-	ล	-	ซ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

จากการศึกษาเพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 1 พบว่าระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ฟ ซ ล x ด ร x ระดับเสียง ทางเพียงออล่าง มีโน้ตจร คือ เสียงมี การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่เพียงสามระดับเสียง จากเสียงมี เสียงเร เสียงโด แล้วกลับมาเป็นลูกตกของวรรค คือเสียง เร วรรคหลัง มีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำขึ้นไประดับเสียงสูง คือ เสียงซอล

การดำเนินงานของเครื่องดนตรีเพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 1 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง วรรคแรกดำเนินทำนองขึ้นต้นเหมือนทำนองหลัก 2 ห้องเพลงแล้วตีเก็บตั้งแต่ครึ่งหลังของวรรคแรก วรรคหลังดำเนินทำนองจากทางเสียงสูงลงมาทางเสียงกลางแล้วย้อนกลับขึ้นไปทางเสียงสูง โดยใช้สำนวนกลอนแบบเดียวกันทั้งวรรค ประโยคนี้วรรคแรกดำเนินทำนองเกาะเกี่ยวไปกับทำนองหลักทั้งประโยค รักษากลุ่มเสียงด ร ม ฟ ซ ล ของทำนองหลักไว้ครบถ้วน ทำให้ทำนองเพลงมีความสัมพันธ์กลมกลืนดี วรรคทุ้ม วรรคหน้าดำเนินทำนองเหมือนทำนองหลักแต่เพิ่มพยางค์เสียง 2 พยางค์เข้ามาในห้องที่ 4 เชื้องไปหาเสียงเรท้ายวรรค ลักษณะคล้ายๆ การดำเนินทำนองของวรรคแรก วรรคหลังดำเนินทำนองคล้ายทำนองหลักแต่เพิ่มพยางค์เสียงให้เป็นการดำเนินทำนองของวรรคทุ้มในห้องที่ 8 เป็น 4 พยางค์โดยใช้มือซ้าย 2 เสียงสลับขวาแล้วหมดด้วยมือซ้ายตามลักษณะของการตีระนาดทุ้ม หมดด้วยเสียงสูงย้อยจังหวะตกไปอยู่ในตอนต้นประโยคที่ 2 ลงประโยคด้วยลักษณะที่เรียกว่า ตีย้อย ซึ่งเป็นการย้อยด้วยสำนวน ไม่ได้ตีย้อยโดยเจตนาหวังเสียงให้ลงหลังจังหวะตก ชล่วยเพียงออ ซอสามสาย จะเข้ ซอด้วงและซออู้ดำเนินทำนองเก็บสอดแทรกการลากเสียงไปตามทำนองหลัก

เพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 2

ทำนองฆ้องกลาง

-	ม	-	-	-	ร	-	-	-	ด	-	ด	-	-	-	ร	-	ม	-	ร	-	ด	-	-	ฟ	ฟ	-	-	ซ	ซ	-	ล
-	-	ร	ด	-	-	-	ด	-	-	-	ซ	-	-	-	ล	-	ท	-	ล	-	ซ	-	ฟ	-	-	-	ซ	-	-	-	ล

ทำนองระนาดเอก

ด	ม	ร	ม	ซ	ม	ร	ด	ม	ร	ด	ท	ล	ท	ด	ร	ม	ด	ร	ม	ฟ	ล	ซ	ฟ	ม	ฟ	ซ	ฟ	ม	ร	ด	ล
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

ซ	-	-	-	-	-	ม	ร	-	-	ร	ด	ม	-	-	ร	ม	-	-	-	ฟ	-	-	-	ซ	-	ซ	-	-	-	ล
-	-	-	ด	-	-	ด	-	-	ล	-	ร	-	-	-	-	ด	ร	ม	-	ร	ม	ฟ	-	ซ	-	ฟ	ซ	ล	-	ล

ทำนองชล่วยเพียงออ

ซ	ม	ร	ด	-	ร	-	ด	-	ด	ด	ด	ซ	ล	ด	ร	ม	ด	ร	ม	ฟ	ร	ม	ฟ	ซ	ม	ฟ	ซ	ล	ฟ	ซ	ล
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซอสามสาย

-	ม	ร	ด	-	ร	-	ด	-	ด	ด	ด	ล	ด	-	ร	-	ด	-	ร	-	ม	-	ฟ	-	ม	-	ฟ	-	ซ	-	ล
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองจะเข้า

- ม ร ด	- ร - ด	- ด ด ด	ด ร	ม ด ร ม	ฟ ร ม ฟ	ซ ม ฟ ซ	ล ฟ ซ ล
			ซ ล				

ทำนองซอด้าง

ม ด ร ม	ซ ม ร ด	ม ร ด ซ	ล ท ด ร	ม ด ร ม	ฟ ร ม ฟ	ซ ม ฟ ซ	ล ฟ ซ ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซอด้

ม ด ร ม	ซ ม ร ด	ม ร ด ซ	ล ท ด ร	ม ด ร ม	ฟ ร ม ฟ	ซ ม ฟ ซ	ล ฟ ซ ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จากการศึกษาเพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 2 พบว่าระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ฟ ซ ล x ด ร x ระดับเสียง ทางเพียออล่าง มีโน้ตจรัส คือ เสียงมี การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ทำนองในประโยคนี้นี้เป็น ทำนองเดียวกันกับประโยคที่ 1 ตั้งแต่ห้องเพลงที่ 1 ถึง ห้องเพลงที่ 6 จากนั้นเปลี่ยนทำนองให้มีระดับ เสียงสูงขึ้นอีก 1 เสียง คือ เสียงลา

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 2 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตก พบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง วรรคแรกดำเนินทำนองวรรคแรกเก็บไปตามกลุ่ม เสียงของทำนองหลัก วรรคหลังตอนต้นวรรคดำเนินทำนองเก็บไปทางเสียงสูงเหมือนทำนองหลักแต่ท้าย วรรคดำเนินทำนองพลิกกลับลงมาทางเสียงลาระดับเสียงกลาง ต่างจากทำนองหลักที่หมดประโยคที่เสียง ลาสูง เหตุที่ระนาดเอกดำเนินทำนองลงมาทางเสียงลาระดับกลางเพราะว่าทำนองของประโยคต่อไปเป็น ทำนองลูกโยนเสียงลา ถ้าหากระนาดเอกดำเนินทำนองขึ้นไปเสียงลาสูงจะทำให้ไม่สะดวกในการดำเนิน ทำนองลูกโยนเสียงลา จึงต้องพลิกกลับมามหาประโยคในเสียงลาระดับกลาง ระนาดทุ้มดำเนินทำนอง วรรคหน้าใช้การตีสะบัดตั้งต้นด้วยเสียงโด ตรงจังหวะตกในห้องแรกแล้วตีสะบัดอีก 2 ห้องเพลง ห้องละ 1 ครั้ง วรรคหลังใน 2 ห้องแรกดำเนินทำนองลักษณะตีเก็บถี่ๆ เล่นสำนวนในลักษณะใช้มือซ้ายมากกว่ามือ ขวา คือใช้มือขวา 1 เสียง มือซ้าย 3 เสียง จากนั้นตีสลับขวาซ้ายในห้องที่ 7 และใช้มือซ้าย 3 เสียง ต่อเนื่องอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงหมดประโยคด้วยมือขวาซ้าย ขลุ่ยเพียงออ ซอสามสาย จะเข้ ซอด้างและซอด้ ดำเนินทำนองเก็บสอดแทรกการลากเสียงไปตามทำนองหลัก

เพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 3

ทำนองฆ้องกลาง

- - ลี ลี	- ลี - ลี	- ลี - -	ลี ลี - ลี	- - ลี ลี	- ลี - ลี	- ลี - -	ลี ลี - ลี
- - - -	- - - -	- ร - -	- - - ล	- - - -	- - - -	- ร - -	- - - ล

ทำนองระนาดเอก

รี ล ท ล	รี ดํ ท ล	ซ ล ท ล	รี ดํ ท ล	ท ซ ล ท	ดํ มํ รี ดํ	ซ ล ท ดํ	รี ดํ ท ล
----------	-----------	---------	-----------	---------	-------------	----------	-----------

ทำนองระนาดทุ้ม

- - - ร	- - - ด	- - ท -	- ลี - -	ม ร - -	- ร - -	- ร ม พ	ซํ ลี - -
ล ร - -	ซ ด - -	ท ล - ล	- ล - ล	- - ล ร	- - ล ร	ล - - -	- ล - ล

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ล ล ท ล	รี ดํ ท ล	ซ ล ท ล	รี ดํ ท ล	ท ซ ล ท	ล ท ดํ รี	ซ ม ร ด	ร ด ท ล
---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------	---------	---------

ทำนองซอสามสาย

- ล ท ล	รี ดํ ท ล	ซ ล ท ล	รี ดํ ท ล	- ซ ล ท	ล ท ดํ รี	ซ ล ท ดํ	รี ดํ ท ล
---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------	----------	-----------

ทำนองจะเข้

ล ล ท ล	รี ดํ ท ล	ซ ล ท ล	รี ดํ ท ล	ล ล ท ล	รี ดํ ท ล	ซ ล ท ล	รี ดํ ท ล

ทำนองซอด้วง

ล ล ท ล	ร ด ท ล	ซ ล ท ล	ร ด ท ล	ม ร ด ซ	ล ท ด ร	ท ด ร ม	ร ด ท ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

ล ล ท ล	รี ดํ ท ล	ซ ล ท ล	รี ดํ ท ล	ท ซ ล ท	ล ท ดํ รี	ซ ม ร ด	ร ด ท ล
---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------	---------	---------

จากการศึกษาเพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 3 พบว่าระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ฟ ซ ล x ด ร x ระดับเสียง ทางเพียงอล่าง ทำนองในประโยคนี้นี้เป็นทำนองโยน คือ เสียงลา

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 3 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ระนาดเอกดำเนินทำนองวรรคแรกเก็บเป็นทำนอง

ทำนองซอด้าง

ด ล ช พ	ม พ ช ล	พ ช ร ม	พ ล ช พ	ช ร ช พ	ช ล ช พ	ช ร ช พ	ช ล ช พ
ทำนองซอู้							
ด ล ช พ	ม พ ช ล	ด ร ด ช	ด ล ช พ	ช ร ช พ	ช ล ช พ	ช ร ช พ	ช ล ช พ

จากการศึกษาเพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 4 พบว่าระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ฟ ช ล x ด ร x ระดับเสียง ทางเพิงออล่าง การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้ามีการเคลื่อนที่จากเสียงต่ำไประดับเสียงสูง แล้วกลับมาที่เสียงต่ำระดับเดียวกับระดับเสียงของห้องแรก คือเสียง ฟา วรรคหลัง เป็นทำนองโยนแบบเก็บถี่ๆ คือ เสียงฟา

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 4 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ระยะเวลาเอกดำเนินทำนองวรรคแรกโดยใช้สำนวนกลอนแบบเดียวกันโดยการตีขึ้นสี่เสียงและตีลงสี่เสียงเหมือนกันทั้งต้นวรรคและท้ายวรรค วรรคนี้มีลักษณะเหมือนกับเป็นทำนองเชื่อมระหว่างลูกโยนเสียงลามาสู่ลูกโยนเสียงฟาในทำนองต่อไป ส่วนวรรคหลังระยะเอกดำเนินทำนองเหมือนกับทำนองหลักที่เป็นลูกโยนแบบบังคับทาง ระยะเวลาทุ้มดำเนินทำนองขึ้นต้นประโยคด้วยสำนวนเก็บคล้ายการดำเนินทำนองของระยะเอก แล้วลงท้ายวรรคด้วยคู่แปดตามลักษณะการตีระนาดทุ้ม วรรคหลัง 2 ห้องแรกตีลูกโยนลักษณะบังคับทางเหมือนทำนองหลัก แล้วในวรรคหลังใช้การตีสลับเชื่อมเสียงลงมาโดยการใช้มือซ้ายตี 5 พยางค์เสียงหมดจึงหว่านท้ายประโยคด้วยมือขวาขลุ่ยเพิงออลดำเนินทำนองวรรคหน้าด้วยพยางค์ถี่ วรรคหลังใช้ทำนองหลักในการดำเนินทำนอง ขอสามสายดำเนินทำนองลากเสียงยาวในวรรคหน้า วรรคหลังใช้ทำนองหลักในการดำเนินทำนอง จะเข้ ซอด้าง และซอู้ดำเนินทำนองวรรคหน้าด้วยพยางค์ถี่ วรรคหลังใช้ทำนองหลักในการดำเนินทำนอง

เพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 5

ทำนองฆ้องกลาง

ซํ ลํ - -	ซํ ลํ - -	ซํ ลํ - -	ซํ ลํ - -	- ลํ - ซํ	- ฟํ - ร	- - ด ร	- ฟํ - ซํ
- - ซํ ฟํ	- - ซํ ฟํ	- - ซํ ฟํ	- - ซํ ฟํ	- ล - ซ	- ฟ - ล	- ท - -	- ฟ - ซ

ทำนองระนาดเอก

ซ ล ซ ฟ	ซ ล ซ ฟ	ซ ล ซ ฟ	ซ ล ซ ฟ	ร ม ฟ ซ	ล ซ ฟ ม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองระนาดทุ้ม

- - ล ด	- - ฟํ ด	- ฟํ - -	- ร ฟํ	ล ด - -	ล ซ - -	ด - ด -	ด - ด -
ดํ ฟ - -	ล ฟ - -	- - ร ด	ล ด ฟ -	- - ฟ ซ	- - ฟ ด	- ด - ด	- ด - ซ

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ซ ล ซ ฟ	ซ ล ซ ฟ	ซ ล ซ ฟ	ซ ล ซ ฟ	ดํ ล ดํ ซ	ล ซ ฟ ร	ดํ ร ฟ ร	ซ ฟ ล ซ
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	----------	---------

ทำนองซอสามสาย

ซ ล ซ ฟ	ซ ล ซ ฟ	ซ ล ซ ฟ	ซ ล ซ ฟ	- ล ดํ ซ	ล ซ ฟ ร	- ด - ร	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ทำนองจะเข้

ซ ล ซ ฟ	ซ ล ซ ฟ	ซ ล ซ ฟ	ซ ล ซ ฟ	ล ล ดํ ซ	ล ซ ฟ ร	ด ด ร	ด ร ฟ ซ
						ล	

ทำนองซอด้วง

ซํ ลํ ซํ ฟ	ซํ ลํ ซํ ฟ	ซํ ลํ ซํ ฟ	ซํ ลํ ซํ ฟ	ด ล ด ซ	ลํ ซํ ฟ ร	ด ล ด ร	ด ร ฟ ซํ
------------	------------	------------	------------	---------	-----------	---------	----------

ทำนองซออู้

ซ ล ซ ฟ	ซ ล ซ ฟ	ซ ล ซ ฟ	ซ ล ซ ฟ	ดํ ล ดํ ซ	ล ซ ฟ ร	ดํ ล ด ร	ดํ ร ฟ ซ
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	----------	----------

จากการศึกษาเพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 5 พบว่าระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ฟ ซ ล x ด ร x ระดับเสียง ทางเพียงออล่าง การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า ในวรรคหน้าเป็นทำนองที่ทอนมาจาก ประโยคที่ 4 วรรคหลัง ซึ่งยังคงมีระดับเสียงเดิม คือเสียง ฟา วรรคหลัง มีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงสูง เคลื่อนที่ลงมาระดับเสียงต่ำ แล้วกลับไปยังระดับเสียงตกของห้องแรกของวรรค คือ เสียงซอล ในวรรคหลัง นี้เป็นทำนองที่เหมือนการขึ้นต้นใหม่

ทำนองขอสามสาย

- ซ ล ซ	ดํ ํ ท ล ซ	ฟ ซ ล ซ	ดํ ํ ท ล ซ	- ฟ ซ ล	ซ ล ท ดํ	ท รํ ํ ดํ ํ ท	ดํ ํ ท ล ซ
---------	------------	---------	------------	---------	----------	---------------	------------

ทำนองจะเข้

ซ ซ ล ซ	ดํ ํ ท ล ซ	ฟ ซ ล ซ	ดํ ํ ท ล ซ	ด ฟ ซ ล	ซ ล ท ดํ	ท รํ ํ ดํ ํ ท	ดํ ํ ท ล ซ

ทำนองซอด้วง

ซํ ํ ซํ ํ ลํ ํ ซํ ํ	ด ท ล ซ	ฟ ซํ ํ ลํ ํ ซํ ํ	ด ท ล ซ	ร ด ซ ล	ท ร ด ท	ฟ ซ ล ท	ด ท ล ซ
---------------------	---------	------------------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซอฮู้

ซ ซ ล ซ	ดํ ํ ท ล ซ	ฟ ซ ล ซ	ดํ ํ ท ล ซ	รํ ํ ดํ ํ ซ ล	ท รํ ํ ดํ ํ ท	ฟ ซ ล ท	ดํ ํ ท ล ซ
---------	------------	---------	------------	---------------	---------------	---------	------------

จากการศึกษาเพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 6 พบว่าระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ฟ ซ ล x ด ร x ระดับเสียง ทางเพียงออล่าง ทำนองในประโยคนี้เป็นทำนองโยน คือ เสียงซอล

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 6 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ระยะเวลาเอกดำเนินทำนองวรรคแรกเก็บเป็นทำนองลูกโยนไปตามกลุ่มเสียง ดํ ํ ท ล ซ ทำนองหลักตีลูกโยนอยู่ที่เสียงซอล วรรคหลังระยะเวลาเอกดำเนินทำนองแบบลูกโยนขึ้นไปทางเสียงสูงแล้วกลับลงมาหมดประโยคที่เสียงซอลเช่นเดิม ระยะเวลาทุ้มดำเนินทำนองทำนองหลักเป็นการตีลูกโยนเสียงซอล ในวรรคหน้าระยะทุ้มใช้กลุ่มเสียงโด ที ลา ซอล ด้วยวิธีการตีเตะในลักษณะตีสวนและตีตาม ท้ายวรรคไล่เสียงในลักษณะเรียงขึ้นไปหาลูกตกเสียงซอล โดยใช้กลุ่มเสียง โด เร มี ฟา ซอล การดำเนินทำนองของระยะทุ้มในวรรคนี้มีลักษณะเหมือนกับการตีทำนองลูกโยนในท้ายประโยคที่ 3 ขลุ่ยเพียงออ ขอสามสาย จะเข้ ซอด้วงและซอฮู้ ดำเนินทำนองในประโยคที่ 6 ซึ่งเป็นทำนองลูกโยนด้วยสำนวนแบบซ้ำเสียง

เพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 7

ทำนองฆ้องกลาง

- ลี - -	- ลี - -	- ซี่ - ซี่	- - - ลี	- ลี - ลี	- ซี่ - พิ	- ม - พิ	- ซี่ - พิ
- ลี - -	- ลี - ซ	- - - -	- - - ล	- ด - ล	- ซ - พ	- ม - พ	- ซ - พ

ทำนองระนาดเอก

ซ ล ซ ซ	ซ ล ซ ซ	ล ซ พ ซ	ล ซ ดิ ล	ดิ ริ ดิ ล	ดิ ริ ม พิ	มิ ริ ดิ ริ	มิ พิ ซ พิ
---------	---------	---------	----------	------------	------------	-------------	------------

ทำนองระนาดทุ้ม

- ลี - -	- ลี - -	- ลี - -	- ด - - ลี	- ลี - ลี	- ซี่ - -	พิ - ม -	พิ - ซี่ -
- - ซ ซ	- - ซ ซ	- - ซ ซ	- ล - ล	- ด - ล	- ซ - พ	- ม - พ	- ซ - พ

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ซ ล ซ ซ	ซ ล ซ ซ	ล ซ พ ซ	ล ซ ดิ ล	ซ ล ดิ ริ	ดิ ล ซ พ	ซ พ ม ริ	ดิ ริ ม พ
---------	---------	---------	----------	-----------	----------	----------	-----------

ทำนองซอสามสาย

- ล ซ ซ	ซ ล ซ ซ	ล ซ พ ซ	ล ดิ - ล	- ริ ดิ ล	ดิ ล ซ พ	- ด - พ	- ซ - ล
---------	---------	---------	----------	-----------	----------	---------	---------

ทำนองจะเข้

ซ ล ซ ซ	ซ ล ซ ซ	ล ซ พ ซ	ล ซ ดิ ล	ริ พิ ดิ ริ	ล ดิ ซ ล	พ ซ ร ม	พ ล ซ พ

ทำนองซอด้วง

ซี่ ลี ซี่ ซี่	ซี่ ลี ซี่ ซี่	ลี ซี่ พ ซี่	ลี ซี่ ด ล	ซ ล ด ร	ด ล ซ พ	ซี่ พ ม ร	ด ร ม พ
----------------	----------------	--------------	------------	---------	---------	-----------	---------

ทำนองซออู้

ซ ล ซ ซ	ซ ล ซ ซ	ล ซ พ ซ	ล ซ ดิ ล	ซ ล ดิ ริ	ดิ ล ซ พ	ซ พ ม ริ	ดิ ริ ม พ
---------	---------	---------	----------	-----------	----------	----------	-----------

จากการศึกษาเพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 7 พบว่าระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง พ ซ ล x ด ร x ระดับเสียง ทางเพียงอล่าง การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า วรรคหน้ามีการเคลื่อนที่เพียงสองระดับเสียง จากเสียงลา เสียงซอล แล้วกลับมาเป็นลูกตกของวรรค คือเสียงลา วรรคหลัง มีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงสูงเคลื่อนที่ลงมาระดับเสียงต่ำ แล้วกลับไปยังระดับเสียงตกของห้องที่สองของวรรค คือ เสียงฟา

ทำนองซอด้าง

ลื ฟ ซื ลื	ด ล ช ฟ	ซื ฟ ม ร	ด ร ม ฟ	ด ร ม ด	ร ม ฟ ซื	ล ล ด ช	ล ช ฟ ม
------------	---------	----------	---------	---------	----------	---------	---------

ทำนองซอฮู้

ล ฟ ช ล	ดื ล ช ฟ	ช ฟ ม ร	ด ร ม ฟ	ม ร ม ด	ร ม ฟ ซ	ล ล ดื ช	ล ช ฟ ม
---------	----------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

จากการศึกษาเพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 8 พบว่าระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ฟ ช ล x ด ร x ระดับเสียง ทางเพียงอล่าง มีโน้ตจร คือ เสียงมี การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า วรรคหน้า ห้องเป็นการ ทิ้งจังหวะจากวรรคก่อนหน้า มีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำขึ้นไประดับเสียงสูง คือเสียงฟา วรรคหลัง มีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำเคลื่อนที่ขึ้นไประดับเสียงสูง แล้วกลับไปยังระดับเสียงตกของห้องแรก ของวรรค คือ เสียงมี

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 8 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตก พบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ระนาบเอกดำเนินทำนองตอนต้นวรรคหน้าโดยใช้ สำนวนกลอนแบบเดียวกับวรรคแรกของประโยคที่ 7 แต่แปรผันทำนองทำยวรรคไปใช้กลุ่มเสียง ร ม ฟ ช และตกจังหวะของวรรคนี้ที่เสียงซอล ซึ่งไม่ตรงกับทำนองหลักที่มีลูกตกจังหวะเป็นเสียง ฟา ส่วนวรรคหลัง ดำเนินทำนองเกาะเกี่ยวสัมพันธ์ไปกับทำนองหลักทั้งการใช้กลุ่มเสียงและระดับเสียง ระนาบทุ้มดำเนิน ทำนองคล้ายทำนองหลักแต่เพิ่มพยางค์เสียง ซอล ฟา ฟา เข้ามาในห้องแรก ซึ่งในทำนองหลักเป็นการ หยุดร่อจังหวะไม่มีเสียงของโน้ตตัวใด วรรคหลังยังคงดำเนินทำนองใกล้เคียงกับทำนองหลักแต่ใช้วิธีการตี เก็บถี่ๆ เป็นคู่แปด แล้วใช้มือซ้ายไล่ลงมาเสียงสี่เสียงในตอนท้ายประโยค ขลุ่ยเพียงออ ซอสามสาย จะเข้ ซอด้างและซอฮู้ ดำเนินทำนองวรรคหน้าด้วยสำนวนลักษณะเดียวกันโดยดำเนินทำนองเก็บไปตามทำนอง หลัก

เพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 9

ทำนองฆ้องกลาง

- - - ด	- - ร ม	- ลี -	ซึ ม - -	- ลี - -	- ลี - -	- ซึ - ซึ	- - - ลี
- ซ - -	- ด - -	- - ซึ ม	- - ร ด	- ล - -	- ล - ซ	- - - -	- - - ล

ทำนองระนาดเอก

ซึ ลี ซึ ฟิ	มึ รึ ดึ ซ	ล ท ดึ รึ	ซึ มึ รึ ดึ	ลี ซึ ฟิ ดึ	รึ มึ ฟิ ซ	มึ รึ ดึ รึ	มึ ฟิ ซึ ลี
-------------	------------	-----------	-------------	-------------	------------	-------------	-------------

ทำนองระนาดทุ้ม

ด ด ร ด	- ด ร -	ม ม ซ -	ด ด ด -	ล ล ด -	ล ล ด -	ล ซ - ซ	ล - ด -
ด - -	ซ - - ม	ม - ซ	ด - ด	ล - ซ	ล - ซ	- - ฟ -	- ซ - ล

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ซ ม ร ด	ร ม ร ม	ซ ล ซ ร	ซ ม ร ด	ซ ล ซ ซ	ซ ล ซ ซ	ล ซ ฟ ซ	ล ซ ดึ ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

ทำนองซอสามสาย

- ม ร ด	ร ม ร ม	ซ ล ซ ม	ซ ม ร ด	- ล ซ ซ	ซ ล ซ ซ	ล ซ ฟ ซ	ล ดึ - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

ทำนองจะเข้

ด	ด ร ม	ซ ล ซ ม	ซ ม ร ด	ซ ล ซ ซ	ซ ล ซ ซ	ล ซ ฟ ซ	ล ซ ดึ ล
ซ ล ท	ท						

ทำนองซอด้วง

ซึ ม ร ด	ท ด ร ม	ซึ ลี ซึ ร	ซึ ม ร ด	ซึ ลี ซึ ซึ	ซึ ลี ซึ ซึ	ลี ซึ ฟ ซึ	ลี ซึ ด ล
----------	---------	------------	----------	-------------	-------------	------------	-----------

ทำนองซออู้

ซ ม ร ด	ร ม ร ม	ซ ล ซ ร	ซ ม ร ด	ซ ล ซ ซ	ซ ล ซ ซ	ล ซ ฟ ซ	ล ซ ดึ ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

จากการศึกษาเพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 9 พบว่าระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ฟ ซ ล x ด ร x ระดับเสียง ทางเพียงออล่าง มีโน้ตจร คือ เสียงมี การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า วรรคหน้า มีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำขึ้นไประดับเสียงสูงแล้วกลับไปยังระดับเสียงตกของห้องแรกของวรรค คือเสียง โด วรรคหลัง เหมือนกับประโยคที่ 7 วรรคหน้าทุกประการ

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 9 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง วรรคแรกดำเนินทำนองวรรคแรกเก็บไปตามกลุ่มเสียงของทำนองหลัก วรรคนี้มีลักษณะเหมือนกับเป็นการจบประโยคของกลุ่มทำนองที่เชื่อมมาจากวรรคหลังของประโยคที่ 8 ส่วนวรรคหลังมีทำนองหลักเหมือนกับวรรคแรกของประโยคที่ 7 แต่วรรคแรกดำเนินทำนองแตกต่างไปจากสำนวนกลอนเดิมในวรรคแรกของประโยคที่ 7 โดยดำเนินทำนองอยู่ในกลุ่มเสียงสูงเช่นเดียวกับทำนองหลัก และหมดประโยคนี้ที่เสียงลาสูงเหมือนกับทำนองหลัก วรรคสุดท้ายดำเนินทำนองสัมพันธ์การทำนองหลักแต่ใช้การตีสะเตาะในห้องที่ 1 ห้องที่ 3 และห้องที่ 4 แล้วยังใช้การตีสะเตาะต่อเนื่องไปอีก 2 ห้อง แล้วตีเก็บถี่ๆ แบบสำนวนของวรรคแรกไปจนจบประโยค ขลุ่ยเพียงออ ซอสามสาย จะเข้ ซอด้วงและซออู้ ดำเนินทำนองวรรคหน้าด้วยสำนวนลักษณะเดียวกัน จากนั้นดำเนินทำนองเก็บไปตามทำนองหลักโดยใช้การซ้ำเสียงในตอนต้นวรรค

เพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 10

ทำนองฆ้องกลาง

-	ล	-	ล	-	ซ	-	พ	-	ม	-	พ	-	ซ	-	พ	-	-	-	-	-	ด	-	ร	-	ม	-	พ	-	ซ	-	พ
-	ด	-	ล	-	ซ	-	พ	-	ม	-	พ	-	ซ	-	พ	-	-	-	-	-	ซ	-	ล	-	ท	-	พ	-	ซ	-	พ

ทำนองระนาดเอก

ร	ม	พ	ล	พ	ซ	ม	พ	ม	ร	ด	ร	ม	พ	ซ	พ	ม	ร	ด	ซ	ล	ท	ด	ร	ม	ร	ด	ร	ม	พ	ซ	พ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

-	-	ด	ร	พ	ซ	ล	-	ม	ร	-	-	ร	-	-	พ	-	-	-	-	-	ด	-	ร	-	ม	-	พ	-	ซ	-	พ
ซ	ล	-	-	-	-	-	ด	ด	ล	ด	-	พ	-	พ	-	-	-	-	-	-	ด	-	ร	-	ม	-	พ	-	ซ	-	พ

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ซ	ล	ด	ร	ด	ล	ซ	พ	ซ	พ	ม	ร	ด	ร	ม	พ	-	-	-	-	-	ด	-	ร	-	ม	-	พ	-	ซ	-	พ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซอสามสาย

ซ	ล	ด	ร	ด	ล	ซ	พ	ซ	พ	ม	ร	ด	ร	ม	พ	-	-	-	-	-	ด	-	ร	-	ม	-	พ	-	ซ	-	พ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองจะเข้า

ล ฟ ช ล	ดํ ล ช ฟ	ช ฟ ม ร	ด ร ม ฟ	- - - -	- ด - ร	- ม - ฟ	- ช - ฟ

ทำนองซอด้าง

ช ล ด ร	ด ล ช ฟ	ชํ ฟ ม ร	ด ร ม ฟ	- - - -	- ด - ร	- ม - ฟ	- ช - ฟ
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซอฮู้

ช ล ดํ ร	ดํ ล ช ฟ	ช ฟ ม ร	ด ร ม ฟ	- - - -	- ด - ร	- ม - ฟ	- ช - ฟ
----------	----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จากการศึกษาเพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 10 พบว่าระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ฟ ช ล x ด ร x ระดับเสียง ทางเพียงออล่าง มีโน้ตจรัส คือ เสียงมี การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า วรรคหน้ามีทำนองเหมือนกับประโยคที่ 7 วรรคหลังทุกประการ ส่วนวรรคหลัง เหมือนกับประโยคที่ 8 วรรคหน้าทุกประการ

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 10 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ประโยคนี้ วรรคหน้าเอกดำเนินทำนองเก็บไปตามกลุ่มเสียงของทำนองหลักทั้งประโยค ใช้ทำนองอยู่ทางเสียงสูงเช่นเดียวกับทำนองหลัก วรรคหน้าดำเนินทำนองในลักษณะตีเก็บสลับตีสะบัดแล้วลงทำยวรรคเป็นคู่แปดตามลักษณะระนาดทุ้ม วรรคหลังดำเนินทำนองเหมือนทำนองหลักขลุ่ยเพียงออ ซอสามสาย จะเข้า ซอด้างและซอฮู้ ดำเนินทำนองวรรคหน้าดำเนินทำนองเก็บไปตามทำนองหลัก วรรคหลังใช้ทำนองหลักในการดำเนินทำนอง เพราะว่าวรรคนี้เป็นวรรคที่ใกล้จะจบท่อน จึงดำเนินทำนองให้ฟังชัดเจน แสดงถึงการปรับวงให้มีความเรียบร้อย

เพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 11

ทำนองฆ้องกลาง

- ม - ร	- ด - ร	- ชํ - ม	- ร - ด
- ม - ร	- ด - ร	- ช - ม	- ร - ด

ทำนองระนาดเอก

-	ม	-	ร	-	ด	-	ร	ซ	ล	ซ	ม	-	ร	-	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

-	ม	-	ร	-	ด	-	ร	-	ซ	-	ม	-	ร	-	ด
-	ม	-	ร	-	ด	-	ร	-	ซ	-	ม	-	ร	-	ด

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

-	ม	-	ร	-	ด	-	ร	-	ล	ซ	ม	-	ร	-	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซอสามสาย

-	ม	-	ร	-	ด	-	ร	-	ล	ซ	ม	-	ร	-	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองจะเข้

-	ม	-	ร	-	ด	-	ร	-	ล	ซ	ม	-	ร	-	ด

ทำนองซอด้วง

-	ม	-	ร	-	ด	-	ร	-	ล	ซ	ม	-	ร	-	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซออู้

-	ม	-	ร	-	ด	-	ร	-	ล	ซ	ม	-	ร	-	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

จากการศึกษาเพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 11 พบว่าระดับเสียงอยู่ในกลุ่มเสียง ฟ ซ ล x ด ร x ระดับเสียง ทางเพียงอล่าง มีโน้ตจร คือ เสียงมี การเคลื่อนที่ของทำนอง พบว่า มีการเคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำเคลื่อนที่ขึ้นไประดับเสียงสูง แล้วกลับไปยังระดับเสียงต่ำ คือ เสียงโด

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 11 เมื่อพิจารณาในเรื่องของลูกตกพบว่า มีลูกตกเสียงเดียวกันทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ประโยคนี้นี้มีเพียงวรรคเดียว เป็นวรรคที่มีลักษณะเหมือนกับเป็นการจบประโยคของกลุ่มทำนองที่เชื่อมมาจากวรรคหลังของประโยคที่ 10 ระนาดเอกดำเนินทำนองในลักษณะทอดแนวลงเพื่อส่งร้องในเที่ยวต่อไป การใช้ทำนองที่เป็นสัญลักษณ์และการทอดแนวลงเช่นนี้บ่งบอกถึงวิธีการปรับวงในการบรรเลงรวมวงที่มีความเรียบร้อยตามแบบแผนของการบรรเลงรวมวงที่ดี เป็นวรรคสุดท้ายของเพลง ระนาดทุ้ม ขลุ่ยเพียงออ ซอสามสาย จะเข้ ซอด้วงและซออู้จึงดำเนินทำนองเหมือนทำนองหลักทั้งหมด

สรุปการดำเนินงานของเครื่องดนตรีในวงมโหรี

การดำเนินงานของระนาดเอกมโหรี แปรทำนองให้มีความสอดคล้องกลมกลืนกับทำนองหลัก ในการขึ้นเพลงมีลักษณะใช้สำนวนกลอนที่ใกล้เคียงกับทำนองหลักมาก แล้วจึงดำเนินงานด้วยการตีเก็บไปตามทำนองเพลง มีการใช้สำนวนกลอนหลายรูปแบบมีทั้งกลอนได้ลวด กลอนพัน กลอนลับ สำนวนกลอนที่ใช้เสียงพลิกกลับจากเสียงต่ำไปเสียงสูง สำนวนกลอนที่ใช้คู่เสียงห่างกัน สำนวนกลอนที่ใช้บางแห่งก็สอดคล้องใกล้เคียงกับทำนองหลัก บางแห่งก็อาศัยสำนวนกลอนไปสู่เสียงตกท้ายประโยค ซึ่งโดยมากระนาดเอกมักจะบรรเลงหมดประโยคตามเสียงตกและระดับเสียงของฆ้อง สำนวนกลอนที่ใช้ส่วนมากเป็นสำนวนกลอนที่ฟังแล้วให้ความรู้สึกเรียบร้อย ไม่โลดโผน ไม่ซับซ้อน ฟังง่าย มีความไพเราะ แต่สำนวนกลอนบางแห่งก็ยึดลักษณะวิธีการดำเนินกลอนของระนาดเอกที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจะเชื่อมไปหาทำนองในประโยคต่อไป จึงมีสำนวนกลอนที่ไม่ใกล้เคียงกับทำนองหลักบ้างแต่ก็มีเพียงส่วนน้อย

การดำเนินงานของระนาดทุ้ม มีการใช้สำนวนกลอนหลากหลายและค่อนข้างดำเนินกลอนได้อิสระมากกว่าระนาดเอก โดยการแปรทำนองเป็นให้มีความสอดคล้องกลมกลืนกับทำนองหลัก และมีความเหมาะสมกับโอกาสที่บรรเลง ใช้ทางจาวๆ สลับกับเนื้อเพลงบ้าง ตีทางไม่มากนัก มีเน้นความสำคัญของเสียงที่มีลักษณะเฉพาะของระนาดทุ้ม บางประโยคบรรเลงด้วยสำนวนกลอนเฉพาะของทางระนาดทุ้ม บางประโยคบรรเลงตามทำนองหลัก บางประโยคบรรเลงทำนองหลักในวรรคแรกและลงท้ายเป็นทางระนาดทุ้มในวรรคหลัง บางประโยคที่มีทำนองหลักซ้ำกันหลายครั้ง ระนาดทุ้มก็ดำเนินทำนองที่ไม่ซ้ำ มีการตีสะบัด มีการการตีสะเคาะตามลักษณะสำนวนกลอนของระนาดทุ้มบ้าง ขอบเขตการใช้ช่วงเสียงหรือระดับเสียงบางประโยคใช้ระดับเสียงต่างจากทำนองหลัก

การดำเนินงานของขลุ่ยเพียงออ มีการใช้ช่วงเสียงที่กว้างตามขอบเขตของเสียงขลุ่ยเพียงออ ใช้กลอนที่เรียบง่าย ไม่มีความซับซ้อน ไม่มีทำนองที่มีลักษณะพันหรือทำนองที่มีการเล่นเสียงต่ำเสียงสูงมากจนเกินไป ดำเนินทำนองมีความใกล้เคียงทำนองหลัก มีการใช้เทคนิคในการบรรเลง เช่น การควง การพรม

การดำเนินงานของซอสามสาย มีการดำเนินงานที่หลากหลาย มีการใช้ช่วงเสียงที่กว้างตามขอบเขตของเสียงซอสามสาย มีดำเนินงานมีความใกล้เคียงทำนองหลัก มีการใช้เทคนิคในการบรรเลง เช่น การประ การพรม มีการรักษาท่วงทำนองที่มีรูปแบบเฉพาะของเพลงตับทะแย และมีความเหมาะสมกับการบรรเลงวงมโหรีซึ่งมีวัตถุประสงค์การขับกล่อม

การดำเนินงานของซอด้วง ใช้กลอนที่เรียบง่าย ไม่มีความซับซ้อน ไม่มีทำนองที่มีลักษณะพันหรือทำนองที่มีการเล่นเสียงต่ำเสียงสูงมากจนเกินไป ดำเนินทำนองมีความใกล้เคียงทำนอง

หลัก มีการใช้เทคนิคในการบรรเลง เช่น การประ การพรม มีการรักษาท่วงทำนองที่มีรูปแบบเฉพาะของ เพลงตับทะแย และมีความเหมาะสมกับการบรรเลงวงมโหรีซึ่งมีวัตถุประสงค์การขับกล่อม

การดำเนินทำนองของจะเข้ ยึดทำนองหลักเป็นสำคัญ มีการดำเนินทำนองที่เรียบ ไม่ กระโดดเสียงไปมา ดำเนินทำนองไล่เสียงขึ้นลงอย่างเป็นระเบียบ ไม่โลดโผน ใช้การแปรทำนองให้เหมาะสม กับเครื่องมือ และยังคงรักษาเอกลักษณ์ของเครื่องดนตรีไว้ เช่น การดำเนินทำนองโดยการใช้สายลวด ใน การทิง-นอย การฉ่าง เป็นต้น

การดำเนินทำนองของซออู้ มีการดำเนินทำนองที่หลากหลาย มีการใช้กลอนพัน การใช้ กลอนซ้ำเสียง การใช้กลอนพาดเสียง ซึ่งสำนวนกลอนหรือวิธีการดำเนินทำนองเหล่านี้เป็น ลักษณะเฉพาะของซออู้ สำนวนกลอนเพลงมีลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเป็นไปในทางเดียวกับซอด้วง และจะเข้ เนื่องจากซออู้มีเสียงเบาจึงมีการใช้คู่เสียงที่ห่างกันมากๆ เพื่อให้เสียงซออู้ลอยออกมา ไม่ให้เสียง ถูกเครื่องดนตรีชิ้นอื่นๆ กลบเสียง



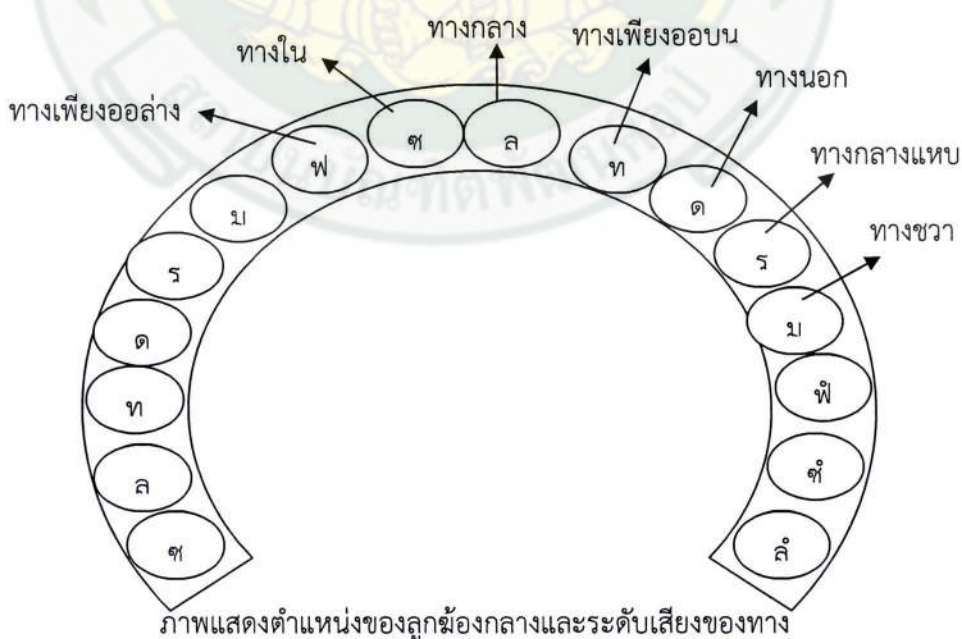
4.2 องค์ความรู้ทางดนตรีของเพลงตับทะแย

งานวิจัยเรื่อง“องค์ความรู้ทางดนตรีของเพลงตับทะแย กรณีบรรเลงด้วยวงมโหรีเครื่องคู่” ให้ความสำคัญกับองค์ความรู้ทางด้านดนตรีของเพลงตับทะแย ซึ่งในการบรรเลงวงมโหรีเครื่องคู่เพลงตับทะแยมีองค์ความรู้ทางดนตรีหลายด้าน ได้แก่ ระบบเสียงวงมโหรี การรวบปรับวงมโหรี ทางกรบรรเลงเครื่องดนตรีในวงมโหรี ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารข้อมูลภาคสนาม สัมภาษณ์แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการในระดับ ดังนี้

4.2.1) ระบบเสียงวงมโหรี

ในปัจจุบันการผสมวงของไทยมีอยู่ 3 ประเภทหลักๆ ได้แก่ ปี่พาทย์ เครื่องสาย และมโหรี การเทียบเสียงของเครื่องดนตรีที่จะผสมเป็นวงเดียวกัน จะยึดเสียงของเครื่องดนตรีในวงที่เลื่อนลงเสียงไม่ได้ เป็นหลักสำหรับเทียบเสียง ในวงปี่พาทย์ ปี่ในกับปี่นอกเป็นเครื่องดนตรีที่มีเสียงตายตัว จึงต้องสร้างให้เสียงเข้ากัน แล้วยึดเสียงปี่ในเป็นหลักเทียบเสียงเครื่องดนตรีอื่นๆ ในวงเครื่องสาย ขลุ่ยเพียงออกับขลุ่ยหลีบเป็นเครื่องดนตรีที่เลื่อนลงเสียงไม่ได้ จึงต้องสร้างให้เสียงเข้ากัน แล้วยึดเสียงขลุ่ยเพียงออเป็นหลัก ในวงมโหรี ใช้ขลุ่ยเทียบเสียงเหมือนกับวงเครื่องสาย (มนตรี ตราโมท, 2540)

ดังนั้นการเทียบเสียงจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้ในวงบรรเลงที่ระดับเสียงเดียวกัน เพลงจึงจะฟังไพเราะ เนื่องจากเครื่องดนตรีที่เลื่อนลงเสียงไม่ได้เหล่านี้ มีข้อจำกัดในการเล่น จึงได้มีการกำหนดระดับเสียง เพื่อใช้กับเครื่องเป่าต่างๆนี้ โดยจะระบุระดับเสียงด้วยชื่อของ “ทาง” ซึ่งมีอยู่ 7 ทาง แต่ละทางมีเสียงหลักที่แน่นอน และกำหนดด้วยตำแหน่งของลูกฆ้องของฆ้องวงกลาง ดังรูป



ในการบรรเลงวงมโหรีเครื่องคู่เพลงดับตะแย ประกอบด้วย เพลงตะแย เพลงยาว เพลงย่องหยิด เพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน และเพลงมอญร้องไห้ จะใช้กลุ่มเสียงที่มีความสัมพันธ์กันในการบรรเลงเพียง 4 กลุ่มเสียง ได้แก่ เพลงตะแยใช้ระดับเสียง ทางนอก เพลงยาว ใช้ระดับเสียง ทางนอกกับทางเพียงออล่าง เพลงยาว ใช้ระดับเสียง ทางนอก ทางเพียงออล่าง และเพียงอบบน เพลงย่องหยิด ใช้ระดับเสียง ทางนอก เพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน ใช้ระดับเสียง ทางนอกและทางใน เพลงมอญร้องไห้ ใช้ระดับเสียงเพียงออล่าง

สำหรับขอบเขตเสียงของเครื่องดนตรีในวงมโหรีเครื่องคู่จะมีขอบเขตกว้างมากกว่า 3 ช่วงเสียง คือ เริ่มจากลูกทวนของฆ้องกลางและระนาดทุ้มเป็นเสียงที่ต่ำที่สุดจนถึงลูกยอดของระนาดเอกเป็นเสียงที่สูงที่สุด ซึ่งขอบเขตของเครื่องดนตรีแต่ละอย่างในวงมโหรีเครื่องคู่นี้สามารถเปรียบเทียบให้เห็นได้โดยแผนผังต่อไปนี้

ฆ้องกลาง	ซ	ล	ท	ด	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ท	ด	ร	ม	ฟ	ซ	ล									
ระนาดเอก			ท	ด	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ท	ด	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ท	ด	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ท	
ระนาดทุ้ม	ซ	ล	ท	ด	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ท	ด	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ท								
ขลุ่ยเพียงออ											ด	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ท	ด	ร	ม	ฟ	ซ	ล		
ซอสามสาย									ล	ท	ด	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ท	ด	ร						
จะเข้				ด	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ท	ด	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ท	ด	ร	ม	ฟ	ซ			
ซอด้วง															ซ	ล	ท	ด	ร	ม	ฟ	ซ	ล		
ซออู้											ด	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ท	ด	ร						

ช่วงเสียงที่ 1

ช่วงเสียงที่ 2

ช่วงเสียงที่ 3

แผนผังที่ 1 ขอบเขตของเครื่องดนตรีแต่ละชนิดในวงมโหรีเครื่องคู่

4.2.2) การปรับวงมโหรีเพลงตับทะแย

ในการปรับวงมโหรีเพลงตับทะแย ผู้ปรับวงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องในการปรับวงมโหรี ได้แก่ องค์ความรู้เรื่องการบรรเลงวงมโหรี ผู้ปรับวงต้องมีความเข้าใจในลักษณะรูปแบบหรือคุณลักษณะของวงที่จะปรับ รายละเอียดของเพลงที่จะปรับและรายละเอียดด้านต่างๆของผู้ที่จะถูกปรับหรือผู้บรรเลง ควรจะต้องทราบลักษณะทางกายภาพของเครื่องดนตรีในวงมโหรี ซึ่งเป็นการรวมเครื่องดนตรีทั้ง 4 ประเภท ได้แก่ เครื่องดัด เครื่องสี เครื่องตี และเครื่องเป่า ศักยภาพของเครื่องดนตรีแต่ละชนิด และบทบาทหน้าที่ของเครื่องดนตรีแต่ละประเภท ในวงมโหรี ซึ่งคุณครูมนตรี ตราโมท ได้ระบุคุณลักษณะและบทบาทหน้าที่ไว้ดังนี้

ระนาดเอกมโหรี	เป็นผู้นำ บรรเลงเก็บสอดแทรกตามทำนองเพลง
ฆ้องกลาง	เป็นหลักของเครื่องดนตรีจำพวกดำเนินทำนอง เดินเนื้อเพลง แต่มีลักษณะการดำเนินทำนองที่ถี่กว่าฆ้องวงใหญ่ปี่พาทย์เพียงเล็กน้อย
ระนาดทุ้ม	บรรเลงหยอกล้อ ยั่วเย้าไปกับเครื่องดนตรีจำพวกดำเนินทำนอง
ซอสามสาย	บรรเลงคลอเสียงคนร้อง โหยหวนไปตามทำนอง บางทีก็เก็บบ้าง
ซอด้วง	บรรเลงเก็บบ้าง โหยหวนบ้างตามทำนอง
ซออู้	บรรเลงหยอกล้อ ยั่วเย้าไปกับเครื่องดนตรีจำพวกดำเนินทำนอง
จะเข้	บรรเลงเก็บสอดแทรกตามทำนอง
ขลุ่ยเพียงออ	ดำเนินทำนองเก็บบ้าง โหยหวนบ้างตามทำนอง
โหม่ง รำมะนา	ควบคุมจังหวะหน้าทับ
ฉิ่ง	ควบคุมจังหวะย่อยและแสดงจังหวะหนักเบา

นอกจากบทบาทหน้าที่ข้างต้นนี้แล้ว จะต้องคำนึงถึงความแตกต่างของบทบาทในการบรรเลงอยู่ในวงดนตรีด้วย เช่น บทบาทหน้าที่ของเครื่องสายในวงเครื่องสายมีความแตกต่างกับบทบาทหน้าที่ของเครื่องสายในวงมโหรีอย่างไร เครื่องตีในวงปี่พาทย์แตกต่างกับเครื่องตีในวงมโหรี โดยเฉพาะระนาดเอกมโหรี ระนาดทุ้มมโหรีและฆ้องกลางหรือฆ้องมโหรี ซึ่งมีความแตกต่างในเรื่องของจำนวนลูกฆ้อง ตำแหน่งของเสียง ขอบเขตของเสียง วิธีการดำเนินทำนองเครื่องปี่พาทย์ในวงมโหรี รูปร่างและขนาดของเครื่องดนตรี

เพลงตับทะแย ผู้ปรับจะต้องมีความเข้าใจเพลงของลักษณะ จุดมุ่งหมายของเพลง ความสัมพันธ์ระหว่างทางร้องและทางเครื่องนั้น อารมณ์เพลง

ผู้บรรเลง ได้แก่ ด้านทักษะของผู้บรรเลงแต่ละคน ขอบเขตความสามารถ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีในวงมโหรีแต่ละชิ้น วัตถุประสงค์ของการบรรเลงวงมโหรีในด้านการขับกล่อม ระบบเสียงหรือทางซึ่งตามหลักวิชาการวงมโหรีจะใช้ทางเพียงอบนเป็นหลัก สำหรับในทางปฏิบัติไม่ได้จำกัดอยู่ขอบเขตของทางเพียงอบน แต่จะมีการพลิกผันหรือเปลี่ยนระดับเสียงตามระดับเสียงของเพลงที่จะบรรเลง สำหรับเพลงดับตะแยะ จะใช้ระดับเสียง ทางเพียงอบน ทางเพียงอล่าง ทางโน และทางนอก

4.2.1 วิธีการปรับวงมโหรีเพลงดับตะแยะ

การปรับวงมโหรีเพลงดับตะแยะเริ่มต้นจากการวางแผนในการปฏิบัติการ ก่อนที่จะเริ่มเข้าสู่วิธีในการปรับวงมโหรี ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.2.1.1 การเตรียมความพร้อม

การเตรียมความพร้อมเรื่ององค์ความรู้ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมในส่วนของ เพลงดับตะแยะ ผู้ปรับวงต้องเตรียมความพร้อมในเบื้องต้น คือ ได้ศึกษาลักษณะเพลงดับตะแยะ เป็นเพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น ใช้หน้าทับปรบไ่จำนวน 4 เพลง ใช้หน้าทับสองไม้ จำนวน 1 เพลง เป็นเพลงทางพื้นหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เพลงบังคับทาง ซึ่งสามารถเปิดโอกาสให้เครื่องดนตรีในวงมโหรีดำเนินกลอนหรือคิดกลอนได้อิสระ

การเตรียมความพร้อมเรื่องการคัดเลือกผู้บรรเลง คือ คัดเลือกผู้บรรเลงที่มีความถนัดและมีความสามารถในแต่ละเครื่องมือ สามารถบรรเลงถ่ายทอดและสื่อถึงอารมณ์และความหมายของเพลงได้ มีความแม่นยำในทำนองเพลงและมีความจำดีสามารถจดจำทำนองได้เร็ว มีไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการบรรเลง มีความรับผิดชอบของหน้าที่ และมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการบรรเลงรวมวง

การเตรียมความพร้อมเครื่องดนตรีที่ใช้ในการบรรเลง ได้แก่ การคัดเลือกเครื่องดนตรีในวงมโหรีที่มีคุณภาพ เครื่องดำเนินทำนอง ต้องมีคุณภาพ เสียงไม่เพี้ยน ไม่อับ ไม่แหบพร่า เสียงดัง ผู้บรรเลงจะได้ชินกับเครื่องดนตรีคุณภาพดี ซึ่งจะทำให้สามารถพัฒนาทักษะให้ดีขึ้น

การเตรียมความพร้อมในเรื่องของเวลาในการฝึกซ้อม เนื่องจากเพลงดับตะแยะ ประกอบด้วยเพลงสองชั้นจำนวน 5 เพลงซึ่งแต่ละเพลงมีทำนองเฉพาะ เป็นเอกลักษณ์ บางเพลงมีทำนองที่ซับซ้อน จึงจำเป็นต้องวางแผนและเตรียมการในการฝึกซ้อมเป็นอย่างดี เนื่องจากผู้บรรเลงเป็นนักศึกษา ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบถึงการเรียนได้ จึงใช้เวลาที่ในการฝึกซ้อมระหว่างวันจันทร์-ศุกร์ วันละ 2 ชั่วโมง หลังนักศึกษาเลิกเรียน และวันเสาร์-อาทิตย์วันละ 3 ชั่วโมง เป็นระยะเวลา 3 เดือน

4.2.1.2 การปรับวงมโหรีเพลงตับทะแย

จากที่กล่าวมาข้างต้น เมื่อผู้ปรับวงได้ทำการเตรียมความพร้อมหรือเตรียมการในส่วน of ชั้นเตรียมการแล้ว ในส่วนต่อไปเป็นส่วน of ชั้นปรับวง ซึ่งจะกล่าวดังต่อไปนี้

การต่อทำนองหลักเพลงตับทะแย ผู้บรรเลงทุกคนจะต้องได้ทำนองหลักและจะต้องฝึกฝนและปฏิบัติทำนองหลักให้แม่นยำและถูกต้อง เพื่อที่จะนำไปใช้ในการต่อทางเพลงของแต่ละเครื่องมือ

การต่อทางในแต่ละเครื่องมือ ผู้บรรเลงจะต้องได้รับการถ่ายทอดทางเพลงแต่ละเครื่องมือ ซึ่งเมื่อผู้บรรเลงได้รับการถ่ายทอดแล้ว จะต้องไปทบทวนและฝึกซ้อมเพลงในแต่ละเครื่องมือที่ได้รับการถ่ายทอดมาให้แม่นยำ เมื่อแม่นยำแล้ว จะให้บรรเลงทุกเครื่องมือพร้อมกัน เพื่อจะได้ปรับสำนวนกลอนของแต่ละเครื่องมือให้เหมาะสมกับวงมโหรี และกลอนที่ใช้ต้องสัมพันธ์กับเครื่องดนตรีชิ้นอื่นๆ ในวงด้วยเช่นเดียวกัน

ตัวอย่างการดำเนินทำนองที่ 1 การดำเนินทำนองขึ้นต้นเพลง

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีทุกเครื่องที่เหมือนทำนองหลักในประโยคแรกของเพลง เพื่อแสดงเอกลักษณ์ของทำนองเพลง ลักษณะนี้เหมือนเป็นการตั้งหลักให้มีความมั่นคง หรือเป็นการบอกว่านี่คือเพลงที่จะบรรเลง เพลงตับทะแยจะใช้ทำนองเดียวกันกับทำนองหลักทุกประการเป็นการขึ้นเพลงเนื่องจากเป็นเพลงแรกของตับ ส่วนเพลงอื่นๆ ก็ยังคงใช้ทำนองตามทำนองหลักทั้งประโยค หรือใช้ทำนองตามทำนองหลักเฉพาะวรรคหน้าของประโยคเช่นเดียวกัน

เพลงทะแย ท่อน 1 ประโยคที่ 1

ทำนองฆ้องกลาง

-	-	-	-	-	ล	-	ล	-	ม	ร	ด	-	ล	-	ซ	-	-	-	ร	-	-	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	-	ด
-	-	-	ล	-	-	-	-	-	ม	ร	ด	-	ล	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	-	ด

ทำนองระนาดเอก

-	-	-	ล	-	ล	ล	ล	-	ม	ร	ด	-	ล	-	ซ	-	-	-	ร	-	-	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	-	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

-	-	-	-	-	ล	-	ล	-	ม	ร	ด	-	ล	-	ซ	-	-	-	ร	-	-	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	-	ด
-	-	-	ล	-	-	-	-	-	ม	ร	ด	-	ม	-	ร	-	-	-	ล	-	-	-	ร	-	-	-	ม	-	-	-	ด

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

-	-	-	ล	-	ล	ล	ล	-	วี่	-	ดํ	-	ล	-	ซ	-	-	-	ร	-	-	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	-	ดํ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	-----	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

ทำนองซอสามสาย

-	-	-	ล	-	ล	ล	ล	-	วี่	-	ดํ	-	ล	-	ซ	-	-	-	ร	-	-	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	-	ดํ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	-----	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

ทำนองจะเข้

	-	ຄ	ຄ	ຄ	-	ຈຶ່ງ	-	ທຶ	-	ຄ	-	ຮຸ	-	-	-	ຊ	-	-	-	ຮຸ	-	-	-	ຄ	-	-	-	ທຶ
-	-	-	ຄ																									

ทำนองซอด้วง

-	-	ล	-	ล	ล	ล	-	ร	-	ด	-	ล	-	ซ	-	-	-	ร	-	-	-	ซํ	-	-	-	ล	-	-	-	ด
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซออู้

-	-	-	ล	-	ล	ล	ล	-	วี่	-	ดํ	-	ล	-	ซ	-	-	-	ร	-	-	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	-	ดํ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	-----	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

เพลงยาว ท่อน 1 ประโยคที่ 1

ทำนองฆ้องกลาง

-	-	-	ร	-	-	ม	ม	-	-	-	ซํ	-	-	ม	ม	-	ซํ	-	ม	-	ร	-	-	ด	ด	-	-	ร	ร	-	ม
-	-	-	ร	-	ม	-	-	-	-	-	ซ	-	ม	-	-	-	ซ	-	ม	-	ร	-	ด	-	-	-	ร	-	-	-	ม

ทำนองระนาดเอก

-	-	-	ร	ม	ม	ม	ม	-	-	-	ซํ	ม	ม	ม	ม	ซํ	ลํ	ซํ	ม	ซํ	ม	ร	ด	ท	ล	ซ	ล	ท	ด	ร	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	----	----	----	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

เทียบกลับ

ลํ	ม	พํ	ม	ลํ	ซํ	พํ	ม	ร	ม	พํ	ซํ	ลํ	ซํ	พํ	ม	ซํ	ลํ	ซํ	ม	ซํ	ม	ร	ด	ท	ล	ซ	ล	ท	ด	ร	ม
----	---	----	---	----	----	----	---	---	---	----	----	----	----	----	---	----	----	----	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

-	-	-	ร	-	-	ม	ม	-	-	-	ซํ	-	-	ม	ม	-	ซํ	-	ม	-	ร	-	ด	-	-	-	ร	ด	ร	-	ม
-	-	-	ร	-	ม	-	-	-	-	-	ซ	-	ม	-	-	-	ซ	-	ม	-	ร	-	ด	-	-	-	ร	ด	ร	-	ม

เทียบกลับ

ม	ร	-	-	ม	ซํ	-	-	ม	-	ด	-	-	-	ด	ร	ม	-	ด	ร	ม	-	-	-	ล	ด	ร	ม				
-	-	ม	ม	-	-	ม	ม	-	-	ร	ด	ล	-	ล	ซ	ล	ล	-	-	-	ล	-	-	-	ซ	ม	ซ	-	-	-	ม

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

- - - ร	- ม ม ม	- ร - ซ	ม ม ม ม	ซ ล ซ ร	ซ ม ร ด	ท ล ซ -	ดํ - ร ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

ทำนองซอสามสาย

- - - ร	- ม ม ม	- - - ซ	- ม ม ม	ซ ล ซ ร	ซ ม ร ด	ท ล ๕ ล	ท ด ร ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองจะเข้

- - - ร	- ม ม ม	- ร - ซ	ม ม ม ม	ซ ล ซ ม	ซ ม ร ด		ร ม
						ท ล ซ ล	ท ด

ทำนองซอด้วง

- - - ร	- ม ม ม	- ร - ซ	ม ม ม ม	ซ ล ซ ม	ซ ม ร ด	ซ ล ท ด	ท ด ร ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

- - - ร	- ม ม ม	- ร - ซ	ม ม ม ม	ซ ล ซ ร	ซ ม ร ด	ท ล ซ ล	ท ดํ ร ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

เพลงย่องหจิต ประโยคที่ 1

ทำนองฆ้องกลาง

- - - ซ	- ลํ - -	ด ด - -	ร ร - ม	- - - -	- ร - ม	- ร - -	- ม - ม
- - - ซ	- ล - ด	- - - ร	- - - ม	- - - -	- ร - ม	- ร - ม	- - - -

ทำนองระนาดเอก

- ซ ซ ซ	- ลํ - ดํ	- - - ร	- - - ม	- - - -	- ร - ม	- ร - ซ	ม ม ม ม
---------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองระนาดทุ้ม

- - ซ ซ	- ลํ - ด	- - - ร	- - - ม	- - - -	- ร - ม	- ร - ซ	ม ม ม ม
- ซ - -	- ล - ด	- - - ร	- - - ม	- - - -	- ร - ม	- ร - ซ	ม ม ม ม

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

- ซ ซ ซ	- ล - ด	- - ม ร	ด ร - ม	- - - -	- ร - ม	- ร - ซ	ม ม ม ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซอสามสาย

- ซ ซ ซ	- ล - ด	- - ม ร	ด ร - ม	- - - -	- ร - ม	- ร - ซ	ม ม ม ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองจะเข้

- ซ ซ ซ	- ล - ด	- - - ร	- - - ม	- - - -	- ร - ม	- ร - ซ	ม ม ม ม

ทำนองซอด้วง

- ซี่ ซี่ ซี่	- ลี - ด	- - ม ร	ด ร - ม	- - - -	- ร - ม	- ร - ซี่	ม ม ม ม
---------------	----------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

ทำนองซออู้

- ซ ซ ซ	- ล - ด	- - ม ร	ด ร - ม	- - - -	- ร - ม	- ร - ซ	ม ม ม ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน ท่อน 1 ประโยคที่ 1

ทำนองฆ้องกลาง

- - - -	- ด - ด	- ซ - ด	- ร - ม	- ฟ - ซี่	ลี ซี่ - -	- - ร ม	พิ - - ซี่
- - - ด	- - - -	- ร - ด	- ร - ม	- ด - -	- - พิ ม	ร ด - -	- ซ - -

ทำนองระนาดเอก

- - - ด	ด	ด	ด	ด	ซ ล ท	ด	ท	ด	ร	ม	ร	ม	พิ	ซ	ลี	ซ	พิ	ม	ร	ด	ร	ม	ร	ม	พิ	ซ
---------	---	---	---	---	-------	---	---	---	---	---	---	---	----	---	----	---	----	---	---	---	---	---	---	---	----	---

กลับต้น (ใช้แทนบรรทัดที่1)

ซ	ล	ท	ด	ร	ล	ท	ด	ท	ล	ซ	ล	ท	ด	ร	ม	ร	ม	พิ	ซ	ลี	ซ	พิ	ม	ร	ด	ร	ม	ร	ม	พิ	ซ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	----	---	----	---	---	---	---	---	---	---	----	---

ทำนองระนาดทุ้ม

- - - -	- ด - ด	ทล มร	- - - ม	ซ ล ด -	ล ด มร	- ด - ด	- ด - ซ
- - - ด	- - - -	ซ ด	- ซ - ม	- - - ซ	- - ด	ล - ล -	ล - ซ -

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

- - - ด	- ด	ด	ด	- ซ - ด	- ร - ม	- ฟ - ซ	ล ซ ฟ ม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ซ
---------	-----	---	---	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซอสามสาย

- - - ด	- ด	ด	ด	- ซ - ด	- ร - ม	- ฟ - ซ	ล ซ ฟ ม	ร ด ร ม	- ฟ - ซ
---------	-----	---	---	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองจะเข้

	- ดํ ดํ ดํ	- ซ - ดํ	- รํ - มํ	ล ล ดํ ซ	ล ซ ฟ ม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ซ
- - - ด							

ทำนองซอด้วง

- - - ด	- ด ด ด	- ซ - ด	- ร - ม	ร ม ฟ ซ	ลํ ซํ ฟ ม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ซ
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------

ทำนองซออู้

- - - ดํ	- ดํ ดํ ดํ	- ซ - ดํ	- ร - ม	ร ม ฟ ซ	ล ซ ฟ ม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ซ
----------	------------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

เพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 1

ทำนองฆ้องกลาง

- ม - -	- ร - -	- ด - ด	- - - ร	- ด - ร	- ม - ฟ	- - ซํ ซํ	- ลํ - ซํ
- - ร ด	- - - ด	- - - ซ	- - - ล	- ซ - ล	- ท - ฟ	- ซ - -	- ล - ซ

ทำนองระนาดเอก

- มํ รํ ดํ	- รํ - ดํ	มํ รํ ดํ ท	ล ท ดํ รํ	มํ รํ ดํ ซ	ดํ รํ มํ ฟ	ลํ ซํ ฟํ ดํ	รํ มํ ฟํ ซํ
------------	-----------	------------	-----------	------------	------------	-------------	-------------

ทำนองระนาดทุ้ม

- ม - -	- ร - -	- ด - ด	ท ด - ร	- ด - ร	- ม - -	ฟ - ซํ ซํ	- - ซํ -
- - ร ด	- - - ด	- - -	ท ด - ร	- ด - ร	- ม - ฟ	- ซ - -	ล ซ - ซ

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ซ ม ร ด	- ร - ด	- ด ด ด	ซ ล ดํ รํ	- ด - ร	- ม - ฟ	- ซ ซ ซ	- ล - ซ
---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซอสามสาย

- ม ร ด	- ร - ด	- - - ด	- - - ร	- ม - ร	- ด - ร	- ซ ซ ซ	- ล - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองจะเข้

- ม ร ด	- ร - ด	- ด ด ด	ด ร	- ม - ร	- ด - ร	- ซ ซ ซ	- ล - ซ
			ซ ล				

ทำนองซอด้าง

-	ม	ร	ด	-	ร	-	ด	-	ด	ด	ด	ซ	ล	ด	ร	ม	ร	ด	ซ	ด	ร	ม	ฟ	ซึ	ซึ	ซึ	ซึ	-	ลึ	-	ซึ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	---	----	---	----

ทำนองซอฮู้

ซ	ม	ร	ด	-	ร	-	ด	-	ด	ด	ด	ซ	ล	ดํ	รํ	-	ด	-	ร	-	ม	-	ฟ	-	ซ	ซ	ซ	-	ล	-	ซ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ตัวอย่างการดำเนินทำนองที่ 2 การดำเนินทำนองที่เป็นเอกลักษณ์ของเพลง

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีทุกเครื่องที่มีแปรทำนองโดยยึดทำนองหลัก และแปรทำนองให้ใกล้เคียงกับทำนองที่เป็นเอกลักษณ์ของเพลงมากที่สุด

เพลงทะเลแยะ ท่อน 2 ประโยคที่ 12

ทำนองฆ้องกลาง

-	-	ด	ด	-	ร	-	ม	-	ร	-	ม	-	ฟ	-	ซึ	-	ล	-	-	ล	ซึ	-	ล	-	ร	-	-	ด	ด	-	ร
-	ด	-	-	-	ร	-	ม	-	ร	-	ม	-	ฟ	-	ซ	-	ซ	-	ม	-	ร	-	ม	-	ร	-	ด	-	-	-	ร

ทำนองระนาดเอก

ซ	ม	ร	ด	ร	ม	ร	ม	ร	ด	ร	ม	ร	ม	ฟ	ซ	-	ซ	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	-	ด	-	-	-	ร
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

-	-	-	ด	-	ซ	-	ม	ฟ	ซ	ฟ	-	-	ฟ	-	ซ	-	ซ	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	ด	ร	ม	-	ร
-	ซ	-	-	-	-	ร	-	-	-	-	ด	-	-	ซ	-	ซ	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	ด	ด	-	ม	-	ร

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ซ	ม	ร	ด	ร	ม	ร	ม	ล	ซ	ฟ	ม	ร	ม	ฟ	ซ	-	ซ	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	รํ	ดํ	ล	ดํ	-	รํ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	---	----	---	----

ทำนองซอสามสาย

ซ	ม	ร	ด	ทุ	ด	ร	ม	ร	ด	ร	ม	-	ฟ	-	ซ	-	-	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	รํ	ดํ	ล	ดํ	-	รํ
---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	---	----	---	----

ทำนองจะเข้

ซ	ม	ร	ด	ด	ร	ม	ล	ซ	ฟ	ม	ร	ม	ฟ	ซ	-	ซ	-	ล	-	ดํ	-	รํ
			ท																			
															-	ซ	-	ล	-	ด	-	ร

ทำนองซอด้วง

ซึ่	ม	ร	ด	ท	ด	ร	ม	ร	ด	ร	ม	ร	ม	ฟ	ซึ่	-	ซุ	-	ซุ	-	-	-	ล	-	-	-	ด	-	-	-	ร
-----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	-----	---	----	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซออู้

ซ	ม	ร	ด	ร	ม	ร	ม	ล	ซ	ฟ	ม	ร	ม	ฟ	ซ	-	ซ	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	รึ่	ดึ่	ล	ดึ่	-	รึ่
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	-----	-----	---	-----	---	-----

เพลงยาว ท่อน 1 ประโยคที่ 2

ทำนองฆ้องกลาง

-	-	-	-	-	ม	-	ม	-	-	-	-	-	ล	-	ล	-	-	-	-	-	ซ	ล	-	ด	-	ท	-	-	-	ม
-	-	-	ม	-	-	-	-	-	-	ล	-	-	-	-	ร	-	ม	-	ฟ	-	-	-	ซ	-	-	ล	ซ	-	ม	

ทำนองระนาดเอก

ม	ร	ม	ม	ม	ซึ่	ม	ม	ล	ซ	ล	ล	ล	ด	ล	ล	ท	ซ	ล	ท	ด	ล	ท	ด	ร	ท	ด	ร	ม	ด	ร	ม
---	---	---	---	---	-----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

เทียบกลับ

ซึ่	ลึ่	ซึ่	ฟิ่	ซึ่	ฟ	ม	ร	ม	ฟิ่	ซึ่	ฟิ่	ม	ร	ดึ่	ล	ร	ม	ล	ซ	ด	ล	ร	ด	ท	ล	ซ	ล	ท	ด	ร	ม
-----	-----	-----	-----	-----	---	---	---	---	-----	-----	-----	---	---	-----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

-	-	-	-	-	ม	-	ม	-	-	-	-	-	ล	-	ล	-	-	ร	ม	-	ซ	-	ล	-	ด	-	ร	-	-	-	ม
-	-	-	ม	-	-	-	-	-	-	ล	-	-	-	-	-	ด	-	ร	-	ม	-	ด	-	ร	ซ	ม	-	-			

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

-	-	-	ม	-	ม	ม	ม	-	-	-	ล	-	ล	ล	ล	ม	ด	ร	ม	ร	ม	ซ	ล	ท	ล	ซ	ล	ท	ดึ่	รึ่	มึ่
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	-----	-----	-----

ทำนองซอสามสาย

-	-	-	ม	-	ม	ม	ม	-	-	-	ล	-	ล	ล	ล	-	ร	-	ม	-	ซ	-	ล	-	ซ	-	ดึ่	-	ร	-	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	-----	---	---	---	---

ทำนองจะเข้

	- ม ม ม		- ล ล ล	ท ล ช ร	ม ฟ ช ล	ท ล ช ล	ท ดึ่ รึ่ มึ่
- - - ม		- - - ล					

ทำนองซอด้วง

-	-	-	ม	-	ม	ม	ม	-	-	-	ล	-	ล	ล	ล	-	ร	-	ม	-	ซึ่	-	ลึ่	-	ซ	-	ด	-	ร	-	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	-----	---	-----	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซอฮู้

-	-	-	ม	-	ม	ม	ม	-	-	-	ล	-	ล	ล	ล	-	ร	-	ม	-	ซ	-	ล	-	ซ	-	ด	-	ร	-	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

เพลงย่องหจิต ประโยคที่ 2

ทำนองฆ้องกลาง

-	-	-	-	-	ม	-	ม	-	ร	-	-	ด	ด	-	ร	-	ม	-	ร	-	ด	-	ร	-	-	-	-	-	ม	-	ม
-	-	-	ม	-	-	-	-	-	ร	-	ด	-	-	-	ร	-	ม	-	ร	-	ด	-	ร	-	-	-	ม	-	-	-	-

ทำนองระนาดเอก

-	-	-	ม	ม	ม	ม	ม	ม	-	-	-	ด	-	-	-	ร	ท	ซ	ล	ท	ด	ม	ร	ด	ท	ล	ซ	ล	ท	ด	ร	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองระนาดทุ้ม

-	-	-	-	-	ม	-	ม	-	-	-	ด	-	-	-	ร	-	ม	-	ร	-	ด	-	ร	-	ซ	-	-	-	ม	-	ม
-	-	-	ม	-	-	-	-	-	-	-	ด	-	-	-	ร	-	ม	-	ร	-	ด	-	ร	-	ซ	-	ม	-	-	-	-

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

-	-	-	ม	-	ม	ม	ม	ซ	ม	ร	ด	ร	ม	ด	ร	ม	ร	ด	ซ	ล	ท	ด	ร	ม	ร	ด	ร	ม	ร	ซ	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซอสามสาย

-	-	-	ม	-	ม	ม	ม	-	-	-	ด	-	-	-	ร	-	ม	-	ร	-	ด	-	ร	-	-	-	ม	-	ม	ม	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองจะเข้

	-	ม	ม	ม	-	-	-	ด	-	-	-	ร	-	ม	-	ร	-	ด	-	ร							-	ม	ม	ม	
-	-	-	ม																							-	-	-	ม		

ทำนองซอด้วง

-	-	-	ม	-	ม	ม	ม	-	-	-	ด	-	-	-	ร	ม	ร	ด	ซ	ล	ท	ด	ร	ม	ร	ด	ร	ม	ร	ซ	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ทำนองซอฮู้

-	-	-	ม	-	ม	ม	ม	ซ	ม	ร	ด	ร	ม	ด	ร	ม	ร	ด	ซ	ล	ท	ด	ร	ม	ร	ด	ร	ม	ร	ซ	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

เพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน ท่อน 1 ประโยคที่ 2

ทำนองฆ้องกลาง

- ซี่ - ม	ร ร - -	- - ร ม	ฟ - - ซี่	- - ล ท	- - ร -	ท ล - -	ซ ล - ซ
- ด - -	- ด - ซ	- ด - -	- ซ - -	- ซ - -	ล ท - ล	- - ซ ม	- - - ร

ทำนองระนาดเอก

ด ม ร ด	ซ ด ร ม	ฟ ซ ฟ ม	ร ม ฟ ซ	ฟ ม ร ท	ม ร ท ล	ซ ร ม ฟ	ซ ท ล ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองระนาดทุ้ม

- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- - -	ทท ร ม	- - ร -	ฟม - ร	ม - - ซ
ด - ซ -	ซ - ซ -	- - ซ -	- ซ - -	ท - -	ร ท - ล	ร ท - -	ซ - ซ

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ซ ม ร ด	ร ม ร ม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ซ	ท ท ร ล	ท ล ซ ม	ซ ล ท ล	ร ท ล ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซอสามสาย

- - - ซ	- - - ม	- ซ - ร	- ม - ซ	- ท - ร	- ท - ล	- ซ - ม	- ร - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองจะเข้

- - - ซ	- - - ม	- ซ - ร	- ม - ซ	ท ซ ล ท	ล ท ร ล	ท ล ซ ม	ซ ท ล ซ

ทำนองซอด้วง

ด ม ร ด	ม ร ด ซ	ม ด ร ม	ร ม ฟ ซ	ท ซ ล ท	ล ท ร ล	ท ล ซ ม	ซ ร ม ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

ซ ม ร ด	ม ร ด ซ	ด ร ม ด	ร ม ฟ ซ	ท ซ ล ท	ล ท ร ล	ท ล ซ ม	ร ท ล ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตัวอย่างการดำเนินงานที่ 3 การดำเนินงานของลูกโยน

การดำเนินงานของเครื่องดนตรีทุกเครื่องที่มีแปรทำนองลูกโยนที่หลากหลาย แต่ยังคงควา
เรียบง่ายเหมาะสมกับการบรรเลงวงมโหรี

เพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 3

ทำนองฆ้องกลาง

- - ลี ลี	- ลี - ลี	- ลี - -	ลี ลี - ลี	- - ลี ลี	- ลี - ลี	- ลี - -	ลี ลี - ลี
- - - -	- - - -	- ร - -	- - - ล	- - - -	- - - -	- ร - -	- - - ล

ทำนองระนาดเอก

รี ล ท ล	รี ดั ท ล	ซ ล ท ล	รี ดั ท ล	ท ซ ล ท	ดั มุ รี ดั	ซ ล ท ดั	รี ดั ท ล
----------	-----------	---------	-----------	---------	-------------	----------	-----------

ทำนองระนาดทุ้ม

- - - ร	- - - ด	- - ท -	- ลี - -	ม ร - -	- ร - -	- ร ม พ	ซ ล - -
ล ร - -	ซ ด - -	ท ล - ล	- ล - ล	- - ล ร	- - ล ร	ล - - -	- ล - ล

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ล ล ท ล	รี ดั ท ล	ซ ล ท ล	รี ดั ท ล	ท ซ ล ท	ล ท ดั รี	ซ ม ร ด	ร ด ท ล
---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------	---------	---------

ทำนองซอสามสาย

- ล ท ล	รี ดั ท ล	ซ ล ท ล	รี ดั ท ล	- ซ ล ท	ล ท ดั รี	ซ ล ท ดั	รี ดั ท ล
---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------	----------	-----------

ทำนองจะเข้

ล ล ท ล	รี ดั ท ล	ซ ล ท ล	รี ดั ท ล	ล ล ท ล	รี ดั ท ล	ซ ล ท ล	รี ดั ท ล

ทำนองซอด้วง

ล ล ท ล	ร ด ท ล	ซ ล ท ล	ร ด ท ล	ม ร ด ซ	ล ท ด ร	ท ด ร ม	ร ด ท ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

ล ล ท ล	รี ดั ท ล	ซ ล ท ล	รี ดั ท ล	ท ซ ล ท	ล ท ดั รี	ซ ม ร ด	ร ด ท ล
---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------	---------	---------

เพลงมอญร้องไห้ ประโยคที่ 6

ทำนองฆ้องกลาง

- - ซี่ ซี่	- ซี่ - ซี่	- ซี่ - -	ซี่ ซี่ - ซี่	- - ซี่ ซี่	- ซี่ - ซี่	- ซี่ - -	ซี่ ซี่ - ซี่
- - - -	- - - -	- ด - -	- - - ซ	- - - -	- - - -	- ด - -	- - - ซ

ทำนองระนาดเอก

ดํ ซ ล ซ	ดํ ท ล ซ	ฟ ซ ล ซ	ดํ ท ล ซ	ท ดํ รํ ดํ	พํ รํ ดํ ท	ฟ ซ ล ท	ดํ ท ล ซ
----------	----------	---------	----------	------------	------------	---------	----------

ทำนองระนาดทุ้ม

- - ร ด	- - ด ท	- - ท ล	- - ซี่	ร ด - -	- ด - -	- ด ร ม	พํ - ซี่ -
- ด - -	ฟ ท - -	ม ล - -	ด ซ - ซ	- - ซ ด	- - ซ ด	ซ - - -	- ซ - -

ทำนองขลุ่ยเพียงออ

ซ ซ ล ซ	ดํ ท ล ซ	ฟ ซ ล ซ	ดํ ท ล ซ	รํ ดํ ซ ล	ท รํ ดํ ท	ฟ ซ ล ท	ดํ ท ล ซ
---------	----------	---------	----------	-----------	-----------	---------	----------

ทำนองซอสามสาย

- ซ ล ซ	ดํ ท ล ซ	ฟ ซ ล ซ	ดํ ท ล ซ	- ฟ ซ ล	ซ ล ท ดํ	ท รํ ดํ ท	ดํ ท ล ซ
---------	----------	---------	----------	---------	----------	-----------	----------

ทำนองจะเข้

ซ ซ ล ซ	ดํ ท ล ซ	ฟ ซ ล ซ	ดํ ท ล ซ	ด ฟ ซ ล	ซ ล ท ดํ	ท รํ ดํ ท	ดํ ท ล ซ

ทำนองซอด้วง

ซี่ ซี่ ลํ ซี่	ด ท ล ซ	ฟ ซี่ ลํ ซี่	ด ท ล ซ	ร ด ซ ล	ท ร ด ท	ฟ ซ ล ท	ด ท ล ซ
----------------	---------	--------------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองซออู้

ซ ซ ล ซ	ดํ ท ล ซ	ฟ ซ ล ซ	ดํ ท ล ซ	รํ ดํ ซ ล	ท รํ ดํ ท	ฟ ซ ล ท	ดํ ท ล ซ
---------	----------	---------	----------	-----------	-----------	---------	----------

จากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นวิธีการปรับวงมโหรีเพลงตับทะเล ซึ่งผู้ปรับวงได้ทำการปรับสำนวนกลอนของเพลงในแต่ละเครื่องมือให้มีความสอดคล้องและใกล้เคียงกับทำนองหลัก โดยยึดโครงสร้างของทำนองหลักในการแปรสำนวนของเครื่องมือต่างๆ ซึ่งจะมีความแตกต่างในส่วนของลักษณะเฉพาะแต่ละเครื่องมือหรือระดับเสียงของเครื่องมือนั้นๆ

แนวในการบรรเลง แนวในแต่ละท่อนจะมีความแตกต่างกัน ผู้ปรับวงจะต้องสื่อสารกับผู้บรรเลงพร้อมทั้งเคาะจังหวะของแนวที่ถูกต้องให้ผู้บรรเลงเข้าใจ นอกจากนี้ในส่วนของแนวที่สำคัญสำหรับเพลง ต้มหม้อน้ำ คือ ผู้บรรเลงจะต้องควบคุมแนวหรือความเร็วของจังหวะให้สม่ำเสมอ ต่างกับการบรรเลงเพลงประเภทอื่นที่แนวจะเร็วขึ้นและพุ่งขึ้นต่อเนื่องจากแนวที่เป็นมาก่อนหน้านั้น ที่เรียกว่า เรียวเป็นทางหนู

ในการรับร้องทั้งวงจะต้องลดความดังของเสียงครึ่งหนึ่ง เพื่อไม่ให้เสียงของวงกลบเสียงของนักร้อง ใช้วิธีการประคบในการทำให้เสียงลดลงประมาณครึ่งหนึ่ง และจะต้องมีความพร้อมเพรียงกันทั้งวง ทั้งเรื่องช่องไฟ ความเร็ว ในการส่งร้องก็เช่นเดียวกันยังคงใช้หลักการเดียวกันกับการรับร้อง คือ ต้องลดปริมาณเสียงของทั้งวงลงมาประมาณครึ่งหนึ่ง เมื่อมีเสียงร้องเข้ามา แล้วจึงให้เสียงของทั้งวงค่อยๆ ลดหายไป

4.2.3) การดำเนินทำนองเครื่องดนตรีในวงมโหรี

การดำเนินทำนองของดนตรีไทย มีความหมายและวิธีการปฏิบัติได้หลายประการ ได้แก่

- 1.การดำเนินทำนองตามลักษณะของเพลง
- 2.การดำเนินทำนองตามลักษณะของเครื่องดนตรี
3. การดำเนินทำนองตามลักษณะของการบรรเลง

การดำเนินทำนองตามลักษณะของเพลง ต้องแบ่งลักษณะวิธีการบรรเลงออกไปตามลักษณะของเพลง ได้แก่ประเภทเพลงทางพื้น เพลงทางกรอ เพลงลูกล่อลูกชัด และเพลงที่มีมือฆ้องบังคับทาง การดำเนินทำนองเพลงทางพื้น เครื่องดนตรีทุกชิ้นสามารถใช้ทางตามวิธีการบรรเลงของตนได้อย่างอิสระ เพลงทางกรอ ส่วนมากมักจะดำเนินทำนองไปตามทำนองตามที่ผู้ประพันธ์กำหนดไว้ มีการตกแต่งทำนองได้บ้างตามลักษณะของแต่ละเครื่องมือ เพลงลูกล่อลูกชัดอาจมีทั้งทำนองที่เป็นทางพื้นซึ่งผู้บรรเลงสามารถใช้ทางตามวิธีการบรรเลงของตนได้อย่างอิสระ แต่ในส่วนที่เป็นทำนองลูกล่อลูกชัด ผู้บรรเลงต้องดำเนินทำนองไปตามทำนองเนื้อเพลงนั้นๆ โดยมีการใช้ทางหรือตกแต่งทำนองตามวิธีการบรรเลงของแต่ละเครื่องมือได้บ้างตามความเหมาะสม ส่วนเพลงที่มีมือฆ้องบังคับทาง ซึ่งอาจจะมีทำนองที่บังคับทางอยู่ในเพลงทางพื้นและเพลงทางกรอนั้น ผู้บรรเลงต้องดำเนินทำนองไปตามทำนองเนื้อเพลงนั้นๆ แต่บางทำนองก็สามารถใช้ทางตกแต่งได้บ้างเล็กน้อยตามความเหมาะสม แต่ต้องไม่ผิดเพี้ยนไปจากทำนองของเดิมมากนัก

การดำเนินทำนองตามลักษณะของเครื่องดนตรี เป็นวิธีการดำเนินทำนองโดยการใช้ทางเฉพาะของแต่ละเครื่องมือ โดยมีวิธีการบรรเลงและการใช้ทางหรือสำนวนกลอนที่แตกต่างกันออกไป เครื่องดนตรีมีหลายประเภท ได้แก่ เครื่องดีด เครื่องสี เครื่องตีและเครื่องเป่า เครื่องดนตรีต่างๆเหล่านี้เมื่อผสมวงเป็นวงปี่พาทย์ วงเครื่องสายและวงมโหรีแล้ว แต่ละวงก็มีระเบียบวิธีการดำเนินทำนองตาม

ความเหมาะสมของแต่ละวงอีกด้วย ดังนั้นเพลงบางประเภท แม้จะเป็นเพลงเดียวกัน แต่ใช้วงบรรเลงต่างกัน ก็มีวิธีการดำเนินทำนองรวมทั้งแนวจังหวะที่ไม่เหมือนกัน วิธีการดำเนินทำนองเช่นนี้ จึงขึ้นอยู่กับลักษณะของเครื่องดนตรีและวงดนตรีเป็นหลัก

การดำเนินทำนองตามลักษณะของการบรรเลง การบรรเลงดนตรีไทยนั้น มีวิธีการบรรเลงทั้งแบบรวมวง เรียกว่าบรรเลงหมู่ และบรรเลงเดี่ยว การบรรเลงหมู่คือการบรรเลงรวมวงของวงปี่พาทย์ วงเครื่องสายและวงมโหรี การบรรเลงหมู่ ยังมีการแบ่งรูปแบบการบรรเลงบรรเลงออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การบรรเลงอิสระ การบรรเลงรับร้องและการบรรเลงกับการแสดง ส่วนการบรรเลงเพลงเดี่ยว หมายถึงการบรรเลงเครื่องดำเนินทำนองชิ้นเดียวโดยมีเครื่องประกอบจังหวะบรรเลงร่วมด้วย เครื่องดนตรีที่นิยมใช้บรรเลงเพลงเดี่ยว เช่น ปี่ใน ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ฉิ่งวงใหญ่ ขลุ่ยเพียงออ ซอด้วง ซออู้ ซอสามสายและจะเข้ เป็นต้น ส่วนเครื่องประกอบจังหวะที่ใช้ประกอบการบรรเลงเดี่ยว เช่น ฉิ่ง กรับ สองหน้า โทน รำมะนา มโหรี เป็นต้น



บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง “องค์ความรู้ทางดนตรีของเพลงดับทะแย กรณีบรรเลงด้วยวงมโหรีเครื่องคู่” ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการศึกษาและวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว มีผลการวิจัยสรุปผลได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

งานวิจัยเรื่อง “องค์ความรู้ทางดนตรีของเพลงดับทะแย กรณีบรรเลงด้วยวงมโหรีเครื่องคู่” ผู้วิจัยทำการศึกษากำหนดเน้นทำนองของเครื่องดนตรีในวงมโหรีเพลงดับทะแย จำนวน 5 เพลง คือ เพลง ทะแย เพลงยาว เพลงย่องหงิด เพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน และเพลงมอญร้องไห้ ได้แก่ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ซออกลาง ซอด้วง ซอสามสาย จะเข้ ซอด้วงและซออู้ โดยศึกษาในประเด็นการดำเนิน ทำนองและองค์ความรู้ทางดนตรีของเพลงดับทะแย ซึ่งผลการวิจัยมีดังนี้

5.1.2 การดำเนินทำนองเครื่องดนตรีในวงมโหรี

การดำเนินทำนองของระนาดเอกมโหรี แปรทำนองให้มีความสอดคล้องกลมกลืนกับ ทำนองหลัก ในการขึ้นเพลงมีลักษณะใช้สำนวนกลอนที่ใกล้เคียงกับทำนองหลักมาก แล้วจึงดำเนินทำนอง ด้วยการตีเก็บไปตามทำนองเพลง มีการใช้สำนวนกลอนหลายรูปแบบมีทั้งกลอนไต่ลวด กลอนพัน กลอน สลับ สำนวนกลอนที่ใช้เสียงพลิกกลับจากเสียงต่ำไปเสียงสูง สำนวนกลอนที่ใช้คู่เสียงท่างกัน สำนวนกลอน ที่ใช้บางแห่งก็สอดคล้องใกล้เคียงกับทำนองหลัก บางแห่งก็อาศัยสำนวนกลอนไปสู่เสียงตกท้ายประโยค ซึ่งโดยมากระนาดเอกมักจะบรรเลงหมดประโยคตามเสียงตกและระดับเสียงของซ้อง สำนวนกลอนที่ใช้ ส่วนมากเป็นสำนวนกลอนที่ฟังแล้วให้ความรู้สึกเรียบร้อย ไม่โลดโผน ไม่ซับซ้อน ฟังง่าย มีความไพเราะ แต่สำนวนกลอนบางแห่งก็ยึดลักษณะวิธีการดำเนินกลอนของระนาดเอกที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจะเชื่อมไป หาทำนองในประโยคต่อไป จึงมีสำนวนกลอนที่ไม่ใกล้เคียงกับทำนองหลักบ้างแต่ก็มีเพียงส่วนน้อย

การดำเนินทำนองของระนาดทุ้ม มีการใช้สำนวนกลอนหลากหลายและค่อนข้างดำเนิน กลอนได้อิสระมากกว่าระนาดเอก โดยการแปรทำนองเป็นให้มีความสอดคล้องกลมกลืนกับทำนองหลัก และมีความเหมาะสมกับโอกาสที่บรรเลง ใช้ทางจาวๆ สลับกับเนื้อเพลงบ้าง ดีทางไม่มากนัก มีเน้น ความสำคัญของเสียงที่มีลักษณะเฉพาะของระนาดทุ้ม บางประโยคบรรเลงด้วยสำนวนกลอนเฉพาะของ ทางระนาดทุ้ม บางประโยคบรรเลงตามทำนองหลัก บางประโยคบรรเลงทำนองหลักในวรรคแรกและลง ท้ายเป็นทางระนาดทุ้มในวรรคหลัง บางประโยคที่มีทำนองหลักซ้ำกันหลายครั้ง ระนาดทุ้มก็ดำเนิน

ทำนองที่ไม่ซ้ำ มีการตีสะบัด มีการการตีสะเคาะตามลักษณะสำนวนกลอนของระนาดทุ้มบ้าง ขอบเขตการใช้ช่วงเสียงหรือระดับเสียงบางประโยคใช้ระดับเสียงต่างจากทำนองหลัก

การดำเนินทำนองขลุ่ยเพียงออ มีการใช้ช่วงเสียงที่กว้างตามขอบเขตของเสียงขลุ่ยเพียงออ ใช้กลอนที่เรียบง่าย ไม่มีความซับซ้อน ไม่มีทำนองที่มีลักษณะพันหรือทำนองที่มีการเล่นเสียงต่ำเสียงสูงมากจนเกินไป ดำเนินทำนองมีความใกล้เคียงทำนองหลัก มีการใช้เทคนิคในการบรรเลง เช่น การควง การพรม

การดำเนินทำนองซอสามสาย มีการดำเนินทำนองที่หลากหลาย มีการใช้ช่วงเสียงที่กว้างตามขอบเขตของเสียงซอสามสาย มีดำเนินทำนองมีความใกล้เคียงทำนองหลัก มีการใช้เทคนิคในการบรรเลง เช่น การประ การพรม มีการรักษาท่วงทำนองที่มีรูปแบบเฉพาะของเพลงตับทะแย และมีความเหมาะสมกับการบรรเลงวงมโหรีซึ่งมีวัตถุประสงค์การขับกล่อม

การดำเนินทำนองของซอด้วง ใช้กลอนที่เรียบง่าย ไม่มีความซับซ้อน ไม่มีทำนองที่มีลักษณะพันหรือทำนองที่มีการเล่นเสียงต่ำเสียงสูงมากจนเกินไป ดำเนินทำนองมีความใกล้เคียงทำนองหลัก มีการใช้เทคนิคในการบรรเลง เช่น การประ การพรม มีการรักษาท่วงทำนองที่มีรูปแบบเฉพาะของเพลงตับทะแย และมีความเหมาะสมกับการบรรเลงวงมโหรีซึ่งมีวัตถุประสงค์การขับกล่อม

การดำเนินทำนองของจะเข้ ยึดทำนองหลักเป็นสำคัญ มีการดำเนินทำนองที่เรียบ ไม่กระโดดเสียงไปมา ดำเนินทำนองไล่เสียงขึ้นลงอย่างเป็นระเบียบ ไม่โลดโผน ใช้การแปรทำนองให้เหมาะสมกับเครื่องมือ และยังคงรักษาเอกลักษณ์ของเครื่องดนตรีไว้ เช่น การดำเนินทำนองโดยใช้สายลวด ในการทิง-นอย การฉ่าง เป็นต้น

การดำเนินทำนองของซออู้ มีการดำเนินทำนองที่หลากหลาย มีการใช้กลอนพัน การใช้กลอนซ้ำเสียง การใช้กลอนฟาดเสียง ซึ่งสำนวนกลอนหรือวิธีการดำเนินทำนองเหล่านี้เป็นลักษณะเฉพาะของซออู้ สำนวนกลอนเพลงมีลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเป็นไปในทางเดียวกับซอด้วง และจะเข้ เนื่องจากซออู้มีเสียงเบาจึงมีการใช้คู่เสียงที่ห่างกันมากๆ เพื่อให้เสียงซออู้ลอยออกมา ไม่ให้เสียงถูกเครื่องดนตรีชิ้นอื่นๆ กลบเสียง

5.1.2 องค์ความรู้ทางดนตรีของเพลงตับทะแย

งานวิจัยเรื่อง “องค์ความรู้ทางดนตรีของเพลงตับทะแย กรณีบรรเลงด้วยวงมโหรีเครื่องคู่” ให้ความสำคัญกับองค์ความรู้ทางด้านดนตรีของเพลงตับทะแย ซึ่งในการบรรเลงวงมโหรีเครื่องคู่เพลงตับทะแยมีองค์ความรู้ทางดนตรีหลายด้าน ได้แก่ ระบบเสียงวงมโหรี การปรับวงมโหรี ทาง การบรรเลงเครื่อง

ดนตรีในวงมโหรี ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารข้อมูลภาคสนาม สัมภาษณ์แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการในระดับ ดังนี้

5.1.2.1) ระบบเสียงวงมโหรี

ในการบรรเลงวงมโหรีเครื่องคู่เพลงดับตะแยะ ประกอบด้วย เพลงตะแยะ เพลงยาว เพลงย่องหยิด เพลงพราหมณ์เก็บหัวแหวน และเพลงมอญร้องไห้ จะใช้กลุ่มเสียงที่มีความสัมพันธ์กันในการบรรเลงเพียง 4 กลุ่มเสียง ได้แก่ เพลงตะแยะใช้ระดับเสียง ทางนอก เพลงยาว ใช้ระดับเสียง ทางนอกกับทางเพียงออล่าง เพลงยาว ใช้ระดับเสียง ทางนอก ทางเพียงออล่าง และเพียงออบน เพลงย่องหยิด ใช้ระดับเสียง ทางนอก เพลงพราหมณ์เก็บหัวแหวน ใช้ระดับเสียง ทางนอกและทางใน เพลงมอญร้องไห้ ใช้ระดับเสียงเพียงออล่าง

สำหรับขอบเขตเสียงของเครื่องดนตรีในวงมโหรีเครื่องคู่จะมีขอบเขตกว้างมากกว่า 3 ช่วงเสียง คือ เริ่มจากลูกทวนของฆ้องกลางและระนาดทุ้มเป็นเสียงที่ต่ำที่สุดจนถึงลูกยอดของระนาดเอกเป็นเสียงที่สูงที่สุด

5.1.2.2) การปรับวงมโหรีเพลงดับตะแยะ

ในการปรับวงมโหรีเพลงดับตะแยะ ผู้ปรับวงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องในการปรับวงมโหรี ได้แก่ องค์ความรู้เรื่องการบรรเลงวงมโหรี ผู้ปรับวงต้องมีความเข้าใจในลักษณะรูปแบบหรือคุณลักษณะของวงที่จะปรับ รายละเอียดของเพลงที่จะปรับและรายละเอียดด้านต่างๆของผู้ที่จะถูกปรับหรือผู้บรรเลง ควรจะต้องทราบลักษณะทางกายภาพของเครื่องดนตรีในวงมโหรี ซึ่งเป็นการรวมเครื่องดนตรีทั้ง 4 ประเภท ได้แก่ เครื่องตี เครื่องสี เครื่องดี และเครื่องเป่า ศักยภาพของเครื่องดนตรีแต่ละชนิด และบทบาทหน้าที่ของเครื่องดนตรีแต่ละประเภท ในวงมโหรี

นอกจากบทบาทหน้าที่ข้างต้นนี้แล้ว จะต้องคำนึงถึงความแตกต่างของบทบาทในการบรรเลงอยู่ในวงดนตรีด้วย เช่น บทบาทหน้าที่ของเครื่องสายในวงเครื่องสายมีความแตกต่างกับบทบาทหน้าที่ของเครื่องสายในวงมโหรีอย่างไร เครื่องตีในวงปี่พาทย์แตกต่างกับเครื่องตีในวงมโหรี โดยเฉพาะระนาดเอกมโหรี ระนาดทุ้มมโหรีและฆ้องกลางหรือฆ้องมโหรี ซึ่งมีความแตกต่างในเรื่องของจำนวนลูกฆ้อง ตำแหน่งของเสียง ขอบเขตของเสียง วิธีการดำเนินทำนองเครื่องปี่พาทย์ในวงมโหรี รูปร่างและขนาดของเครื่องดนตรี

เพลงดับตะแยะ ผู้ปรับจะต้องมีความเข้าใจเพลงของลักษณะ จุดมุ่งหมายของเพลง ความสัมพันธ์ระหว่างทางร้องและทางเครื่องนั้น อารมณ์เพลง

ผู้บรรเลง ได้แก่ ด้านทักษะของผู้บรรเลงแต่ละคน ขอบเขตความสามารถ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีในวงมโหรีแต่ละชิ้น วัตถุประสงค์ของการบรรเลงวงมโหรีในด้านการขับกล่อม ระบบเสียงหรือทางซึ่งตามหลักวิชาการวงมโหรีจะใช้ทางเพียงออบนเป็นหลัก สำหรับในทางปฏิบัติ

ไม่ได้จำกัดอยู่ขอบเขตของทางเพียงอบน แต่จะมีการพลิกผันหรือเปลี่ยนระดับเสียงตามระดับเสียงของ เพลงที่จะบรรเลง สำหรับเพลงดับทะแย จะใช้ระดับเสียง ทางเพียงอบน ทางเพียงอล่าง ทางใน และทาง นอก

วิธีการปรับวงมโหรีเพลงดับทะแย

การปรับวงมโหรีเพลงดับทะแยเริ่มต้นจากการวางแผนในการปฏิบัติการ ก่อนที่จะเริ่ม เข้าสู่วิธีในการปรับวงมโหรี ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การเตรียมความพร้อมเรื่ององค์ความรู้ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมในส่วนของ เพลงดับทะแย ผู้ปรับวงต้องเตรียมความพร้อมในเบื้องต้น คือ ได้ศึกษาลักษณะเพลงดับทะแย เป็นเพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น ใช้ หน้าทับปรบไปจำนวน 4 เพลง ใช้หน้าทับสองไม้ จำนวน 1 เพลง เป็นเพลงทางพื้นหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เพลง บังคับทาง ซึ่งสามารถเปิดโอกาสให้เครื่องดนตรีในวงมโหรีดำเนินกลอนหรือคิดกลอนได้อิสระ

การเตรียมความพร้อมเรื่องการคัดเลือกผู้บรรเลง คือ คัดเลือกผู้บรรเลงที่มีความถนัด และมีความสามารถในแต่ละเครื่องมือ สามารถบรรเลงถ่ายทอดและสื่อถึงอารมณ์และความหมายของ เพลงได้ มีความแม่นยำในทำนองเพลงและมีความจำดีสามารถจดจำทำนองได้เร็ว มีไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการบรรเลง มีความรับผิดชอบของหน้าที่ และมีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการบรรเลงรวมวง

การเตรียมความพร้อมเครื่องดนตรีที่ใช้ในการบรรเลง ได้แก่ การคัดเลือกเครื่องดนตรีใน วงมโหรีที่มีคุณภาพ เครื่องดำเนินทำนอง ต้องมีคุณภาพ เสียงไม่เพี้ยน ไม่อับ ไม่แหบพร่า เสียงดัง ผู้ บรรเลงจะได้ชินกับเครื่องดนตรีคุณภาพดี ซึ่งจะทำให้สามารถพัฒนาทักษะให้ดีขึ้น

การเตรียมความพร้อมในเรื่องของเวลาในการฝึกซ้อม เนื่องจากเพลงดับทะแย ประกอบด้วยเพลงสองชั้นจำนวน 5 เพลงซึ่งแต่ละเพลงมีทำนองเฉพาะ เป็นเอกลักษณ์ บางเพลงมีทำนอง ที่ซับซ้อน จึงจำเป็นต้องวางแผนและเตรียมการในการฝึกซ้อมเป็นอย่างดี เนื่องจากผู้บรรเลงเป็นนักศึกษา ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบถึงการเรียนได้ จึงใช้เวลาที่ในการฝึกซ้อมระหว่างวันจันทร์-ศุกร์ วันละ 2 ชั่วโมง หลังนักศึกษาเลิกเรียน และวันเสาร์-อาทิตย์วันละ 3 ชั่วโมง เป็นระยะเวลา 3 เดือน

การปรับวงมโหรีเพลงดับทะแย

จากที่กล่าวมาข้างต้น เมื่อผู้ปรับวงได้ทำการเตรียมความพร้อมหรือเตรียมการใน ส่วนของขั้นเตรียมการแล้ว ในส่วนต่อไปเป็นส่วนของขั้นปรับวง ซึ่งจะกล่าวดังต่อไปนี้

การต่อทำนองหลักเพลงดับทะแย ผู้บรรเลงทุกคนจะต้องได้ทำนองหลักและ จะต้องฝึกฝนและปฏิบัติทำนองหลักให้แม่นยำและถูกต้อง เพื่อที่จะนำไปใช้ในการต่อทางเพลง ของแต่ละเครื่องมือ

การต่อทางในแต่ละเครื่องมือ ผู้บรรเลงจะต้องได้รับการถ่ายทอดทางเพลงแต่ละเครื่องมือ ซึ่งเมื่อผู้บรรเลงได้รับการถ่ายทอดแล้ว จะต้องไปทบทวนและฝึกซ้อมเพลงในแต่ละเครื่องมือที่ได้รับการถ่ายทอดมาให้แม่นยำ เมื่อแม่นยำแล้ว จะให้บรรเลงทุกเครื่องมือพร้อมกัน เพื่อจะได้ปรับสำนวนกลอนของแต่ละเครื่องมือให้เหมาะสมกับวงมโหรี และกลอนที่ใช้ต้องสัมพันธ์กับเครื่องดนตรีชิ้นอื่นๆ ในวงด้วยเช่นเดียวกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นวิธีการปรับวงมโหรีเพลงตับทะแย ซึ่งผู้ปรับวงได้ทำการปรับสำนวนกลอนของเพลงในแต่ละเครื่องมือให้มีความสอดคล้องและใกล้เคียงกับทำนองหลัก โดยยึดโครงสร้างของทำนองหลักในการแปรสำนวนของเครื่องมือต่างๆ ซึ่งจะมีความแตกต่างในส่วนของคุณลักษณะเฉพาะแต่ละเครื่องมือหรือระดับเสียงของเครื่องมือนั้นๆ

แนวในการบรรเลง แนวในแต่ละท่อนจะมีความแตกต่างกัน ผู้ปรับวงจะต้องสื่อสารกับผู้บรรเลงพร้อมทั้งเคาะจังหวะของแนวที่ถูกต้องให้ผู้บรรเลงเข้าใจ นอกจากนี้ในส่วนของแนวที่สำคัญสำหรับเพลงตับมโหรี คือ ผู้บรรเลงจะต้องควบคุมแนวหรือความเร็วของจังหวะให้สม่ำเสมอ ต่างกับการบรรเลงเพลงประเภทอื่นที่แนวจะเร็วขึ้นและพุ่งขึ้นต่อเนื่องจากแนวที่เป็นมาก่อนหน้านี้ ที่เรียกว่า เรียวเป็นทางหนู

ในการรับร้องทั้งวงจะต้องลดความดังของเสียงครึ่งหนึ่ง เพื่อไม่ให้เสียงของวงกลบเสียงของนักร้อง ใช้วิธีการประคบในการทำให้เสียงลดลงประมาณครึ่งหนึ่ง และจะต้องมีความพร้อมเพรียงกันทั้งวง ทั้งเรื่องช่องไฟ ความเร็ว ในการส่งร้องก็เช่นเดียวกันยังคงใช้หลักการเดียวกันกับการรับร้อง คือ ต้องลดปริมาณเสียงของทั้งวงลงมาประมาณครึ่งหนึ่ง เมื่อมีเสียงร้องเข้ามา แล้วจึงให้เสียงของทั้งวงค่อยๆ ลดหายไป

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

การบรรเลงเพลงตับมโหรี เป็นการบรรเลงของวงมโหรี ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการบรรเลงขับกล่อม โดยมีวัตถุประสงค์ของการบรรเลงคือ บรรเลงให้มีความไพเราะเพื่อให้ผู้ฟังมีความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายอารมณ์ เพลงประเภทตับมโหรี มีอยู่เป็นจำนวนมาก มีบทร้องที่นำมาจากบทวรรณคดีหลากหลายเรื่อง บทร้องของเพลงตับแต่ละตับมีเนื้อเรื่องแตกต่างกันออกไป จำนวนเพลงที่นำมาเรียบเรียงบรรเลงอยู่ในแต่ละเพลงดับก็มีจำนวนแตกต่างกัน ความไพเราะของบทร้องและทำนองเพลงก็แตกต่างกันไป นอกจากนี้แต่ละเพลงดับก็ยังคงมีความสั้น ยาว ยาก ง่าย แตกต่างกันออกไปอีก

การบรรเลงเพลงตับมโหรีที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาครั้งนี้ คือ เพลงตับทะแย เป็นเพลงดับอัตราจังหวะสองชั้น มีจำนวนเพลง 5 เพลง ได้แก่ เพลงทะแย เพลงยาว เพลงย่องหิด เพลงพราหมณ์เก็บหัวหวาน และเพลงมอญร้องไห้ เป็นเพลงดับที่มีความไพเราะทั้งทำนองทางขับร้องและทำนองเพลง โครงสร้างของ

แต่ละเพลงมีจำนวนท่อนเพลงไม่เท่ากัน จำนวนเพลงมีลีลาของท่วงทำนองที่ให้ความรู้สึกด้านสุนทรียรสแตกต่างกันบ้าง แต่ทุกเพลงในดับทะแยนี้ล้วนเป็นเพลงที่มีความไพเราะทั้งสิ้น ความสำคัญอีกประการหนึ่งของเพลงดับทะแยคือทำนองเนื้อเพลงของแต่ละเพลงมีทั้งท่วงทำนองไพเราะ มีทำนองที่ฟังง่าย มีทำนองที่มีความวทวนสลับซับซ้อน มีทำนองที่มีลักษณะเป็นทางโอด พัน รวมทั้งมีทำนองเพลงที่มีความยาวทำให้ยากในการจำ การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีทั้งประเภท ดิด สี ดีและเป่า ต้องบรรเลงให้มีความสอดคล้องกลมกลืนกันเป็นแนวทางเดียวกันจึงจะมีความเรียบร้อยและไพเราะ

สิ่งสำคัญของการบรรเลงเพลงดับทะแยที่จะทำให้การบรรเลงจะบรรลุเป้าหมายคือบรรเลงให้มีความไพเราะน่าฟังได้นั้น คือการซ้อมและการปรับวงให้เกิดความสมบูรณ์ของการบรรเลงมากที่สุด ทั้งในด้าน การขับร้อง การสวมร้อง การส่งร้อง การดำเนินทำนอง แนว และความเหมาะสมของเสียงดนตรี สิ่งต่างๆดังกล่าวนี้ล้วนแต่เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้การบรรเลงเพลงดับทะแยมีความไพเราะน่าฟังเป็นอย่างยิ่ง ในด้านการดำเนินทำนองนั้น มีปัจจัยหลายอย่างที่จะก่อให้เกิดอรรถรสทำให้น่าฟังและน่าติดตาม เช่นทางของแต่ละเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินทำนอง ซึ่งมีทั้งสำนวนกลอนที่เรียบง่าย ซับซ้อน โดดเด่น และแปลกใหม่ สำนวนกลอนต่างๆเหล่านี้ ผู้บรรเลงที่มีความรู้และมีประสบการณ์ สามารถนำมาใช้ให้เหมาะสม ถูกโอกาส สอดคล้องกับการดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีอื่นในวงรวมทั้งกลมกลืนกับทำนองเนื้อเพลงได้อย่างเหมาะสม ก็จะทำให้การดำเนินทำนองมีความไพเราะสมบูรณ์อย่างยิ่ง

การบรรเลงจะบรรลุเป้าหมายคือบรรเลงให้เกิดสุนทรียรสได้นั้น เป็นสิ่งที่ผู้บรรเลงต้องเน้นให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากรูปแบบของเพลงในดับทะแยนี้ มีลักษณะของท่วงทำนองที่แตกต่างกันหลายรูปแบบดังได้กล่าวไปแล้ว ทำให้มีความยากในการบรรเลงให้เกิดอรรถรสด้านความไพเราะ เช่นทำนองเนื้อเพลงที่มีความไพเราะอยู่แล้วหากผู้บรรเลงดำเนินทำนองโดยใช้ทางไม่กลมกลืนกับทำนองหลักก็จะทำให้เสียอรรถรสของทำนองเนื้อเพลงที่มีความไพเราะอยู่แล้ว ในประเด็นนี้ เนื่องจากจำนวนเครื่องดนตรีในวงมโหรีมีจำนวนมาก ถ้าแต่ละคนใช้ทางในการดำเนินทำนองอย่างอิสระเกินไปก็จะทำให้ท่วงทำนองขาดความกลมกลืนหรือไม่ดำเนินไปในแนวทางเดียวกัน ทำให้เกิดอาการขัดหูหรือสะดุดหูในบางท่วงทำนอง แต่สิ่งที่จะช่วยเสริมให้การบรรเลงเพลงดับทะแยมีความไพเราะน่าฟังได้ประการหนึ่งคือท่วงทำนองเนื้อเพลงที่มีความเรียบง่าย ฟังเข้าใจและจดจำทำนองได้ง่ายนั้น ผู้บรรเลงใช้ทางที่เรียบง่ายสอดคล้องไปกับเนื้อเพลงก็จะทำให้ทำนองเพลงที่ดำเนินทำนองนั้นมีความรื่นหู ฟังสบาย

ในทางตรงข้าม ท่วงทำนองเนื้อเพลงที่มีความวทวนหรือดำเนินทำนองแปรทางได้ยาก ก็เป็นอุปสรรคและเป็นการท้าทายความสามารถของผู้บรรเลง ถ้าผู้บรรเลงเลือกใช้ทางในการแปรทำนองที่ยากหรือซับซ้อนก็จะทำให้ท่วงทำนองนั้นฟังยากยิ่งขึ้น แต่ถ้าแปรทำนองโดยใช้ทางที่ฟังง่ายก็จะทำให้ทำนองเพลงช่วงนั้นมีความผ่อนคลาย อีกสิ่งหนึ่งที่ผู้บรรเลงสามารถช่วยให้ทำนองเพลงมีความผ่อนคลายได้คือผู้

บรรเลงใช้วิธีดำเนินการทำนองโดยใช้ทำนองตามทำนองหลักหรือเล่นตามเนื้อเพลงนั่นเอง การปฏิบัติเช่นนี้มีใช่เป็นการปฏิบัติเหมือนกันหมดทั้งวง แต่อาจเป็นการดำเนินของเครื่องตีหรือเครื่องสีบางชิ้นเท่านั้น การดำเนินทำนองลักษณะนี้ จะช่วยทำให้การบรรเลงมีความมั่นคงและหลากหลายคละกันไปทำให้ฟังแล้วมีความเป็นหลักฐานมั่นคง ส่วนท่วงทำนองเพลงในท่อนที่มีลักษณะเป็นทางโอดพันนั้น ทำนองเพลงมีการเปลี่ยนระดับเสียง ทำให้เปลี่ยนความรู้สึกของผู้ฟังด้วย ทำนองลักษณะนี้นับว่าเป็นช่วงที่เปิดโอกาสให้ผู้บรรเลงสามารถใช้ภูมิความรู้ในการแปรทางดำเนินทำนองได้มาก เนื่องจากเนื้อเพลงมีความเหมือนกัน แต่มีการย้ายเปลี่ยนระดับเสียงทำให้ผู้บรรเลงสามารถถอดความคิดในการแปรทางได้อย่างงดงาม โดยปกติการบรรเลงของวงมโหรีนั้นเป็นการบรรเลงที่เน้นในเรื่องความไพเราะของทำนองเพลง การดำเนินกลอนความเหมาะสมของเสียงดนตรีและแนวบรรเลงที่เหมาะสม จะไม่เน้นในด้านการถอดความสามารถเฉพาะตัวหรืออวดภูมิปัญญาอันล้ำลึก แต่ในช่วงที่เป็นทำนองโอดพันนี้ นักดนตรีสามารถใช้การดำเนินทำนองได้ทั้งสำนวนกลอนที่ไพเราะ ลึกซึ้ง แปลกใหม่ หรือซ้ำซ้อนให้มีความเรียบง่าย เพื่อให้ฟังและจดจำง่ายได้ทั้งสิ้น

ปัญหาและอุปสรรคของการบรรเลงเพลงดับตะแบกอีกประการหนึ่งที่สำคัญคือ เพลงยาวซึ่งเป็นเพลงลำดับที่สองนั้นมีจำนวนทำนองเพลงถึงเจ็ดท่อน นับว่าเป็นเพลงที่มีความยาวมาก ทำให้มีความยากในการจำ หากผู้บรรเลงไม่แม่นยำทำนองเนื้อเพลง ก็จะเป็นการยากที่จะมีสมาธิในการดำเนินทำนองได้อย่างไพเราะ ดังนั้นผู้บรรเลงทุกคนในวงจะต้องท่องเพลงยาวนี้ให้แม่นยำขึ้นใจก่อน จึงจะดำเนินทำนองได้ดี เพลงยาวนี้นับว่าเป็นเพลงที่ทำทลายความสามารถของนักดนตรีในด้านความจำและความแม่นยำเพลงได้ดี เมื่อนักดนตรีแม่นยำเพลงดีแล้วก็จะใช้สติปัญญาแปรทางสร้างสรรค์สำนวนกลอนได้อย่างไพเราะ

การบรรเลงมโหรีดับตะแบก ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษานี้พบว่า การบรรเลงมีความไพเราะครบถ้วนทั้งด้านการขับร้องและการบรรเลง ผู้ขับร้องเป็นผู้มีฝีมือมีประสบการณ์และมีกระแสนเสียงดี ออกเสียงชัดเจนแจ่มใส ไม่ปรากฏเสียงเพี้ยนแม้แต่น้อย ถ้อยคำอักขระมีความชัดเจนถูกต้อง การร้องดำเนินไปอย่างราบรื่นไม่มีการสะดุดหรือสาลักน้ำลาย ประกอบกับทางขับร้องที่มีความไพเราะโดดเด่นเฉพาะของสำนักและแนวจังหวะที่เหมาะสม ทำให้ผู้ฟังได้รับสุนทรีรสทั้งความไพเราะของเสียงขับร้อง ทางขับร้อง เนื้อหาของบทวรรณคดีอย่างครบถ้วน ฟังแล้วรื่นรมย์ ผ่อนคลายไม่เกิดความเบื่อหน่าย ส่วนด้านการบรรเลงนั้นผู้บรรเลงล้วนแต่เป็นผู้มีฝีมือเช่นเดียวกันรวมทั้งผ่านการฝึกซ้อมมาอย่างดี ทำให้การบรรเลงมีความเรียบร้อย การรับร้อง สวมร้องส่งร้อง มีความสนทสนมกลมกลืนกับการขับร้อง การดำเนินทำนองมีความเรียบร้อย ไพเราะและโดดเด่นระคนกัน การใช้ทางของแต่ละเครื่องมือมีความสัมพันธ์สอดคล้องกันดี บรรเลงด้วยแนวที่เหมาะสมรวมทั้งการควบคุมเสียงดนตรีมีความพอเหมาะพอดี แสดงให้เห็นถึงการมี

ความรู้ และมีวินัยในการบรรเลงได้เหมาะสมกับหลักการบรรเลงมโหรีอย่างถูกต้อง ทำให้เกิดอรรถรสน่าฟังน่าติดตามทุกท่วงทำนองเพลง

การบรรเลงมโหรีในปัจจุบันนี้ อยู่ในสถานะที่ได้รับความนิยมลดน้อยลง ด้วยเหตุปัจจัยหลายประการ แต่เดิมมโหรีเป็นวงดนตรีที่ใช้ขับกล่อม มักนิยมบรรเลงกันเฉพาะเจ้านาย หรือกลุ่มคนชั้นสูง มิได้ใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรมในงานทั่วไป และไม่เหมาะกับการบรรเลงกลางแจ้ง จึงทำให้มีคนสนใจฝึกหัดหรือบรรเลงมโหรีน้อยกว่าวงปี่พาทย์และวงเครื่องสาย ประการต่อมาคือลักษณะของเพลงที่ใช้บรรเลงส่วนมากเป็นเพลงดับที่มักจะมีอัตราจังหวะเดียวกันทั้งดับ แนวการบรรเลงมักจะดำเนินไปเรื่อย ๆ อย่างสม่ำเสมอ ไม่ค่อยใช้แนวที่รวดเร็วโหดโผน อาจเป็นเหตุให้นักดนตรีเห็นว่า เป็นการบรรเลงที่ไม่ก่อให้เกิดอารมณ์สนุกสนาน การบรรเลงวงมโหรีมีระเบียบแบบแผนมากกว่า ทำให้หันเหไปนิยมการบรรเลงวงปี่พาทย์หรือวงเครื่องสายมากกว่า อีกประการหนึ่งคือเพลงดับมโหรีนั้นค่อนข้างจะหาฟังได้ยาก การสืบทอดหรือการเรียนเพลงประเภทดับมโหรีนั้นมีการสืบทอดกันน้อยลง ทำให้นักดนตรีทั่วไปทั้งนักดนตรีอาชีพและนักดนตรีสมัครเล่นหรือนักเรียนนักศึกษาที่เรียนดนตรีไทยไม่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับเพลงดับมโหรีเลย สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นเหตุทำให้การบรรเลงมโหรีได้รับความนิยมน้อยลง และอาจทำให้เพลงดับมโหรีค่อยๆ สูญหายไป

มโหรีเพลงดับทะแย ที่ได้ศึกษานี้ นับว่าเป็นการบรรเลงที่ให้คุณค่าอย่างมากทั้งในด้านความรู้ในด้านทำนองเพลงต่างๆ ที่ล้วนแต่มีความไพเราะ และมีความสำคัญต่อดนตรีไทย การศึกษาเพลงดับทะแยนี้จะทำให้เห็นรูปแบบวิธีการบรรเลงและขับร้องอย่างถูกต้อง ทั้งยังสามารถศึกษาและวิเคราะห์วิธีการดำเนินทำนองของเครื่องดนตรี ลักษณะการแปรทาง การใช้สำนวนกลอนที่เหมาะสมตลอดจนศึกษาทำนองเนื้อเพลงเพื่อนำมาเป็นการศึกษาด้านการประพันธ์เพลงได้อีกด้วย มโหรีเพลงดับทะแยนี้ นับว่าเป็นบทเพลงที่มีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับการศึกษาวิชาดนตรีไทย สามารถนำรูปแบบและวิธีการดำเนินทำนองไปปรับใช้ได้อย่างถูกต้องมีความไพเราะและนำไปเผยแพร่ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้นรวมทั้งสนับสนุนให้มีการสืบทอดต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยทำการศึกษาการดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีในวงมโหรีเพลงดับทะแย จำนวน 5 เพลง คือ เพลงทะแย เพลงยาว เพลงย่องหงิด เพลงพราหมณ์เก็บหัวเหวน และเพลงมอญร้องไห้ และองค์ความรู้ทางดนตรีของเพลงดับทะแย ซึ่งจากผลการวิจัยที่ได้ ยังมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลการวิจัยครั้งนี้ควรนำไปใช้เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาเรื่องวงมโหรี โดยเฉพาะ เพลงมโหรีในสถาบันที่มีการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทย และบุคคลทั่วไปที่สนใจศึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นการเผยแพร่องค์ความรู้และเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ด้านวงมโหรีต่อไป ซึ่งเป็นรูปแบบทางวัฒนธรรมของชาติอีกแขนงหนึ่งที่จำเป็นจะต้องอนุรักษ์ สืบสาน และพัฒนาให้ดำรงต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ยังมีเพลงมโหรีอีกมากที่ครูท่านต่างๆ ได้สร้างสรรค์และถ่ายทอดให้แก่ศิษย์ เพลงเหล่านี้มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ซึ่งยังไม่มีผู้ศึกษารวบรวมเพลงของท่านเหล่านั้นในระดับลึก ซึ่งถือว่าเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงและเกียรติคุณของนักดนตรีท่านนั้น รวมทั้งยังเป็นคุณประโยชน์ต่อวงการดนตรีไทยด้วย



บรรณานุกรม

- กรมศิลปากร. คำบรรยายวิชาดุริยางคศาสตร์ไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์ , 2545.
- กิตติมา กองมะลิกันแก้ว.การขับร้องเพลงทะเลแยเภา ของครูอุ้น บัวเอี่ยม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา,2556.
- ดนตรีศึกษา .กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ,โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว: พิมพ์ครั้งที่ 7, 2528.
- ดำรงรานภาพ.พระเจ้าบรมวงศ์เธอฯ.ตำนานเครื่องมโหรีปี่พาทย์.พระนครโรงพิมพ์ไทยเซม.2504.
- ธนิธ อยู่โพธิ์. เครื่องดนตรีไทย . กรุงเทพมหานคร : ศิลปากร, 2510.
- บุษกร สำโรงทอง. การดำเนินงานของเครื่องดนตรีดำเนินงานประเภทเครื่องตี. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2539.
- ประชุมบทมโหรีกับอธิบายตำนานมโหรี .กรุงเทพมหานคร: โสภณพิพรรฒธนากร,2570.
- พรอุษา แก้วสว่าง.เพลงทะเลแย.วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดุริยางค์ไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557.
- พิชิต ชัยเสรี. เอกสารประกอบการสอนวิชาสังคีตลักษณะวิเคราะห์. มปป.
- พูนพิศ อมาตยกุล. นายแพทย์,ดนตรีวิจักขณ์. กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายวิชาการและงานพิมพ์บริษัทเกียรติธุรกิจฯ จำกัด, 2527”
- เพลงดับมโหรีของเก่า.ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้บันทึกเสียงเพื่ออนุรักษ์และเผยแพร่พุทธศักราช 2529.
- ยมโดม เพ็งพงศา. “เพลงมโหรีโบราณ” ในดนตรีอุทมศึกษาครั้งที่ 27 .มปท.: มปป. , 2539.
- ราชบัณฑิตยสถาน. สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคประวัติและบทร้องเพลงดับ ประวัติเพลงหน้าพาทย์และเพลงโหมโรง.กรุงเทพฯ : หจก.อรุณการพิมพ์,2550.
- ราชบัณฑิตยสถาน.พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525. พิมพ์ลักษณ์, กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2526.
- คันสนีย์ จะสุวรรณ์ . การวิเคราะห์กลอนเพลงทะเลแย 3 ชั้นของครูเตือน พาทย์กุล.งานวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา , 2551.
- ณรงค์ชัย ปิฎกรัษต์. สารานุกรมเพลงไทย. กรุงเทพมหานคร : เรือนแก้วการพิมพ์.
- สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ.ดนตรีไทยอุทมศึกษา ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองการพิมพ์, 2522.

- สมบูรณ์ บุญวงศ์. วงษ์ไม้:ประวัติเพลงและบทบาทในการบรรเลงประกอบพิธีกล่อมช้าง. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดุริยางค์ไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- สุมาลี นิมานนุภาพ . ดนตรีวิจักขณ์ .โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2538.
- อธิบาย เรื่องมโหรีปี่พาทย์.พระนคร: โรงพิมพ์ไทยเชม,2499.
- อุทิศ นาคสวัสดิ์. ทฤษฎีและปฏิบัติดนตรีไทย ภาค 1. กรุงเทพฯ : พัฒนศิลป์การพิมพ์,2523.
- อุทิศ นาคสวัสดิ์. ทฤษฎีและหลักปฏิบัติดนตรีไทยและพจนานุกรมดนตรีไทย.กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้น
ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด(มหาชน),2546.



ภาคผนวก



โน้ตทำนองฆ้องกลาง

เพลงตับทะแย

เพลงทะแย

ท่อน 1

-	-	-	-	-	ล	-	ล	-	ม	ร	ด	-	ล	-	ซ	-	-	-	ร	-	-	-	ซ	-	-	-	ร	-	ม	ร	ด
-	-	-	ล	-	-	-	-	-	ม	ร	ด	-	ล	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	-	ซ	-	-	-	ร	-	ม	ร	ด
-	-	-	-	-	ล	-	ล	-	ด	-	-	ร	ร	-	ด	-	-	ร	ม	-	ซ	-	ล	-	ซ	-	ฟ	-	ม	-	ร
-	-	-	ล	-	-	-	-	-	ด	-	ร	-	-	-	ด	-	ด	-	-	-	ซ	-	ล	-	ซ	-	ฟ	-	ม	-	ร
-	-	-	-	-	ม	-	ม	-	ซ	-	ม	-	ร	-	ด	-	ล	-	-	ซ	ซ	-	-	ด	ด	-	-	ร	ร	-	ม
-	-	-	ม	-	-	-	-	-	ซ	-	ม	-	ร	-	ด	-	ม	-	ร	-	-	-	ด	-	-	-	ร	-	-	-	ม
-	ซ	-	ล	-	ซ	-	-	ม	ม	-	-	ร	ร	-	ด	-	ท	ร	-	ท	ล	-	-	-	-	-	-	ซ	-	ล	
-	ซ	-	ล	-	ซ	-	ม	-	-	-	ร	-	-	-	ด	-	-	-	ล	-	-	ซ	ม	-	ร	-	ม	-	ร	-	ม

ท่อน 2

-	-	-	-	-	ล	-	ล	-	ม	ร	ด	-	ล	-	ซ	-	-	-	ร	-	-	-	ซ	-	-	-	ร	-	ม	ร	ด
-	-	-	ล	-	-	-	-	-	ม	ร	ด	-	ล	-	ซ	-	-	-	ล	-	-	-	ซ	-	-	-	ร	-	ม	ร	ด

-	-	-	-	-	ล	-	ล	-	ด	-	-	ร	ร	-	ด	-	-	ม	ม	-	ร	-	-	ด	ด	-	-	ล	ล	-	ซ
-	-	-	ล	-	-	-	-	-	ด	-	ร	-	-	ด	-	ม	-	-	-	ร	-	ด	-	-	-	ม	-	-	-	ร	

-	พ	-	-	-	-	-	ซ	-	-	-	-	ซ	ล	-	ด	-	-	ม	ม	-	ร	-	-	ด	ด	-	-	ล	ล	-	ซ
-	-	ม	ร	-	ม	-	ร	-	ม	-	พ	-	-	-	ด	-	ม	-	-	-	ร	-	ด	-	-	-	ม	-	-	-	ร

- พ - ล	- - - -	- - - ด	- - ร ม	- - ร ม	- - พ ช	- ช - -	พ ช - พ
- ด - -	ช พ ม ร	- ช	- ด - -	- ด - -	ร ม - -	- - ร ม	- - - ด

- ช - ด	- - ร ม	- ช - ม	- ร - ด	- ล - -	ช ช - -	ด ด - -	ร ร - ม
- ร - ด	- - - ม	- ช - ม	- ร - ด	- - - ร	- - - ด	- - - ร	- - - ม

- ร - ม	- พ - ช	- พ - ล	- ช - พ	- ด - ด	- ด - พ	- ล - ช	- ม - ร
- ร - ม	- พ - ช	- พ - ล	- ช - พ	- ช - -	- ช - -	- ล - ช	- ม - ร

- - - -	- ช - ช	- - - -	ช ล - ด	- - ม ม	- ร - -	ด ด - -	ล ล - ช
- - - ช	- - - ร	- ม - พ	- - - ด	- ม - -	- ร - ด	- - - ม	- - - ร

- พ - ล	- - - -	- - - ด	- - ร ม	- - ร ม	- - พ ช	- ช - -	พ ช - พ
- ด - -	ช พ ม ร	- ช	- ด - -	- ด - -	ร ม - -	- - ร ม	- - - ด

- ช - ด	- - ร ม	- ช - ม	- ร - ด	- ล - -	ช ช - -	ด ด - -	ร ร - ม
- ร - ด	- - - ม	- ช - ม	- ร - ด	- - - ร	- - - ด	- - - ร	- - - ม

- ร - ม	- พ - ช	- พ - ล	- ช - พ	- ด - ด	- ด - พ	- ล - ช	- ม - ร
- ร - ม	- พ - ช	- พ - ล	- ช - พ	- ช - -	- ช - -	- ล - ช	- ม - ร

- - ด ด	- ร - ม	- ร - ม	- พ - ช	- พ - ล	- ช - พ	- ล - ช	- ม - ร
- ด - -	- ร - ม	- ร - ม	- พ - ช	- พ - ล	- ช - พ	- - - ม	- - - ร

- - ด ด	- ร - ม	- ร - ม	- พ - ช	- ล - -	ล ช - ล	- ร - -	ด ด - ร
- ด - -	- ร - ม	- ร - ม	- พ - ช	- ช - ม	- ร - ม	- ร - ด	- - - ร

-	ซึ	-	ลึ	-	ซึ	-	-	ม	ม	-	-	ร	ร	-	ด	-	ม	-	ร	-	ด	-	ล	-	-	ช	ล	-	ด	-	ร
-	ช	-	ล	-	ช	-	ม	-	-	-	ร	-	-	-	ด	-	ม	-	ร	-	ด	-	ม	-	พ	-	-	-	ด	-	ร

-	ม	-	ร	-	ด	-	ร	-	-	ร	ร	-	ม	-	พึ	-	-	ลึ	ลึ	-	ซึ	-	พึ	-	ซึ	-	-	ลึ	ลึ	-	ซึ
-	ม	-	ร	-	ด	-	ร	-	ร	-	-	-	ม	-	พ	-	ล	-	-	-	ช	-	พ	-	ช	-	ล	-	-	-	ช

-	-	พึ	พึ	-	ซึ	-	พึ	-	ลึ	-	ซึ	-	พึ	-	ม	-	-	ช	ล	-	ด	-	ร	-	ด	-	ร	ร	ร	-	ด
-	พ	-	-	-	ซึ	-	พึ	-	ล	-	ช	-	พ	-	ม	-	พ	-	-	-	ด	-	ร	-	ด	-	ร	-	-	-	ด

-	-	ช	ล	-	ด	-	ร	-	ม	-	ร	-	ด	-	ล	-	ล	-	-	ช	ช	-	-	ด	ด	-	-	ร	ร	-	ม
-	พ	-	-	-	ด	-	ร	-	ม	-	ร	-	ด	-	ม	-	ม	-	ร	-	-	-	ด	-	-	-	ร	-	-	-	ม

-	ซึ	-	ลึ	-	ซึ	-	-	ม	ม	-	ร	ร	ร	-	ด	-	-	ช	ล	-	ด	-	ร	-	ด	-	-	ร	ร	-	ด
-	ช	-	ล	-	ช	-	ม	-	-	-	ร	-	-	-	ด	-	พ	-	-	-	ด	-	ร	-	ด	-	ร	-	-	-	ด

ท่อน 3

-	-	-	ล	-	-	ด	ด	-	-	-	ร	-	-	ด	ด	-	-	พ	พ	-	ซึ	-	ลึ	-	ลึ	-	ลึ	-	ซึ	-	พึ
-	-	-	ม	-	ด	-	-	-	-	-	ร	-	ด	-	-	-	พ	-	-	-	ช	-	ล	-	ด	-	ล	-	ช	-	พ

-	-	ลึ	ลึ	-	ซึ	-	-	พึ	พึ	-	-	ม	ม	-	ร	-	-	พ	พึ	-	ซึ	-	ด	-	-	-	-	ด	ร	-	พึ
-	ล	-	-	-	ช	-	พ	-	-	-	ม	-	-	-	ร	-	พ	-	-	-	ช	-	ช	-	ล	-	ท	-	-	-	พ

-	-	ด	ร	-	พึ	-	ซึ	-	ลึ	-	ซึ	-	พึ	-	ร	-	ด	-	พึ	-	-	ซึ	ลึ	-	ลึ	-	ลึ	-	ซึ	-	พึ
-	ท	-	-	-	พ	-	ช	-	ล	-	ช	-	พ	-	ล	-	ช	-	พ	-	-	-	ล	-	ด	-	ล	-	ช	-	พ

-	-	ลึ	ลึ	-	ซึ	-	-	พึ	พึ	-	-	ม	ม	-	ร	-	-	ช	ล	-	ด	-	ร	-	ด	-	-	ร	ร	-	ด
-	ล	-	-	-	ช	-	พ	-	-	-	ม	-	-	-	ร	-	พ	-	-	-	ด	-	ร	-	ด	-	ร	-	-	-	ด

ท่อน 4

- - - ร	- - ฟิ ฟิ	- - - ชื	- - ฟิ ฟิ	- - ท ท	- ด - ร	- ฟิ - ร	- ด - ท
- - - ล	- ฟ - -	- - - ซ	- ฟ - -	- ท	- ด - ร	- ฟ - ร	- ด - ท

- - ร ร	- ด - -	ท ท - -	ล ล - ซ	- - ท ท	- ด - ฟ	- - - -	ฟ ซ - ท
- ร - -	- ด - ท	- - - ล	- - - ซ	- ท - -	- ด - ด	- ร - ม	- - - ท

- - ฟ ซ	- ท - ด	- ร - ด	- ท - ซ	- ฟ - ท	- - ด ร	- ฟิ - ร	- ด - ท
- ม - -	- ท - ด	- ร - ด	- ท - ร	- ด - ท	- - - ร	- ฟ - ร	- ด - ท

- - ร ร	- ด - -	ท ท -	ล ล - ชื	- - ด ร	- ฟิ - ชื	- ฟิ - -	ชื ชื - ฟิ
- ร - -	- ด - ท	- - - ล	- - - ซ	- ท - -	ฟ ซ	- ฟ - ซ	- - - ฟ

ท่อน 5

- ลื - ชื	- ฟิ - ร	- - ด ร	- ฟิ - ชื	- ลื - ลื	- ลื - ซ	ชื ชื - -	ฟิ ฟิ - ร
- ล - ซ	- ฟ - ล	- ท - -	- ฟ - ซ	- ล - ด	- ล - ซ	- - - ฟ	- - - ล

- ลื - ชื	- ฟิ - ร	- - ด ร	- ฟิ - ชื	- ลื - ลื	- ลื - ซ	ชื ชื - -	ฟิ ฟิ - ร
- ล - ซ	- ฟ - ล	- ท - -	- ฟ - ซ	- ล - ด	- ล - ซ	- - - ฟ	- - - ล

- - ด ร	- ฟิ - ชื	- ฟิ - ม	- ร - ด	- - - ท	- - ด ร	- ด - -	ร ร - ด
- ท - -	- ฟ - ซ	- ฟ - ม	- ร - ด	- ท - -	- - - ร	- ด - ร	- - - ด

- - ด ร	- - - -	- - - ฟ	- - ซ ล	- - ซ ล	- - ท ด	- ด - -	ท ด - ท
- ท - -	ด ท ล ซ	- ด - -	- ฟ - -	ซ ฟ	ซ ล - -	- - ซ ล	- - - ฟ

ท่อน 6

- - - ซ	- - ท ท	- - - ด	- - ท ท	- พื - ร	- ด - -	ท ท - -	ล ล - ซ
- - - รุ	- ท - -	- - - ดุ	- ท - -	- พ - รุ	- ดุ - ท	- - - ล	- - - ซุ

- - - -	- ซ - ซ	- - - -	- ร - ร	- พื - ร	- ด - -	ท ท - -	ด ด - ร
- - - ซุ	- - - -	- - - รุ	- - - -	- พ - รุ	- ดุ - ท	- - - ด	- - - รุ

- - - ด	- ร ร	- - - พื	- - ร ร	- พื - ร	- ด - -	ท ท - -	ล ล - ซ
- - - ดุ	- รุ - -	- - - พ	- รุ - -	- พ - รุ	- ดุ - ท	- - - ล	- - - ซุ

- - - -	- ซ - ซ	- - - -	- ร - ร	- พื - ร	- ด - -	ท ท - -	ด ด - ร
- - - ซุ	- - - -	- - - รุ	- - - -	- พ - รุ	- ดุ - ท	- - - ด	- - - รุ

- - ด ร	- พื - ซ	- พื - ม	- ร - ด	- - - ท	- - ด ร	- ด - -	ร ร - ด
- ท - -	- พ - ซ	- พ - ม	- รุ - ด	- ท - -	- - - รุ	- ด - รุ	- - - ด

- - ด ร	- - - -	- - - พ	- - ซ ล	- - ซ ล	ท ด	- ด - -	ท ด - ท
- ท - -	ด ท ล ซ	- ดุ - -	- พ - -	ซ พ	ซ ล - -	- - ซ ล	- - - พ

ท่อน 7

- - - -	- ล - ล	- ด - ด	- ล - -	- ม - -	- ล - -	- - - พ	- - ซ ล
- - - ล	- - - -	- - - ล	- - ซ พ	- - รุ ด	- - ซ พ	- ดุ - -	- พ - -

- ด - ด	- ล - -	- - - พ	- - ซ ล	- ล	- ซ - ล	- - ซ ล	- ด - ร
- - - ล	- - ซ พ	- ดุ - -	- พ - -	- - ซ พ	- - - ม	- พ - -	- ดุ - รุ

- พื - ร	- ด -	- ท - ท	- - - ด	- - - ท	- - ด ร	- พื - ร	- ด - ท
- พ - รุ	- ดุ - ท	- - - -	- - - ด	- ท - -	- - - รุ	- พ - รุ	- ดุ - ท

-	-	-	ล	-	ช	-	-	ด	ด	-	-	ร	ร	-	ม	-	ซึ	-	ม	-	-	ร	ร	-	ม	-	ร	-	-	ด	ด
-	-	-	ม	-	ร	-	ด	-	-	-	ร	-	-	-	ม	-	ช	-	ม	-	ร	-	-	-	ม	-	ร	-	ด	-	-

-	ม	ม	-	ซึ	-	ร	-	ม	-	ร	-	-	ด	ด	-	-	ล	ท	-	ร	-	-	-	ร	-	ท	-	-	-	ม
-	ม	-	-	-	ช	-	ร	-	ม	-	ร	-	ด	-	ด	-	ช	-	-	-	ล	-	ช	-	-	ล	ช	-	ม	

-	-	-	ร	-	-	ม	ม	-	-	-	ซึ	-	-	ม	ม	-	ซึ	-	ม	-	ร	-	-	ด	ด	-	-	ร	ร	-	ม
-	-	-	ร	-	ม	-	-	-	-	-	ช	-	ม	-	-	-	ช	-	ม	-	ร	-	ด	-	-	-	ร	-	-	-	ม

พราหมณ์เก็บหัวแหวน

ท่อน 1

-	-	-	-	-	ด	-	ด	-	ช	-	ด	-	ร	-	ม	-	ฟ	-	ซึ	ลึ	ซึ	-	-	-	-	ร	ม	ฟิ	-	-	ซึ
-	-	-	ด	-	-	-	-	-	ร	-	ด	-	ร	-	ม	-	ด	-	-	-	-	ฟิ	ม	ร	ด	-	-	-	ช	-	-

-	ซึ	-	ม	ร	ร	-	-	-	-	ร	ม	ฟ	-	-	ซึ	-	-	ล	ท	-	-	ร	-	ท	ล	-	-	ช	ล	-	ช
-	ด	-	-	-	ด	-	ช	-	ด	-	-	-	ช	-	-	-	ช	-	-	ล	ท	-	ล	-	-	ช	ม	-	-	-	ร

-	-	-	-	-	ช	-	ช	-	ช	-	ด	-	ร	-	ม	-	-	-	-	-	ม	-	ม	-	-	ด	ด	-	ร	-	ม	
-	-	-	ช	-	-	-	-	-	ร	-	ด	-	ร	-	ม	-	-	-	-	ม	-	-	-	-	-	ด	-	-	-	ร	-	ม

-	ซึ	-	ลึ	-	ซึ	-	-	ม	ม	-	-	ร	ร	-	ด	-	ม	-	ซึ	-	ม	-	ร	-	ด	-	ล	-	ช	-	ด
-	ช	-	ล	-	ช	-	ม	-	-	-	ร	-	-	-	ด	-	ม	-	ช	-	ม	-	ร	-	ด	-	ม	-	ร	-	ด

ท่อน2

- - ซ ล	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ล	- ม - -	ม ม - -	ร ร - -	ด ด - ล
- พ - -	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ม	- ม - ม	- - - ร	- - - ด	- - - ม

- - ด ด	- ร - ซ	- - - -	ซ ล - ด	- ซี่ - ม	- ร - -	ด ด - -	ร ร - ม
- ด - -	- ร - ร	- ม - พ	- - - ด	- ซ - ม	- ร - ด	- - - ร	- - - ม

- - - ร	- - ม ม	- - - ซี่	- - ม ม	- - ร ร	- ด - ล	- - ซ ล	- ด - ร
- - - ร	- ม - -	- - - ซ	- ม - -	- ร - -	- ด - ม	- พ - -	- ด - ร

- ซ - ด	- - ร ม	- ซี่ - ม	- ร - ด	- ม - ซี่	- ม - ร	- ด - ล	- ซ - ด
- ร - ด	- - - ม	- ซ - ม	- ร - ด	- ม - ซ	- ม - ร	- ด - ม	- ร - ด

เพลงมอญร้องไห้

- ม - -	- ร - -	- ด - ด	- - - ร	- ด - ร	- ม - พ	- - ซี่ ซี่	- ลี่ - ซี่
- - ร ด	- - - ด	- - - ซ	- - - ล	- ซ - ล	- ท - พ	- ซ - -	- ล - ซ

- ม - -	- ร - -	- ด - ด	- - - ร	- ม - ร	- ด - -	พ พ - -	ซี่ ซี่ - ลี่
- - ร ด	- - - ด	- - - ซ	- - - ล	- ท - ล	- ซ - พ	- - - ซ	- - - ล

- - ลี่ ลี่	- ลี่ - ลี่	- ลี่ - -	ลี่ ลี่ - ลี่	- - ลี่ ลี่	- ลี่ - ลี่	- ลี่ - -	ลี่ ลี่ - ลี่
- - - -	- - - -	- ร - -	- - - ล	- - - -	- - - -	- ร - -	- - - ล

- - พ พ	- ซี่ - ลี่	- ลี่ - ลี่	- ซี่ - พ	ซี่ - ซี่ -	ซี่ ลี่ - -	ซี่ - ซี่	ซี่ ลี่ - -
- พ - -	- ซ - ล	- ด - ล	- ซ - พ	- ร - พ	- - ซี่ พ	- ร - พ	- - ซี่ พ

ซึ่ ลึ่ - -	ซึ่ ลึ่ - -	ซึ่ ลึ่ - -	ซึ่ ลึ่ - -	- ลึ่ - ซึ่	- ฬึ่ - ร	- - ด ร	- ฬึ่ - ซึ่
- - ซึ่ ฬึ่	- - ซึ่ ฬึ่	- - ซึ่ ฬึ่	- - ซึ่ ฬึ่	- ล - ซ	- ฬ - ล	- ท - -	- ฬ - ซ

- - ซึ่ ซึ่	- ซึ่ - ซึ่	- ซึ่ - -	ซึ่ ซึ่ - ซึ่	- - ซึ่ ซึ่	- ซึ่ - ซึ่	- ซึ่ - -	ซึ่ ซึ่ - ซึ่
- - - -	- - - -	- ด - -	- - - ซ	- - - -	- - - -	- ด - -	- - - ซ

- ลึ่ - -	- ลึ่ - -	- ซึ่ - ซึ่	- - - ลึ่	- ลึ่ - ลึ่	- ซึ่ - ฬึ่	- ม - ฬึ่	- ซึ่ - ฬึ่
- ล - -	- ล - ซ	- - - -	- - - ล	- ด - ล	- ซ - ฬ	- ม - ฬ	- ซ - ฬ

- - - -	- ด - ร	- ม - ฬึ่	- ซึ่ - ฬึ่	- - ม ม	- ฬึ่ - ซึ่	- ลึ่ - ซึ่	- ฬึ่ - ม
- - - -	- ซ - ล	- ท - ฬ	- ซ - ฬ	- ม - -	- ฬ - ซ	- ล - ซ	- ฬ - ม

- - - ด	- - ร ม	- ลึ่ -	ซึ่ ม - -	- ลึ่ - -	- ลึ่ - -	- ซึ่ - ซึ่	- - - ลึ่
- ซ - -	- ด - -	- - ซึ่ ม	- - ร ด	- ล - -	- ล - ซ	- - - -	- - - ล

- ลึ่ - ลึ่	- ซึ่ - ฬึ่	- ม - ฬึ่	- ซึ่ - ฬึ่	- - - -	- ด - ร	- ม - ฬึ่	- ซึ่ - ฬึ่
- ด - ล	- ซ - ฬ	- ม - ฬ	- ซ - ฬ	- - - -	- ซ - ล	- ท - ฬ	- ซ - ฬ

- ม - ร	- ด - ร	- ซึ่ - ม	- ร - ด
- ม - ร	- ด - ร	- ซ - ม	- ร - ด

ประวัติผู้วิจัย



ประวัติผู้วิจัย



ชื่อ	นางสาวศิริลักษณ์ ฉลองธรรม (Miss. Sirilak Chalongtham)
ตำแหน่ง	รองคณบดีคณะศิลปศึกษา คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม
ที่อยู่	89/50 หมู่ 3 ถนนบางกรวย-ไทรน้อย ต.บางบัวทอง อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2547 ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. 2552 ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (มานุษยดุริยางควิทยา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ